

QUADERNS 237-238

Quaderns de Pastoral és una publicació del **Centre d'Estudis Pastorals** de les diòcesis catalanes. La revista és oberta i plural en l'esperit dels Concilis ecumènic i provincial. Les opinions manifestades en els diferents articles són responsabilitat dels respectius autors. El pensament de la revista només es manifesta quan ho fa constar expressament.

QUADERNS DE PASTORAL

Revista del Centre d'Estudis Pastorals

Plaça Sant Felip Neri, 5 - Tel. 93 317 48 58 - Fax 93 302 51 09 - 08002 Barcelona

Director: *Josep M. Domingo*

Secretari: *Antoni Serramona*

Cap de redacció: *Anna-Bel Carbonell*

Consell de redacció: *Alfons Busto, Joaquim M. Cervera, Ana Gimeno-Bayón, Daniel Palau, Ramon Rosal, Esmeralda Sánchez, Enric Termes, Josep Torrente.*

Impressió: I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana.

Dipòsit legal: B-25.506/1969

Amb llicència eclesiàstica

Subscripció anual: 31 euros

Preu d'aquest exemplar: 10 euros

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Sumari

Pòrtic.....	5
I.- Estudi	
La vivència cristiana del treball professional. Reflexió antropològica i teològica per Ramón Rosal, Dr. en Psicologia i co-director de l'Institut Erich Fromm	11
II.- Respostes al qüestionari sobre la vivència cristiana en el món professional	59
III.- Col·loqui Europeu de parròquies a Lisieux, juliol 2015	
El Col·loqui Europeu de Parròquies diu que les comunitats eclesials aporten un valor afegit a l'acció social <i>per Mn. Josep Casellas, bisbat de Girona, professor i director de la revista "El Senyal" .....</i>	177
Presentació col·loqui <i>per Mn. Josep Taberner, co-president del CEP .....</i>	181
Lisieux Obertura <i>per Mn. Bernard Quintard, vicari general del bisbat de Rodez .....</i>	185
Una Església per al món. Una renovació de l'evangelització a totes les edats de la vida i en la diversitat de situacions humanes <i>per Mgr. Jean Claude Boulanger, bisbe de Bayeux i Lisieux .....</i>	195
"Enviats per servir! Anar a les perifèries!", recorregut bíblic <i>per Catherine Vialle, Universitat Catòlica de Lille .....</i>	210
"Servir la societat", els referents majors a partir de l'Ensenyament Social de l'Església Catòlica <i>pel Dr. Tibor Papp, prevere i professor de Teologia Moral, Hongria .</i>	223

Aportació de Càritas Barcelona: Obra Social Sanitària Cor de Maria <i>per Iluminada Merino, treballadora social de Càritas</i>	233
Trobades amb persones sense sostre a la nostra parròquia del districte 12 de Viena <i>per Elfriede Flörré, voluntària</i>	239
Fundació “Casa de la Immaculada de Mn. Emilio de Roja”, ressenya històrica <i>per Bodocco Vinicio</i>	243
L'emigració a la Mediterrània <i>per Alexandre Arena</i>	247
Anar a les perifèries. Conclusions i perspectives <i>per Alphonse Borras, vicaire général du diocèse de Liège, Professeur à l'Université catholique de Louvain Chargé d'enseignement à l'Institut catholique de Paris</i>	254

IV.- Obrador

Propostes pastorals en temps de crisi. Capellans Zona Pastoral Sud <i>per Joaquim Cervera, sociòleg i pastoralista</i>	273
La responsabilitat compartida <i>per Joaquim Cervera, sociòleg i pastoralista</i>	286

V.- Mirada Evangèlica

Sobre la classe obrera en la seva vida relacional quotidiana <i>per Joaquim Cervera, sociòleg i pastoralista</i>	297
Comunicat davant les noves morts per naufragi a la Mediterrània	310

VI.- Animació bíblica de la pastoral

Animació bíblica de la pastoral <i>per Javier Velasco, biblista, professor a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona</i>	315
--	-----

PÒRTIC

Vivència cristiana en el món professional

Amb l'inici del nou curs presentem aquest nou número de la revista *Quaderns de Pastoral* dedicat a estudiar la *vivència cristiana en el món professional*. Encara que no és una coincidència buscada resulta ser una temàtica adient per aquest moment de l'any en què moltes persones, després del període de vacances, emprenem de nou la tasca professional.

És un número estructurat a partir de dos blocs principals. D'una banda un estudi molt ampli documentat i aprofundit per part del professor Ramon Rosal, doctor en psicologia, amb un llarg recorregut professional i que és membre també del seminari de teologia pastoral de la Facultat de Teologia de Catalunya, els membres del qual es fan càrrec a partir d'aquest número de la redacció de *Quaderns*. L'article del professor Rosal constitueix una veritable introducció general a tot el número que teniu a les mans amb una panoràmica molt valuosa i completa de la temàtica que volem tractar.

El segon bloc el constitueixen les diferents i nombroses respostes al Qüestionari que vam enviar a moltes persones relacionades, demanant que ens expressessin la seva realitat laboral, professional, posant de manifest sobretot l'encaix de la seva consciència i vivència cristiana en l'entrellat de la seva professió.

Estem molt agraïts per l'àmplia resposta rebuda, amb extensions diverses, cadascú adaptant lliurement el qüestionari, però tothom expressant amb sinceritat aquesta dimensió tan important de la seva vida. Llegint les diferents respostes hi podem trobar una gran font d'inspiració. D'algunes d'aquestes respostes,

per raons personals o professionals, ens han demanat de mantenir-ne l'anonimat o de signar amb pseudònim.

A la redacció de *Quaderns*, quan preparàvem aquest número i l'enquesta amb les preguntes per demanar als col·laboradors, va sorgir la característica d'adreçar-nos a gent no necessàriament popular o mediàtica, encara que alguns siguin ben reconeguts en l'àmbit de la seva professió, per tal de trobar aquella normalitat de la vida en la qual tenen lloc les decisions ètiques i creients. Recordo que en la conversa va sorgir la referència a unes paraules del papa Francesc pronunciades en l'entrevista de la revista dels jesuïtes i en la qual parlava de la seva àvia Rosa com un referent i model per a ell en la fidelitat a la vida cristiana enmig dels treballs i preocupacions ordinàries de la vida, i el papa va fer servir l'expressió "la meva àvia pertanyeria al que podríem anomenar classe mitjana de la santedat..." Això no era una menysvaloració dels cristians anònims, ni dels laics, per contrast amb els sants reconeguts públicament, o dels qui pertanyen a l'estament clerical o religiós. Ans al contrari, era una reivindicació del valor extraordinari i decisiu de la vida quotidiana com a lloc on es juguen les decisions ètiques o la vivència cristiana. Sense fer soroll però amb una fidelitat molt fecunda. I això és el que volem posar en valor en el present número de *Quaderns*.

Un altre bloc important és la documentació que aportem del Col·loqui Europeu de Parròquies celebrat aquest estiu, els primers dies de juliol, a Lisieux, a la Normandia. Hi va haver una representació de les parròquies de Catalunya i, gràcies als laics i preveres de l'equip català del col·loqui, hem pogut fer un recull important de les ponències, les comunicacions i altres intervencions, sobre un tema, el de l'atenció als desfavorits, que si sempre és important i permanent exigència per a la vida de l'església, aquestes darreres setmanes ha agafat encara una actualitat molt més punyent, amb tota la situació dels refugiats i immigrants que desitgen entrar a Europa. Les arrels fondues del problema són molt complexes i la seva solució o millora encara més, però mentrestant la crida a acollir, ajudar i pal·liar segueix ressonant amb força.

El número es completa amb les seccions fixes on cal agrair la generosa aportació de Joaquim Cervera i Javier Velasco. Així

emprenem aquest nou curs de la nostra revista que, enmig de l'activitat forçosament reduïda del Centre d'Estudis Pastorals, vol seguir essent un espai de reflexió teològico-pastoral i un altaveu de propostes i suggeriments per a la vida i acció de les nostres parròquies, moviments i comunitats.

Bon curs pastoral a tots,

Josep M. Domingo Ferrerons,
Director del CEP.

I. Estudi

La vivència cristiana del treball professional

Reflexió antropològica i teològica

---

per Ramón Rosal Cortés, Dr. en Psicologia i co-director de l'Institut Erich Fromm

Com a introducció als diversos testimoniatges oferts en aquest número de *Quaderns de Pastoral*, sobre com han tractat d'aplicar diversos professionals l'esperit de l'Evangeli en l'exercici de la seva activitat laboral, veig procedent plantejar tres qüestions:

- 1ª Quines són les característiques essencials d'un treball autèntic i les seves possibles motivacions?
- 2ª Quins peculiars serveis al bé comú ofereixen les diferents classes de professions?
- 3ª Com pot ser el treball una via d'alliberament?
- 4ª Què aporta la il·luminació cristiana de l'activitat professional? És a dir: En què es diferencia l'activitat laboral d'un ateu o d'un agnòstic humanista, de la d'un cristià, suposant en tots dos casos a persones amb sensibilitat i responsabilitat ètica?

Les tres primeres qüestions reclamen una reflexió antropològico-filosòfica i psicològica. La quarta convida a una reflexió teològica cristiana i sobre l'espiritualitat d'una activitat secular.

---

1. Reflexió antropològico-filosòfica sobre el treball professional com a experiència humanitzadora

Nota prèvia: Agraïixo a l'Editorial Milenio que m'hagi donat el permís per introduir en aquesta part primera continguts publicats en una altra ocasió (Rosal, 2011).

1.1. Característiques essencials d'un treball autèntic

A manera de definició inicial proposo la següent:

Entenc per treball humà autèntic tot tipus d'activitat:

- a) amb implicació d'energia física, emocional, cognitiva i conductual (práxica),
- b) que contribueixi a atendre necessitats o aspiracions humanes pròpies i/o d'uns altres, i a humanitzar la vida dels implicats
- c) i que aporti un servei al bé comú de la societat humana.

Aquí, en abordar la qüestió sobre les manifestacions d'autenticitat i falsedat en l'experiència humana del treball, encara que centraré l'atenció principalment en el treball professional, també tindrè en consideració les altres formes d'activitat laboral que no s'inclouen en la pròpia vida professional. Tot ciutadà actiu, encara que gastí un terç o més de les vint-i-quatre hores diàries en tasques relacionades amb el seu ofici o professió, també podrà aplicar la seva energia laboral en altres tasques molt diverses. N'enumerem algunes sense pretendre ser exhaustius:

a) *Treballs relacionats amb la cura i educació dels fills o de les persones grans* de la pròpia família, treballs que en ocasions podran implicar estones de lectura i estudi per perfeccionar-se en les pròpies capacitats per a tals tasques.

b) *Treballs relacionats amb la cura d'una relació de parella* que impliqui un amor intel·ligent que, tal com va advertir Fromm (1973), requereix ser practicat amb el desig de superació, capacitat de concentració, disciplina i altres qualitats perquè mereixi la denominació d' "art d'estimar" pròpia de mestres en tal art i no de simples aficionats.

---

c) *Treballs relacionats amb la cura de l'entorn físic de l'experiència familiar* i de les diverses tasques domèstiques implicades, part de les quals requereixen variades gestions a realitzar al carrer.

d) *Treballs relacionats amb les tasques pròpies d'un ciutadà responsable*. Aquí s'inclouen les que podem considerar més o menys obligatòries –com són, per exemple, l'elaboració de les declaracions periòdiques a la Hisenda Pública, l'ampliació de la nostra informació prèvia a la decisió sobre el partit al que votarem en les properes eleccions municipals, autonòmiques, o de l'Estat, la participació en assemblees o manifestacions en les quals es deliberen o es reclamen la més justa i eficaç atenció de determinats drets humans. Però també se n'hi inclouen unes altres que constitueixen opcions voluntàries conseqüència d'haver-nos implicat en la participació (o fins i tot promoció) d'associacions de ciutadans relacionades amb el barri, o amb els centres d'ensenyament, etcètera, o associacions diverses de caràcter polític, o científic, o artístic, o esportiu, incloses les anomenades “organitzacions no governamentals”. En resum, els treballs derivats de la nostra participació activa en els llocs on es reuneixen les persones disposades a deliberar, decidir o exercir actuacions al servei del bé comú.

i) *Treballs relacionats amb la implicació personal en la preparació d'activitats d'oci i de celebració de festes* al servei de la vida familiar, o acadèmica, o ciutadana, o religiosa. Certament, tals experiències humanes -que no pertanyen precisament al capítol de les activitats laborals- perquè arribin a complir les seves finalitats i resultin d'elevada qualitat i no es limitin a constituir pràctiques rutinàries, monòtones i escassament animadores i gratificants, requereixen que hi hagi persones que emprin la seva energia física, afectiva i intel·lectual, en la tasca planificadora i coordinadora, aplicant una suficient dosi de creativitat. Acabo aquí aquesta relació sobre treballs possibles diversos que no formen part del treball professional, ja que he advertit al principi que no pretenia ser exhaustiu. En cas contrari, la relació de tipus d'activitats hauria de continuar. La *persona jubilada* es troba

---

amb freqüència en una situació ideal per a l'exercici acurat d'alguna d'aquestes activitats.

Si avui s'han aconseguit millors condicions socials, millors lleis, millors comunicacions, una instrucció més difosa i més profunda, menys malalties, etc., tot això és fruit del treball humà. Qualsevol grandesa cultural –malgrat els aspectes de fatiga, de sofriment i d'alienació que poden cristal·litzar en el treball –depèn d'aquesta capacitat fonamental de treballar. En aquest sentit qualsevol tipus de treball és igualment digne i noble, ja que sense ell no podria existir l'edifici cultural de la història, això és, de la humanització. Veient les coses des d'aprop, no existeixen treballs nobles i treballs servils (Gevaert, 1975, p. 246).

1.2. Les motivacions per al treball

L'exercici de qualsevol tipus de treball autèntic permet atendre diverses necessitats bàsiques.

Una motivació potent per treballar en la majoria dels casos -especialment pel que fa al treball professional- és la d'obtenir uns ingressos econòmics, imprescindibles per tenir ateses les necessitats bàsiques materials i culturals i (si pot ser) les que permeten un benestar que dignifiqui la vida i que no consisteixi només en la possibilitat de sobreviure.

Per a la immensa majoria de les persones, per necessitat, la motivació més immediata per triar (si estan en condicions de fer-ho) un o un altre tipus de treball i de lloc professional, pot ser la *motivació lucrativa*.

Per a la immensa majoria de les persones, per necessitat, la motivació més immediata per triar (si estan en condicions de fer-ho) un o un altre tipus de treball i de lloc professional, pot ser la *motivació lucrativa*. Però si fos aquesta l'única que intervingués, o almenys la principal, la qualitat humana d'aquesta àrea de l'experiència vital quedaria notablement empobrida. A més, correria el perill, mogut per una ànsia de guanyar diners, que acabés recorrent a procediments contraris a l'ètica, al principi potser inconscientment, per a l'assoliment de les seves aspiracions. El que seria inicialment un correcte desig d'adquirir béns materials i culturals al servei d'un instint de conservació i d'un sa egoisme o justa cura de

si mateix i dels seus, podria degenerar en una ànsia de posseir pels procediments que calgués.

Altres motivacions que poden intervenir en l'activitat laboral poden ser: a) la mateixa *necessitat bàsica d'estar actiu*; b) *l'impuls vivencial* pel qual es busca la possibilitat de viure noves experiències i emocions; c) *el desig de ser valorat* pels altres; d) el poder acréixer l'autoestima en experimentar una *autovaloració positiva* després d'un treball de qualitat; i) *el desig de poder*, en el sentit amb el qual Adler concedia a aquesta motivació el caràcter de bàsica, i la traducció de la qual més correcta – donades les connotacions negatives que posseeix el terme poder en el nostre entorn social i cultural– pot ser la del *desig de superació*, és a dir, d'acreixement del propi potencial humà a través dels reptes amb els quals un ha d'enfrontar-se, no poques vegades, en la vida laboral; f) la *tendència a "ser per als altres"*, -utilitzant la denominació de Lersch (1971)- és a dir, la motivació cap a l'activitat altruista, nutrícia o solidària; g) la *tendència a "estar amb els altres"* és a dir, la d'exercitar la capacitat de compartir amb uns altres, de vegades en equip, projectes laborals amb una meta positiva, amb una actitud d'ajuda mútua en les dificultats i fracassos, i d'experiències dels assoliments i alegries, celebrats en companyia dels companys i companyes; h) *l'impuls creador*, que capacita perquè el treballador apliqui en les seves tasques les seves iniciatives i innovacions personals, sempre que aquestes no obstaculitzin sinó que acreixin els fruits de l'activitat corresponent. La motivació creadora dóna lloc a un exercici del treball en el qual es manifesta més el segell o estil personal i s'evita el perill d'una forma impersonal o mecanitzada de realitzar-ho. Cal tenir present que encara en els casos en què resulta gairebé impossible aplicar la capacitat creativa, donades les característiques d'una determinada tasca professional, sempre cal exercitar-la en altres vessants de la vida professional –gairebé sempre presents– com són per exemple les relacions humanes amb els companys de treball, amb els directius, amb els subordinats i amb els clients.

Un treball humà de qualitat, i especialment si es tracta de l'activitat professional, a part de permetre l'atenció d'una sèrie de necessitats bàsiques, podrà contribuir:

La motivació creadora dóna lloc a un exercici del treball en el qual es manifesta més el segell o estil personal i s'evita el perill d'una forma impersonal o mecanitzada de realitzar-ho.

---

a) A l'enriquiment de la qualitat humana del propi treballador, que trobarà en aquesta important àrea de l'existència humana abundants oportunitats per a l'exercici i desenvolupament d'actituds humanitzadores, amb la corresponent implicació –tal com hem indicat– de la seva sensibilitat, els seus sentiments positius, la seva intel·ligència creadora, i l'atenció d'aspiracions o motivacions que contribuiran a ennobrir a la seva persona.

b) A oferir contribucions valuoses al servei del bé comú, ja que tot treball digne de tal nom es relaciona amb l'atenció de necessitats socials. Pensem, per exemple, en la necessitat social d'educació i adquisició de cultura. Totes les persones que emprin les seves energies en activitats laborals que es trobin emmarcades en una institució amb finalitat educativa, podran viure amb consciència i il·lusió d'estar contribuint a aquesta meta social. I això és així tant per al cas d'un rector d'universitat, o degà d'una facultat, o directiu d'un centre d'ensenyament mitjà (sigui públic o privat), o un catedràtic de Física, com si es tracta d'un administratiu, o un conserge, o del personal encarregat de la neteja, o del manteniment dels locals, materials i instruments necessaris en aquestes institucions. Ara bé, si qualsevol d'aquests diversos tipus de treballadors, encara que es tracti del rector de la universitat, o del Ministre d'Educació, quan exerceix un treball ho fa exclusivament mogut per interessos lucratiu més -en tot cas- l'ànima de notorietat o potser el desig d'experimentar varietat de vivències emocionals relacionades amb el seu impuls vivencial, amb clar desenteniment de la contribució social i humanitzadora d'aquest treball, en aquest cas no mereixerà el qualificatiu d'un treball autèntic i de qualitat humana. A més tampoc quedarà, complerta la finalitat humanitzadora del mateix per al propi subjecte a la qual em referia en a).

c) A prendre les iniciatives que permeti la capacitat creativa del subjecte per contribuir al perfeccionament humanitzador del propi treball en les seves estructures i funcionament. Aquí ja no es tracta directament del servei a les persones sinó de les característiques mateixes del treball, de l'organització empresarial en la qual s'emmarca, del reglament intern, de les normes i costums sobre

---

les relacions humanes implicades. Estem doncs en el tema de la possible contribució del treballador en el procés de reforma d'estructures laborals. Al final, és clar, els assoliments que s'aconsegueixin repercutiran a beneficiar no només a les persones implicades en el present, sinó també a les generacions futures de treballadors i de possibles beneficiaris futurs dels seus serveis. La finalitat que es tracti d'una activitat que contribueixi a que el bé comú de la societat s'haurà atès més àmpliament.

Donada la quantitat d'hores amb les quals els humans gasten les seves energies en l'activitat laboral, se suposa que aquesta àrea de la seva vida podrà ser aquella en la qual la faceta creadora del seu projecte existencial abasti majors assoliments. En algunes de les cosmovisions humanistes atees ha perdurat la concepció de l'ésser humà com a responsable principal de la història, com a creador de béns personals i estructurals en vistes a un món en el qual es vagin superant les greus injustícies i sofriments superflus que afligeixen a la humanitat. En la tradició bíblica es considera que l'ésser humà, creat a imatge de la Divinitat, està cridat a considerar, com una meta primordial de la seva vida, la seva col·laboració amb el Creador diví en la gestació d'un col·lectiu planetari veritablement humanitzat. La diferència entre aquelles cosmovisions i l'última es troba en el fet de considerar a l'ésser humà com a únic creador, o bé com a col·laborador amb la Divinitat en el procés creador. En ambdues es dona la invitació a una valoració rellevant sobre les possibilitats humanitzadores de l'home i de la dona que treballen.

1.3. El treball com a via d'alliberament

1.3.1. De quines limitacions pot alliberar-nos el treball?
Podré respondre esquemàticament, ja que el contingut de les respostes ha estat en part exposat des d'altres perspectives, en paràgrafs anteriors.

a) El treball allibera *de l'experiència humana de la inseguretats econòmica*. La motivació lucrativa ha quedat ja suficientment justificada encara que també han estat advertits els seus perills.

**El treball allibera
de l'experiència
humana de la
inseguretats
econòmica.**

El treball pot alliberar de les insuficiències en el desenvolupament i ocupació del nostre potencial humà.

b) El treball pot alliberar de les insuficiències en el desenvolupament i ocupació del nostre potencial humà. L'experiència laboral ofereix abundants reptes al treballador per exercitar capacitats psicològiques diverses, que sense ella haurien pogut quedar inhibides.

*Aquesta fatiga és un fet universalment conegut, perquè és universalment experimentat. Ho saben els homes del treball manual, realitzat de vegades en condicions excepcionalment pesades. Ho saben no només els agricultors, que consumeixen llargues jornades a conrear la terra, la qual de vegades "produeix cards i espines" sinó també els miners en les mines o en les pedreres de pedra, els siderúrgics al costat dels seus alts forns, els homes que treballen en obres d'obra de paleta i en el sector de la construcció amb freqüent perill de vida o d'invalidesa. Ho saben al seu torn, els homes vinculats a la taula de treball intel·lectual; ho saben els científics; ho saben els homes sobre els quals pesa la gran responsabilitat de decisions destinades a tenir una vasta repercussió social. Ho saben els metges i els infermers, que vetllen dia i nit al costat dels malalts. Ho saben les dones, que de vegades sense un adequat reconeixement per part de la societat i dels seus mateixos familiars, suporten cada dia la fatiga i la responsabilitat de la casa i de l'educació dels fills (Joan Pau II, *Laborem exercens*, n. 8).*

Com ja s'ha indicat, un exercici acurat del treball és un esperó per a la mobilització de la fortalesa, perseverança, sensibilitat, sentiments positius, intel·ligència pràctica, capacitat de prendre decisions i habilitats en les relacions humanes entre altres potencials humans. És sorprenent que una persona tan fecunda i brillant com Leonardo da Vinci es queixés que tal vegada havia estat insuficient l'aprofitament de les seves capacitats, quan deia: "He ofès a Déu i a la humanitat perquè el meu treball no va tenir la qualitat que havia d'haver tingut".

c) El treball humà allibera de la possible inexperiència en assumir responsabilitats i lliurar-se a tasques soci-

a/s. En molts casos el procés pel qual un jove s'estrena a integrar-se en una activitat professional podrà constituir una situació clau per passar de la fase de l'adolescent a la de l'"home responsable" -segons ho va denominar Romano Guardini (1970)-, referint-se al pas a la fase de la vida de l'"adult jove", en la qual el subjecte es troba amb el repte de ser protagonista de responsabilitats rellevants. Així mateix, podrà experimentar les diferències entre les fantasies adolescents d'un món humà millor que el de la generació dels seus pares i l'assoliment efectiu, encara que hagi de ser molt parcial, dels seus projectes idealitzats, donades les complexitats que presenta la vida pràctica real a l'àrea laboral (i no només en aquesta). Si el jove arriba a assumir veritablement les seves responsabilitats laborals i implicar-se seriosament en les corresponents tasques socials (no només les professionals) podrà superar satisfactòriament la freqüent crisi que es produeix en el trànsit de les edats de l'adolescència a la de l'adult jove, en haver d'assumir els obstacles que inevitablement es presenten -respecte a l'assoliment dels propis ideals- en la realitat de la vida pràctica.

El procés pel qual un jove s'estrena a integrar-se en una activitat professional podrà constituir una situació clau per passar de la fase de l'adolescent a la de l'"home responsable".

d) El treball, per tant, també és alliberador *de la inexperiència en les dificultats de realitzar qualsevol tasca valuosa*, punt que ja ha estat pràcticament assenyalat en el paràgraf anterior. Ens trobem aquí amb el pas, en el procés del fluir vital, de la fase de la decisió a la fase d'executar el que s'ha decidit, amb una variada gamma de possibles obstacles imprevistos, abans d'haver d'enfrontar-se amb la duresa de la vida real. Freqüentment el jove haurà hagut de superar abans les dificultats per prendre les seves decisions, almenys si vol prendre-les de forma conscient, lliure, fidel a si mateix i amb sensibilitat social. És a dir, ja en la fase anterior del pas d'allò que s'ha pensat (com alguna cosa que mereix la pena decidir) a prendre efectivament la decisió sota la seva pròpia responsabilitat, i amb el risc gairebé sempre inevitable de poder-se equivocar i, en aquest cas, ja no poder atribuir a uns altres la responsabilitat principal dels possibles fracassos i errors.

Bastin aquestes quatre facetes com a mostres del caràcter alliberador del treball, i passem a la següent qüestió.

1.3.2. Per a què pot alliberar-nos l'experiència laboral?

En apartats anteriors ha quedat ja assenyalat des d'una altra perspectiva, però repetim-ho almenys esquemàticament:

a) El treball ens allibera per poder desenvolupar àmpliament la tendència humana "transitiva", de "ser per a uns altres", les capacitats d'ajuda i cura de l'ésser humà, exercitant les actituds de l'altruisme i la solidaritat.

b) El treball ens ofereix oportunitats abundants –segons els casos- per a l'exercici humanitzador de la tendència a "estar-amb-uns altres", a col·laborar amb uns altres en l'assoliment de tasques que atenen necessitats socials genuïnes. Així es parla de persones amb "capacitat de sinergia" quan tenen l'habilitat de conjuminar voluntats per al treball en equip, amb la finalitat d'aconseguir resultats que no s'obtidrien sense la suma harmoniosa de l'esforç de tots.

c) El treball ben fet, tingui o no èxit, contribueix al perfeccionament humà de la persona que ho realitza:

El nostre sentiment, igual que succeïa en la distinció entre sentiment i deure, tampoc aquí es deixa arrabassar la certesa que fer el bé per ell mateix beneficia en algun sentit també a l'agent, i això amb independència del resultat de l'acte. Participi o no l'agent en el gaudi del bé dut a terme, ho visqui o no ho visqui, o fins i tot ho vegi frustrar-se, el seu ser moral ha guanyat amb l'obediència acceptació de la crida del deure (Jonas, 1995, p. 152).

El treball és una àrea de la vida que ens ofereix llibertat per a l'exercici de la creativitat.

d) El treball és una àrea de la vida que ens ofereix llibertat per a l'exercici de la creativitat, en el pitjor dels casos almenys respecte al capítol de les relacions humanes implicades. Podem dir, amb una coneguda frase de Boris Pasternak que "El treball ajuda sempre, ja que treballar no és realitzar el que un imaginava, sinó descobrir el que un té dins". Quan les circumstàncies peculiars de la vida professional impedeixen gairebé totalment l'exercici de la creativitat, queda la possibilitat de tota la gamma va-

riada de possibles treballs extraprofessionals a la qual m'he referit al principi d'aquest apartat.

i) El treball permet col·laborar en la reforma o instauració d'estructures socials humanitzadores.

El desenvolupament de la persona no és de cap manera la fi primària de la dedicació professional, que constantment hagi de proposar-se a la consciència amb una lògica exasperada. El creixement espiritual, psicològic i moral són més aviat fruits madurs que es desprenen de l'arbre del compliment consciencios i lleial dels deures professionals.

La persona es realitza en l'enfrontament combatiu i estructurant amb la socialitat i la materialitat (Auer, 1970, p. 143).

f) El treball allibera per enriquir l'experiència sobre la vida humana.

g) El treball allibera per disposar de temps per a l'experiència de l'oci creador. Aristòtil, amb una concepció més aviat minimalista sobre la rellevància del treball, va escriure: "Estem 'no ociosos' per poder estar ociosos". En llatí la paraula negoci, en el sentit de treball, era *negotium* (*neg-otium*) és a dir "no-oci".

h) Serà bo no ometre finalment que el treball allibera per poder contribuir a les despeses generals de la comunitat (Autonomia, Estat, Unió Europea) i d'altres organismes socials públics o privats, encarregats de la gestió econòmica del bé comú.

Passant ara a la tercera qüestió plantejada respecte a la capacitat alliberadora del treball, ens preguntem

1.3.3. Com pot el treball arribar a ser veritablement alliberador?

Sense cap pretensió d'exhaustivitat –igual que en les dues qüestions anteriors- cal assenyalar quatre requisits, responent esquemàticament:

La persona es realitza en l'enfrontament combatiu i estructurant amb la socialitat i la materialitat.

---

a) *Evitant caure en una actitud activista*, a partir de la qual l'experiència laboral –tant la professional com altres– anul·la o redueix excessivament els temps que convé protegir per a altres àrees de la vida, com són el que podem englobar en l'oci humanitzador, incloses la cura de les relacions interpersonals afectives de l'àmbit familiar, o d'amistat, etcètera., el contacte amb la naturalesa, les estones dedicades a la lectura, estudi (no necessàriament relacionat amb la professió), reflexió personal, o a experiències de caràcter espiritual i religiós i les celebracions festives de qualsevol tipus.

L'oci no mira, doncs, en últim terme a un distanciament radical del món del treball, sinó que incorpora aquest món del treball al sentit del conjunt de la vida i fa que precisament així aconsegueixi la veritable plenitud (Auer, 1970, p. 174).

b) *Buscant espai per a tasques creatives*, quan és possible, en el mateix exercici del treball professional i, quan no és possible –com ja s'ha indicat abans– en qualsevol de les possibles activitats extraprofessionals que ofereixen oportunitats per a l'exercici de la pròpia creativitat, segons els propis interessos o aptituds, relacionades amb l'art, o la ciència, o la política, o l'esport, o les principals relacions humanes de la vida familiar i social.

És sabut, mentrestant, que s'exalta de vegades el treball com a creació, oposant-ho per això a la contemplació, que, es diu, no crea gens. Però, en primer lloc, el terme "creació" és bastant inexacte, ja que el treball transforma les coses, però no crea. I si inclou en les coses formes noves, que són idees, aquestes no són obres del treball, com a tal, sinó de la contemplació, no de braços o de màquines, sinó de l'esperit. De tal forma que amb rigor de les paraules, seria la contemplació, més que el treball, la que seria creadora (Jolivet, 1963, p. 115s.).

Amb rigor de les paraules, seria la contemplació, més que el treball, la que seria creadora.

c) *Mantenint el reconeixement i acceptació de les pròpies capacitats i limitacions*. Es tracta d'evitar, per tant,

---

dos perills contraposats, que generalment es relacionen amb el tipus de personalitat de cada ésser humà. D'una banda, hi ha el perill de sobrevalorar les pròpies capacitats amb la consegüent inconsciència respecte a les limitacions. D'altra banda, hi ha el perill oposat de menysvalorar les pròpies capacitats, amb la consegüent exageració de les limitacions. Les personalitats d'estil molt segur de si mateixes, i les molt enèrgiques, tendiran al primer perill, sobretot si han caigut en un trastorn de personalitat que es denominarà narcisista o antisocial, respectivament. En canvi les personalitats molt socials o les molt cooperatives tendiran al segon dels perills, sobretot si han caigut, respectivament, en els trastorns de personalitat histriònic o dependent, respectivament. D'altra banda, els dos tipus primers tendiran a menysvalorar les capacitats de les altres persones del seu entorn i a prescindir de les seves possibles ajudes. En canvi els tipus humans del segon grup tendiran a sobrevalorar les capacitats de les persones del seu entorn i a oblidar de vegades que ells també tenen les seves necessitats i limitacions. Qualsevol d'aquests dos extrems, exemplificats en els quatre tipus de trastorns de la personalitat ocasionarà obstacles per a l'assoliment d'una experiència del treball veritablement alliberadora. A aquesta qüestió ja ens hi hem referit amb més extensió en un altre lloc (Rosal, 2003, pàg. 149-171).

d) *Amb capacitat crítica per detectar el que hi hagi de perjudicial per al propi treballador o per a les altres persones (companys, directius, subordinats, beneficiaris d'un treball, empresaris, etcètera). Si no es disposa d'aquesta capacitat crítica, evitant que degeneri en les avaluacions exagerades catastrofistes que es produeixen freqüentment en la "lluita de classes", difícilment s'estarà capacitat, per exemple, per col·laborar en el punt d) de l'apartat anterior: la contribució en la reforma i instauració d'estructures socials humanitzadores.*

Des del nucli de la persona actuen al món del treball, juntament amb les forces positivament constructives, també la ignorància i la insensatesa, la voluntat de domini i l'ànima de lucre. Fins i tot allà on no hi ha la menor mala volun-

---

tat, es desfoguen primitives actituds desviades i obsessions neuròtiques de la persona. En la mateixa elecció de la professió un es troba en perill de caure víctima de la pròpia ceguesa i de l'engany d'un altre. I en la professió mateixa quins danys no poden causar una desmesurada sobreestimació d'un mateix, la falta de concentració, la inconsideració i altres tares morals! (Auer, 1970, p. 324).

1.4. Les professions com a vies de servei al bé comú

Si centrem l'atenció en l'activitat laboral que acapara la major part de les hores actives de la vida, és a dir, en el treball professional, comencem per subratllar que el servei al bé comú que, com ja hem recordat, ha de constituir la meta de tot treball humà autèntic, en el cas de cada ofici o professió es concreta en l'atenció a unes determinades necessitats socials específiques. En la llista que ofereixo a continuació pretenc presentar una relació gairebé exhaustiva de les diverses necessitats socials, a partir de les quals es poden classificar les diferents activitats professionals. Per a l'atenció de cadascuna de tals necessitats es requereixen normalment una agrupació variada de tipus de treballs entre els quals es poden esmentar: els administratius, tècnics, científics, polítics i un variat tipus de personal gairebé sempre necessari en la infraestructura de tot servei professional inclosos, per exemple, els serveis de neteja, rentat, porteria o consergeria, revisió d'ascensors, de material informàtic i altres diverses tasques sense les quals no podrien portar-se finalment a terme uns determinats serveis professionals.

Varietats de professió segons el tipus de necessitats socials ateses:

- a) Professionals del Dret
- b) Professionals de la Salut
- c) Professionals de l'Educació i Formació de les persones
- d) Professionals dels Mitjans de comunicació
- e) Professionals de la Integració Social
- f) Professionals de la Construcció

-
- g) Professionals de la Producció Industrial o Agropecuària
  - h) Professionals de la Distribució i Transport
  - i) Professionals de les Activitats Artístiques
  - j) Professionals de la Vida Domèstica
  - k) Altres

Arribats a aquest punt, és el moment de preguntar-nos: Són suficientment conscients *els professionals del Dret* –qualsevol que sigui la modalitat del treball concret que realitzin els implicats en aquesta àrea laboral- que la raó de ser de la seva activitat i la seva forma específica de servir al bé comú és contribuir a la defensa i promoció dels drets humans, al fet que hi hagi més justícia social? Són suficientment conscients que, encara que tot ciutadà responsable té la possibilitat d'exercir al llarg de la seva vida alguna influència a favor d'aquesta meta, mai serà comparable el seu compromís al dels que pretenen ser professionals del Dret i, amb aquesta finalitat, van realitzar uns estudis subvencionats des de la Hisenda Pública (en el cas de les Universitats de l'Estat) i van obtenir els corresponents diplomes? I a més de ser-ne conscients, totes les actuacions que duen a terme en les seves tasques (incloses les gestions de menor rellevància però necessàries per al conjunt) constitueixen intervencions directa o indirectament afavoridores de l'assoliment d'una societat amb més justícia i millor atenció als drets humans? En el cas que la resposta a aquestes dues preguntes sigui negativa, caldrà declarar que tals subjectes són uns falsos professionals del Dret i de la Justícia, és a dir, que no són ciutadans que busquin i practiquin l'autenticitat quan exerceixen el seu treball. Per contra, si la resposta és afirmativa, mereixen ser elogiats per la seva autenticitat i el seu amor a la veritat.

Convé també subratllar que aquest amor a l'autenticitat no només es traduirà en el fet que les motivacions de la seva activitat –les seves metes vitals- siguin veritablement les previstes per a la seva professió, sinó també que els procediments que empraran per a l'assoliment dels seus successius objectius professionals no aniran contra la veritat ni en les paraules, ni en els escrits, ni en les seves obres, és a dir, no voldran aconseguir fina-

---

litats veritables per mitjà de procediments que impliquin mentir.

Així mateix ens podem preguntar, imaginant-nos aquesta vegada que siguem *professionals de la salut*: Som suficientment conscients –qualsevol que sigui la modalitat concreta del nostre treball (infermer, metge, psicòleg clínic, psiquiatre, professor de la Facultat de Medicina, Ministre de la Salut, administratiu o recepcionista en un centre de salut mental)- que la raó de ser de la nostra activitat i la nostra forma específica de servir al ben comú és contribuir a la protecció, prevenció i desenvolupament de la salut, entesa com a fenomen bio-psico-social? I, a més de ser conscients d'això, totes les actuacions que duem a terme en les nostres tasques –incloses les més secundàries o menors- constitueixen intervencions directa o indirectament afavoridores d'una major salut en el conjunt de la població humana? Conscients de les limitacions de tot saber humà, respectem la possibilitat que actuïn els partidaris d'altres concepcions de la Medicina diferents a la "oficial" (Homeopatia, Medicina tradicional xinesa, Acupuntura, etcètera) o ens limitem a declarar, sense haver obtingut una suficient informació sobre aquestes alternatives metodològiques, que solament el nostre model mèdic és veritablement curatiu? Amb aquesta actuació, demostrem ser cercadors de la veritat científica i de la veritable salut de les persones, o estem motivats més aviat per un desig d'exclusivitat metodològica, intolerància cap a la diversitat o el pluralisme?

Podríem seguir fent-nos preguntes similars com les exemplificades per al cas dels professionals del dret i la justícia, i els de la salut, respecte als professionals de l'educació, de la comunicació social, de la integració social i així successivament.

Un veritable *professional de l'educació*, un autèntic cercador de l'autenticitat en aquesta àrea de l'activitat laboral, tant si es tracta d'un professor de Matemàtiques o de Literatura o d'Educació Física; o es tracti d'un responsable de tutories o de la direcció d'un institut d'ensenyament mitjà, o d'un degà d'una facultat; es tracti d'un responsa-

---

ble de l'associació de pares d'alumnes d'un centre docent, o d'un ministre d'educació, juntament amb els secretaris i directors generals que integrin aquest ministeri, o del responsable d'una empresa promotora de centres privats d'Educació, o de l'associació d'amics d'una universitat no estatal, en qualsevol d'aquestes diverses maneres de trobar-se vinculat a aquesta àrea de la vida professional, haurà de ser una persona conscient de la raó de ser del seu lloc de treball, de la seva forma específica de contribuir al bé comú. Aquesta forma consistirà, abans de res, en contribuir, des de l'especialitat de la seva tasca específica, al fet que els alumnes de la institució educativa en la qual exerceixi la seva activitat, qualsevol que sigui el seu nivell o l'etapa d'ensenyament en què es trobi, acreixin l'educació de la seva personalitat –amb els seus diversos potencials psicològics- i adquireixin veritables coneixements i capacitats pràctiques amb les quals puguin després, al seu torn, exercir eficientment els oficis i professions pels quals estan concebuts tals ensenyaments. Que, així mateix, acreixin les qualitats humanes amb les quals puguin servir millor i atendre necessitats socials del seu país. Els qui siguin conscients de tot això i contribueixin eficientment a aquestes metes podran ser certament considerats com uns autèntics professionals de l'educació. I hauran contribuït a això amb els seus ensenyaments orals, o amb els seus escrits, o amb el testimoni del seu estil de vida o amb la seva responsabilitat en l'administració de les institucions relacionades amb l'educació de les persones.

Un professional dels mitjans de comunicació social pot exercir la seva activitat des d'un diari, o la ràdio, o la televisió, o Internet, o una agència de notícies, o qualsevol altra via que faciliti vies d'informació. Però perquè pugui considerar-se un veritable professional de la comunicació tindrà com a objectiu prioritari el de contribuir al fet que el major nombre possible de ciutadans tinguin facilitat d'assabentar-se dels esdeveniments diaris del seu propi país i del conjunt del món partint de la base que es tracta de ciutadans que busquen aquestes informacions no solament per entreteniment o curiositat, sinó per sentir-se implicats com a ciutadans del món a col·laborar en la seva bona marxa; ciutadans als quals no els dei-

---

xaran indiferents les notícies que aquests professionals els facilitin, siguin de les doloroses o de les reconfortants i esperançadores. És en aquesta classe de ciutadans en els qui haurien sobretot de pensar els comunicadors socials, ja que és principalment facilitant informació a tals persones responsables com es garanteix que aquesta tasca professional suposi una ajuda pel bé comú. Un veritable professional de la comunicació podrà il·lusionar-se quan el diari que dirigeix, o en el qual col·labora, augmenta les seves vendes i amb això els seus ingressos econòmics, però això mai ha de ser la seva motivació prioritària, ja que en aquest cas cauria fàcilment en la temptació d'emprar un estil excessivament sensacionalista, amb continguts informatius tendenciosos, quan no clarament barrejats de dades falses o de suposicions injustes, el mateix que passaria quan el seu treball consistís en la redacció d'articles de fons. Si la seva motivació prioritària fos la lucrativa, o la de caure bé a determinat tipus de lectors, o a ciutadans amb actituds polítiques fanàticament partidistes, arribaria un moment en què ja no estaria present la preocupació principal d'un autèntic professional de la comunicació: informar o ajudar a reflexionar sobre fets veritablement ocorreguts i no tendenciosament seleccionats amb intencions destructives de persones o grups.

Imaginem, per exemple, que un periodista estigui a punt de comunicar notícies sobre dues institucions o els seus dirigents o membres. Suposem que la primera d'elles sigui responsable de deu actuacions èticament rebutjables o almenys criticables, i de dues que poden considerar-se acceptables. I imaginem que la segona institució sigui en canvi responsable de deu actuacions beneficioses per a les persones o per al conjunt del país, però sigui així mateix responsable de dues actuacions perjudicials, èticament rebutjables o almenys criticables. Suposem ara que el periodista simpatitza amb la primera institució i, com a conseqüència, a l'hora de seleccionar notícies per comunicar en un periòdic, només es refereix a les dues úniques actuacions positives d'aquesta institució, guardant en canvi silenci respecte a les deu actuacions negatives. I suposem també que aquest periodista sent antipatia respecte a la segona institució –

---

per la seva gran distància ideològica o per qualsevol altra raó- i a l'hora de donar notícies sobre ella només es refereix a les dues actuacions negatives, reprovables, que se li poden atribuir, i per contra informa silenciant totalment les deu actuacions benefactores i elogiabls. Potser aquesta segona és una institució religiosa cap a la qual el dit periodista sent antipatia, o un partit polític amb el qual aquest professional es relaciona negativament, mentre que la primera institució es tracta, per exemple del seu partit polític preferit.

Observem que totes les notícies transmises hauran estat fets veritables, tant les dues positives respecte a la primera institució com les dues negatives atribuïdes a la segona. ¿Hem de pensar que aquest periodista és un veritable professional de la comunicació pel fet que cap d'aquestes quatre notícies siguin falses encara que, això sí, seleccionades de forma perversament tendenciosa? ¿Es correspondrà amb la veritat la imatge que sobre cadascuna d'aquestes dues institucions es podran fer molts lectors, sobretot els que, per dèficit de capacitat crítica intel·ligent en llegir els periòdics es deixen manipular? Amb aquesta forma d'exercir la seva tasca aquests subjectes podran ser denominats, en tot cas, professionals de la comunicació de falsedats. La seva contribució al bé comú haurà estat nul·la.

Deixaré a la intuïció i capacitat raonadora del lector la reflexió sobre les diferències entre els veritables i el falsos professionals de l'atenció de les restants necessitats socials incloses en la classificació oferta al principi d'aquest apartat. El que espero que hagi pogut quedar clar és que un treballador que es desentén totalment de tenir consciència de l'específic servei al bé comú en el qual pot col·laborar des del seu lloc professional, i que mai es pregunta si, a més de ser conscient d'això, les seves actuacions tenen cert grau d'eficàcia per als assoliments pretesos, ho serà tot menys un sincer cercador de l'autenticitat. Trobant-se implicat vuit o deu hores diàries en el seu àmbit professional, però indiferent als efectes que pugui produir sobre els ciutadans del país, o les institucions i el bé comú en general, la seva activitat està exempta de les característiques essencials d'un

---

treball humà autèntic, i amb major raó tractant-se de la professió.

Els subjectes de tals actituds podran de vegades gaudir d'avantatges lucratius i d'èxits en els seus objectius, però si un dia decidissin reflexionar amb calma sobre preguntes com aquestes: Quin és el sentit de la meua forma de treballar?, quin és el projecte existencial de la meua vida en el qual aquesta activitat pot integrar-se?, quina està sent la meua contribució per a un món més humanitzat?, podrien tal vegada arribar a comprendre que al costat d'ells de vegades s'hi han trobat persones a les quals hauran tal vegada menysvalorat considerant-les grises, de menor prestigi social, amb menys èxits econòmics, però que potser eren posseïdores de la noblesa d'ànima en el seu exercici professional –com també en altres possibles tasques voluntàries- estan motivades prioritàriament no només pels interessos lucratius, ni per l'ansia de notorietat, ni per l'insà desig de poder, sinó per algunes de les metamotivacions que dignifiquen veritablement les activitats de les persones per molt aparentment insignificants i secundàries que puguin semblar per a les avaluacions de les ments superficials, que jutgen només a partir de les aparences. Potser un dia aquesta persona, després de dedicar un temps a la reflexió sobre aquestes preguntes, arribi a descobrir i a sentir l'atractiu del que podem denominar la “grandesa d'ànima”, la “magnanimitat” de la qual ja el filòsof grec Aristòtil va tractar, quatre segles abans de Jesucrist, en el seu tractat sobre l'Ètica.

Diferent pot ser l'experiència del treball, depenent del que cada subjecte s'hi implica.

Un relat tradicional ens alligona sobre com de diferent pot ser l'experiència del treball, depenent del que cada subjecte s'hi implica: En el relat s'explica que un dia un caminant es troba davant una pedrera, en la qual tres picapedrers estan ocupats, en aquest moment, a traslladar pedres en sengles carretons. El nostre home s'apropa al primer i li pregunta: “Escolti, bon home em pot dir què està fent?” El picapedrer li respon amb brusquedat: “No ho veu? Traslado pedres”. S'apropa al segon picapedrer i li fa la mateixa pregunta: “Escolti, bon home em pot dir què està fent?”. Aquest individu el mira amb serietat, i li diu “Mantenir a la meua

---

família amb el meu treball". Finalment s'apropa al tercer dels picapedrers i novament formula la pregunta "Escolti bon home, em pot dir què està fent?" I aquest respon amb una mirada il·lusionada: "Estic construint una catedral".

Totes aquestes diverses formes d'activitat, juntament amb el treball professional, que és l'activitat que ocupa més temps d'una persona activa que no s'hagi jubilat, mereixen el nom de treball humà, quan en qualsevol d'elles –tal com s'indicava en la definició– emprem les nostres capacitats físiques, emocionals i intel·lectuals (en diverses proporcions cadascuna d'elles segons el tipus de tasca) en tasques que per les seves característiques i per la forma de dur-les a terme contribueixen directa o indirectament al bé comú, inclòs, és clar, el nostre propi desenvolupament personal.

Tots dos elements -bé comú i desenvolupament personal– constitueixen per a mi continguts essencials per a una adequada definició del que s'ha d'entendre per treball humà autèntic. Si faltés algun d'aquests dos elements, es tractaria d'una aparença de treball, d'una manifestació falsificada d'aquesta experiència humana.

Si analitzem una mica més el que hem assenyalat sobre les diverses classes d'energies que poden intervenir en l'execució de les variades tasques que poden ocupar un temps en la nostra vida, podrem comprendre que el nostre treball serà tant més humà com més plenament s'hi impliqui la nostra persona, amb els seus diversos potencials psicològics, en les tasques que tinguem entre mans, fins i tot en el cas que es tracti de tasques menudes de poca rellevància aparent.

Podem imaginar a un rector d'universitat, o a un ministre, o a qualsevol altre tipus de personatge socialment rellevant, que es disposa a presidir una reunió de treball amb col·legues seus, i que acut a aquesta reunió gairebé sense preparació prèvia, sense haver dedicat un temps a reflexionar sobre les qüestions que convindria abordar en la sessió de treball, sobre els pros i contres respecte a les possibles vies de solució d'alguns problemes, so-

---

bre la forma adequada de presentar les seves propostes tenint en compte les diferents sensibilitats i ideologies dels que participaran a la reunió. En aquest cas el nostre protagonista es dedicarà a improvisar, i respondrà a les propostes d'altres dels reunits possiblement influït únicament pel seu estat d'ànim, o els seus prejudicis, o les seves simpaties o antipaties respecte als seus respectius interlocutors. Aquesta classe d'activitat no és digna de ser qualificada com un treball humà autèntic.

En aquest exemple no es compleix cap dels dos grups de requisits que he assenyalat al començament, és a dir: ni es dóna amb prou feines una autèntica implicació de la personalitat i potencials psicològics del suposat treballador –la seva sensibilitat, sentiments positius, creativitat, intel·ligència, etcètera- ni es contribueix eficaçment al bé comú, sinó al contrari, al mal humor dels participants, a la seva sensació que en aquesta reunió s'haurà estat perdent el temps, al fet que puguin haver-se pres decisions perjudicials, conseqüència de l'absència d'una reflexió grupal intel·ligent, etc., etc. S'haurà tractat, en conclusió, d'un treball aparent, d'un parell d'hores en les quals aquest rector d'universitat o aquest ministre haurà emprat el temps en alguna cosa que constitueix la falsificació o perversió del que ha d'entendre's per un treball humà autèntic.

2. Reflexió sobre la vivència cristiana del treball professional

És convenient posar l'accent en la despreocupació històrica per part de la teologia en relació amb la reflexió sobre els treballs profans, com un mitjà per conrear l'espiritualitat cristiana i com un àmbit a evangelitzar. Curiosament aquest oblit s'ha donat respecte a les tasques que ocupen prioritàriament als laics. És cert que en l'espiritualitat monacal es va encunyar l' "*ora et labora*", però més com a cultiu d'una ascètica que com a valor en si mateix del treball i de la crida a impregnar-ho de l'esperit de l'Evangeli. Durant molts segles, tant la vocació de la majoria dels cristians –els laics- co les activitats laborals específiques dels mateixos, van quedar fora de l'àmbit de l'anomenada "perfecció cristiana", sense cap relació amb ella.

En l'espiritualitat monacal es va encunyar l' "*ora et labora*", però més com a cultiu d'una ascètica que com a valor en si mateix del treball i de la crida a impregnar-ho de l'esperit de l'Evangeli.

Des del segle XIX es parla d'una moral del treball; des de fa uns vint anys es parla d'una mística i una espiritualitat del treball; però d'una teologia del treball només se'n comença a parlar en època molt recent (David, 1961, p. 688).

Fins i tot en els temps més recents, la teologia i l'espiritualitat no han realitzat regularment el ple contingut de sentit espiritual del treball per haver ocupat el primer plànol la consideració ascètica. Sant Tomàs mateix incorre ocasionalment en aquesta estretor de mires, per exemple, quan parla de l'adquisició dels mitjans de subsistència, de l'ociositat com pecat capital que s'ha d'evitar, de l'ascesi contra la concupiscència carnal, i finalment de la possibilitat de donar almoïna que proporciona el treball, i considera tot això com les quatre finalitats del mateix (Auer, 1970, p. 286).

Una clara manifestació de l'orientació que ha prè la teologia espiritual en relació amb el tema que ens ocupa és que, quan es parla del treball com a activitat humana, s'al·ludeix a activitats de tipus eclesiàstic, i no a les tasques que realitzen els homes que viuen enmig del món. Millor dit, es parla de tots dos, però de les primeres –les activitats eclesiàstiques–, per mostrar el seu entroncament amb el sobrenatural; de les segones –de les ocupacions seculars– en canvi, per dir que poden dificultar la cerca de la santedat [...] (Illanes, 1967, pàg. 48s.).

No deixa de ser significatiu que en els Exercicis de sant Ignasi quan apareix la paraula treball no és per indicar una activitat professional humana: usada en singular –“el treball”– significa lluita ascètica, el lliurament a Crist; usada en plural –“els treballs”– designa les dificultats, les pesantors, els impediments. Aquest segon ús és el més freqüent en sant Ignasi (Ibidem, p. 49, nota 61).

Com ja vaig dir en una altra ocasió (Rosal, 2010), el tema del treball es va tractar principalment com un obstacle per aprofundir en l'espiritualitat, i els laics –la majoria del poble cristià– com un col·lectiu al que no li era possible aspirar a la “perfecció cristiana”. Això era un convenciment tan estès, per exemple, al segle XVI –després que Luter hagués pràcticament anul·lat les diferències entre clergues i laics–, que un teòleg posttridentí important com Melchor Cano declarava expressament el seu convenciment sobre la impossibilitat dels laics d'aconseguir una vivència profunda de la fe cristiana, i s'oposava al fet que s'editessin llibres en llengües vernacles –i no en llatí– amb la pretensió inútil d'introduir als seglars en la vivència profunda de l'oració.

2.1. En què es diferencia un treballador agnòstic o ateu humanista honrat d'un treballador cristià autèntic?

Quins constitueixen els seus trets diferenciadors? Potser que per respondre a aquesta pregunta sigui convenient començar per assenyalar què és allò en el que –a part del que ja he indicat en l'apartat 1- poden coincidir tots dos, és a dir, les actituds humanitzadores que puguin constituir trets comuns.

Un agnòstic o un ateu humanista (i molts creients d'altres religions) que hagi conreat, durant la seva vida, la cura en la formació de la seva consciència, i l'exercici d'actituds ètiques (humanitzadores) pot assemblar-se en molts aspectes a un cristià autèntic, que estigui decidit a ser un altre Crist, o millor dit, un nou Crist, que exerciti les mateixes actituds bàsiques del seu Mestre, però en molt diverses circumstàncies històriques, culturals, socio-polítiques, professionals, familiars, etc. Vegem alguns dels molts trets en els quals poden assemblar-se. Són trets o virtuts ètiques que podran manifestar-se en qualsevol de les àrees de la seva vida: familiar, ciutadana, cultural, encara que aquí penso especialment en la del seu treball professional.

Tots dos poden viure animats per *una actitud esperançada* de poder contribuir amb el seu estil de vida i amb les seves obres –especialment amb el seu treball pro-

---

fessional— a aportar alguna cosa per a un món més humanitzat. Tots dos poden compartir el sentiment íntim que la vida mereix la pena, i la convicció que tots tenim més capacitats del que de vegades pensem, per aconseguir assoliments no només per sobreviure —és a dir, per atendre les necessitats bàsiques— sinó també per experimentar una vida humana de millor qualitat, a les seves diferents àrees (afectiva, professional, ciutadana, etc.).

Tots dos poden caracteritzar-se per ser *fidels a la pròpia consciència, amb capacitat de ser independents* respecte a les pressions de les modes ideològiques o de l'opinió pública —dels costums i normes vigents en la praxi del seu àmbit professional—, quan percebin que aquestes pressions no afavoreixen, sinó que obstaculitzen, un desenvolupament psicològicament sa i ètic de la persona i la societat. En el treball professional sabran abstenir-se d'aquells costums o normes que no puguin afavorir un servei humanitzador tant per al treballador com per als destinataris dels seus serveis.

Tots dos poden ser capaços d'exercitar una *actitud de respecte i d'escolta empàtica en les seves trobades interpersonals*. Poden ser capaços d'aprendre, no només a partir de les seves pròpies experiències, sinó també —conscients de les seves limitacions— de les experiències dels altres, i no només d'aquells l'edat dels quals, cultura i estil de personalitat siguin similars als seus, sinó també de dones i homes de molt diverses característiques psicològiques i culturals, de diferents preferències polítiques i filosofies de la vida, i de generacions clarament més joves o més grans que la pròpia.

Tots dos poden ser capaços d'experimentar tendències que sobrepassen els interessos del jo individual, com són la *tendència altruista i solidària*, l'*actitud creadora* (produir fruits al servei del bé comú) i *el saber plantejar-se preguntes sobre el sentit de les seves vides*, sobre el sentit del que estan duent a terme en les seves diverses activitats.

Tots dos poden viure la bella qualitat humana o virtut ètica de la *magnanimitat o grandesa d'ànima*. Poden estar

---

compartint amb il·lusió, en el seu projecte vital, l'aplicar part de les seves energies per a l'assoliment d'una societat més justa, implicant-se –quan la seva situació socioeconòmica els ho permeti– a col·laborar en projectes que sobrepassin l'àmbit dels interessos estrictament familiars i professionals. Mentre aquesta possibilitat no arribi, hauran pogut introduir en la seva vivència del treball professional –igual que en altres àrees de la vida– l'actitud de “grandesa d'ànima”, donant lloc al fet que la seva activitat en aquestes dues àrees de la vida pugui considerar-se una veritable obra social, per la seva influència humanitzadora sobre els àmbits en els quals es troben integrats.

Tots dos poden conrear en les seves vides aquesta actitud que Fromm va denominar la “*fe en l'home*”, és a dir, una confiança bàsica en què tot ésser humà, tot home i dona –fins i tot en els casos en els quals la seva vida es trobi deteriorada per l'efecte d'actituds i conductes destructores– és posseïdor d'uns potencials de sensibilitat, sentiments humanitzadors, pensament creador, i decisions sàvies i nutrícies, que és possible ajudar-lo a recuperar i créixer. Tant els agnòstics i ateus com els cristians poden trobar-se exempts de l'actitud bàsicament desconfiada respecte als altres, com també respecte a si mateixos, excepte si pateixen trastorns psicopatològics, d'estats d'ànim o de la personalitat, que es caracteritzin per provocar algunes d'aquestes dues formes de desconfiança, o ambdues alhora. Tots dos (juntament amb bona part dels creients d'altres religions) poden compartir la convicció que en el misteri singular de tota existència humana s'oculta alguna cosa veritable, bo i bell que mai és tard per deixar aflorar si, per errors en l'administració de la pròpia llibertat, ha quedat durant un temps constret per actituds clarament perjudicials per a la trajectòria de la pròpia vida. Aquesta actitud tindrà conseqüències beneficioses per a les relacions humanes en l'àmbit laboral.

Podria allargar la relació d'actituds ètiques –i afavoridores del creixement personal propi i dels altres– que poden arribar a viure amb profunditat tant agnòstics o ateus humanistes com cristians. Ometo detenir-me en altres

valors ètics i virtuts, de les vint-i-dues incloses en el quadre adjunt de la meua taula de valors; tots ells amb possibles aplicacions en el treball professional, com també, per descomptat, en el treball domèstic, ciutadà, cultural, de voluntariat, etcètera.

Relació de 22 valors ètics

1. Actitud esperançada
  2. Independència personal
  3. Obertura a l'experiència
  4. Grandesa d'ànima
  5. Confiança en l'ésser humà
  6. Desitjos de superació
  7. Acceptació de la realitat amb els seus límits
  8. Profunditat de vida
  9. L'art de l'oci humanitzador
  10. Autenticitat subjectiva: ser fidel a un mateix
  11. Autenticitat objectiva: vivència d'activitats autèntiques
  12. Serenitat
  13. Actitud creadora
  14. Escolta interior
  15. Cordialitat
  16. Actitud agraïda
  17. Respecte a la persona
  18. Fidelitat als compromisos
  19. Saviesa per a la vida (Prudència)
  20. Fortalesa existencial
  21. Harmonia intrapersonal (Templança)
  22. Solidaritat per a la justícia
- (Rosal, 2012, p. 18)

Aquestes actituds o qualitats ètiques –tant les mencionades com les quals ometo per abreviar– constitueixen, amb diferents matisos, formes d'estils de vida oposats, per exemple, a: l'egolatria, les idolatries dels diners, el poder, l'èxit i el plaer immediat, l'autovaloració narcisista, la insensibilitat i passivitat davant el sofriment aliè i les manifestacions d'injustícia social, la irresponsabilitat en el compliment dels compromisos adquirits, etc.

Si totes aquestes virtuts tenen possibilitat d'exercitar-les –quan són persones que conreen la sensibilitat de la seua consciència ètica– tant agnòstics i ateus com cristians,

---

en què podem identificar les seves diferències? En aquest apartat vaig a ocupar-me del que considero tal vegada el més diferenciador: el cristià se sent implicat juntament amb moltes altres persones (l'Església cristiana universal) en una tasca comuna; se sent cridat per Jesucrist –Jesús de Natzaret ressuscitat– a col·laborar amb ell en la construcció de la Nova Humanitat (o Regne de Déu).

Un cristià podrà compartir amb un agnòstic o ateu humanista la vivència de tots aquests i altres valors ètics, en l'exercici del seu treball professional, però quines altres motivacions i aspiracions podran estar presents, com a conseqüència de la seva fe religiosa? Un cristià laic, que normalment ocuparà més d'un terç de les hores diàries en l'exercici del seu treball professional o ofici, serà bo que de tant en tant es plantegi preguntes com les següents:

- 1) ¿Sóc conscient que el meu treball, quan és exercit de forma humanitzadora per a mi mateix i per als altres, constitueix una col·laboració amb l'obra creadora divina?

Els homes i dones que, mentre procuren el manteniment per a si i les seves famílies, realitzen el seu treball de manera que serveixin oportunament a la societat, amb raó poden pensar que amb aquest treball estan desenvolupant l'obra del Creador, interessant-se pel bé dels seus germans i contribuint amb la seva activitat personal al fet que es compleixin els designis de Déu en la història (Concili Vaticà II. Constitució Gaudium et spes, n. 34).

Déu ha cridat a l'home a ser el seu col·laborador en l'organització progressiva de l'univers.

Déu ha cridat a l'home a ser el seu col·laborador en l'organització progressiva de l'univers. Així doncs, l'home, com a imatge viva de Déu, té la missió i l'obligació de ser el demiürg i el subjecte conscient de l'Univers (Chenu, en Fries, 1979, p. 806).

-
- 2) ¿Em sento enviat per Jesucrist a implicar-me generosament al meu món laboral –en el marc d’estructures no sempre humanitzadores i harmonitzables amb l’esperit de l’Evangeli–, amb l’esperança de poder exercir alguna influència transformadora del mateix? ¿Tinc present durant la meua jornada laboral, per exemple, aquelles paraules de Jesús al Pare, referint-se als seus deixebles: “No demano que els apartis del món, sinó que els preservis del mal” (Joan, 17, 15)? ¿O aquelles altres dirigides als seus seguidors: “Com el Pare em va enviar a mi, així jo us envio a vosaltres...”? (Joan 20, 21).
- 3) ¿M’adono que Jesús va dir als seus deixebles: “Si algun de vosaltres vol ser el primer, que sigui l’últim de tots i el servidor de tots?”, (Marc 9, 35). ¿M’estimulen aquestes paraules, i altres de semblants de l’Evangeli, a conrear amb profunditat la meua aspiració i praxi d’un exercici professional que presti un autèntic servei al ben comú? ¿Sóc conscient de quin és el servei específic de la meua tasca professional? Visc amb alegria els fruits que percebo del meu treball, per a l’atenció de necessitats socials?
- 4) ¿Em pregunto de tant en tant si mantinc desperta la meua capacitat crítica per destriar la pràctica, en el meu àmbit professional, de costums i fins i tot normes (escrites o orals) clara o probablement oposades a una praxi harmonitzable amb l’esperit de l’Evangeli? ¿Em pregunto com podria influir –individualment o amb la companyia d’uns altres– en la possible reforma d’aquesta praxi, inclosa la que ocasiona que la majoria dels treballadors sofreixin les conseqüències d’un treball alienant?

¿Sóc conscient de quin és el servei específic de la meua tasca professional?

La majoria dels nostres contemporanis realitzen un treball sotmès a la tirania de la racionalitat tècnica i econòmica [...] Les estructures tecnològiques i socials i la seva relació mútua estan concebudes en funció de la rendibilitat de la producció [...] D’ordinari, els assalariats han considerat el treball com una dura subjecció a un sistema de

---

producció en la gestió de la qual no participen i l'estructura de la qual amb prou feines comprenen. El treball alienat ha estat el normal. El "treball com a tal", els conceptes de treball emprats pels filòsofs i teòlegs, ha estat molt lluny de la seva realitat diària (Brakelman, 1985, p. 116).

- 5) Completant la pregunta anterior: ¿M'adono que la vivència cristiana del treball professional no consisteix només en què durant el seu exercici jo conreï virtuts com el sentit de responsabilitat en les meves tasques, el desig de superació, la humilitat, el respecte a l'altre, etc., sinó, i de manera principal, la solidaritat per a la justícia inspirada en l'amor al proïsme? ¿M'adono que, a més, la vivència cristiana del treball em demana influir en cristianitzar l'estructura en la qual s'emmarca aquest treball: els seus reglaments, costums, modes, etc., que puguin estar perjudicant als professionals implicats en aquest treball, als beneficiaris dels seus serveis i, finalment, al ben comú d'una "societat del benestar"?

El treball és, per tant, el perfeccionament del que treballa, però és també –no menys profundament, i això en la realitat objectiva del món que ell construeix– una transformació de les coses, perfectio operis. La teologia no va tenir present aquesta dualitat essencial del treball; es va ocupar exclusivament de la perfectio operantis i, sense advertir-ho, va deixar sense valor l'aspecte objectiu del treball (Chenu, en Fries, 1979, p. 805).

¿Integro el meu ideal d'un exercici professional santificador i evangelitzador en la meva vivència sacramental de la Reconciliació?

- 6) ¿Integro el meu ideal d'un exercici professional santificador i evangelitzador en la meva vivència sacramental de la Reconciliació? ¿Incloc, com a tema important per a un examen de consciència d'adult, la meva pregunta sobre possibles pecats d'omissió respecte a la meva vivència humanitzadora i evangelitzadora del treball professional, tenint també present la Doctrina Social de l'Església?

- 7) ¿Integro la meua vivència del treball professional en l'Eucaristia, per mitjà d'ofrenes unides a la de Jesús?
¿M'adono que la meua vivència de la caritat, amb tots els seus fruits sobre les persones i les estructures, durant la praxi professional, constitueix ja una autèntica litúrgia eucarística si es té present aquesta declaració de Joseph Ratzinger abans de ser papa Benet XVI?:

Si l'essència de l'eucaristia és unir-nos realment amb Crist i uns amb uns altres, vol dir que l'eucaristia no pot ser un mer ritu i litúrgia; no pot en absolut celebrar-se per complet en l'àmbit del temple, sinó que la caritat diària i pràctica d'uns amb els altres és part essencial de l'eucaristia i aquesta diària bondat és veritablement "litúrgia" i culte de Déu. Més encara, només celebra realment l'eucaristia qui la completa amb el culte diari de la caritat fraterna (Ratzinger, 1972 i 2005, p. 99).

- 8) ¿M'adono, per tant, que l'exercici humanitzador i cristià del meu treball professional podrà constituir, normalment, la meua principal activitat evangelitzadora, com també la meua principal obra social?

Una vida i una acció veritablement cristianes són, per naturalesa, sempre apostòliques, influeixen sempre sobre la comunitat, irradien i promouen sempre l'obra de Déu en aquest món (Sustar, 1961, pp. 662s.).

- 9) ¿Sóc conscient que si en el meu ambient professional, la meua influència evangelitzadora no sobrepassa la fase inicial de "renovació de la humanitat" (vid. Pau VI, *EvangeliiNuntiandi*, n. 24) no he d'experimentar-ho com un fracàs? ¿Efectivament, l'assoliment d'aquesta renovació ja constitueix un fruit evangelitzador, ja que suposa un avanç en l'aproximació cap a la Nova Humanitat (Regne de Déu en la Terra).

¿Integro la meua vivència del treball professional en l'Eucaristia, per mitjà d'ofrenes unides a la de Jesús?

-
- 10) ¿Com es manifestarà –en el meu exercici del treball professional, i en les meves possibles relacions amb treballadors integrats en estructures laborals causants d’injustícia social– la meva implicació en una praxi de solidaritat per a la justícia? ¿Com aconseguiré que la doctrina ètico-social present, per exemple, en les encícliques de Joan Pau II: *Laborem exercens* i *Sollicitudo rei socialis* susciti en la meua vida actuacions eficaces i creatives, defensores dels que pateixen injustícies?
- 11) Tinc present que un ideal d’un cristià laic, implicat en un treball professional –també un clergue, quan exerceix un treball civil– és col·laborar en l’encarnació de l’esperit de Jesucrist a través de la seva praxi professional?

Després de la meua reflexió a partir d’aquestes preguntes –especialment l’última–, puc unir-me a la següent oració de Jacques Leclercq:

Serà veritat, Senyor, que tu ens necessites? No és per ventura perfecta la glòria que dones al teu Pare i no esgotes tota perfecció? L’Increat pot necessitar alguna cosa? Pot l’home afegir alguna cosa a Déu?

Però Déu vol realitzar una obra entre els homes. Vol viure en ells. Vol que l’humà estigui penetrat d’ell, sigui ell quan ho permet la seva condició de criatura. L’Encarnació, per començar, proposa al món l’Exemplar, el Model. Tota virtut és realitat en Crist. En ell la criatura s’uneix a Déu segons la manera perfecta de l’Encarnació, de manera que l’home és també Déu.

I no obstant això, Mestre meu, no has vingut a nosaltres solament per consumir aquesta perfecció. La creació no té per única fi l’acabar en el que tu ets. En encarnar-te, Verb inefable, acceptes que el diví, sense trencar la llei de la creació, es realitzi en l’humà i que s’acomodi en certa forma a les exigències del finit...

Per l'Encarnació ets en veritat un home; no constitueixes tu solament la humanitat. És veritat que en tu es troba tota perfecció, però solament quan ets un tipus. Tu ets tota perfecció perquè ets perfecció acabada. Però com ets un home, no tens ni pots tenir al mateix temps més que la perfecció d'un home.

Un home. Amb un lloc determinat en el temps i a l'espai com tots els homes. D'una família i d'un poble. Has viscut en els primers anys de la nostra era. Has sortit del poble jueu. Ets fill de Maria. Perfecte entre els fills de l'home, tens una perfecció i no pots tenir-les totes. Un home pot ser perfecte amb diverses alçades; tu tens una talla, un pes i no uns altres. Els teus cabells no són alhora negres i rossos. Parles la llengua del teu país i no la d'un altre. El teu llenguatge s'inspira en els usos del teu temps, i les paràboles evangèliques, com els preceptes dels teus discursos, porten la marca de l'època, del poble, de totes les circumstàncies que han concorregut en la teva formació humana.

En els trenta-tres anys de la teva vida, has realitzat una perfecció humana, però no has llaurat la terra i, no obstant això, la perfecció del gènere humà demana que la terra sigui llaurada. No has dirigit un Estat i no obstant això la perfecció del gènere humà demana que els Estats siguin dirigits. No has ofert a Déu l'homenatge de l'obra d'art, estenent el color sobre el llenç, esculpint el marbre o fonent el bronze; no has expressat les harmonies interiors amb el concorde dels sons en les cordes, i no has construït ni temple ni casa. No obstant això, la perfecció del gènere humà demana que tot això es faci. No has portat fills al món i no els has educat; no obstant això, ho demana la perfecció del gènere humà. Tota aquesta perfecció del gènere humà demana que altres homes s'uneixin a tu per dur a terme les obres de l'home, totes les obres de l'home en el teu esperit i amb els recursos d'ànima que només tu pots donar-nos...

I no has pogut realitzar la perfecció d'un occidental del segle XX, d'un negre o d'un xinès. Si l'obra de Déu està en l'Encarnació; si ella demana que tota carn es divinitzi i que l'esperit de Déu animi totes les activitats humanes, que cap activitat humana, que cap obra de l'home sigui exclosa d'aquesta immensa empresa de divinització, cal que ens posem tots a això. Que tots nosaltres, els petits i els grans, els artesans i els intel·lectuals, els joves i els vells, els homes i les dones, tots et portem l'esforç total de la nostra ànima, tots els recursos del nostre esperit i del nostre cor. Que t'encarnis de nou en nosaltres, per aquesta vida d'adopció, aquesta vida participada que és la teva vida en nosaltres, de manera que el teu amor, la teva perfecció, el cant tan dolç de la teva puresa, el vi tan fort del teu amor, es faci sentir i s'aboqui en formes sempre noves. Que se't trobi sense parar, sempre nou i sempre el mateix, en totes les encarnacions humanes de l'esperit, en tots els cants que modulem, en tots els gestos que tracem, en totes les obres que construïm.

És, doncs, veritat, Senyor? Tens necessitat de mi i puc donar-te alguna cosa, completar-te, completar el misteri de l'Encarnació lliurant-te la meva perfecció d'home d'avui, la meva perfecció que es realitza en la civilització tècnica en què vivim, amb la màquina, la impremta, la ràdio?

És, doncs, la meva vocació ser una nova representació de la teva divina perfecció? Què cadascú de nosaltres no solament sigui un altre Crist, com sempre s'ha dit, sinó un nou Crist; una nova imatge, més que una imatge, una nova encarnació del model diví que tu ens proposes?

I que si jo em nego a la teva crida, et faltarà alguna cosa, perquè hi haurà una forma de perfecció humana que no estarà divinitzada per l'obra de la teva vida en ella?

I que així, tots junts, els que formem la teva Església, som el teu Cos Místic, el gran organisme pel qual l'Encarnació s'estén a tota la humanitat, en la infinita riquesa de les realitzacions sempre noves d'aquest gènere humà, en les obres incessantment renovades i en les visions sempre noves? (Leclercq, 1950, pàg. 90-93).

2.2. Evangelització al món, com a responsabilitat del laic en el seu treball professional

En la forma d'exercir el cristià el seu treball professional hi estarà influïnt la seva convicció que la responsabilitat principal dels cristians és la seva col·laboració en la tasca evangelitzadora, tasca per la qual fins al Concili Vaticà II prevalia la denominació d'"apostolat". Però des de l'exhortació apostòlica *Evangelii Nuntiandi* de Pau VI, ha prevalgut el terme "evangelització". Vegem això en dos textos, un del Vaticà II, i una selecció de paràgrafs de l'*Evangelii Nuntiandi*.

La vocació cristiana és, per la seva mateixa naturalesa, vocació també a l'apostolat. Així com en el conjunt del cos viu no hi ha membres que es comporten de forma merament passiva, sinó que tots participen en l'activitat vital del cos, d'igual manera en el cos místic de Crist, que és l'Església, "tot cos creix segons l'operació pròpia de cadascun dels seus membres" (Efesis 4,16) (Concili Vaticà II: Decret sobre l'apostolat dels seglars, 2).

Evangelitzar significa per a l'Església portar la Bona Nova a tots els ambients de la humanitat i, amb el seu influx, transformar des de dins, renovar a la mateixa humanitat: "Heus aquí que faig noves totes les coses" (Ap 21; cf. 2 Cor 5,17; Gál 6,15). Però la veritat és que no hi ha humanitat nova sinó hi ha, en primer lloc, homes nous, amb la novetat del baptisme (Cf. Rom 6,4) i de la vida segons l'Evangelí (Cf. Ef 4,23-24; Col 3,9-10). La finalitat de l'evangelització és, per tant, aquest canvi interior, i, si calgués resumir-

Evangelitzar significa per a l'Església portar la Bona Nova a tots els ambients de la humanitat i, amb el seu influx, transformar des de dins, renovar a la mateixa humanitat.

---

ho en una paraula, el millor seria dir que l'Església evangelitza quan, per la sola força divina del missatge que proclama (49) tracta de convertir al mateix temps la consciència personal i col·lectiva dels homes, l'activitat en la qual ells estan compromesos, la seva vida i ambient concrets.

Sectors d'humanitat que es transformen: Per a l'Església no es tracta solament de predicar l'Evangelí en zones geogràfiques cada vegada més vastes o poblacions cada vegada més nombroses, sinó d'aconseguir i transformar amb la força de l'Evangelí els criteris de judici, els valors determinants, els punts d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat, que estan en contrast amb la paraula de Déu i amb el disseny de salvació (Pau VI:Evangelii Nuntiandi, n.18 i 19).

En acabar aquestes consideracions sobre el sentit de l'evangelització, s'ha de formular una última observació que creiem aclaridora per a les reflexions següents.

L'evangelització, hem dit, és un pas complex, amb elements variats: renovació de la humanitat, testimoniatge, anunci explícit, adhesió del cor, entrada en la comunitat, acolliment dels signes, iniciatives d'apostolat. Aquests elements poden semblar contrastats, fins i tot exclusius. En realitat són complementaris i mútuament enriquidors. Cal veure sempre cadascun d'ells integrat amb els altres. El mèrit del recent Sínode ha estat l'haver-nos convidat constantment a fusionar aquests elements, més aviat que oposar-los entre si, per tenir la plena comprensió de l'activitat evangelitzadora de l'Església (Ibidem, n. 24)

Recordant que correspon a tots els tipus de membres de l'Església –laics, clergues, o religiosos– implicar-se activament en l'activitat evangelitzadora, si es vol ser fidel a

---

la pròpia vocació cristiana, vegem a continuació la responsabilitat que correspon als laics, respecte a l'evangelització al món. Amb el terme "món" s'inclou la família, el treball professional, la ciutadania i participació política, l'economia, la cultura, les activitats per al temps lliure, la ciència, l'art, etc.

Un dels problemes més difícils i delicats que planteja l'apostolat és la relació dels laics amb la parròquia. La dificultat prové que no es distingeix suficientment entre l'apostolat laic pròpiament dit (acció dels catòlics) i la col·laboració dels laics a l'apostolat jeràrquic de l'Església (Acció Catòlica). De fet aquesta distinció és també molt difícil en la pràctica (Sustar, 1961, p. 665).

El Concili Vaticà II diferencia clarament aquesta "tasca evangelitzadora al món", –responsabilitat principal dels laics–, de l'"evangelització a l'Església" (en la pastoral missionera, pastoral catequètica, i pastoral litúrgica). Aquella és la prioritària per als laics, "doncs els membres de l'ordre sagrat, tot i que alguna vegada poden ocupar-se dels assumptes seculars fins i tot exercint una professió civil, estan destinats principal i expressament al sagrat ministeri per raó de la seva peculiar vocació" (Concili Vaticà II: Constitució sobre l'Església, 3.1).

Referint-se als laics i a la seva peculiar missió evangelitzadora, el Concili Vaticà II va declarar, per exemple:

Viuen al segle, és a dir, en tots i cadascun dels deures i ocupacions del món, i en les condicions ordinàries de la vida familiar i social, amb les quals la seva existència està com entreteixida. Allí estan cridats per Déu, perquè, exercint la seva pròpia professió guiats per l'esperit evangèlic, contribueixin a la santificació del món des de dins, a manera de ferment, i així facin manifest a Crist davant els altres, de primer mitjançant el testimoni de la seva vida, per la irradiació de la fe, l'esperança i la caritat. Per tant, de manera singular, a ells correspon il·luminar i or-

---

denar les realitats temporals a les quals estan estretament vinculats, de tal manera que sense parar es realitzin i progressin conforme a Crist i siguin per a la glòria del creador i del Redemptor (Concili Vaticà II, Constitució sobre l'Església, n. 31).

L'obra redemptora de Crist, encara que es refereix pròpiament a la salvació dels homes, es proposa també la restauració de tot l'ordre temporal. Per això, la missió de l'Església no és només oferir als homes el missatge i la gràcia de Crist, sinó també l'impregnar i perfeccionar tot l'ordre temporal amb l'esperit evangèlic (Concili Vaticà II, Decret sobre l'apostolat dels seglars, n. 5).

Un aspecte que considero d'importància primordial, referent a l'evangelització "al món" (principalment protagonitzada pels laics i ocasionalment –"alguna vegada"– per clergues) és el que en aquestes cites s'indica amb expressions com: "perquè [...] contribueixin a la santificació del món *com des de dins, a manera de fermento*", "*il·luminar i ordenar les realitats temporals*", "*impregnar i perfeccionar tot l'ordre temporal amb l'esperit evangèlic*".

Aquestes frases que destaco, dels paràgrafs citats del Vaticà II, reclamen una faceta de l'acció evangelitzadora al món, que penso que són pocs els cristians que s'hi senten explícitament implicats, almenys al nostre país. L'objectiu ja no és només contribuir amb el propi testimoniatge i amb el missatge evangèlic, en canvis d'actituds personals. Aquests canvis –amb la seva implicació de pensaments, sentiments, tendències i decisions– són, sens dubte, importants. Però la influència de l'evangelització ha de contribuir també en la transformació de la mentalitat de les col·lectivitats humanes –no només dels individus–, dels corrents de l'opinió pública, de les modes ideològiques, de les estructures socials, culturals, polítiques i econòmiques, que condicionen totes elles a les conductes personals. En la descripció citada de Pau VI, sobre l'essència i complexitat de l'acció evangelitzadora, es referia a la possibilitat de renovar la humanitat a força de tractar de transformar "els criteris de

La influència de l'evangelització ha de contribuir també en la transformació de la mentalitat de les col·lectivitats humanes.

judici, els valors determinants, els punts d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat, que estan en contrast amb la paraula de Déu i amb el disseny de salvació". Deixant de banda, en resum, els models de la humanitat que depenen de les idees o actituds de "prehomínids", i no dels "homes nous", o "dones noves".

No es tracta només que els advocats, metges, professors, fusters, administratius, etc., cristians siguin exemplars per l'amabilitat amb els seus companys, per la seva humilitat, pel seu sentit de responsabilitat en l'aprofitament de les hores de treball, per la seva honradesa en l'administració del temps i dels diners, etc. Es tracta també que es cristianitzin, en si mateixes –en els seus estils predominants de praxis, en els seus costums–, totes aquestes professions i oficis, que es cristianitzi l'exercici en si mateix de l'advocacia, la medicina, la docència, la fusteria, l'activitat administrativa, i tots els altres,

*Si bé es percep una major participació de molts en els ministeris laïcals, aquest compromís no es reflecteix en la penetració dels valors cristians al món social, polític i econòmic. Es limita moltes vegades a les tasques intraeclesiales sense un compromís real per l'aplicació de l'Evangeli a la transformació de la societat. La formació dels laics i l'evangelització dels grups professionals i intel·lectuals constitueixen un desafiament pastoral important (Papa Francesc. *Evangelii Gaudium*, n. 102).*

Es tracta que els cristians, o els que –sense compartir aquesta fe en sentit estricte– volen considerar a Jesús com a model de vida humanitzada, identifiquin quins costums, normatives, estatuts, legislacions, praxis, contenen elements obstaculitzadors per a l'assoliment de vides individuals amb elevada qualitat humana i estructures socials inspirades en la solidaritat i la justícia. I que, una vegada identificats aquests elements perjudicials, vegin la forma de contribuir a la seva transformació.

Es tracta que els cristians, o els que –sense compartir aquesta fe en sentit estricte– volen considerar a Jesús com a model de vida humanitzada

És clar que per a l'assoliment d'aquests canvis estructurals o de corrupcions ètiques socials (els anomenats

---

“pecats col·lectius”, a diferència dels personals) influïdes, no poques vegades, per trastorns de personalitat limitadors del potencial humà, cal que actuïn –disperses o en grup– moltes persones individuals, amb consciència de la seva vocació evangelitzadora, i amb suficient capacitat crítica, i d’iniciatives creadores, decidides a no ser “robots” de les forces ambientals, sinó, per contra, persones compromeses en la seva revisió i transformació gradual, quan aquelles forces resulten antihumanes i, per tant, anticristianes. “Cal sortir de l’infantilisme religiós i no témer aquesta ‘secularització’ del món. La teologia del treball implica una teologia dels laics” (Chenu, 1976, pp. 681s.).

2.3. *L'exercici dels carismes –dons de l'Esperit Sant– a través del treball professional*

Existeixen carismes diversos, però un mateix Esperit; existeixen ministeris diversos, però un mateix Senyor; existeixen activitats diverses, però un mateix Déu que executa tot en tots. A cadascun se li dona una manifestació de l'Esperit pel ben comú (1 Corintis 12,4-7).

D'aquest paràgraf m'interessa destacar, sobretot, dues afirmacions: a) que la presència de carismes o dons de l'Esperit Sant no és un fenomen excepcional, sinó que es concedeixen a “cadascun”, i b) que perquè siguin autèntics han de contribuir al bé comú:

Déu els va disposar a l'Església: primer els apòstols, segon els profetes, tercer els mestres, després miracles, després carismes de curacions, d'assistència, de govern, de llengües diverses (1 Corintis 12,28).

Pere anima a exercitar, amb sentit de responsabilitat, els carismes que cada cristià pugui comprovar que posseeix: “Cadascú, com a bon administrador de la multiforme gràcia de Déu, ha de posar al servei dels altres el carisma que ha rebut” (1, Pere, 4, 10). Una vegada recollits aquests textos del Nou Testament vegem, a manera de resum, una de les definicions proposades sobre el concepte de carisma:

Carisma, en el seu sentit més ample, és la crida de Déu, dirigida a un particular, per determinar servei de la comunitat, que capacita, alhora, per a aquest servei. Hem vist d'intimament travats que estan entre si carisma, vocació i servei, que terminològicament s'entrecreuen en part; en 1 Corintis 12,4-5 alternen "carismes" amb "serveis", en Romans 11,29 i 1 Corintis 7,7-17, amb "vocació". Pressupostos dels serveis són els "carismes" i la "vocació" (Küng 1970, p. 227).

A partir de les dades ofertes pel Nou Testament –i citats abans– sobre els diversos dons que l'Esperit Sant concedeix als fidels oberts a la seva inspiració, i del reconeixement de la importància d'aquests carismes per part del Concili Vaticà II, podem prendre clara consciència que:

a) Els carismes no constitueixen un fenomen excepcional del que només en participen alguna classe de membres de les esglésies cristianes. Són capacitats o aptituds concretes –tant si es tracta de les ordinàries com de les extraordinàries– que podem considerar presents en tot cristià, tant laic com a clergue o religiós (i també en persones alienes a la fe cristiana). El missatge bíblico-cristià concedeix una especial importància a tenir una vida no estèril sinó fructífera. Paràboles de Jesús com la del sembrador (Mateu 13,1-23; Marc 4,1-20; Lluc 8,4-15), o la dels talents (Mateu 25, 14-30) són exemples d'aquest missatge dels profetes, en el qual Jesús insisteix, i en el qual se subratlla la importància de "produir fruits", durant la pròpia vida. Els primers col·laboradors de l'obra de Jesús van poder anar fent-se càrrec que el principal fruit que s'esperava d'ells, en la resta de la seva vida, era contribuir en la construcció del projecte diví del Regne de Déu en aquesta terra i, amb això, en la preparació per a l'assoliment de la seva experiència plena en la vida eterna, és a dir, en les dues grans vessants del que constituïa la missió essencial de l'Església. Küng subratlla que trobar-se dotat de carismes no és privilegi d'uns pocs, sinó que "es donen en tots i cadascun dels cristians. Cada cristià té el seu carisma. Cada cristià és un

El missatge bíblico-cristià concedeix una especial importància a tenir una vida no estèril sinó fructífera.

---

carismàtic” (Küng, 1970, p. 226). No falten textos del Nou Testament que acreditin aquestes afirmacions:

Cadascú rep de Déu el seu carisma, els uns aquest i els altres, l'altre (1 Corintis 7, 7).

A cadascun se li dona una manifestació de l'Esperit pel bé comú (1 Corintis 12,7).

Que cadascú, com a bon administrador de la multiforme gràcia de Déu, posi al servei dels altres el carisma que hagi rebut (1 Pere, 4,10).

Penso, per tant, que constitueix una matèria important de reflexió espiritual, preguntar-nos: ¿Sóc conscient de quin o quins poden ser els carismes dels quals jo pugui estar dotat i que, tal vegada per deixadesa, no estigui creant i fructificant per contribuir en la missió de l'Església al servei de la humanitat? Sé respectar i valorar la presència de carismes diferents –als meus, i entre si– en persones o grups de cristians procedents d'altres arrels culturals, o amb diferents tipus de personalitat implicats en estils d'espiritualitat o de contribució evangelitzadora diferents al meu? M'adono que el missatge de sant Pau sobre la pluralitat i diversitat de carismes constitueix una invitació a ser summament respectuós pel que fa a la diversitat de possibles formes de col·laborar en l'obra alliberadora de Jesús?

L'important és que cada cristià administri els seus possibles carismes amb humilitat, amb sentit de responsabilitat.

L'important és que cada cristià administri els seus possibles carismes amb humilitat, amb sentit de responsabilitat –com es reclama, per exemple en les dues paràboles citades del sembrador i dels talents– i amb actitud de servei, perquè permetin una col·laboració eficaç en l'acció evangelitzadora de l'Església.

És la recepció d'aquests carismes, fins i tot dels més senzills, la que confereix a cada creient el dret i el deure d'exercitar-los per bé de la humanitat i edificació de l'Església en el si de la pròpia Església i enmig del món, amb la llibertat de l'Esperit Sant, que bufa on vol (Joan 3,8), i en unió al mateix temps amb els germans en Crist,

---

i sobretot amb els seus pastors, als quals toca jutjar la genuïna naturalesa de tals carismes i el seu ordenat exercici. No pas, per cert, perquè apaguin l'Esperit, sinó amb la finalitat que tot ho provin i retinguin el que és bé (Cf. 1 Tessalonicencs 5,12.19.21) (Concili Vaticà II: Decret sobre l'apostolat dels seglars, n. 3).

L'important és que aquests dons gratuïts procedeixen de la llibertat de l'Esperit i s'encarnen en la llibertat del subjecte humà. El seu valor no es mesura per la intensitat de la inspiració ni per la lluentor de les seves obres, sinó per la caritat (1 Corintis 13,1-3), que és la mesura i la font del seu valor i procedeix de l'únic Esperit que fa tot en tots (Laurentin, 1977, p. 291).

Quan jo rebo un carisma, m'ho dóna l'Esperit de Déu; i el carisma m'arriba per mitjà d'una interacció amb mi mateix –el que jo sóc per naixement i el que he arribat a ser per les meves capacitats innates, dins d'una societat concreta–, amb l'Església a la qual pertanyo i amb el món en el qual visc. Els carismes són dons sobrenaturals que l'Esperit de Déu reparteix amb absoluta sobirania. No obstant això, no els concedeix a individus aïllats, per al seu propi bé, sinó a gent compromesa en un ambient natural o social concret. D'aquesta manera, la comunicació de carismes per l'Esperit té una dimensió essencialment comunitària (Volf, 1992, pp. 167s.).

Si els carismes són per ser exercitats, tal com s'indica en l'anterior cita del Vaticà II, "per bé de la humanitat" (no només per bé de l'Església), "en el si de la pròpia Església i enmig del món" queda clar que importa exercitar-los al món del treball. I almenys en els casos en què el treballador exerciti un servei professional pel qual mostri estar dotat d'aptituds i d'inclinació personal (és a dir, autèntica vocació), podem concloure que les diferents professions o oficis impliquen diferents carismes. És a dir, els professionals de l'educació (d'EGB o Ensenyament Mitjà, o Ensenyament Superior); els professio-

Les diferents professions o oficis impliquen diferents carismes.

---

nals de la salut (metges, psicòlegs clínics, infermers, etc.); els professionals del Dret (advocats, jutges, professors de Dret, etc.); els professionals de la construcció (arquitectes, enginyers, treballadors de la construcció, etc.), i així successivament tenen diversitat de carismes. Això significa que, si són cristians, seran conscients de la diversitat de formes de servei al bé comú de l'acció evangelitzadora al Món. "A cadascú se li dóna una manifestació de l'Esperit pel bé comú (1 Corintis, 12,7).

Normalment un cristià laic podrà exercitar el seu carisma o carismes durant les vuit o més hores que dediqui al seu treball professional. Això constituirà una via important –freqüentment la principal– per a la seva activitat evangelitzadora al món.

Tot el nostre treball, sigui físic o intel·lectual, és un do i una tasca que Déu ens ha encomanat.

Tot el nostre treball, sigui físic o intel·lectual, és un do i una tasca que Déu ens ha encomanat. La nostra actuació ha de contribuir a donar forma humana al món en què vivim. Per això, hem de realitzar el nostre treball posant en joc tot el nostre saber i enteniment i la nostra consciència responsable i acurada, confiant fermament en què 'tots els fruits bons' de l'esforç humà entraran en el regne de Déu 'nets de tota taca, il·luminats i transfigurats' (G.S.,n.39) (Conferència Episcopal Alemanya. Catecismo católico de adultos, p. 365).

Referències bibliogràfiques

A.A.V.V. (1976). *Sacramentum Mundi*. Enciclopedia Teològica. Barcelona: Herder, 6 vols..

AUER, A. (1970). *El cristiano y la profesión*. Barcelona. Herder. (Traducció de l'original en alemany de 1966).

BRAKELMAN, G. (1985). "Trabajo" en *Fe cristiana y Sociedad moderna*, tom VIII. Madrid: S.M. pàg. 113-148).

CHENU, M.D. (1976). "Trabajo" en *Sacramentum Mundi*, tom VI, pp. 671-684).

CHENU, M.D. (1979). "Trabajo" en Fries (Dir.) *Conceptos fundamentales de la Teología*, pp. 799-811. Madrid: Cristiandad, II Vols. 2ª Edición (Traducció de l'original en alemany de 1973).

CONCILIO VATICANO II (1975). *Constituciones. Decretos. Declaraciones*. Madrid: BAC (27ª edición).

CONFERENCIA EPISCOPAL ALEMANA (1990). *Catecismo católico para adultos*. Tomos I y II. Madrid: BAC (Traducción de l'original en Alemanyde 1985).

DAVID, J. (1961). "Teología de las realidades terrenas", en J. Feiner, J. Trütsch i F. Böckle (Eds.). *Panorama de la teología actual*. Madrid: Guadarrama, pp. 675-700. (Traducció de l'original en alemany de 1956).

FRIES, H. (Dir) (1979). *Conceptos fundamentales de la Teología*. Madrid: Cristiandad, II Vols. 2ª Edició (Traducció de l'original en alemany de 1973).

FROMM, E. (1973). *El arte de amar*. Barcelona: Paidós. (Traducció de l'original en anglès de 1956).

GEVAERT, J. (1976). *El problema del hombre. Introducción a la Antropología filosófica*. Salamanca: Sígueme. (Traducció de l'original en italià de 1974).

GUARDINI, R. (1970). *Las edades de la vida*. Madrid: Cristiandad. (Traducció de l'original en alemany de 1959).

ILLANES, J.L. (1967). *La santificación del trabajo. Tema de nuestro tiempo*. Madrid: Palabra.

JOLIVET, R. (1963). *Les activités de l'homme et la sagesse*. Lió: Vitte.

JONAS, H. (1955). *El principio de responsabilidad. Ensayo de una ética para la civilización tecnológica*. Barcelona. Herder. (Traducció de l'edició en anglès de 1988).

JUAN PABLO II (1981). *Carta encíclica Laborem exercens. El trabajo humano*. Madrid: Ediciones Paulinas.

JUAN PABLO II (1987). *Carta encíclica Sollicitudo rei socialis. Preocupación por los problemas sociales*. Madrid: San Pablo.

-
- KÜNG, H. (1970). *La Iglesia*. Barcelona: Herder. (Traducció de l'original en alemany de 1967).
- LAURENTIN, R. (1977). "Los carismas: precisiones terminológicas". *Concilium*, 129, 281-291.
- LECLERCQ, J. (1950). *Treinta meditaciones sobre la vida cristiana*. Barcelona. Atenas.
- LERSCH, P. (1971). *La estructura de la personalidad*. 8ª edició. Barcelona: Scientia. (Traducció de l'original en alemany de 1966).
- PAPA FRANCISCO (2013). *Exhortación apostólica Evangelii Gaudium*.
- PABLO VI (1975). *Evangelii Nuntiandi*. Exhortación apostólica sobre la evangelización del mundo contemporáneo. En *Encíclicas de Pablo VI*. Madrid: PPC.
- RATZINGER, J. (1972 i 2005). *El nuevo pueblo de Dios. Esquemas para una eclesiología*. Barcelona: Herder, 2ª reimpressió. (Traducció de l'original en alemany de 1969)
- ROSAL, R. (2003). *¿Qué nos humaniza? ¿Qué nos deshumaniza? Ensayo de una ética desde la psicología*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- ROSAL, R. (2010). *Nafragio y rescate de un proyecto vital. Testimonio de un ex cura-del-opus dei*. Lleida: Milenio
- ROSAL, R. (2011). *La búsqueda de la autenticidad. Reflexión ético-psicológica*. Lleida: Milenio.
- ROSAL, R. (2012). *Valores éticos o fuerzas que dan sentido a la vida. Qué son y quiénes los vivieron*. Lleida: Milenio.
- SUSTAR, A. (1961). "El laico en la Iglesia" en *Panorama de la Teología actual*. Madrid: Guadarrama, pp. 641-663.
- VOLF, M. (1992). "Democracia y carisma. Reflexiones sobre la democratización de la Iglesia". *Concilium*, 243, 163-172.

II. Respostes al qüestionari sobre la vivència cristiana en el món professional

Respostes al qüestionari sobre la vivència cristiana en el món professional

---

Us presentem la pauta base que vàrem elaborar perquè servís de guia a les respostes dels diferents professionals. A partir d'aquestes preguntes indicadores, a cadascuna de les persones a qui hem preguntat, se'ls va donar llibertat per respondre en el format que els semblés més còmode.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?
2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?
3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?
4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

-
5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?
  6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinuessin més al missatge de l'Evangelí?
  7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Treballo des de fa 17 anys a l'editorial L'Avenç, així que el meu sector professional és el de la cultura i els mitjans de comunicació. Des del projecte cultural que comparteixo amb el meu soci (ens agrada anomenar-lo així, projecte cultural, més que empresa cultural) creiem que, modestament, fem una aportació cultural a la societat. Amb la revista de cultura i els llibres de literatura i assaig que editem tenim clar que no ens volem deixar arrossegat per modes o inèrcies i que la nostra contribució social va per la via d'oferir elements de reflexió per tenir una societat més informada i amb més capacitat crítica. Això té, a la pràctica, unes conseqüències concretes, a l'hora d'acceptar o no determinats encàrrecs, o de fer propostes a clients, o sobretot, de determinar què publiquem i què no. És un estil de treball que pensa més en el llarg termini que en el cop calent, en la consciència que només des de la cocció lenta es poden fer aportacions interessants. I jo em sento molt còmode en aquesta forma de treballar.

He parlat en plural perquè amb la meva feina formo part d'un projecte col·lectiu i puc contribuir a fer una aportació de sentit, però no està directament relacionada amb l'acció social o transformadora d'estructures econòmiques i per tant la meva vivència de fe s'inscriu més en l'àmbit de les actituds personals. Jo no sé si sóc testimoni d'evangelització en el meu entorn laboral. És evident que qui em coneix més ho sap, però tampoc no en faig bandera ni crec que se n'hagi de fer. No em sento ni millor ni pitjor que els meus companys no creients, o allunyats de la fe, i em semblaria molt pretensió creure que jo tinc una missió especial que no comparteixo amb ells. Ara bé, sí que hi ha unes actituds i uns valors que intento tenir presents en mi i en allò que fa la meva empresa. Voldria destacar-ne quatre:

En primer lloc, i en un terreny més personal, sento que com a creients tenim la sort i la desgràcia de no sentir-nos mai sols. Déu ens acompanya en tot allò que fem, en les decisions que prenem, en els encerts i els errors que cometem. Malgrat l'arrogància de creure'ns que tot depèn de nosaltres, sentir-se acompanyat per Déu és ser conscient que no tot depèn de mi, que sóc tan sols una

Sento que com a creients tenim la sort i la desgràcia de no sentir-nos mai sols. Déu ens acompanya en tot allò que fem.

És molt important que se'm reconegui com a part d'un col·lectiu que viu un cristianisme inclusiu, que no pretén fer distincions de bons i dolents, de salvats i enfonsats.

petita part d'un projecte molt més gran, i que jo no sóc jo si no sóc en relació als altres. Al mateix temps, sé que sentir-me acompanyada per Déu m'obliga a ser responsable, per Ell, per mi, i per tota la comunitat, perquè del que jo faci en depèn també la felicitat i el progrés del meu pròxim. És intentar no perdre de vista mai les persones, sobretot els més febles de la cadena, és mantenir una certa sensació permanent d'incomoditat, d'alerta, de neguit, de tremp per voler estar a l'alçada. "La pedra que rebutjaven els constructors, ara corona l'edifici" (Fets 4,11)

En segon lloc, de cara als altres, per mi és molt important que se'm reconegui com a part d'un col·lectiu que viu un cristianisme inclusiu, que no pretén fer distincions de bons i dolents, de salvats i enfonsats. També és veritat que fa un any que els cristians anem amb el cap una miqueta més alt. Tenim molt millor premsa amb un papa que ens anima al compromís, que ens diu allò de "metanlío" i que ens convida a l'optimisme i la proposta, i no al pessimisme i la condemna. Fa poc llegia una frase de Mario Benedetti que em va agradar molt: «No sé si Déu existeix però, si existeix, sé que el meu dubte no el molestarà.» Aquest és el Déu que vull compartir amb els meus germans.

En tercer lloc m'agrada treballar en projectes que depassin l'àmbit personal o de l'empresa, i per això fa anys que dedico una part del meu temps a la dimensió de servei comunitari, principalment des de l'associacionisme dins el meu sector professional. Crec que és important establir xarxes de complexitat, personals i professionals, per donar una dimensió col·lectiva, per multiplicar allò que fem cadascú des de casa nostra. M'agrada pensar que dins de la feina de cada dia hi ha sempre alguna cosa que fem en benefici del col·lectiu, no estrictament en benefici propi. I així passa també quan participem en projectes pedagògics de formació amb diverses universitats per tenir alumnes en pràctiques a l'empresa.

I per últim voldria apuntar una crida de Déu que sempre he percebut com un repte, i és el de donar valor a la paraula, al "Digueu sí, quan és sí; no, quan és no" (Mt 5, 37). En un món ple de soroll, crec que és important fer emergir una paraula veritable, conscient. Costa molt no deixar-se arrossegar pels tòpics, les obvietats, i anar contrari, però hem de ser valents i humils, i deixar que siguin la nostra veu i els nostres actes els que parlin de Déu.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Sóc co-directora d'un centre sanitari de psicologia i psicoteràpia a Barcelona, des de fa trenta-sis anys.

La meva tasca abasta diferents àrees, com són les següents:

a) Com a directiva del centre (juntament amb el meu soci, amb el qual he format una SLP), m'ocupo de qüestions d'organització, gestió de la part laboral i del local social, coordinació de l'equip de professors i psicoterapeutes, aspectes burocràtics i jurídics, etc. És a dir, el típic de les tasques de direcció.

b) Com psicoterapeuta, atenc pacients adults en sessions individuals (o de parella), i durant vint-i-vuit anys vaig portar també grups de teràpia setmanals i intensius de cap de setmana.

c) Com a professora, faig classes de psicoteràpia a llicenciats en Psicologia, a través del màster que oferim al nostre centre. La majoria són llicenciats joves o de mitjana edat.

d) Com a supervisora, realitzo supervisió grupal i individual de psicòlegs que consulten els casos en els quals tenen dubtes o en els quals es troben embussats.??i) Com a investigadora, realitzo recerca sobre temes de psicoteràpia i de Psicologia, en general, tant teòrica com experimental, publico llibres i articles, i participo en congressos i jornades sobre aquests temes.

Excepte la part burocràtica, que la porto com puc, la resta de les meves tasques són francament apassionants i gratificants.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

L'exercici de la meva professió és per a mi una manera concreta d'exercir la evangelització. Des de petita em vaig sentir cridada a evangelitzar, però va costar donar-li forma a aquesta crida. De jove vaig comprendre que aquesta tasca l'havia de fer com a laica. Vaig arribar a la conclusió que la vida religiosa (encara que estava entrenada, perquè m'havia passat cinc anys interna en un col·legi religiós, fent pràcticament la mateixa vida que les religioses) seria per a mi factible, segura i còmoda, alguna cosa així com una fugida de les lluites i dificultats de la vida del laicat pel que Fromm anomenaria "la por a la llibertat". Alhora, si hagués entrat en alguna congregació, sé que hagués fet feliç al meu pare, que tenia quatre germanes monges, i el testimoniatge de les quals també m'havia portat a desidealitzar la vida religiosa, en observar la falta d'amor en les seves comunitats, enfront de la calidesa de la meva família. Vaig veure clar que la meva crida a un seguiment radical de Jesucrist era sota la forma de la normalitat laica, sense cap estatus o connotació especial al món eclesial (alguns dirien "des de la classe de tropa"). Però per pressions pròpies d'aquell temps, em vaig veure forçada a preparar-me per a una professió que prometia un futur d'èxit, però en la qual jo no veia que pogués concretar-se la meva tasca evangelitzadora, tal com jo l'entenia. Quan estava gairebé a punt d'ingressar en ella, la vaig abandonar i vaig passar uns anys en un treball tranquil i avorrit i amb bons ingressos que podia haver-se perllongat tota la vida.

De fet vaig triar la professió que tinc (en un moment en què vaig abandonar la meva anterior professió i estava buscant nous camins per a la meva vida) arran de reflexionar sobre on podia fer més manca la presència del missatge dels evangelis. En principi, ni havia pensat en aquesta professió, tan aliena a la meva tradició familiar i que mai se m'hauria ocorregut (hi havia unes altres que m'atreien des de sempre, com la Filologia Hispànica o Belles Arts), si no hagués estat per suggeriment del meu soci. Aquest em va mostrar les dificultats per les quals llavors havien de passar els cristians que acudien a teràpia i que freqüentment es trobaven amb un psicòleg o psiquiatre que ridiculitzava la seva vivència religiosa i considerava que es tractava d'un aspecte neuròtic. Natural-

ment, alguns deixaven al psicòleg o psiquiatre, però molts altres es creien aquesta interpretació i abandonaven la fe. Això em va animar per preparar-me per a aquesta nova professió en la qual vaig encaixar com un guant.

Considero que des del meu treball professional com psicoterapeuta puc col·laborar en la construcció d'una nova societat més d'acord amb l'evangeli, a partir d'ajudar a les persones a aconseguir el canvi intern que desitgen d'acord amb el model de plenitud humana que ens mostra Jesucrist, el millor model de salut mental que conec, encara que el seu nom no s'expliciti mai (o gairebé mai). També, des de la meva tasca com a professora i escriptora, puc col·laborar a difondre els valors implicats en el Sermó de la Muntanya com a mitjans d'aconseguir un món més humà. I he constatat moltes vegades com bastants alumnes, en exposar aquests criteris, se senten identificats amb aspiracions interiors que moltes vegades no s'atreveixen a compartir per no ser titllats de ridículs o ingenus, i agraeixen aquestes aportacions com una planta assedegada l'aigua...

I com a coordinadora d'un equip de psicoterapeutes, considero molt important haver aconseguit que s'hagi donat un ambient de relacions autèntiques, respectuoses i cooperadores entre els diferents professionals que formem l'equip, amb pluralitat de creences, posicions polítiques i estils de personalitat.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Per la deontologia professional que regeix l'exercici de la psicoteràpia, no puc manifestar les meves creences religioses explícitament. De manera que l'alegria de l'Evangeli em toca portar-la per dins. Com deia el poeta Julio Mariscal Montes, en el poema *Y no poder decir tu nombre*, toca portar "este grito en las sombras de mi pecho/que me relumbra igual que una custodia". Més que la metàfora de la "llum del món" (Mateu, 5, 14) -brillant, apart, a dalt i que tant m'ajuda i deixo per a uns altres- m'agrada la metàfora de ser "sal de la terra" (Mateu 5, 13; Lluc. 14, 34; Marc 9, 50). La sal, dissolta entre el

---

L'exercici de la meva professió és per a mi una manera concreta d'exercir la evangelització.

**L'alegria de
l'Evangeli està
donant-me
esperança per
poder estar prop de
dolors i inquietuds
molt íntims, acollint-
los i ajudant a
cicatritzar ferides.**

que li envolta, donant-li sabor i atractiu al guisat de l'humà i apanyant les converses, com diu Sant Pau (Col. 3, 21). O la del llevat en la massa (Mateu, 13, 33; Lluc. 13, 20; Galates, 5, 9), barrejada a fons amb ella, de complicitat amb ella, fent créixer ocultament el seu ànim (es nota que m'encanta la cuina?). Una missió molt arrelada en la història de les dones, d'altra banda... (i que ja m'està bé per a mi, encara que crec que les dones haurien de tenir l'opció de triar).

L'alegria de l'Evangeli està donant-me esperança per poder estar prop de dolors i inquietuds molt íntims, acollint-los i ajudant a cicatritzar ferides. Convençuda que el Pare vol la felicitat de tots i cadascun dels humans, com ens mostrava Jesucrist guarint malalts. Confiant en la seva força per ajudar-nos a l'altre i a mi (treballant en equip) a superar aquestes dificultats interiors i interpersonals que em porta la persona que acut a teràpia.

Convençuda també del que deia un dels principals terapeutes que influeixen en la meva teràpia (Eric Berne, el creador de l'Anàlisi Transaccional): "jo faig el que puc i Déu els cura". Això implica, en el meu treball com a professional, incloure-hi el demanar en l'oració pel benestar profund de les persones que atenc. En el meu treball em recolzo en aquesta convicció i sé que això em dóna tranquil·litat per infondre ànim en els altres, que moltes vegades m'han dit que els ajuda veure'm que conservo la fortalesa i l'esperança fins i tot en els moments difícils que tantes vegades hem de travessar junts. No puc, llavors, citar una experiència concreta que em portaria a saltar la confidencialitat que haig de guardar, però sí que sé que el fet de creure en la validesa del missatge de l'Evangeli em dóna unes possibilitats que ajuden a fer la meva tasca professional més eficaç. Tant per aquesta esperança com pel fet de tenir un model de plenitud – Jesús de Nazaret – al que puc referir interiorment els meus esquemes d'actuació. Em sembla un regal enorme poder tenir uns escrits que ens ensenyen com va traspasar Ell, amb saviesa i bondat, les dificultats que aporta la peripècia del viure humà, tan similars moltes vegades a les dificultats que veig a la meva sala de teràpia.

Igual ocorre en la meva tasca com a professora, en la forma que abans ja he dit: semblés que quan transmeto,

---

com a part de la salut mental a aconseguir, la necessitat de conrear determinats valors (de l'Evangelí, encara que no sàpiguen que ho són), ressonés a l'interior de bona part dels alumnes un reconeixement que aquest plantejament respon al que vibra dins d'ells i els dóna força per reconèixer-los i acceptar-los com alguna cosa sana.

Recordo un moment –a l'inici del màster bianual que oferim al centre que dirigeixo– que una alumna que havia mostrat un ambivalència entre mirar i recolzar als altres o a si mateixa, deia, molt convençuda la seva teoria que: “és que si no m'ocupo només de mi, no em puc autorrealitzar”. Quan jo, com a professora, vaig exposar que el model d'autorealització que exposava limitava les tendències transitives naturals de l'ésser humà, i per tant ho mutilava, i que la autorrealització incloïa la realització, també, d'aquestes tendències, va haver-hi una sorpresa general i un silenci que es tallava. Tan sols l'únic alumne cristià assentia en silenci amb el cap. Aquest és l'ambient que es respira en molts àmbits de la professió. Durant dos anys van estar rebent, per part de tots els professors del màster, classes en les quals es feia palesa un enfocament a partir de valors evangèlics (també des dels professors no cristians). Fa poc, vaig tenir l'alegria de saber que, en una associació de psicòlegs formada per atendre a persones amb pocs recursos en un pla de cuasivoluntariat, dels vint-i-cinc integrants, vint-i-tres eren ex-alumnes nostres. Alguna cosa queda, segons sembla.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Hi ha diverses vies que utilitzo per dedicar atenció als col·lectius més pobres. Tot el plantejament del centre està enfocat cap a l'assoliment d'una economia solidària. Per això oferim uns preus que ens permetin sobreviure i estiguin dins del mercat, però a la franja baixa del mateix. D'aquesta manera:

a) En altres centres el mateix tipus de màster que oferim és bastant més car, de manera que només hi tenen

---

accés els psicòlegs que tenen molts recursos, o a força d'endeutar-se fins a les celles amb crèdits bancaris. A nosaltres ens interessa que aquesta formació sigui assequible al major nombre de persones possible, encara que de vegades això signifiqui que alguns pensin que en ser menys car no és tan bo com els altres.

b) Quan iniciàrem el centre, pensàvem oferir les teràpies a un preu molt barat. Però una amiga nostra, psicòloga, ens va dir que ens denunciaria per competència deslleial. Per això decidim mantenir un preu normal-baix. Quan va venir la crisi vàrem deixar paralitzat el preu, sense pujar l'increment de l'IPC, com veníem fent cada any.

c) És habitual que dins de l'equip de terapeutes –jo inclosa- deixem de cobrar part del que ens correspon, quan la situació de la persona ho requereix. A més, al centre que treballo tenim la sort que el meu soci ha destinat part dels seus béns a una fundació que té com una de les seves finalitats ajudar a persones que no poden pagar-se un procés terapèutic al preu habitual. D'aquesta manera és normal que si algú va apurat econòmicament, li busquem una subvenció d'aquesta fundació per ajudar-lo a pagar. Això sí, gairebé sempre ha de pagar alguna cosa –encara que sigui simbòlic- perquè s'ha comprovat de forma inqüestionable, que si la persona no paga res en absolut tendeix a no progressar en la teràpia i convertir-la en una xerrada de cafè i a perllongar-la fins a l'infinit.

d) Una altra via molt simple consisteix a pagar els impostos que ens corresponen i que se suposa que són per aconseguir una redistribució solidària de la riquesa (i que tant de bo fos veritat!).

Durant els anys de “subidón” de la immigració, em vaig implicar en una associació (que vaig contribuir a crear), per a atenció psicològica a immigrants, en unes condicions assequibles per a ells. Vaig fer el curs d'Especialista Universitària en Immigració que oferien a la Universitat de Comillas, per poder comprendre i ajudar millor als nouvinguts. Després, aquesta associació es va dissoldre perquè havien canviat les circumstàncies de la immigració i ja no era necessària com una cosa específica, quedant absorbides les seves tasques per la fundació que abans vaig nomenar.

---

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Entre els costums i pràctiques que obstaculitzen aquestes finalitats i fruits, puc citar:

a) La contaminació dels criteris de salut mental de l'individualisme regnant en bona part de la societat, amb una preocupació narcisista pel benestar d'un mateix desconnectat del benestar del conjunt. El mateix ocorre en relació amb la concepció de les relacions sexuals impregnades moltes vegades d'estils promiscus que es justifiquen des de l'hedonisme més pur i dur.

b) L'acceptació acrítica de teories i models que es posen de moda, sense qüestionar si la seva validesa, o si la seva aplicació, porta a la deshumanització de la persona i la societat. Per exemple: acceptar –com ocorre en algun cas, p.e. Lowen *L'espiritualitat del cos*– que el model de perfecció a seguir és el dels animals; la confusió entre una creença religiosa amb una evidència científica (p.i. l'acceptació de la reencarnació o l'animisme com a inqüestionables models terapèutics com la Biosíntesi o les Constel·lacions Familiars, respectivament); estimular al consum de drogues per despertar l'espiritualitat, etc.

c) La despreocupació per una formació sòlida, deixant les intervencions terapèutiques exclusivament a la intuïció (o pseudointuïció) del terapeuta en un moment donat, o barrejant intervencions incompatibles que fragmenten a la persona interiorment.

d) La freqüent cerca (sobretot en els tallers dels congressos, però també en els tallers intensius), del lluïment personal del terapeuta mitjançant la utilització de tècniques espectaculars i/o catàrtiques, per sobre de la conveniència de l'aplicació d'aquesta tècnica a determinades persones.

---

e) La molt habitual costum de no declarar part dels ingressos (o fins i tot cap ingrés), cosa fàcil perquè en la nostra professió molt pocs demanen rebut a través del qual es puguin controlar aquests ingressos.

Per superar aquests obstacles em resulta indispensable tenir una formació molt profunda que em permeti justificar davant les persones que acuden a teràpia i als meus alumnes, els criteris que utilitzo pel que he apuntat en a), b) i c). I donar testimoniatge de la “solidaritat fiscal” declarant i donant rebut de tot, alhora que transmetre al meu entorn les meves reflexions que si els que podem amagar ingressos ho fem, els destinats a mantenir l'erari públic són els de sota, majoria dels quals no poden ocultar-los (excepte els qui treballen en negre, clar).

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

En part ja he respost en fer-ho respecte a la pregunta anterior. Aquí només puc dir que més que canvi d'estructures, és necessari el canvi personal dels integrants, ja que les estructures, en la meua professió, són escasses i febles, de manera que queden bastant a l'arbitri particular.

En quan a l'indicat en d) l'única cosa que se m'ocorre és que això només ho poden canviar els inspectors d'Hisenda (cosa que no porta al fet que les persones visquin més l'Evangelí, sinó al fet que hi hagi més per repartir, cosa que no està malament), i una política exemplar, que no desanimi els ciutadans a ser també exemplars. Desgraciadament, les informacions que arriben sobre la patent desvergonya de bona part de la classe política (i els seus familiars) va a ser utilitzada per justificar el frau del professional, per no sentir-se un ximple que paga mentre uns altres dilapiden alegrement en els seus capritxos els diners que a ell tant li ha costat guanyar.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes

amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Per descomptat que la presència en centres de decisió col·lectiva pot donar lloc al fet que les possibilitats evangelitzadores es multipliquin. Per això estic ficada i assumeixo càrrecs (encara que això em doni més treball) en unes quantes institucions com són: una associació professional que vaig contribuir a crear i de la qual actualment sóc presidenta; la fundació a la qual abans em vaig referir, de la qual sóc secretària del Patronat; un grup de treball en el Col·legi de Psicòlegs; i la direcció d'una revista professional (crec que no m'oblido de res...). En tots aquests llocs intento cooperar en forma activa i creativa i animar al fet que els que formem part dels diferents col·lectius treballem amb esperança i amb il·lusió des de la motivació cap al bé social que cadascuna d'aquestes institucions aporta. A més he participat en l'organització de diferents congressos i jornades (és a dir, que si em descuido, m'apunto un bombardeig...). Sobre les possibilitats que dona l'estar en aquests punts clau poso un petit exemple: ara mateix estic ficada en un grup que organitza un congrés internacional per d'aquí a uns mesos. Com a membre del Comitè Científic he aconseguit que un dels principals ponents sigui un anglès de relleu que –sense ser cristià– parla sobre un tema de moda, la Psicologia Transpersonal (equivalent en certa manera a Psicologia de l'Espiritualitat) des d'un vessant compatible amb els valors cristians, i no sobre mètodes psicodèlics, xamànics, catarsis artificials i regressions a vides anteriors i altres com a únic camí per aconseguir la il·luminació.

... Puc resumir el conjunt de la meva visió de la vivència de l'evangeli en la meua vida professional dient que tinc –crec– bastant clara la teoria. En la pràctica, faig el que puc, no sempre bé.

La presència en centres de decisió col·lectiva pot donar lloc al fet que les possibilitats evangelitzadores es multipliquin.

Karol Puerto, *psicoterapeuta*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Exerceixo professionalment com psicoterapeuta, a Barcelona en un centre Sanitari, des de fa aproximadament 10 anys.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

En la meua vida diària i en el meu treball professional, demano ajuda a Jesucrist i que l'Esperit Sant pugui actuar en cadascuna de les meves tasques. Sobretot als moments de dubte, de desconfiança, dificultats i sofriment, li demano que no m'abandoni, que m'ajudi a ser perseverant i a no caure en la desesperança. Quan em sento confiada i en la seva gràcia divina les coses tenen un altre sentit, perquè li confio a ell que actui.

3. Comviu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiènciareeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagijugat un paperimportant i hagitngutefectes positius en l'entorn?

Em considero una persona esperançada, i agraïda del gran regal de la vida, i cada dia agraeixo a Jesucrist pel nou dia i li demano que amb la seva ajuda, pugui omplir-ho de coses especials, i poder gaudir i viure amb alegria les petites coses i les coses gratuïtes. En el meu treball professional ajudo al fet que les persones puguin veure un futur esperançat, i al mateix temps que aconseguixin gaudir de la vida, contribuint així a disminuir el seu sofriment.

En el meu treball professional, penso que dedico poc temps a l'atenció directa a col·lectius més pobres, si ens referim com a pobresa a les manques materials. Però penso que indirectament contribueixo a afavorir al fet que

Em considero una persona esperançada, i agraïda del gran regal de la vida.

---

les persones a les quals atenc al final del seu treball psicoterapèutic, gairebé la gran majoria queden més capacitades per estimar, començant per elles mateixes, sent més respectuoses i generoses. En conseqüència s'estimen d'una manera més autèntica i així queden sensibilitzades a poder-se posar en la pell del que sofreix, i en la cerca del bé comú, perquè estimen el proïsme com s'estimen a si mateixos.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bécomú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Penso que la participació activa de col·lectius influents des dels quals es prenen decisions, podrien contribuir des d'una actitud amb esperit de servei de forma intel·ligent i creativa al fet que augmentarà les possibilitats evangelitzadores. Per exemple, promovent el donar a conèixer la vides d'aquelles persones exemplars, properes, font d'inspiració per a uns altres, o a través de les seves propis vides com a testimoniatge, i així preparar a les persones que ja ens sentim properes a l'evangeli a tenir una fe reflexionada, sentida, madura i intel·ligent. Fent que això sigui un ens multiplicador i que cadascú puguem posar un granet de sorra des de qualsevol activitat o treball que realitzem en el portar la bona nova de l'evangeli.

JLB, *professor*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Treball de professor a l'ensenyament públic. Faig substitucions. Fa poc temps que m'hi dedico. Durant molts anys he treballat a un altre sector, però l'empresa en la que treballava va ser comprada per una altre i això va comportar una reestructuració laboral que em va portar a l'atur juntament amb una part de la plantilla.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya- està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

Construir la “Nova Humanitat” a partir del compromís evangèlic en el medi en el que es desenvolupa la meua vida, és una convicció que tinc des de jove. Una convicció que dec a la Joventut Obrera Cristiana (JOC), moviment on vaig descobrir i començar a viure la crida a col·laborar amb Jesucrist en la construcció del Regne de Déu.

Aquesta vivència de fe militant ha continuat, crescut i madurat durant la meua vida adulta en la meua pertinença a la Germandat Obrera d'Acció Catòlica (GOAC). La revisió de vida, l'estudi d'evangeli, la pregària i l'eucaristia són mitjans que, juntament amb els recessos, exercicis o la formació teològica, impulsen i, alhora, m'ajuden a lligar la fe amb la meua vida.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

El cap d'estudis de l'institut en el que actualment estic treballant com a substitut, m'ha manifestat la seva satisfacció i la de l'equip docent amb la meua tasca professional. Una valoració que, lògicament, m'omple de satisfacció.

Al llarg d'aquestes setmanes han observat com m'adaptava a la dinàmica de funcionament de l'institut, han vist la meua manera de relacionar-me amb el professorat i amb l'alumnat i, potser, tenen alguna informació sobre la manera que tinc de fer i d'enfocar les classes.

Segurament que la responsabilitat, prudència i coherència que em caracteritzen personalment i el fet de tenir la formació i el sentit comú suficient, podrien explicar la felicitació rebuda.

Però, considero que també hi té molt a veure l'actitud humil i de servei amb la que estic treballant a l'institut (actitud que no s'ha de confondre amb servilisme ni vol dir "anar amb el lliri a la mà"). Unes actituds molt pròpies de qualsevol cristià.

Humilitat, perquè sóc conscient del meu desconeixement del funcionament de l'institut i de la necessitat que tinc de l'ajut dels altres en la meua tasca diària. Servei, perquè considero que estic en un projecte educatiu que fem col·lectivament el conjunt de docents del centre i jo em sento un membre més que he de col·laborar. Servei, també, perquè visc (i vull viure) el meu paper d'educador com un servei a un alumnat adolescent concret, fent una atenció especial a aquell alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

En el meu àmbit, és clar que el col·lectiu més pobre correspon a l'alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge. Dificultats que poden respondre a causes intrínseques de l'alumne (afectives, sensorials, intel·lectuals, de llenguatge o de motivació) i/o a causes extrínseques (socials i familiars).

Encara que no sempre, aquest alumnat pot tenir una manca d'interès per aprendre i una conducta conflictiva, de manca de respecte o de desafiament de l'autoritat del professorat que dificulti l'activitat docent. Això fa que aquest alumnat esdevingui antipàtic o que provoqui un sentiment d'impotència que comporti una dimissió del professorat en la seva tasca educativa.

El col·lectiu més pobre correspon a l'alumnat amb majors dificultats d'aprenentatge.

Educar aquest tipus d'alumnat, sobretot quan té un comportament difícil o conflictiu, no és fàcil i pot ser molt dur. Convé recordar que educar, en el fons, és estimar.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Cal evitar una pràctica professional basada en la mera transmissió de coneixements. Si el professorat perd de vista, o li manca, una vocació educadora, difícilment s'assolirà l'objectiu de formar persones i ciutadans.

Cal evitar una pràctica professional basada en la mera transmissió de coneixements. Si el professorat perd de vista, o li manca, una vocació educadora, difícilment s'assolirà l'objectiu de formar persones i ciutadans. Això vol dir, des del meu punt de vista, un model educatiu comprensiu, integral i crític que abasti totes les dimensions de la persona.

Hi ha concepcions de l'educació més unidireccionals i acrítiques, que valoren sobretot la formació tecnicocientífica. I, també, concepcions educatives selectives que prioritzen determinats perfils i capacitats de l'alumnat. Aquestes línies de pensament o models educatius del professorat, em sembla que s'allunyen de l'objectiu social de l'ensenyament de promoure la igualtat d'oportunitats. Un objectiu que és molt proper als plantejaments de l'Evangelí.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Sense cap tipus de dubte sí. És en els àmbits on es prenen les decisions on s'ha d'estar si es vol incidir i transformar la realitat.

Cal saber que aquesta participació activa en els àmbits de decisió comporta, necessàriament, un compromís i

---

una implicació personal forta i duradora. Té un cost i molts cops no és gratificant, però comporta també un creixement i un enriquiment personal molt gran i la possibilitat de transformar la realitat des de l'Evangeli. Naturalment, cal actuar amb molta responsabilitat, per les conseqüències que tenen o poden tenir les nostres actuacions. Cal buscar sempre l'interès general, superant les tendències al corporativisme. Cal assumir el conflicte que implica defensar interessos legítims fdavant d'altres interessos legítims. El criteri que ens ha de guiar sempre és l'interès general, fent especial atenció als col·lectius més febles i desfavorits.

En les responsabilitats directives, el servei a un projecte legítim no ens pot fer perdre mai de vista els drets de les persones que dirigim i que, per tant, haurem de respectar.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Soc economista i gestor de projectes a Telefónica a Catalunya amb 25 anys d'experiència a diferents empreses

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

Si, tot i que el meu impacte es molt menor que a d'altres feines degut a què es tractar d'una feina de despatx.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

L'estar obert al proïsme en lloc de pensar només en el meu desenvolupament professional fa que e l'entorn hi hagi bon ambient. A l'empresa em valoren positivament la meva sensibilitat i ganes de sumar al grup.

Per altra banda l'esser conscient dels talents que he rebut (família, entorn, possibilitats de formació etc) em far tenir el llistó alt autoexigint-me un bon rendiment i dedicació en la feina, especialment quan hi ha molta gent que es troba a l'atur.

Tinc la gran sort de treballar en un ambient on puc mostrar-me tal com sóc, a una empresa que, tot i els tòpics que ronden sobre les grans empreses, tenen cura del seus clients, empleats i accionistes. Tot i això donat el mercat molt competitiu de les telecomunicacions hi ha part del personal, especialment el subcontractat on els sous no són els que desitjaríem.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres?

Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Pel tipus de feina no tinc cap contacte amb els col·lectius més pobres. En la meua vida personal sí que desenvolupo diferents tasques cap als més desfavorits.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

El pes de la retribució variable en el salari vinculada només a resultats de negoci.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

Introduint criteris de valoració de la tasca dels professionals que tinguessin en compte l'impacte social de les seves accions.

Potenciar la intel·ligència espiritual i dotar-se d'espais i moments que permetin la reflexió personal.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Sí.

Potenciar la intel·ligència espiritual i dotar-se d'espais i moments que permetin la reflexió personal.

Jorge Méndez, atenció al públic

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

- Atenció al públic (client)
- comunicació de persones
- en una estació de servei de gasolina (gasolinera)
- exerceixo des de setembre de 2014

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangelí –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?,

Jo em sento un enviat de Jesucrist, el fet de tenir un lloc de treball amb contracte indefinit ho associo al fet que ha estat gràcies a nostre Senyor Jesucrist. Estic molt agraït a Ell i cada dia vaig al meu treball molt content, i li demano que em doni paciència per ser amable amb la gent i fer el meu treball el millor que pugui.

3. Com viu la joia de l'Evangelí en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Em sento content en el meu treball, sobretot perquè portava molt temps sense tenir un lloc on treballar. Sé que Jesucrist sempre vol el millor per a nosaltres per això jo crec en Ell, i el que he aconseguit ha estat a força de la meua fe i constància de fer les coses de la millor manera.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Crec que l'ésser humà amb el poc o molt que té ha de ser solidari, ja que no costa gens, depèn d'un mateix, el

Sé que Jesucrist sempre vol el millor per a nosaltres per això jo crec en Ell, i el que he aconseguit ha estat a força de la meua fe i constància de fer les coses de la millor manera.

voler fer-ho de forma efectiva ajudant a qui realment ho necessita, no confio en les polítiques.

---

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Cal buscar formes efectives de poder acabar amb l'egoisme i el parlar malament del company quan no està present, perquè pugui regnar un millor ambient i ser així més respectuosos i solidaris amb nosaltres mateixos.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

Penso que cal veure com influïm a poder acabar amb l'egoisme i l'avarícia dels qui tenen el poder.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Jo crec que si hi hagués una participació activa, intel·ligent i creativa des de les institucions ajudaria en l'evangelització, però també nosaltres hem de tenir consciència de voler participar i incloure'ns en les institucions perquè col·laborem des del que més sabem i tenim clar, i així la seva labor sigui efectiva.

Laura Clarós, estudiant de psicologia

Des dels inicis de la meva escolarització he estat educada en una escola cristiana i promotora del missatge de l'Evangelí. És a dir, he conviscut amb l'esperit i l'estil de vida propis dels cristians, i això, inevitablement, m'ha construït i m'ha definit com a persona.

A casa i a l'escola m'han ensenyat la importància dels valors de la responsabilitat, l'esforç, el sacrifici, la passió i el companyerisme, fonamentals a l'hora de tenir èxit professional i personal.

A casa i a l'escola m'han ensenyat la importància dels valors de la responsabilitat, l'esforç, el sacrifici, la passió i el companyerisme, fonamentals a l'hora de tenir èxit professional i personal. De fet, recordo el meu primer gran gest cristià, relacionat amb tots aquests valors, a l'edat de 15 anys quan vaig decidir-me a fer un voluntariat. L'experiència del voluntariat defineix a la perfecció aquest estil de vida que comentava, una vida dedicada a l'esforç individual per aconseguir la felicitat col·lectiva. Vaig tenir l'oportunitat de treballar amb persones discapacitades psíquicament, una aventura moralment molt enriquidora perquè vaig aprendre a valorar molt més l'esforç humà, que per petit que fos, anava donant resultats positius en totes aquelles persones.

A nivell acadèmic, penso que ha estat fonamental per mi haver crescut en aquest ambient, perquè he adoptat els valors de l'esforç, la responsabilitat i la perseverança. El més important en l'etapa d'estudiant és aprendre a mantenir unes bones relacions i actituds de cara als altres, ja que la major part de les situacions personals i laborals futures requeriran tracte amb un grup de persones o, si més no, saber entendre les jerarquies establertes sense voler estar per sobre de ningú. En aquest sentit sempre he intentat (i de fet crec que ho he aconseguit) ajudar als meus companys de classe quan ho han necessitat. Passar apunts, quedar per estudiar, una trucada telefònica per resoldre un dubte... a tots ens hauria de ser natural dedicar el nostre temps als altres quan aquests ens necessiten sense esperar més que la seva felicitat o alleujament.

Recordo quan vaig canviar d'institut, als 16 anys, i vaig anar a parar a un centre regentat per una congregació de monges. Tot el personal docent de l'escola creia en una educació encaminada al creixement personal i a la potenciació dels valors cristians. Vaig poder participar en

diversos tallers de reflexió i va ser llavors quan vaig adonar-me (més que mai) de la importància de les relacions personals, de desitjar el millor per als altres per tal d'aconseguir sentir-me feliç i realitzada.

Després de l'institut vaig entrar a la Universitat, on curso ara mateix el primer any de Psicologia. He escollit aquesta formació perquè al llarg de totes les meves experiències m'he adonat que el que realment m'aporta la felicitat és poder ajudar als altres. La funció d'un psicòleg és analitzar el mal funcionament d'algun dels àmbits psicològics i/o socials de les persones per tal de donar-los recursos per a superar aquestes dificultats i, d'aquesta manera, reintegrar-se en la societat com a persones de capacitats i facultats plenes.

Per arribar fins aquí he hagut d'enfrontar-me a molts exàmens, molts treballs (individuals i en grup), molta feina a casa, moltes hores d'estudi... però amb l'ajut dels meus amics i companys, dels meus pares i de tots aquells que m'han donat les eines necessàries per ser organitzada i perseverant, dedicant-me a la meva feina i a la dels altres, he arribat fins aquí amb un esperit viu i positiu envers la vida.

Ara bé, quan miro al meu voltant veig que el món és competitiu, el poder i la riquesa són dos conceptes molt temptadors per a aquells que no han assumit els valors de la compartició i la humilitat. Des del meu punt de vista, més val tenir pocs diners i molts amics que molts diners i estar sol. És a dir, si el preu del poder és trepitjar els altres o fer-los la traveta per passar per davant seu, llavors no vull poder, perquè el que realment aporta satisfacció és compartir les teves riqueses i alegries amb aquells que saps que desitgen el millor per a tu. No té cap valor ser el primer de la fila si no tens ningú amb qui celebrar-ho.

Per això, tinc la convicció que cal seguir lluitant per fer del món un lloc menys competitiu i més solidari, on l'important de veritat sigui omplir el meu temps fent feliç a les persones que estimo.

Quan miro al meu voltant veig que el món és competitiu, el poder i la riquesa són dos conceptes molt temptadors per a aquells que no han assumit els valors de la compartició i la humilitat.

Julián Mª Valón, *advocat*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Advocat exercent de 1955 a 2005.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

En l'exercici de la meva professió d'advocat i en tots els actes de la meva vida he intentat obrar aplicant sempre la doctrina de Jesucrist, amb la que crec.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Si un procura, en el transcurs del seus actes, aplicar la doctrina evangèlica, naturalment dóna fruit. I, si se'm permet, es dona especialment en la professió d'advocat, d'home de consell. Han sigut moltes les ocasions en què he hagut de contradir la voluntat del client, que volia accionar de manera contrària, no ja al dret, sinó a la doctrina evangèlica i que el propi client ho ha reconegut. Sempre als companys de professió, quan he donat classes a l'escola de Pràctica Jurídica he reiterat que, juntament amb el dret, cal que imperi allò que en diem i repetim, "doctrina del bon fer".

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

He contribuït. Sempre penso que no suficientment. He assessorat sense percebre diners, tant amb persones físiques com a fundacions. És molt gratificant personalment.

---

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

No n'he tingut masses d'obstacles en la pràctica professional privada, és a dir, entre els meus clients i jo. Naturalment hi ha hagut el cas del client que ha volgut mantenir la seva postura i l'he adreçat a un altre company. Puc assegurar que en el meu exercici professional no sóc conscient d'haver actuat contra els meus principis, naturalment fonamentats en la doctrina evangèlica. En tot cas no n'he estat conscient. Altra cosa ha sigut, sense que ho recordi, la meva actuació davant dels organismes públics.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

Penso que l'aplicació de la doctrina evangèlica és l'aplicació del "bon fer les coses". No és tant difícil. Es necessita haver tingut una mínima formació evangèlica i haver comprès que els actes de la teva vida s'han de regir, per sobre de tot, pel principi de "fer el bé possible". Fa anys existia al Col·legi d'Advocats de Barcelona una Comissió deontològica. Una solució seria possiblement que els propis col·legis d'advocats intentessin una formació deontològica contemplant aquell "fer el bé possible", ja que una bona formació de l'advocat en els principis de "fer el bé possible" i no "fer el mal possible" per la defensa del client, ens portarien a una més plena i coherent activitat professional. Sempre he cregut necessari recordar que a l'advocat, en tota la seva actuació professional, no li es permès mentir ni desvirtuar la veritat. Excepte, és clar, en la defensa de la persona en matèria penal.

Penso que l'aplicació de la doctrina evangèlica és l'aplicació del "bon fer les coses".

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden fa-

---

cilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Difícil, però necessari. Per la meua experiència puc dir que són bastantes les persones que he comprovat que amb la seva actitud ho han fet. Però el resultat ha sigut minso, no perquè no s'hagi intentat, sinó perquè "professionals per reconduir la pràctica diària del que en podríem dir "doctrina evangèlica professional", són molts. Possiblement no pas per mala fe, sinó per desconeixement. La doctrina del "tot s'hi val" està massa estesa.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Sóc sociòloga. Assessoro projectes contextualitzant la tasca social que es fa i la realitat que els envolta.

Durant el 20 anys d'ecercir-la, hi ha una demanda característica de la meva professió: analitzar la realitat i donar-li un marc social, ètic, cultural, d'acord al carisma de l'entitat que porta a terme el projecte.

També hi ha una demanda molt clara, desenvolupar estratègies a mig termini per introduir valors com: l'organització, la responsabilitat social compartida, la tolerància, l'ordre en col·lectius social i econòmicament desfavorits.

En els projectes on he col·laborat la meva tasca la visualitzo així: pensar des de la realitat a la que m'aprovo, planificar des d'una perspectiva de transformació mútua, i executar objectius possibles, concrets i realitzables respectant la llibertat de l'altre.

Els últims 10 anys he portat la direcció de entitat Estel Tàpia.

www.esteltapia.org

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

L'exercici de la meva professió en el dia a dia és una recerca constant de la llum enmig de realitats socials que tenen a les persones a l'ombra.

Els itineraris social, plantejats a les persones estan pensats perquè puguin assolir una fita: ser lliures a través de la inclusió a la societat a la que pertanyen.

I el treball diari és construir un espai intern perquè la persona pugui desenvolupar autònomament la seva feina.

Aquesta llum es planteja a través d'un fil conductor: la formació, l'empoderament, la responsabilitat social

L'exercici de la meva professió en el dia a dia és una recerca constant de la llum enmig de realitats socials que tenen a les persones en l'ombra.

---

compartida. El subjecte és el protagonista de la seva inclusió. I el projecte social acompanya aquest itinerari i li proposa vies possibles.

Davant de realitats socials de tanta complexidad, per mi és fonamental la força de l'Evangelí per fer una transmissió d'esperança, de vida.

3. Com viu la joia de l'Evangelí en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Penso que la transmissió per fer les coses està directament relacionada amb intentar viure la meua vida a través de l'Evangelí.

Arribar cada dia amb la convicció que un altre món és possible i treballar amb constància i il·lusió és un "do" que per mi està relacionat amb la perspectiva de fe.

Recordo especialment el dia que van lliurar els diplomes d'un curs de formació.

Haver generat un espai de respecte a l'altre, d'interès per aprendre un ofici i aconseguir que ells siguin reconeguts pel que fan ha segut com una llum que cadascú portarà. La seva felicitat quan van rebre el diploma per haver fet un curs, va ser meravellós: em preguntaven, de veritat algú ens donarà un document?, jo ho podré mostrar a la meua família?

El cor s'omplia de joia de ser reconeguts, estimats, valorats.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Crec que falta una visió més crítica del problema. Vivim en una societat que tendeix a satisfer la demanda immediatament. I ho fa des de qualsevol àmbit: familiar, escolar, professional, afectiu...

Per tant, quan es presenta un problema social, en lloc d'anar a les arrels i fer-se preguntes, s'intenta solucio-

nar-ho immediatament i moltes vegades el que fa es cronificar el problema en lloc de buscar una transformació.

La coordinació entre entitats que fan tasques semblants és una fita en el món social. Treballar-ne internament el protagonisme davant els pobres és una aspiració.

També hi ha la relació de poder que s'exerceix entre entitats grans i les petites. No es planteja el concepte del bé comú, sinó una aspiració d'absorbir més i ser més grans, més potents, amb més recursos i malauradament "amb més pobres".

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Penso que la primera qüestió és definir clarament quina és la missió i treballar per això.

Els objectius socials han de generar un marc que contextualitzi l'acció.

Actualment hi ha una tendència a passar pel marketing la tasca social, o pensar que el pla estratègic és la solució de les entitats.

Les organitzacions socials necessiten fer difusió de la seva tasca, per suposat. Però no poden supeditar aquesta difusió al pla de marketing.

Les escoles de negocis saben fer molt bé la seva feina però tenen un desconeixement de la realitat social. El seu punt de partida no és el pobre i la seva transformació a través d'un pla inclusiu, i això és un problema perquè no es planteja com canviar, com transformar la realitat. Mai es posa en dubte les estructures econòmiques establertes, no es fan preguntes però sempre ofereixen respostes.

El dubte no està en el seu plantejament i en la realitat social sempre hi és present i moltes vegades sense respostes clares.

Les escoles de negocis saben fer molt bé la seva feina però tenen un desconeixement de la realitat social.

Per exemple, en el procés d'inclusió d'una persona drogodependent, no tens cap certesa que farà una reinserció clara, en un temps establert, etc.

El treball amb les persones significa acompanyar-les en el seu camí, i aquest es fa, es desfa, s'atura, s'interromp...

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

El treball amb les persones significa acompanyar-les en el seu camí, i aquest es fa, es desfa, s'atura, s'interromp...

L'equip de professionals ens hem de treballar internament, el projecte social és una part del camí, i que el subjecte fa un procés de transformació que no se sap com acabarà.

Penso que hi ha una tendència a l'omnipotència davant del desfavorit: sempre es vol solucionar el problema... I això queda en evidència quan es presenten necessitats primàries: menjar, roba.

Per poder oferir altres paràmetres els professionals s'haurien de plantejar quin és el punt de partida i el d'arribada del projecte social. I prendre consciència que es fa un procés des d'arrels alliberadores.

Moltes organitzacions socials amb visió cristiana col·loquen als càrrecs de direcció a perfils orientats a la vessant econòmica i evidentment que l'objectiu ja no és fonamentalment social, sinó amb un aire de sensibilitat social però no de transformació.

Molts projectes socials se centren en créixer, són emprenedors sens dubte, però no alliberen al pobre ni lluiten contra la desigualtat.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Els projectes socials necessiten obertura i visió inclusiva, i una excel·lent opció són els equips multidisciplinaris.

Per tant, és important incorporar eines del món actual i fer-les servir però la visió ha de ser transformadora, sinó fem el joc a l'organització empresarial. No podem quedar-nos en l'eficiència econòmica dels projectes.

- El marketing és una eina però no la raó dels projectes.
- Les xarxes socials són fonamentals en la societat actual però no poden ser el mirall públic de les desgràcies dels pobres. Aquí la línia fronterera és molt fina.
- Les estadístiques poden ajudar a visualitzar el projecte de forma gràfica però darrere d'elles hi ha d'haver arrels socials.
- La perspectiva filosòfica és la que dóna el marc d'acció del projecte i la que permet fer-se preguntes: què fem, com ho fem, per què ho fem, fins on ho fem. Aquest exercici d'obrir finestretes al projecte dóna llum, aire fresc i visió alliberadora.

Olivia Ortega, treballadora social

Em dic Olivia Ortega i fruit de les diferents experiències de voluntariat social vinculat a la parròquia, vaig decidir estudiar Treball Social. Em dedico professionalment, des de fa 16 anys, treballant al Centre de Promoció Social “Francesc Palau” del Prat de Llobregat. Una associació privada sense ànim de lucre, promoguda per les germanes Carmelites Missioneres on treballem per impulsar les persones i especialment aquelles més vulnerables, perquè millorin les seves possibilitats de promoció. Tot això ho fem a través de l’acollida, l’orientació, l’acompanyament, l’intercanvi i la formació.

Gràcies a la meva tasca professional tinc un gran avantatge respecte a altres professions per estar a prop d’aquells més vulnerables. El fet de treballar en una entitat amb identitat cristiana em facilita viure i expressar amb llibertat la meva opció de fe, creixent en aquest sentit i gaudint de treballar amb les persones. Realment ho visc com un regal i aprenc cada dia de tantes persones amb les que convisc diàriament.

Com a treballadora social, és donant-me als demés on trobo el veritable sentit i realització de la meva fe en Déu. Sento i visc l’evangeli quan acullo, escolto i intento ajudar a descobrir les pròpies capacitats de cada persona. En aquests moments és quan sento que col·laboro en la construcció del Regne, o si més no, sento que apporto el meu granet de sorra. Tal com diu l’evangeli (Jn 5, 17) “El meu Pare continua treballant i jo també treballo”. Jo sento que no haig de parar de buscar opcions per obrir camins a aquelles persones amb menys oportunitats. M’omple molt formar part d’aquest projecte comú amb Déu i treballar amb complicitat.

Parlant de complicitats, un gran recolzament és el meu marit Edu que també és treballador social. Tot i que intentem no portar la feina a casa, en cas necessari ens escoltem, ens orientem i reflexionem plegats, som els millors aliats! Formem un bon equip en aquest sentit. Ell és molt coherent i seré. Em dóna molta confiança i serenor.

Quan atenc a les persones, ser cristiana m’aporta veure a cada persona com a filla de Déu, respectant la llibertat de cada persona per sobre de tot.

El fet de treballar en una entitat amb identitat cristiana em facilita viure i expressar amb llibertat la meva opció de fe, creixent en aquest sentit i gaudint de treballar amb les persones.

Quan atenc a les persones, ser cristiana m’aporta veure a cada persona com a filla de Déu, respectant la llibertat de cada persona per sobre de tot.

És un gust descobrir en cadascuna de les persones l'autenticitat de la seva vida i la seva història. Crec que és això el que fa que m'apassioni la meva professió i no em cansi de fer el que faig. I és en l'autenticitat de cada persona que trobo que són fills de Déu i, per tant, terra sagrada on cal trepitjar amb molt de compte.

Em mereix un respecte absolut cap a l'altre només pel fet de ser fill de Déu i estant sempre atenta, amb els ulls ben oberts per intentar mirar com mirava Jesús (amb afecte, amb admiració, amb tristesa, amb simpatia, amb compassiva tendresa...)

A la vegada, Déu és el meu refugi on vaig quan visc situacions especialment delicades escoltant a les persones que atenc o atenen les meves companyes. M'ajuda molt demanar i pregar per tots ells. De fet, amb els anys sento com cada cop necessito més d'aquesta pregària per aprofundir en el que Déu demana de mi.

Un dels aspectes que visc amb més joia és el fet que a la meva entitat vénen persones de procedències i creences molt diverses i suposa una gran riquesa poder acollir a cadascú amb respecte i llibertat. Intentem crear un ambient favorable perquè la gent lliurement pugui compartir la seva fe, com per exemple, quan celebrem el Nadal i algunes dones magrebines vénen a la celebració que fem, compartint la seva pregària. De la mateixa manera, les dones magrebines celebren al centre la festa del Ramadà . De totes aquestes experiències en sortim tots enriquits i es fomenta poder expressar lliurement les pròpies creences gaudint-ne.

Per la professió i el lloc on la porto a terme, l'objectiu és atendre a tothom però especialment a aquelles persones amb més dificultats. Intento no oblidar aquest objectiu tot i que sempre es pot fer més...

Procuo treballar buscant l'equilibri de no deixar de banda a ningú, preocupant-me especialment dels més pobres, que en molts casos són els que més difícil ho posen per ser atesos i aquí resideix el gran repte al que m'enfronto.

M'agradaria poder contribuir més al bé comú i a la justícia social, dedicant encara més temps en projectes que

---

**Déu és el meu
refugi on vaig quan
visc situacions
especialment
delicades escoltant
a les persones que
atenc o atenen les
meves companyes.**

---

em semblen molt interessants. Però reconec que em trobo en un moment de la vida on tinc la responsabilitat de dedicar-me als meus fills petits i combinar-ho de la millor manera amb l'acció social. Em dóna tranquil·litat pensar que això serà temporal i més endavant, si tot va bé, podré implicar-me més a fons en alguns projectes i, perquè no, en algun de nou.

Un altre punt en el que considero que hauria d'invertir més és en el treball en xarxa. Una expressió que potser està desgastada de tant dir-la en aquest camp social nostre però que a l'hora de la veritat no s'aplica tant com diem. Primer de tot hem d'estar disposats a oferir el nostre temps, estar oberts a acollir els demés i a cedir si és necessari pel bé comú. Cadascú defensem les nostres entitats i les nostres formes de fer però aquesta obertura cap als altres és necessària i hem de dedicar-hi temps.

Dintre de l'àmbit social, un dels principals obstacles al que hem de fer front és la burocràcia i quan més gran és el projecte en el que col·laborem més complicat és. En aquest sentit, va molt vinculat a la recerca i gestió dels recursos econòmics amb els que comptem per realitzar els nostres projectes. Les entitats socials dediquem moltes hores i recursos humans a buscar subvencions, col·laboracions, mecenatge de projectes... per poder tirar endavant. En molts casos ens mantenim a la corda fluixa. Tot això desgasta i en algun moment em fa plantejar si és aquest el camí per assolir les finalitats socials i els fruits evangelitzadors que perseguim. D'entrada, tot aquest sistema farragós és en el que ens trobem les entitats socials i, tot i que busquem alternatives, és difícil trobar-les. Intento pensar que darrere de tota aquesta paperassa hi ha cares i ulls de moltes persones que d'una altra forma no tindrien alternatives.

Hi ha un altre plantejament que em fa rumiar, que són les possibles contradiccions en les que podem caure respecte a les fonts de finançament procedents del sistema bancari que rebem moltes entitats socials. En alguns casos es viuen situacions d'injustícia social provocades per pràctiques dubtoses d'alguns organismes d'aquest sector i, com a creient, em fan reflexionar en l'actitud que haig de prendre respecte aquest tema in-

tentant ser fidel a l'evangeli. Tot i que és difícil i cal mesurar molt, tinc una responsabilitat amb mi mateixa, amb els demés i amb Déu. No vull perdre la meva actitud crítica davant de situacions i actuacions que si és necessari cal denunciar, tal com feia Jesús.

Cal en aquest sentit comprometre's i assumir càrrecs de responsabilitat allà on som, intentant ser creatius i donar el millor de nosaltres mateixos.

En definitiva, visc la meva feina com un regal que el Pare m'ha donat i em sento una privilegiada d'estar a prop dels "preferits" de Déu. En aquest sentit tinc com a referència el Bon samarità, posant l'accent en els seus verbs (accions): el veié, se'n compadí, s'hi acostà, li amorosí les ferides, el pujà, el dugué, se'n va ocupar.

Per tot això, la meva feina no és sols un treball que em doni de menjar sinó que em fa créixer cada dia com a professional, com a persona i com a filla de Déu, sent molt important la confiança en Déu que em dona pau i serenor davant de decisions importants.

Per finalitzar vull compartir la frase de Sant Ignasi que m'inspira i que més o menys ve a dir "treballa com si tot depengués de tu sabent que tot està en mans de Déu".

**La meva feina no és
sols un treball que
em doni de menjar
sinó que em fa
créixer cada dia
com a professional,
com a persona i
com a filla de Déu.**

Teresa Pou, *gestora immobiliària*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quant fa que exerceix aquesta professió?

Tinc una petita gestoria i immobiliària juntament amb dos socis des de fa uns 20 anys a Barcelona.

Degut a la crisi, en la immobiliària ens dediquem quasi exclusivament als lloguers.

En el passat teníem 6 persones empleades, però ara només una, en total som quatre.

Jo porto el tema dels lloguers.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangelí –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

No he pensat mai que en la meva feina jo fos enviada per Jesucrist, potser hi hauré de reflexionar a partir d'ara.

Però sí que penso que en l'exercici de la meva professió estic contribuint al bé comú i m'esforço per fer-ho segons el missatge de Jesús. Penso que estic oferint un servei a la societat i, més específicament, a les persones que confien en nosaltres per llogar les seves propietats i també a les persones que busquen una llar digna on viure.

Amb els nostres empleats mirem d'oferir un sou just, un horari compatible amb les obligacions familiars i tenir una relació basada en la col·laboració i confiança.

També penso que aquesta actitud la poden tenir persones d'altres religions o sense cap creença però que viuen la seva professió amb humanitat, responsabilitat i ètica. Penso que ells també col·laboren en la construcció de la Nova Humanitat.

3. Com viu la joia de l'Evangelí en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

En la meva professió, imagino que, tal i com passa a totes, hi ha moments a on el fet de ser cristià t'empeny a anar una mica més enllà. Encara que com he dit abans, persones de qualsevol creença amb bona voluntat i sentit de responsabilitat, farien el mateix.

Una de les experiències que em vénen al pensament és el d'una noia en atur, acabada de separar i amb una filla d'uns 12 anys.

Una coneguda seva es comprometia a avalar-la fins que ella trobés feina, però la propietat no ho va acceptar.

En aquest cas ens hi vam implicar més del que és habitual ja que una persona en atur és molt difícil que pugui accedir a un pis de lloguer.

Finalment es va arribar a un acord favorable a totes dues parts.

Actualment aquesta noia ja ha trobat feina.

Per a mi és una alegria haver participat en aquest cas.

Una altre cas és el que hem viscut al despatx en els últims mesos.

Casualment, hem tingut quatre cops seguits un mateix perfil de llogaters. Han estat noies d'entre 19 i 23 anys, immigrants de Veneçuela, que vénen a estudiar aquí donada la situació que estan vivint actualment al seu país. Acostumen a viure dues o tres amigues juntes i comparteixen les despeses.

No tothom està disposat a tenir-les com a llogateres perquè no tenen feina ja que de moment vénen a estudiar. Tampoc tenen ningú a Barcelona que les pugui avalar i en la majoria dels cassos els demanen un dipòsit que supera el que elles poden donar.

Hem tingut la sort que en els quatre casos, hem llogat pisos d'una mateixa propietat. Són una parella cristiana que s'han avingut a arribar a un pacte que convingués a ambdues parts (s'han fet càrrec de la situació d'aquestes noies i els han donat un vot de confiança).

Per a mi també ha estat una alegria haver participat en aquests casos i veure la bona actuació dels propietaris.

També recordo una conversa que va sorgir amb una noia amb la que vaig col·laborar durant bastants mesos.

En la meva professió, imagino que tal i com passa a totes, hi ha moments a on el fet de ser cristià t'empeny a anar una mica més enllà.

Un dia em va preguntar per una medalla que porto penjada al coll i vaig aprofitar l'ocasió per donar testimoni de la meva fe.

Arran d'aquesta conversa, em va explicar part de les seves inquietuds espirituals. Em va dir que estava contenta de poder parlar obertament d'aquests temes perquè normalment no tenia ocasió de fer-ho.

En aquest cas el fet de ser cristià sí que marca una diferència.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Únicament, en certs moments, hem donat suport a alguna causa social amb petites aportacions econòmiques com a empresa, però la veritat és que en aquest aspecte la meva implicació amb els col·lectius més pobres no la faig des de la meva professió, sinó des de l'àmbit personal.

En el nostre col·lectiu professional es podria mirar de crear algun sistema per a poder oferir els nostres serveis gratuïtament (total o parcialment). Alguna cosa similar al que es fa en la sanitat i educació pública, ja que la llar és un dret.

De totes maneres, això hauria d'estar legislat i tenir el suport del govern.

Però, molts cops, aquestes iniciatives sorgeixen dels particulars, sense implicació de l'estat. En el nostre col·lectiu no conec cap iniciativa d'aquest tipus i jo tampoc ho he pensat mai. És un tema per a reflexionar.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

En la meva activitat el més complicat és quan se li dóna un sentit merament mercantilista i es mira només els ingressos que et pot aportar cada operació. En aquest cas, el sentit de servei queda totalment desvirtuat.

A mi el que més m'ajuda és centrar-me en fer bé la meva feina i implicar-m'hi personalment. M'ajuda pensar que darrere de cada cas hi ha persones amb unes necessitats concretes.

Com he dit al començament, fa temps que no ens dediquem a intermediar en la compravenda degut a la crisi actual, però en aquest àmbit, tot i que hi ha molta gent que fa les coses ben fetes, encara i ha males pràctiques. És un tema pendent de resoldre.

6. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Si per possibilitats evangelitzadores s'entén parlar de Jesús i de la nostra fe, crec que, a no ser que sigui puntualment i més de tu a tu, no és l'àmbit per a fer-ho.

Però si per possibilitats evangelitzadores s'entén treballar amb esperit de servei fent una feina ben feta tenint en compte el bé comú, sí que ho crec.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Treballa en una residència per a persones amb discapacitat intel·lectual, com a cuidadora educadora ja fa uns quants anys.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

Sí, sóc conscient que Déu ens ha donat unes qualitats, que cadascú ha d'aprofitar al màxim, treure'n el major profit, produint i donant de si tot el que es pugui, sent actius i donant fruits segons els ensenyaments de Jesucrist.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

En la manera en què m'és possible, encara que amb les meves limitacions, que penso són moltes, amb els meus valors i el meu estil de vida, crec que sí, que apporto alguna cosa i estic col·laborant en la construcció d'un món més humanitzat.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Per a mi ha estat un veritable descobriment prendre consciència de la meva vocació, entenc que haig de ser conscient amb les responsabilitats del meu treball i que l'incompliment d'aquestes responsabilitats té conseqüències negatives en els meus usuaris. Entenc que el cultiu dels valors cristians en les meves actituds i la meva forma de fer, amb la meva relació d'ajuda per atendre necessitats físiques i afectives, és fonamental per -almenys- intentar en la mesura que pugui i humilment sàpiga, ajudar a uns altres a millorar la seva qualitat de vida.

Déu ens ha donat unes qualitats, que cadascun ha d'aprofitar al màxim, treure'ls el major profit, produint i donant de si el més que pugui, sent actius i donant fruits segons els ensenyaments de Jesucrist.

“Benaurats els que ploren, perquè ells seran consolats” Ser compassius, ser comprensius amb altres persones, conrear l’empatia... Tenim l’obligació d’ajudar, i hem de fer-ho, en el nostre entorn, en la manera que puguem, a les persones que es relacionen directament amb nosaltres en el dia a dia. Aquesta és la manera que tenim de poder generar un canvi en la direcció cap a un món millor. Si tots miréssim d’ajudar en el nostre entorn més proper... Les persones que ens envolten estan esperant ser reconegudes, motivades i compreses, per exemple -en el meu cas-, els meus usuaris en el meu lloc de treball.

Tenim l’obligació d’ajudar, i hem de fer-ho, en el nostre entorn, en la manera que puguem, a les persones que es relacionen directament amb nosaltres en el dia a dia.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d’interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l’ha ajudat a superar aquests obstacles?

Tinc un carisma “rebel” i “denunciador” de no resignar-me davant el que considero situacions injustes, situacions que desgraciadament he vist i viscut en els últims anys en la Fundació per la qual treball i en altres fundacions anteriors també relacionades amb la cura de persones. Negligències molt greus per part de professionals, tant de monitors (cuidadors), com per part de superiors, que una vegada denunciats els fets, no hi van posar remei, desentenenent-se, mirant cap a un altre costat. Així com situacions injustes d’assetjament laboral a alguna companya, com a la meua persona, pel fet de denunciar i confrontar a aquests superiors per la seva omissió. Aquestes situacions d’estrès comporten, en ocasions, una baixa laboral per no poder suportar tanta pressió; sembla ser el preu que cal pagar per no silenciar i mirar a un altre costat.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s’avinguessin més al missatge de l’Evangeli?

Sincerament, és dur i he sofert molt durant aquests anys, però no em penedeixo de ser com sóc, de pensar com a penso i d’haver actuat com ho he fet. Van acabar moltes

---

de les situacions injustes a força de perseverança (parlo de maltractaments directes a usuaris i negligències per omissió, per abandó, etc...) i vull pensar que en alguna cosa he influït amb les meves confrontacions i la pressió que he pogut exercir, a pesar que els problemes per irresponsabilitats i negligències vàries no han cessat, ja que sempre se'n presenten altres de noves, de vegades tan òbvies i vergonyoses, que no puc aconseguir entendre que només ens indigni a uns pocs. Em desespera, em desil·lusiona i sincerament en ocasions sento que em trobo en un entorn laboral tan hostil, que em sento impotent, feble i molt cansada amb tot, que em fan venir ganes de tirar la tovallola i anar-me'n.

Sempre he procurat actuar en conseqüència, segons he pogut i m'ha dictat la meva consciència. Sempre he pensat que la solidaritat requereix acció i no únicament sentir compassió, solament actuant podem alleujar sofriments i dolor.

Crec que per canviar, millorar i combatre les males praxis, cal revisar i sobretot vigilar el compliment d'uns valors, principis i normes per les quals es regeix tota Fundació i que els professionals han de complir, amb l'objectiu de dignificar el valor de la persona amb discapacitat, així com defensar la seva igualtat davant la societat i la seva inclusió social. Però que pel que he pogut comprovar per la meva experiència, la majoria no compleix.

Cada vegada penso més que la nostra és una societat mancada de valors i plena d'egoïsmes, on predomina l'individualisme. Solament cal fixar-se en el panorama polític-social actual, per adonar-nos d'on emmalalteix la societat.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

I sí, és clar que penso que una participació activa, allí on es prenen les decisions, afavoriria les possibilitats evangelitzadores, solament que es necessita un requisit per a això: tenir la preparació necessària, que no tothom té.

Gemma Manuel, *professora de religió*

Sóc professora de religió en un Institut de Secundària al Bages. Responsable de Mediació de conflictes al centre i co-tutora de l'Aula Oberta i del Projecte Medea. Fa 20 anys que la meva tasca professional va fer un gir. Anteriorment treballava per la Generalitat en col·laboració amb els ajuntaments de la comarca desenvolupant tasques de formació per a adults (graduats escolars i cursos de català) i amb els Serveis Socials de base amb el tema d'immigració, bàsicament amb la dona magribina.

A banda d'això, havia treballat uns anys en drogodependències i col·laborava a Càritas amb el grup de pares amb problemes d'addiccions.

Arran d'una crisi personal, em vaig replantejar la meva dedicació professional i el meu compromís social i cristià.

En aquells moments, el Déu en el que jo creia se m'havia quedat petit i els textos bíblics, que tant havia llegit, no tenien sentit. Va ser també una crisi de fe que, amb molta perseverança em va portar a descobrir un missatge més profund i un Déu més proper. Sentia la necessitat d'anar més a fons i vaig estudiar Ciències Religioses i, fruit del que se'n diu *casualitat* que és la Providència, vaig viure una experiència amb adolescents que em va fer prendre un nou rumb a la vida. Sabia que el meu lloc era amb els adolescents i joves i volia compartir amb ells la joia de l'Evangelí.

A l'inici, la relació amb els companys del centre no va ser fàcil, ja que fins aleshores el tema religió no havia resultat engrescador, la matèria estava molt desprestigiada i realment poc orientada a les edats dels nois i noies. Hi havia un rebuig total i, tot i que la meua presència era tolerada obligadament per una llei, em va costar molt ser acceptada professionalment i personal. Alguns pensaven que venia de predicadora i que volia convertir-los... En els centres públics, la matèria de religió és d'oferta obligatòria, però és optativa. Els alumnes l'escullen, amb el handicap que les notes són obligatòries però no compten per a res, la qual cosa et deixa força abandonat com a docent. Em sentia com un bolet en un desert, però sabia per endavant que no seria fàcil i que el meu compromís per acostar-los als textos bíblics passava com a

Va ser també una crisi de fe que, amb molta perseverança em va portar a descobrir un missatge més profund i un Déu més proper.

---

mínim per aquestes dificultats. Per explicar alguna de les formes d'acollida que vaig tenir, va ser que em van obligar a no donar el crèdit que duia per nom "Jesús de Natzaret". Bé, doncs, en vaig muntar un sobre les ONG'S que em va resultar fantàstic per oferir un model de persona, de societat i de transformació social que als nois i noies els va enganxar. Vàrem organitzar un crèdit de síntesi on van venir alguns dels millors col·laboradors de Justícia i Pau, Càritas, ACNUR, Mans Unides, etc. Vam col·laborar en alguns projectes d'ells i vam mobilitzar recursos i recollides en la població. Al curs següent, l'experiència d'aquestes persones havia copsat l'interès dels alumnes i vaig tenir superàvit d'inscripcions...i se'm va cridar l'atenció en el sentit que fins aleshores ningú demanava fer religió i estaven expectants, ja que de fet no els parlava de religió. No cal parlar de l'Evangeli, hi ha moltes mostres d'amor fratern que val la pena acostar als nois. Necessiten experiències més que llibres. A la Maria li he perdut la pista però estava ficada en projectes al Tercer i Quart Món. La seva mare encara em para pel carrer per explicar-me les seves lluites i compromisos socials.

A la nostra societat, els adolescents són aquella franja d'edat de consumistes potencials i que cal explotar pel seu poder adquisitiu, així ho pensen les empreses de màrqueting. En realitat se'ls oblida com a persones que busquen el sentit de la vida i el seu camí personal i sovint es refugien en tota mena d'ídols per omplir el seu buit. Però la meva experiència és que quan els parles d'algú de carn i ossos, amb nom i cognom que creu en les persones i en la dignitat humana, i hi viu així, s'hi enganxen de debò. Volen testimonis reals, no ídols, per això és important apropar-los-hi. I després pots parlar-los de Jesús perquè veuen d'aprop algú que viu l'Evangeli.

El primer any em va passar gairebé de tot a l'aula. Alguns deien si era monja i que si volia ser màrtir en un institut públic m'ho posarien fàcil. Em van donar els grups més heavys, trastorns de conducta i serioses dificultats d'aprenentatge. Aquest va ser un nou repte i em vaig dir: "no m'has enviat aquí Senyor a explicar l'Evangeli, sinó a viure'l amb ells".

Volen testimonis reals, no ídols, per això és important apropar-los-hi.

Potser m'havia imaginat un camí més planer però mai tan satisfactòriament ple. Compartir la vida i les mil històries d'aquests joves em va donar l'oportunitat de sentir que feia un camí amb Jesucrist o, millor dit, ell el feia amb mi, cada dia quan entrava a l'aula i em tenien preparada alguna de les seves "sorpreses". Un dia en Kevin es va pintar el cabell amb esmalt de color blau, el rebombori a l'aula va ser sonat, esperaven que jo m'esgarriés. La persona de religió de l'any anterior havia deixat el curs per depressió i els meus estimats alumnes em van avisar que volien aconseguir-ho amb menys temps aquest cop. Vaig agafar un aparell de música, tèmperes de colors, paper d'embalatge i a pintar tothom...em vaig inventar una classe sobre les influències dels colors en els estats d'ànim i finalment es va proposar fer classes diferents sobre coses diferents. L'endemà en Kevin va arribar rapat, alguns portaven música per compartir i jo algun "text diferent" per fer classes diferents. Potser és molt insignificant, però aprofitar la música, les pintades i la seva energia em va fer adonar que aquests nois necessitaven construir junts, ells em dirien què i jo com. Entendre'ns aquell dia em va permetre captar que volien ser escoltats, i que allò només era una desesperació de l'oblit en què molts els tenien. En Kevin poc a poc es va anar acostant i un dia es va obrir a mi. Ningú l'havia mirat als ulls per demanar-li què li passava. Obtenia respostes segons el que feia, ell ho buscava, així evitava parlar del perquè ho feia. Cal mirar-los a dins i sentir com se senten de perduts, romandre al seu costat sense por. Jesús s'acostava també als perduts, esperava, hi confiava, però sobretot creia en ells, en les persones.

Després d'aquestes fantàstiques experiències, la meua mala reputació va començar a canviar. Una monja que ha sobreviscut a la lleonera!!!

Com que sóc mestra i psicopedagoga, això em va permetre entrar en l'equip d'orientació del centre. El primer any no estava adscrita a cap departament i per tant estava sola. Van ser els anys d'abundància econòmica i per tant del gruix de la immigració. La indústria a la comarca va augmentar i també la necessitat de mà d'obra barata. Van arribar famílies de barriades extraradis de Barcelona i tot plegat va ser un garbuix d'estils i formes

---

Potser m'havia imaginat un camí més planer però mai tan satisfactòriament ple.

En aquell moment ja no importava si jo era la “profe de reli”, havíem engegat un projecte humà i des de la meva fe o des de les creences que tinguin els meus companys això era transformador.

de vida que esquinçaven la placidesa del món anomenat rural. Havíem de respondre a les noves realitats. Tenia una bona motxilla d'experiència pedagògica i social i davant meu nois i noies provocadors i perduts que esperaven que algú volgués estar amb ells. A partir d'aquell moment, vaig demanar estar amb els “pobres” de l'institut, els rebutjats intel·lectualment, social i personalment. Hi havia un alt grau de consums de substàncies entre els protagonistes de situacions greus de conducta i les famílies no responien. Els que arribaven de l'Àfrica subsahariana i no sabien llegir ni escriure, amb històries esgarrifoses que esperaven ser escoltades i compartides. A les aules hi perdien el temps i ells no tenien temps per perdre. En aquells moments hi havia obstacles de rebuig social de la nova realitat social i escassa intervenció per part de l'administració respecte al que calia fer. Més endavant es van crear les Aules d'Acollida, però nosaltres les vàrem “inventar”. Les vides d'aquells nois i noies no podien esperar i vam crear una bona xarxa de temps lliure entre els professors. Cadascú oferia el que podia, alguns creaven materials, altres els feien de tutors, es va crear un banc d'hores lliures...ens vam sentir transformadors de la realitat d'aquells nouvinguts i també de nosaltres mateixos. A l'Amadou li vaig ensenyar a escriure i llegir, mai havia agafat un llapis, va fer enginyeria i estava ben col·locat. La seva germana aconseguí el Graduat però no va poder amb el Batxillerat. Va patir abusos per poder arribar a Europa i això la feia patir molt. Tots dos són musulmans, però venien a classe de religió perquè “som germans” em deien i Jesús és el seu profeta també. En aquell moment ja no importava si jo era la “profe de reli”, havíem engegat un projecte humà i des de la meva fe o des de les creences que tinguin els meus companys això era transformador.

La complicitat va portar a suavitzar-los contra el rol “eclesial” que s'havien format de mi. Així va ser com, mica en mica, es van establir vincles personals molt autèntics i propers i les converses podien obrir-se a qüestions més profundes i personals. La influència de cert tipus de catolicisme imposat en el règim franquista i papers que havia adoptat l'església havia creat un rebuig encara no superat. Sóc conscient que en aquest sentit ens ha per-

---

mès d'escoltar-nos i descobrir altres mirades sobre la religió i veure d'aprop una manera diferent de viure la fe.

Alguns alumnes s'hi apuntaven per no ser uns ignorants de la vida, altres ho havien de fer d'amagat perquè els pares no volien sentir res de religió. Ells estaven encuriósits. La directora del centre va col·laborar a normalitzar l'assignatura confirmant als pares que no fèiem doctrina.

La filla d'una professora del centre des de primer es va voler apuntar a les classes de religió, li interessava conèixer qui era Jesús. La mare va accedir però tenia una actitud amb mi de control constant. Un dia la Irina em va preguntar com podia batejar-se sense que la mare ho sabés. Necessitava el consentiment i un procés de formació...Vaig parlar amb la mare i es va negar rotundament a que es fes catòlica. Quan la filla va marxar de l'institut per estudiar a Barcelona li vaig regalar una pel·lícula sobre la vida de Jesús amb una dedicatòria: "Per a tu i per a tots els qui puguin obrir-se com tu al misteri de l'Amor diví".

Finalment van arribar moments molt dolços i bonics. Alguns nois i noies van demanar poder viure l'experiència de Taizé i compartir la seva fe. Però el centre s'hi va oposar. De cap manera tolerarien que a l'institut apareguessin grups de creients. Com que les parets són flexibles si un les vol eixamplar, els pares implicats em van recolzar i vàrem fer els grups fora del centre. Alguns estius i per Pasqua van ser exultants per a ells, i per mi!! Sí, vaig viure una persecució constant per la meva condició cristiana i la meva fe, però ha valgut la pena!!!

Sempre que he trobat un escull en la meva professió, les conviccions i creences profundes en Déu i el missatge que ens arriba a través de Jesús m'han empès a saltarlos i seguir endavant. Creure fermament en la persona, que la Bona Notícia és per a tota Humanitat i que Ell té un pla per a cadascú de nosaltres, m'ha permès superar situacions difícils i desagradables. I sobretot gaudir com una boja de la meva professió.

Els últims 10 anys, davant de les noves realitats i problemàtiques, hem estat treballant en un nou projecte per els nois/es amb alt grau d'absentisme i abandonament

Creure fermament en la persona, que la Bona Notícia és per a tota Humanitat i que Ell té un pla per a cadascú de nosaltres, m'ha permès superar situacions difícils i desagradables.

---

d'estudis. Transtorns de conducta, delinqüència, prostitució, embarassos no desitjats, joves sense estructura familiar, abandonats prematurament, sovint perquè la família tampoc poc atendre.

En vam dir Projecte Èxit per assolir el Graduat, es tractava de donar-los una última oportunitat per enganxar-se a la vida. Vam inventar el que en diem Aules Obertes. Currículum molt adaptat, empreses externes per fer d'aprenents...tot plegat una excusa per poder estar a prop d'ells i dir-los "puc escoltar-te". Trobar amb ells el camí que havien perdut, retornar-los com a persones la seva dignitat perduda. Tot un repte!!! Dins d'aquest projecte vam crear el Projecte Medea, teatre social, psicodrama, focusing, relaxació i altres tècniques. Amb el treball dels personatges projectàvem dubtes, situacions, buscàvem respostes als seus conflictes. Mica en mica trobàvem l'autoestima per creure en ells mateixos i en la vida. M'imaginava a Jesús mirant-los als ulls i oferint-los el costat per recolzar-se.

Aquells nois i noies tan radicalment pobres de tot, van fer que m'enamorés d'ells, dels seus cors, de les seves tristeses i abandonaments...

Aquells nois i noies tan radicalment pobres de tot, van fer que m'enamorés d'ells, dels seus cors, de les seves tristeses i abandonaments... És cert que hi ha moments molt difícils, cansats, desànims quan algun d'ells no torna...però el convenciment de la feina que faig al seu costat pot més que les dificultats.

Entre moltes, m'agradaria comentar una anècdota. En Javi introduïa la droga a l'institut, lògicament n'era un bon consumidor. Un dia es va veure en cor de demanar-me ajuda per poder-ho deixar, però calia denunciar el seu pare que n'era traficant. Sabia que hi perdria molt. Recordo que em va dir: *"A ver si este Dios que te habla, también escucha y me ayuda en esto que vamos a hacer, que me voy a quedar en la p/calle"*

"No te preocupes, saldremos de ésta". Jo tampoc les tenia clares les conseqüències respecte la meva persona. Ell tenia clar que es quedaria sol i no volia anar a un centre de menors. Vam esperar als 18 anys. La gran sorpresa va ser la mare: va agafar els trastets i va marxar amb ell de casa. Li va pagar els estudis de cuiner i així es guanya la vida. Uns anys després em va venir a trobar i em va dir: *"Resulta que Dios a veces no es sor-*

---

do” “Lo que pasa es que hay que ponerse el audífono, profe!!! En Javi tenía una sordesa casi total de nacimiento i mai duia els audífons. Cada dia al matí, el meu bon dia era: “hay que ponerse los audífonos, Javi!!!”

És a través de les nostres actituds i compromisos amb aquests pobres que transmetem el missatge de Jesucrist. En Javi va descobrir que Déu tenia un pla per a ell, com a persona i que les drogues no el deixaven ser ell mateix. Quan va sentir-se recolzat i acompanyat, es va atrevir a demanar ajuda. Sé que ara sempre porta els audífons, per sentir els que estan a prop i per si Déu li parla algun dia.

Com a cristiana, no puc quedar-me en les 4 parets. Aula Oberta també ho és en aquest sentit: apropar-nos el màxim a les seves realitats, treballar amb altres estructures socials, serveis socials, EAIA's i altres equips per tal d'aconseguir la millora de les situacions personals i socials dels nostres nois i noies. Aquesta participació activa permet crear xarxa i donar respostes més acurades a cada situació i entorn. És fer propera la solidaritat allà on som. Si ens quedem només en la nostra feina, perdem oportunitats evangèliques, però sobretot la possibilitat de servir a aquells que tenim propers i a l'abast. Déu sap que sóc molt pesateta i tafanera i em posa en el seu camí i ells estan en el meu. Es tracta d'acompanyar-nos, trobar respostes conjuntes i treballar per canviar el màxim de desequilibris del seu entorn.

“Tu ets important per a mi”, els dic. És així com mira Jesucrist a cadascú de nosaltres. Des de la meua feina intento transmetre aquesta mirada.

Esteban Masifern, *economista i consultor*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Professor de l'IESE i consultor d'empreses. Jubilat.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

És lògic transmetre el que penses. Si penses com a cristià ho transmets. S'ha de ser coherent.

No he sigut conscient d'estar construint una nova humanitat, però els meus ensenyaments coincidien amb la Doctrina Social de l'Església.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

En el meu treball allò molt important és la productivitat. La productivitat té dues lectures: la productivitat exigida als treballadors (per a que siguin més productius, milloren la qualitat, etc..) i que hauria de traduir-se en l'enriquiment dels treballadors, que es converteixen en millors treballadors.

Hi ha qui considera que això és explotar als treballadors. Però no és així. És com un bon mestre: ha d'exigir als alumnes, que treballin més i millor, i és bon mestre en la mesura que ho aconsegueix.

Té diferents lectures, tant en el món empresarial, com social i educatiu.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Socialment, s'ha d'aconseguir que els treballadors siguin millors treballadors. La meritocràcia (criticada pels sindicats i els polítics) és necessària per progressar. Una societat que no la prima és una societat que no progressa.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Quan la societat va contra la meritocràcia el que està obstaculitzant més és el progrés de les persones. Per això sóc contrari a l'igualitarisme, perquè suprimeix la meritocràcia. Vaig en contra del comunisme, sindicalisme i el que en vénen els polítics.

El mèrit no és mesura amb un sol factor: no té més mèrit aquell qui només té més caritat, o el que paga més impostos, etc.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Tota persona, en el seu àmbit, té possibilitats evangelitzadores, i la principal és l'exemple que dóna.

La meritocràcia (criticada pels sindicats i els polítics) és necessària per progressar. Una societat que no la prima és una societat que no progressa.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Sóc prejubilat d'una entitat financera on he treballat 40 anys, amb el càrrec de director d'oficina 25 anys, lloc des d'on he pogut veure tots els estaments de la nostra societat. Des de la persona que tenia molt poder econòmic fins al més necessitat. El meu projecte sempre ha estat integrar totes les possibilitats que oferia l'entitat al servei de les persones i a la comunitat on estava establert.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

M'he sentit col·laborador per aconseguir un món més just dintre de les regles estrictes de l'entitat, amb les petites atribucions que com a directiu, pots fer. Saber escoltar els neguits i projectes de les persones, sentir-les com a pròpies i poder aplicar les eines que tens per alleugerir el pes de les angoixes que els diners i la societat desigual provoca.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

El ser cristià et fa creure en les persones i poder transmetre el missatge de que tu m'importes, que les teves necessitats poden tenir diverses solucions i que tots dos hem de veure que és important col·laborar junts. Jesús creia en les persones i els donava la força per tenir fe en elles mateixes. El projecte de Jesús és el projecte de convertir-se en persones humanes i en aquests sentit i des de la meua petita influència he intentat transmetre que l'important és cada un d'ells i no els diners que tenim. I que importava el projecte a fer amb els diners, que no els guessin els diners, sinó el projecte humà que hi havia darrere.

El ser cristià et fa creure en les persones i poder transmetre el missatge de que tu m'importes, que les teves necessitats poden tenir diverses solucions i que tots dos hem de veure que és important col·laborar junts.

En aquesta línia, buscava col·laborar en petites inversi-
ons que milloressin el dia a dia de la persona i no el seu
enriquiment, sense més.

He tingut moltes experiències satisfactòries com la d'un
minusvàlid que va aconseguir trobar feina però necessi-
tava un vehicle per moure's. Es tractava d'un microprés-
tec condicionat a retornar-lo a partir del que guanyava.
No tenia totes les garanties, però ell sabia que no podia
fallar-me i va fer mans i mànigues per complir perfecta-
ment. Va prioritzar davant de despeses particulars que
segurament eren més supèrflues, ell va fer el possible
per no trencar la confiança que vàrem posar en ell. En la
seva feina va fer avenços i amb el seu esforç i confiança
va aconseguir la reinserció laboral. És com la paràbola
dels talents. Ell em va tornar més del que jo li havia do-
nat, confiança per sempre i el saber que ell va lluitar i
creure en ell mateix i les seves possibilitats. Falta que
des d'empreses com la meua atenguem aquests petits
passos cap a l'autonomia personal i econòmica. S'ha de
creure en els petits.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Les persones grans són el col·lectiu en el qual més m'he
bolcat, donant confiança per ser interlocutor de qualse-
vol necessitat; també els immigrants que desconeixen
els laberints administratius i els costums financers, fa-
cilitant aquestes tasques i fent entendre que no es podi-
en endeutar sense un projecte de retorn amb les seves
fonts d'ingressos, sense minvar qualitat de vida.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

L'obstacle més gran és la consecució d'objectius econòmics amb finalitats d'obtenir beneficis que cada any siguin superiors a l'anterior, quan és possible obtenir-ne menys i contribuir amb més dotacions econòmiques a projectes socials d'atenció a la diversitat, a la gent gran, als joves que no tenen feina, etc. Crec que si les fites anuals quantifiquessin les persones que hem ajudat a sentir-se útils i plenes, els beneficis serien més importants, més autèntics i amb una reversió social que pot servir per ser millors ja que s'escamparia com una taca d'oli. Però és clar, estem parlant d'un concepte oblidat: els beneficis humans, qualitatius.

No ha estat fàcil nedar contra corrent i transmetre per quins valors val la pena invertir esforços i diners. El missatge de Jesús és actual i per a mi la base està en tenir fe en les persones, ajudar a construir una societat on el dèbil, l'insignificant tingui el seu espai, pugui ser també escoltat i pugui tenir també el seu projecte de futur. Els fruits que et retornen valen la pena i reforcen encara més les nostres actuacions en la línia d'una societat més justa i amb drets a viure per a tots.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangeli?

Les estructures sovint són rígides i orientades a guanys econòmics i no a guanys humans. Cal canviar-les, cal adequar-les a les necessitats que presenten les persones i la comunitat. Des de dintre podem revertir el que hem obtingut gràcies a la nostra posició laboral, entendre que tenim aquest càrrec, no per ostentar sinó per acompanyar i donar, amb senzillesa i humilitat.

Com ja he dit, no és fàcil en aquest món d'inversions, i interessos econòmics dels poderosos, anar contracorrent i dir no a certes "invitacions" i a certs productes financers que saps que poden ser perjudicials. En aquests sentit també fas pedagogia del sentit de la vida i l'existència quan atorgues al diner el seu significat just.

Les virtuts que l'Evangeli ens mostra i el qüestionament que feia Jesús de les estructures de poder m'han servit sempre com a model i referent per caminar cap a la justícia social i posar l'economia al servei dels necessitats i de les possibilitats humanes i no el poder econòmic al servei dels poderosos.

1. La meva feina

Jo em dedico a la Justícia, en tant que sóc auxiliar judicial. Significa que en qualsevol destí que sigui, faré funcions d'ajuda als jutges i secretaris judicials i per suposat, als ciutadans que reben aquest servei públic.

El meu càrrec, és un del més simples en l'escalafó de la carrera judicial però de cara al tema que ens ocupa es una de les feines que més ens apropa als problemes socials i als sofriments de la gent.

Una de les feines més importants és l'atenció al públic al taulell. Som la primera cara amable o no que les persones es troben quan s'apropen en un Jutjat...o quan truquen per demanar informació.

Fem correu, estem a les sales de vista quan la gent declara etc...anem al carrer per portar citacions, avis de desnonaments o embargaments, i això és la cara més dura d'aquesta feina.

Ara mateix, estic destinada a l'IMLC, que és el Institut de Medicina Legal de Catalunya. Faig feines d'atenció al públic derivant les persones als metges forenses que els pertanyen. A la recepció, atenem els parents dels morts en situacions desconegudes que passen al servei de patologia o autòpsies.

2. Reptes/dificultats/satisfaccions

La feina no és difícil. A l'administració quasi tot està reglat i has de seguir les normes. Els reptes i les dificultats sempre deriven de la relació amb les persones i, per tant, també s'hi obtenen les satisfaccions més grans. Jo distingiria tres àmbits de relacions de menys a més dificultat de tracte:

- A. Amb la gent del carrer
- B. Amb els caps del servei
- C. Amb el companys de feina

A. Amb les persones que arriben del carrer per demanar informació o qualsevol mena d'ajuda, un petit gest de simpatia, amabilitat, somriure o delicadesa amb la

Els reptes i les dificultats sempre deriven de la relació amb les persones

---

seva situació personal... n'hi ha prou. Tothom respon bé a l'amor. Amb molta tristesa, he de reconèixer que avui les actituds més normals com obrir una porta, saludar, acompanyar algú a l'ascensor o al lavabo, són considerades extraordinàries. Les persones veuen un "sant" si et portes així... como ja vaig dir... amb normalitat. Hem rebaixat molt l'ideal d'esser humà i a vegades això m'avergonyeix.

B. Amb els caps de servei existeix un problema molt gran i no radica en ells. La gran dificultat, tant a la feina com en qualsevol àmbit, és la nul·la capacitat de reacció o de protesta davant de problemes que sorgeixen al dia a dia, de coses injustes, d'aportar idees per anar millorant el servei... Per què em sento menys important que un cap? Per què em fan por? Per què tinc por de fer una reflexió o protesta?

El meu lloc de treball es tant meu com d'un cap. No és qüestió de sous o càrrecs, és qüestió de responsabilitat i de que tot em toca i si jo ho he vist també puc fer alguna cosa perquè jo també soc important.

El meu lloc de treball es tant meu com d'un cap. No és qüestió de sous o càrrecs, és qüestió de responsabilitat i de que tot em toca i si jo ho he vist també puc fer alguna cosa perquè jo també soc important.

C. Amb el companys de feina trobo que és la part més difícil de les relacions i amb tota seguretat on radica tot, l'èxit d'una feina, la salut de les persones que treballem juntes, la il·lusió en els projectes, l'alegria que transmetem.

Tanmateix el més important és el més difícil d'aconseguir. Treballar, compartir, organitzar-se... són una sèrie de tasques que cada dia comprometen la sensibilitat i el tarannà de cadascú.

3. Com afecta la meva fe a tot això

Primer, sense la fe és impossible fer tota aquesta valoració de què es realment important i valorar on posar tot l'esforç, si es vol treballar de gust i amb un rendiment acceptable. Jesús em fa veure "més enllà" de la superfície de les coses.

Segon, normalment la feina et serveix per guanyar un sou i a més a més, si pots, realitzar-te també.

Amb Crist al cor saps que estàs en un lloc de treball perquè ell et necessita allà. Saps que tens una missió amb les persones que t'envolten.

“El meu regne no és d'aquest món”

Nosaltres treballem per un sistema capitalista que no és sempre just ni correcte amb el valors humans y menys cristians. Treballem pels bancs, per a les asseguradores, per donar la raó als propietaris del béns.... i el que no té res? I el que no té feina?

Des d'un lloc de funcionari no pots canviar-ho tot però existeixen mecanismes d'alertar als serveis socials d'una situació de risc i ho fem. Alertem les persones per qui sol·liciten ajuda jurídica gratuïta etc. A vegades la gent s'amoïna per coses que van entendre malament als papers dels jutjats.

I tercer per a mi, el que més costa, como vaig dir, és posar-se en mig de les situacions i conflictes personals i anul·lar moltes vegades ràbies i tensions que el companys arrossequen ja de casa, i crear regne amb el teu propi cos. I estar atent al que l'esperit et suggereix en cada moment.

Reconciliació mitjançant la creu (Ef.2)

2:14 Per què Ell és la nostra pau, d'ambdós pobles en va fer un, enderrocants la paret intermitja de (...).

2:15 abolint en la seva carn les enemistats, la llei dels manaments expressats a les ordenances, per crear en si mateix dels dos un de sol i nou home, fent la pau (...).

2:16 i mitjançant la creu reconciliar amb Déu a ambdós en un sol cos, matant en ella les enemistats (...).

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

El meu treball professional és el de codirector d'un Institut de Psicoteràpia d'orientació existencial-humanista que vaig fundar a Barcelona fa trenta-cinc anys, el 1980.

He exercit com psicoterapeuta uns vint anys amb un model terapèutic que hem elaborat des de fa uns vint-i-cinc anys els creadors de l'Institut. Em vaig jubilar de la pràctica psicoterapèutica fa catorze anys. Però segueixo exercint la formació de postgrau en el Màster que oferim a l'Institut a psicòlegs o psiquiatres. Així mateix, cursos monogràfics per al creixement personal dirigit a un àmbit més ampli d'alumnes. Per al proper curs estem promocionant l'impartir el nostre Màster semipresencial de dos anys, a més de Barcelona, a la Corunya, Bilbao i Sevilla.

Els últims catorze anys, és a dir, des de 2001, quan ja estava a punt de complir els 70 anys d'edat, la meva activitat civil principal –a part de la docència de postgrau i de les tasques de direcció i coordinació de l'Institut– ha estat la d'escriure articles i llibres sobre qüestions psicològiques, psicoterapèutiques i ètiques. Amb això he pogut atendre una vocació intel·lectual sorgida ja des dels divuit anys, però marginada –per diverses circumstàncies– fins als setanta.

Em va convèncer i vaig acollir amb alegria el concepte d'Ètica psicològica proposat per Erich Fromm, entès com una reflexió ètica que, per identificar valors ètics universals – no només culturals–, es basa a identificar conductes i actituds vitals que contribueixen al desenvolupament psicològicament sa de la pròpia persona i a protegir i facilitar el de les altres persones i de les institucions. És a dir, les actituds que afavoreixen el procés de creixement personal o d'autorealització individual i social –tal com s'entén en Psicologia Humanista– són les virtuts ètiques, i el que contribueix a l'oposat són els vicis. Aquest concepte d'Ètica psicològica –que, d'altra banda, s'harmonitza tant bé amb l'Ètica aristotèlica com amb l'Ètica fenomenològica i amb una Ètica cristiana– m'ha permès justificar la integració d'aquesta disciplina en el pla d'estudis del Màster en Psicoteràpia Integradora Humanista. Oferint formació sobre valors ètics amb

---

arguments filosòfics, psicològics i psicoterapèutics, he pogut estar oferint valors ètics presents en l'estil de vida i missatge de Jesucrist (en el Sermó de la Muntanya, les Benaurances, etcètera). Gràcies a això he pogut dedicar temps, els darrers deu anys, a escriure tres llibres sobre aquest tema. He realitzat així una vocació pendent des que vaig cursar la carrera de Filosofia, molt abans que la de Psicologia.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangelí –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

Donat el percentatge especialment alt de professionals de la psicologia clínica no vinculats a la fe cristiana, a Catalunya, em vaig sentir cridat a implicar el meu sacerdoti en aquesta tasca laical –amb el corresponent vistiplau dels bisbes–, suplint l'escassetat de psicoterapeutes laics cristians amb vocació evangelitzadora. Dels tres-cents cinquanta psicòlegs o psiquiatres que han cursat el nostre Màster no arriben a un 10% els cristians catòlics (no necessàriament catòlics practicants). I dels prop de tres mil cinc-cents pacients de psicoteràpia profunda que hem atès, no sobrepassen el 15%. És a dir, la desvinculació de la fe cristiana, i fins i tot –en no pocs casos– l'actitud hostil cap a ella, per part del col·lectiu de psicòlegs clínics, la vaig percebre com a equivalent a la que es donava a la classe obrera francesa quan va sorgir el projecte dels sacerdots obrers.

Implicar-me en el Moviment de la Psicologia Humanista, com iniciador i promotor de la seva presència a Espanya, ho vaig considerar una responsabilitat evangelitzadora, per contribuir al fet que les psicoteràpies existencials-humanistes no anessin adquirint un caràcter hostil cap al Cristianisme. Amb major raó, en comprovar –ja en els anys 80 del passat segle– que una part dels quals freqüentaven els Congressos europeus de Psicologia Humanista i els centres de creixement personal o de teràpies humanistes a Anglaterra, Holanda, França, Alemanya, Suïssa, etc., no només hi acudien per resoldre els seus possibles trastorns psicològics, o per potenciar el seu creixement personal. Hi acudien també, en no pocs casos, per trobar una

Em vaig sentir cridat a implicar el meu sacerdoti en aquesta tasca laical.

---

cosmovisió que els ajudés a descobrir el sentit de les seves vides. Eren persones que en la seva gran majoria s'havien desvinculat de les Esglésies i, fins i tot, del cristianisme sense Església i del teisme, i acudien a la Psicologia Humanista buscant –almenys implícitament– el substitutiu d'una religió. Aquesta circumstància em resultava molt motivadora per implicar-m'hi.

Érem conscients –la meua sòcia i jo– que, una vegada que s'anés propagant aquest corrent psicològic al nostre país, a través de cursos intensius que dirigien llavors psicòlegs anglesos, nord-americans, italians, etc., que acudien aquí, podia donar-se el perill d'un estil de Psicologia Humanista antirreligiós i anticristià, segons els qui lideressin la seva propagació al nostre país. Podia ocórrer com va passar en la història del socialisme, a causa de l'absència de suficient influència de cristians en els seus orígens. Exercir una influència que contrarestés aquest perill va ser una de les meves motivacions principals. Així s'evitaria haver de crear, passats els anys, un “moviment de Cristians per la Psicologia Humanista”, semblant al que es va crear de Cristians pel Socialisme.

Una vegada implicat en la Psicologia Humanista, vaig participar al Primer Congrés Nacional de Psicologia Humanista i se'm va encomanar presentar la ponència primera.

3. Com viu la joia de l'Evangelí en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Al llarg d'aquests anys he pogut viure –amb la meua companya en la fundació i direcció de l'Institut– l'alegria de la conversió a la fe cristiana de nou persones atees o agnòstiques, set d'elles psicòlogues. Així mateix, haver contribuït al fet que unes deu en posició ambivalent reafirmessin la seva fe cristiana. També l'alegria d'haver pogut contribuir a difondre valors ètics cristians a partir de la seva fonamentació ètic-filosòfica i psicològica, principalment als tres-cents cinquanta psicòlegs que han cursat l'assignatura d'Ètica Psicològica Humanista. Però també a través de ponències i comunicacions en Congressos i Jornades. També hem contribuït al sentit de responsabilitat en la cerca i elecció intel·ligent de la cosmovisió que doni sentit a les

---

seves vides, sigui una cosmovisió religiosa, agnòstica, o ateu-humanista, enfront de la moda indiferentista que s'està propagant.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

He tingut l'oportunitat de destinar el capital d'una herència, juntament amb la renda d'un pis, a crear una Fundació que ha pogut subvencionar teràpies de terapeutes que atendien a pacients amb rebaixes del 25%, o del 50%, i en alguns casos del 75%.

Així mateix, durant més de deu anys, hem tingut una Associació d'Ajuda Psicològica a Immigrants, perquè estrangers immigrants sense recursos poguessin ser atesos en psicoteràpia.

Vaig promoure un Seminari de recerca en el qual van participar unes quinze persones, –gairebé totes psicòlogues– sobre Psicologia Cultural Diferencial dels col·lectius d'immigrants, en vistes a potenciar unes actituds de comprensió i respecte mutu entre immigrants i autònoms, respecte a les diferències, per exemple: en la vivència i expressió de les emocions, en les formes de comunicació verbal i no verbal, en les jerarquies de valors, etc. També perquè els terapeutes que atenguessin a immigrants tinguessin en compte aquestes diferències per poder-los tractar adequadament. Aquesta associació va ser subvencionada a través de la Fundació. Des de fa un temps el que era la seva tasca és a càrrec directament de l'Institut, al no haver pogut rebre subvencions més que de la meua Fundació, no dels organismes públics.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Quan vaig decidir crear un Institut, amb consciència que anava a ser una de les primeres institucions introductores de les Psicoteràpies Humanistes al nostre país, les meves motivacions, a més de l'exposada en el punt 2, eren les següents:

a) La convicció de l'eficàcia terapèutica dels models inclosos en aquest corrent.

b) La comprovació que tant per les seves implicacions teòriques, com per les actituds fomentades en els professionals i l'estil de treball terapèutic, mostrava menys incompatibilitats amb una antropologia bíblico-cristiana, que les que apareixien en els corrents més de moda i més presents al món acadèmic de llavors. És clar que poden integrar-se en el marc d'una antropologia cristiana una varietat de teories i pràctiques terapèutiques, no solament una. Però no hi caben, per exemple:

1. Teories deterministes que impliquin una anul·lació total o gairebé total de la capacitat humana de prendre decisions lliures i, en conseqüència, responsables; capacitat que tota persona pot conrear i créixer, per molts que siguin els condicionaments ambientals o conseqüències d'experiències de la infància.

Teories que ofereixen una imatge de l'home com a robot, segons les va qualificar, criticant-les, el savi biòleg i teòric de la ciència Ludwig von Bertalanffy (creador de la Teoria General dels Sistemes). Va ser ell qui, en els anys cinquanta del passat segle, va advertir i criticar els psicòlegs dels corrents psicoanalítica i conductista d'aquella època –segurament diferents dels d'avui– dels perills que tenien d'implicar aquesta imatge robot de l'ésser humà (robot dels estímuls ambientals, o robot d'impulsos psicofisiològics desviats a partir d'experiències infantils).

Una cosa és reconèixer el fet dels condicionaments, i una altra donar-los tant relleu i com alguna cosa generalitzada en tot ésser humà, que impliqui la negació de la capacitat de decisions lliures i responsables.

Aquest mateix autor va elogiar que psicòlegs del recentment iniciat Moviment de la Psicologia Humanista es desmarquessin clarament d'aquestes concepcions.

Una cosa és reconèixer el fet dels condicionaments, i una altra donar-los tant relleu i com alguna cosa generalitzada en tot ésser humà, que impliqui la negació de la capacitat de decisions lliures i responsables.

---

2. Teories que tant èmfasis posen, com a requisit per a la salut mental, en el sa amor a un mateix, que condueixen a recelar de a tota actitud altruista com alguna cosa insana.

És clar que molts problemes psicològics es poden derivar de no estimar-se a si mateix, no cuidar-se, mantenir una actitud conscient o inconscientment autodestructiva, i també està comprovat que hi ha falsos altruismes de caràcter psicològicament insà, que creen personalitats depenents, sobreprotegides, incapacitades per decidir per si mateixes, i donen motiu a persones sobreprotectores que passat el temps es lamenten del desagraïment dels seus protegits, etcètera. Però el sa amor a un mateix conduirà també a conrear una de les principals riqueses de l'ésser humà: la capacitat altruista. Molt en aquesta línia es troba el famós aforisme bíblic: “Estimaràs al proïsme com a tu mateix”.

Per aquest motiu en integrar com un element clau del nostre model psicoterapèutic, teories i estratègies de la Psicoteràpia de la Gestalt, de Fritz Perls (del corrent humanista), ens hem distanciat d'ell en aquest punt i hem advertit del perill de conduir a personalitats narcisistes per una inadequada forma d'aplicar el seu mètode terapèutic, que reconeixem, d'altra banda, com un dels més eficaços i creatius. De fet constitueix un element clau en el nostre model terapèutic, una vegada sotmès a les degudes rectificacions.

3. Teories –predominants en el col·lectiu dels mèdics-psiquiatres– que sobrevaloren el poder dels fàrmacs com a factors curatius de trastorns psicològics i, de vegades, els consideren els únics realment eficaços, impliquen una concepció reduccionista de l'ésser humà segons la qual tots o gairebé tots els trastorns psicològics són conseqüència de problemes fisiològics. En el fons això suposa certa negació de la realitat dels processos o capacitats estrictament psicològiques –siguin les emocionals, les cognitives, les propositives, etcètera– és a dir, una greu simplificació de la naturalesa humana.

Dins d'aquesta concepció reduccionista hi cap també incloure a les concepcions que sobrevaloren la rellevància d'alguns impulsos humans de base fisiològica, i acaben reduint totes les manifestacions de la conducta humana, incloses per exemple les espirituals i religioses, a meres

---

sublimacions d'aquests impulsos, quan no s'atribueixen a la seva repressió. És fàcil notar que m'estic referint a Freud, entre d'altres.

4. S'ha estès també molt, més entre els psiquiatres, però també entre un percentatge rellevant de psicòlegs de l'orientació cognitiva, una concepció que suposa la infravaloració de les capacitats afectives de l'ésser humà, és a dir, del que es denominen emocions i sentiments. Un referir-se a aquestes vivències psicològiques només respecte a les seves manifestacions insanes o patològiques, és a dir, quan es parla sobre els "problemes emocionals", i silenciar el que implica de riquesa humanitzadora la capacitat humana d'experimentar emocions i sentiments, incloses –però no només elles– les considerades bàsiques: alegria, tristesa, por i ràbia (indignació). És suficient repassar els textos bíblics en els quals apareixen vivències emocionals profundes en la vida de personatges com els profetes, i de forma especial en Jesucrist, per comprendre que en l'antropologia implícita en la Bíblia no apareix cap concepció negativa o infravalorativa del món emocional.

5. Alexander Lowen, creador del model de teràpia psicocorporal més difós i de la qual part de les teories i tècniques integrem en el nostre model terapèutic, és un autor també prestigiós en el Moviment de la Psicologia Humanista. No obstant això també ens distanciem d'ell clarament en algun punt, com és la consideració de la vida de les altres espècies animals com a model per la de l'ésser humà, incloent la dimensió espiritual, que queda així reduïda a un mer desenvolupament harmoniós de l'organisme.

6. També són qüestionables, a la llum de l'ètica bíblica, algunes estratègies de la Teràpia Familiar Sistèmica que, amb l'argument que no hi ha veritats objectives, manipulen els protagonistes de la teràpia en base a oferir-los com a veraç qualsevol informació –sigui o no certa– en base exclusiva a la seva eficàcia per aconseguir un determinat canvi.

7. Convé deixar clara constància que el rebuig d'aquestes teories psicològiques o terapèutiques, entre les quals no falten algunes propostes per autors del corrent psicològic-humanista en la qual ens trobem situats, no les rebutgem a partir d'arguments d'autoritat partint del text bíblic. El nostre rebuig es fonamenta principalment en dues comprovaci-

---

ons:- La comprovació que són teories apriorístiques. No són conclusions raonades a partir de l'experiència, sinó pressupòsits –diguem filosòfics– que l'autor admet en principi, probablement sense ser conscient de la falta de fonamentació del mateix.

- La comprovació empírica, a través de l'aprofundiment del coneixement sobre la naturalesa humana, obtinguda en bona part per l'experiència psicoterapèutica, que deixa aquestes teories desconfirmades.

Tot això té relació amb el que el papa Pau VI, en referir-se als fruits de l'activitat evangelitzadora, denominava: “transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu”.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangeli?

En primer lloc, he decidit distanciar-me, des dels inicis del nostre Institut, d'una pràctica molt generalitzada al nostre país, no només entre els professionals de la psicoteràpia, sinó entre els de les diferents professions liberals, quan es practiquen a compte propi: metges, advocats, professors particulars, etcètera. Em refereixo al costum –en el nostre entorn social– de treballar “en negre”. Relacionat amb això, el costum de no lliurar rebuts en vistes a poder defraudar a Hisenda. Aquestes pràctiques, perjudicials pel ben comú, i que impliquen una desigualtat d'oportunitats respecte a la “classe treballadora”, a la qual normalment li és impossible practicar aquest frau, sóc conscient que no només va contra l'esperit de l'Evangeli, sinó contra normes bàsiques de l'Ètica Natural. Algun psicòleg que hauria col·laborat amb nosaltres, i ens hauria anat bé per la qualitat del seu treball terapèutic, no es va arribar a vincular una vegada que li comuniquem el seu deure de comprometre's a donar sempre rebuts als pacients, encara que aquests no ho demanessin.

D'altra banda, si es compleixen els codis deontològics establerts, no veig conflictes en l'estructura professional de la psicoteràpia i la docència psicoterapèutica, excepte en el

---

perill de caure en les actituds reduccionistes a les quals m'he referit en 5.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Penso que l'haver estat present, en assemblees del Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya (per exemple quan fa anys es va elaborar el Codi Deontològic), l'haver estat membre del Comitè organitzador de diversos congressos de psicoteràpia, l'haver participat en l'elaboració dels estatuts de diverses associacions, i haver ocupat en ocasions tasques directives, m'ha ofert, indubtablement, oportunitats d'influir per evitar que s'originessin o consolidessin praxis professionals incompatibles amb l'evangeli. El seu caràcter deshumanitzador no calia fonamentar-ho amb arguments evangèlics; bastava mostrar la seva incompatibilitat amb una ètica natural filosòfica i psicològica.

L'any 1973 em vaig desvincular d'una institució de l'Església que té, com un dels seus objectius principals, la "santificació del treball professional", però que m'havia defraudat clarament respecte a aquest objectiu, la qual cosa va ser una de les causes de la meua desvinculació. L'últim any de la meua estada a Sevilla jo havia promocionat –de cara al curs següent– un seminari sobre Ètica Professional Cristiana subdividit en cinc grups: professionals de l'educació, de la salut, del dret, de la integració social, i un altre grup més que ara no recordo. Per a cada secció havia aconseguit, amb l'ajuda d'altres persones, a una com a responsable i moderadora del seu grup. Havia de ser exemplar per la qualitat tècnica, ètica i cristiana del seu exercici professional. Com que vaig ser destinat a Barcelona, aquest projecte no es va arribar a dur a terme. No era un tema que motivés a aquella institució. Pocs anys després, a Barcelona, vaig promoure un seminari més reduït –amb la mateixa finalitat– en el qual van participar cristians i alguns agnòstics, com:

Els periodistes Enric Sopena, Antonio Álvarez Solís (marxista), Margarita Rivière, Margarita García Díez, i Isabel de Ar-

mas, el catedràtic de dret polític Manuel Jiménez de Parga (que posteriorment va arribar a ser president del Tribunal Constitucional), i la seva dona Elisa Lamas, escriptora; Javier Nart, representant llavors a Barcelona del Partit Socialista Popular de Tierno Galván, i actualment representant del partit Ciutadans al Parlament europeu; Ramón Massó Tarruella, llicenciat en Filosofia, escriptor, exprofesor de la Universitat Autònoma de Barcelona; l'advocat Jorge Trías Sagnier, germà del filòsof Eugeni Trías; Jorge Cominges, guionista de cinema; el biòleg Alberto Giráldez i algun altre.

Ara m'alegro que la revista *Quaderns de Pastoral* hagi acoïllit favorablement la meua proposta de recollir experiències de catòlics laics sobre com es plantegen i aconsegueixen il·luminar –amb l'esperit de l'Evangelí– la seva activitat professional. Tinc el convenciment que si aquesta activitat no es promociona i acreix, queda reduïda a gairebé res la tasca dels laics en l'acció evangelitzadora de l'Església al món.

Sempre que he participat en congressos nacionals o internacionals –a Ginebra, Guilford, París, Roma, Buenos Aires, Bilbao– quan he presentat ponències, o comunicacions, o tallers sobre temes psicoterapèutics, m'he plantejat com podia tenir present la influència de l'evangelí, al mateix temps que respectava l'autonomia dels sabers científics i tècnics corresponents. Aquesta pregunta m'exigia un esforç de creativitat.

Tenir present la influència de l'evangelí, al mateix temps que respectava l'autonomia dels sabers científics i tècnics corresponents.

M. Àngels Geis, *professora universitària*

1) En què consisteix principalment el teu treball.

Exerceixo de professora en l'àmbit universitari, però també realitzo assessoraments a escoles d'educació infantil, preferentment les del primer cicle, és a dir, les que acullen infants de 0 a 3 anys. La meva tasca docent es desenvolupa en una universitat privada d'inspiració cristiana. Hi treballa des de fa gairebé vint anys.

La meva tasca es mou entre la realització de classes més o menys magistrals, sessions de treball en grup amb els estudiants i la conducció de seminaris (grups d'entre deu i catorze alumnes) on es debaten temes, necessitats, actualitat de l'escola. En tots els espais de docència es vetlla per al creixement professional i personal de l'estudiant, però és en l'espai de seminari on es poden atendre millor les realitats o necessitats personals i professionals de cada individu. En aquests espais es parla molt de les pràctiques que els estudiants realitzen a l'escola i és aquí on sovint cal fer molta referència a aspectes ètics, doncs cal remarcar i treballar amb els alumnes la discreció i la prudència a l'hora d'emetre judicis de valor, el respecte a les criatures i les seves necessitats, totes les qüestions ètiques que envolten el món educatiu (el principi de confidencialitat, el respecte per a la diversitat d'opinió, la vulnerabilitat dels infants, la responsabilitat envers l'altre, saber treballar en grup, etc.).

A banda de la docència formo part d'un grup de recerca de la mateixa facultat.

2) Actualment amb quins reptes o dificultats et trobes, i també amb quines satisfaccions (en l'exercici de la feina).

Valoro molt positivament la possibilitat de mantenir un tracte personalitzat amb els estudiants. Aquest fet no només permet que cada un se senti valorat sinó que permet poder aplicar un seguiment rigorós de l'evolució de cada un d'ells, en especial en l'espai abans comentat de seminari. És doncs una atenció individualitzada (no pas sobreprotectora) que fa possible que ens tractem per al nom.

Un segon aspecte positiu és l'equip humà, els companys de feina, perquè les dimensions de la facultat i el

Valoro molt positivament la possibilitat de mantenir un tracte personalitzat amb els estudiants.

tarannà de la institució ho possibiliten, tot i que (com a punt negatiu) els canvis que es van succeint darrerament (implementació de nous plans o noves ofertes formatives) i la velocitat en què això passa ha provocat que ens manquin espais per a la reflexió pausada, per a compartir els neguits, etc.

Una apreciació negativa o, en tot cas viscuda com a poc positiva per part de força part del col·lectiu de professors, és la carrera professional a la que es va sotmetent cada vegada més al professorat. No posem en dubte que ens cal estar al dia, ens cal rebre formació, adaptar-nos a les noves realitats i exigències socials o les noves aportacions de la ciència, però darrerament impera certa prioritat per a la recerca, la publicació en revistes d'impacte, l'assistència a congressos, etc. Tot és important i necessari, però no hauria de ser el prioritari o no hauria de generar certes "gelosies" o "cops de colze". Mantenir cert equilibri, sense perdre de vista que el que preval és l'atenció i la formació de l'estudiant i no sempre s'evidencia en tot el col·lectiu.

La meua valoració és que m'agrada la feina que faig, em sento molt afortunada de realitzar-la en aquest lloc i anar contenta a treballar és un regal.

3) Com ho vius això, en tant que cristià/na; Com afecta la teua fe en la manera d'exercir la professió, en les decisions, l'ètica, les prioritats... Qualsevol cosa que vulguis afegir.

Com a cristiana valoro la formació humanista que es dóna als estudiants, la celebració d'algunes dates significatives (Nadal, pregó de Pasqua). Petits gestos i símbols en èpoques concretes (celebració d'alguna missa, el naixement a l'entrada de la facultat, etc.).

A nivell personal intento aplicar tot allò que m'ha transmès la fe en Crist, la manera de viure i acollir les persones que he après en els diferents grups de reflexió de vida. Sobre tot a l'hora d'escollar els alumnes i mirar d'ajudar-los quan passen per situacions difícils. En això també val a dir que la institució té força vies de suport a possibles dificultats que tingui l'estudiant (personals, d'estudi, econòmiques). Val a dir que hi ha respostes o reaccions que van lligades al caràcter de cadascú. Amb tot, intento mantenir una actitud de perdó o de comprensió i de compartir.

A nivell personal intento aplicar tot allò que m'ha transmès la fe en Crist, la manera de viure i acollir les persones que he après en els diferents grups de reflexió de vida.

Ramón Massó, *emprenedor*

Les èpoques de canvi van acompanyades de nous codis culturals, fet que produeix desorientació.

Moltes vegades he recordat el gran desconcert que es va produir a Espanya amb l'aparició d'un nou marc econòmic al començament dels anys 60 del segle XX.

Llavors van aparèixer també nous Instituts de *Management* en els quals molts empresaris quarentons es van matricular per aprendre a modernitzar la gestió empresarial, encara que no era molt coherent que els nous ensenyaments anessin impartits per enginyers l'orientació dels quals era bàsicament millorar els processos de producció.

Amb la nova mentalitat de *màrqueting* es va donar to estratègic als departaments comercials fins llavors purament intuïtius. La citada experiència de *màrqueting* va produir el disseny dels productes, la distribució i la comunicació de marques que va superar les visions abstractes anteriors.

En aquest sentit, recordo la revolució que va tenir lloc en algunes empreses. Citaré un cas no extraordinari però sí significatiu.

Es tracta d'una empresa familiar de grandària mitjana. La nova generació va prendre algunes mesures a partir de la seva mateixa fundació el 1959.

El primer canvi va ser de tipus estratègic-laboral. "Per a nosaltres el més important de l'empresa són els empleats". Encara que no s'escriu aquesta orientació en un document, el fet va desconcertar a molts col·legues del ram per als quals el més important havia estat sempre el bon tracte als accionistes. (Això facilitava la relació de la gerència amb els propietaris gairebé sempre procedents d'unes poques famílies).

Quines conseqüències van tenir aquelles noves orientacions?

1.- No es van escatimar recursos en els salaris ja que, en cas de dificultats, no s'acomiadarien treballadors.

El primer canvi va ser de tipus estratègic-laboral. "Per a nosaltres el més important de l'empresa són els empleats".

2.- A més, una part important dels beneficis va ser a engrossir les Reserves Voluntàries. Això va ser el que va produir l'aparició de l'autofinançament i la disminució de les despeses financeres.

Més tard, quan es va produir la crisi de l'any 2008 l'empresa (Biotec S.A.) no va patir els generals problemes de liquiditat que van ser tan generals (a causa que Biotec S.A. posseïa una important quantitat de reserves).

Així, malgrat que va disminuir la facturació (un 20%) va poder mantenir la plantilla, gràcies a la citada liquiditat. No es van produir, per tant, acomiadaments malgrat la disminució dels beneficis.

En els anys 2014 i 2015, l'activitat de Biotec S.A. gairebé va doblar la seva activitat exterior a causa que es va aplicar al treball de l'exportació el personal sobrant i el temps disponible de l'activitat interior que havia disminuït.

Obeïa el nou estil descrit a la inspiració de la Doctrina Social Cristiana?

No encerto a respondre la pregunta, encara que la meua experiència m'ha demostrat que les conductes socials dels catòlics rares vegades tenen el suport de decisions meditades, lliurement triades. Especialment si es tracta d'orientacions evangèliques.

Molt pocs creients catòlics són conscients que en la seva acció temporal (professional) han d'intentar "impregnar i purificar l'ordre temporal amb l'esperit evangèlic". (Concili Vaticà II. Apostolat dels seglars).

No obstant això, em permeto subratllar que en el cas de l'empresa citada (Biotec S.A.), la cultura implantada en els primers anys 60 obeïa, més que a una inspiració evangèlica conscient, a una voluntat d'adaptació a les noves necessitats dels temps que, esquemàticament, es podrien resumir en una afirmació: només en un clima de respecte al personal altament qualificat, poden ara triomfar o mantenir-se les empreses sense acomiadar a empleats ni aplicar retallades excessives en despeses i fins i tot en el repartiment de dividendes.

Molt pocs creients catòlics són conscients que en la seva acció temporal (professional) han d'intentar "impregnar i purificar l'ordre temporal amb l'esperit evangèlic".

Una nova experiència ètica

Amb la finalitat d'augmentar les meves possibilitats evangelitzadores en la cultura audiovisual he escrit recentment (octubre 2014) una novel·la sobre els efectes d'una campanya d'imatge sobre el protagonista d'una empresa de jardineria.

La tesi la resumeix el protagonista en un discurs al final de la seva història: estic veient com els empresaris obliguen a treballar moltes més hores de les justes i baixen els sous. Paguen menys per quedar-se amb el que no és seu ja que els inspectors de treball no actuen, perquè Déu estovi el cor dels avars.

No estic segur que la lectura d'aquesta novel·la hagi impulsat als directius de les empreses a respectar i donar major importància als horaris dels treballadors i a mantenir el valor dels salaris.

Crec que les mutacions ètic-culturals es produeixen pel testimoniatge dels col·legues més que per les lliçons dels professors. D'aquí neixen els escassos efectes que aconseguixen les homilies i fins i tot les encícliques. Alguna cosa semblant succeeix amb la propagació de les corrupcions. Aquest vici viu i es reproduïx de copiar els altres i no d'una teoria que s'aprèn.

Quant a les pràctiques professionals que dificulten la finalitat social i la seva contribució evangelitzadora, el problema és un altre. Per exemple, en l'activitat de comunicació periodística i la publicitària tendeixen a l'exageració i a la mentida. Atès que aquesta deformació dels fets forma part constitutiva de la comunicació de masses -en gran part per la seva dimensió artística- manca de sentit voler convertir una notícia o un anunci en una simple presentació de fets.

Per exemple, no comprenen el llenguatge del papa Francesc els qui consideren que el seu estil correspon al gust personal del Papa. Quan en realitat és l'adaptació a la llengua contemporània audiovisual que ha realitzat l'actual pontífex. Seria incongruent, imprudent, que el papa Francesc utilitzés el llenguatge de Joan Pau II. Francesc és valorat pels ciutadans actuals perquè és un personatge contemporani.

De tot el que diem se'n pot deduir que l'encarnació de la fe ha de respectar les característiques humanes del present. No és possible la transmissió de la fe si s'intenta realitzar a través de conceptes, paraules o estil de llenguatge d'una altra època.

Si l'afirmació que fem és correcta, les conseqüències seran de gran transcendència. A manera de comentari caldria dir que la major dificultat que té en el nostre temps la Fe per ser assimilada consisteix en que el clericalisme és un greu error i probablement el major enemic de la nostra Fe. Com l'historicisme és el major error de l'actuació política actual.

**De tot el que diem
pot deduir-se que
l'encarnació de la Fe
ha de respectar les
característiques
humanes del present.**

Cristina Sánchez, metgessa de família

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Sóc metgessa de família, durant 4 anys em vaig formar en l'especialitat (període en el qual es treballa) i ara des de fa 4 anys més que exerceixo en un CAP (centre d'atenció primària).

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

En el moment de prendre la decisió de quina carrera estudiar, sentia internament amb molta força el desig de formar-me com a metgessa per ajudar als altres en restablir la salut i acompanyar en el patiment. Algunes lectures de l'Evangeli m'han ressonat i encoratjat.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

No acostumo a compartir la meua vivència religiosa en el meu entorn laboral, simplement intento que aquesta es reflecteixi en la meua actitud i en les accions cap als altres.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

En la meua feina veig tots els col·lectius. És cert que el col·lectiu més pobre (immigrants, persones amb nivell socioeconòmic i cultural molt baix, persones d'ètnia gitana, drogaddictes...) em costa més tractar. Ja que tinc sovint dificultats en la comunicació per diferents motius com la barrera idiomàtica, perquè ells tenen dificultat en

No acostumo a compartir la meua vivència religiosa en el meu entorn laboral, simplement intento que aquesta es reflecteixi en la meua actitud i en les accions cap als altres.

---

entendre raonaments, per l'exigència i amenaces que en ocasions em manifesten... I la meua actitud és d'auto-protecció i de judici previ, sent menys "esplèndida" i menys acollidora. M'agradaria transcendir això per ser més justa. Hi poso consciència, m'ha ajudat a millorar el treball psicològic que he fet i les trobades periòdiques en un grup cristià de revisió de vida, a més de sentir el testimoni d'altres persones, també vinculades al cristianisme, sobre aquest tema. El fet de tenir poc temps per realitzar les visites no ajuda gaire.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

L'he respost conjuntament amb la pregunta 4.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

Donar més temps per atendre les persones i donar-nos més formació en psicologia per acollir-les.

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Si, òbviament.

Juanjo Sánchez, *productor teatral*

Sóc en Juanjo Sánchez, veí del Bon Pastor de Barcelona i productor teatral. Sempre he estat vinculat al món de l'espectacle i la comunicació, tret d'alguns períodes que m'he dedicat al món del lleure. A hores d'ara sóc el coordinador de l'àrea teatral de la productora ZOOPA on desenvolupo tasques de productor i director d'espectacles des de fa 9 anys.

La meva vivència cristiana ha estat lligada a la parròquia del Bon Pastor on els anys 80 el moviment de la JOBAC (avui JOC) estava fortament arrelat. Molt jovent del barri (de classe social obrera i popular) es va sentir acollit a la parròquia pel seu dinamisme i motor per crear accions transformadores d'un jovent amb ganes de trobar un espai enriquidor. La JOBAC per a molts, es va convertir en la porta d'entrada al món associatiu, sindical, estudiantil, i allà va ser on vaig descobrir la dimensió cristiana de la meua vida. Explico tot això, perquè jo no sóc un cristià que hagi estat adoctrinat en catequesis, influenciat per l'Evangeli i que se sent cridat a un missió evangelitzadora. La meua particular visió del món de la fe sempre ha estat lligada en una creença profunda en els valors cristians, un gran respecte pels amics que han desenvolupat una vessant més doctrinal i practicant i una gran admiració dels preveres, religiosos i religioses que m'han acompanyat i amb els que guardo un grat record i amb molts una bona amistat. De tota aquesta època ha quedat un pòsit de valors que sempre m'ha acompanyat i que marca el meu dia a dia laboral i personal.

En el sector de l'espectacle l'hostilitat envers l'Església Catòlica (i per extensió el cristianisme) es podria dir que és cultural, com ho és envers la política, la banca o tot el que signifiqui poder.

En el sector de l'espectacle l'hostilitat envers l'Església Catòlica (i per extensió el cristianisme) es podria dir que és cultural, com ho és envers la política, la banca o tot el que signifiqui poder. La jerarquia eclesial, amb la seva doctrina, ha posat en safata aquesta hostilitat vers un sector tradicionalment obert, trencador, innovador, transgressor i llibertari. A primera vista la col·lisió de valors és total, però si un és capaç de superar el primer traç gruixut potser no estem tant lluny com ens pensem.

En el sector de les arts escèniques la nostra matèria prima són els sentiments. Creadors, actors, directors vivim amb intensitat tot el que fem i els nostres senti-

---

ments queden molts exposats, davant del públic i sobretot davant del teu equip de treball. Gestionar sentiments i sensibilitats a flor de pell, és força complex i comporta molta responsabilitat. I és precisament en aquest punt on agreixo el valors adquirits arrelats en el cristianisme de base i que tenen un efecte positiu en l'entorn. La capacitat de visualitzar el camí a seguir en un procés creatiu col·lectiu, decidir quins són els mecanismes que van a favor del bé comú del projecte, ser just amb tot l'equip i actuar en conseqüència són les meves màximes cada cop que emprenem un nou projecte. Si us hi fixeu, segueix el patró de la revisió de vida: Veure, jutjar i actuar. No sempre me'n surto amb èxit, però intento que aquest procés es faci des del respecte a la feina comuna, la personal de cada membre i ser just en les decisions que es prenen. En cada projecte que emprenem ens hi impliquem molt (a vegades massa) i quan un s'aboca i s'obre tant n'acaba patint les conseqüències. Cicatrius de l'ofici que guareixen millor des d'una visió cristiana.

Els obstacles en aquest camí creatiu i en el dia a dia són força coneguts dins i fora del sector. Un dels més típic i tòpic és el del personalisme o egocentrisme. Per sort no sempre és així i com a tot arreu, hi ha de tot com a la vinya del Senyor. Fer entendre que la totalitat del que es fa al damunt d'un escenari és important, ja sigui un paper protagonista, un de repartiment o un tramoiista, és difícil d'aconseguir. Però quan un entén que per arribar a l'objectiu creatiu comú, és imprescindible haver de renunciar als protagonismes innecessaris, cedir espai creatiu al company i ser generós, tot canvia. Es produeix una simbiosi que difícilment es troba en altres col·lectius laborals. Des de fora sempre es diu que els actors es petonegen molt alegrament, però en el fons no deixa de ser una manera de fer present els sentiments i sensibilitats que es produeixen en processos creatius intensos. Tot això que us acabo d'explicar trobo que entronca amb la visió cristiana de la societat que m'ha estat transmesa i que intento tenir molt present en el meu dia a dia.

El negoci de l'espectacle és igual o pitjor de precari que el d'altres sectors. La realitat que viuen la majoria d'ac-

---

tors i creadors del país és molt dura. És un sector que viu constantment en precarietat i que la crisi general actual ha accentuat. Conec molts actors i actrius amb un talent desbordant que no poden viure de la seva feina, que han hagut de tornar a casa dels pares o que ja han optat per un pla B que els faciliti uns ingressos dignes per viure. Per contra existeix un lobby d'actors i empreses que treballen molt, que surten a moltes sèries, que es guanyen molt bé la vida. En definitiva també existeix una diferència de classe entre uns i altres.

Revertir aquesta situació és molt complicat perquè existeixen molts interessos creuats, moltes derivades i factors a tenir en compte a l'hora d'aixecar un projecte teatral. La pujada brutal de l'IVA cultural, que van assumir teatres i empreses culturals, s'ha menjat el marge de benefici que ja era força minso. Amb pocs diners per produir i amb les retallades a les subvencions (sovint repartides amb criteris dubtosos) són pocs els que se la juguen i per tant la roda deixa de funcionar. Per sort alguna cosa està començant a canviar. Una nova generació de joves actors i creadors (els millors formats de la història) han començat a organitzar-se, a buscar rutes alternatives a la producció tradicional com la recerca de petits mecenes (crowdfunding) o experimentant amb idees innovadores com la taquilla inversa on l'espectador paga el que creu just després de veure l'obra. Idees per fer arribar el teatre a tothom, a tot arreu, per evitar que la roda s'aturi i continuï funcionant.

Potser sóc un il·lús, però per a mi, aquesta participació activa, creativa i generosa que pren la iniciativa està construint una estructura més justa i digna per la professió. Ho veieu? No estem tant lluny com ens pensàvem d'una visió més cristiana i justa de la nostra societat.

1- En què consisteix principalment el teu treball?

El meu treball és ensenyar. Més ben dit, ajudar els nens i nenes a aprendre el que no saben i acompanyar-los a obrir els ulls cap al món que els envolta.

Jo sóc mestra. Mestra d'alumnes de 7 i 8 anys. Ja fa molts anys que treballo en aquesta professió que m'encanta i en la que cada dia, jo també, hi apreng alguna cosa nova.

Ja des de petita jugava a ser mestra, a ser monja-mestra que és el model que rebia de l'escola on anava. Quan va ser el moment d'elegir la meva professió vaig poder triar la de mestra. Quin plaer poder treballar en el que més t'agrada! Això no es paga amb diners!.

2- Actualment amb quins reptes o dificultats et trobes, i també, amb quines satisfaccions.

Treballo en una escola pública on l'alumnat en els últims anys ha anat variant la seva composició. Actualment la majoria de l'alumnat és immigrant, en un gairebé 80% i d'aquest, el major percentatge és el de procedència marroquina. A tot això se li ha de sumar les problemàtiques econòmiques i socials que tenen moltes de les seves famílies.

És per aquest motiu que en els últims anys ens hem anat adaptant a aquest nova realitat. No vull dir ni millor ni pitjor, sinó diferent.

Els nens i nenes són nens i nenes a tot arreu, tenen la mateixa innocència i les mateixes ganes de menjar-se el món.

El que sí que es nota és el baix nivell cultural i vivencial de les famílies. Hi ha molta pobresa en aquest sentit i als alumnes els falta aquest bagatge interior que els ajuda a construir el seu aprenentatge.

Des de l'escola ens hem mentalitzat que és amb aquest alumnat amb el que hem de treballar, malgrat les seves grans mancances, però també amb les seves grans virtuts.

Als alumnes els falta aquest bagatge interior que els ajuda a construir el seu aprenentatge.

Les famílies marroquines, més ben dit les mares marroquines que són amb les que tinc més relació, són molt agraïdes i demostren sempre la seva gratitud amb mostres d'afecte i petits regals, pa o pastissos fets per elles. Poques vegades et vénen amb retrets o amb exigències i es mostren col·laboradores en la seva mesura. Hem de tenir en compte que la gran majoria no sap llegir ni escriure ni en el seu idioma, ja que no van poder anar gaire a l'escola en el seu país.

Valoren que els seus fills puguin tenir un aprenentatge, però moltes vegades no saben com ajudar.

Quan els seus fills es van fent grans se'ls complica força la seva ajuda, doncs hi ha un xoc de maneres de veure el món actual amb la seva educació marroquina i també l'augment de les dificultats en els continguts escolars on els pares ja no hi poden incidir gairebé gens.

Un dels reptes que ens hem proposat durant el nou curs que començarà, és el de fer una formació de tot el claustre de "família-escola" per aprendre plegats nous camins per arribar a aquesta nova situació. Les maneres més tradicionals majoritàriament no són vàlides. L'experiència en centres on ja fa més temps que conviuen amb aquesta realitat ens hi podrà ajudar.

3- Com ho vius això, en tant que cristiana.

La meva fe m'acompanya en tots els moments de la meua vida, ja que forma part de mi. En la meua professió també hi és palesa, però no de manera conscient sinó en el fer de cada dia.

La relació amb els companys en aquesta feina és constant, és amb ells com és construeix tota la tasca escolar no només de portes en dins de la teua aula. És amb ells on poses a prova molts dels valors necessaris per a una bona convivència i entesa. Pacència, comprensió, diàleg, assertivitat, empatia....

A l'aula amb els alumnes es fa un gran treball d'educació emocional, plantant les bases d'una educació humana bàsica per a la bona entesa entre diferents cultures i religions.

La meua fe m'acompanya en tots els moments de la meua vida, ja que forma part de mi. En la meua professió també hi és palesa, però no de manera conscient si no en el fer de cada dia.

El diàleg com a mesura per a solucionar el conflicte. L'auto-control per evitar problemes. El coneixement dels propis sentiments i emocions que et fan saber com estàs i com ets sents i t'ajuda a conèixer-te millor i comprendre més als altres. Fa anys que fem aquest treball transversal a tot el centre i realment veiem cada dia els seus bons resultats.

Particularment als meus alumnes els transmeto el fet d'arribar a aconseguir la pròpia felicitat però en la mesura que puguis fer feliços als altres. Una frase que tinc penjada i que repetim sovint és: "Sigues feliç i fes feliços als altres".

Com ja he dit abans dins de l'aula hi trobo un mosaic de religions diverses. Majoritàriament la musulmana, però també alguna representació evangelista "del tipus sud-americà" i altres sense cap transmissió religiosa a casa.

Intento facilitar al màxim el diàleg entre maneres diferents de veure el món i les pràctiques religioses de cadascú, dins del més profund respecte. Cada any hi ha alguna assemblea on el tema és explicar què creus i com ho vius. Jo també em manifesto en la meva creença però evitant en tot moment la influència que pugui tenir en la seva manera de pensar. La figura de la mestra en aquestes primeres edats és molt valorada i no és la meva intenció fer-los canviar sinó que estiguin oberts a la diferència i que siguin respectuosos cap a aquesta diferència.

Normalment, després de constatar diversitat de pràctiques i creences, acabem dient que el que val més de tot "és ser bona persona" malgrat la religió que tinguis.

També a la meua aula celebrem el Nadal amb el pessebre i parlem de la Setmana Santa i la Pasqua quan toca. Sempre els explico el seu significat, que també els ajuda a interpretar molts signes que conviuen amb ells. L'església del barri, la creu, alguna pel·lícula de la tele... Però sempre amb un to molt discret tenint en compte que l'escola és laica.

Els alumnes i els meus companys estan acostumats a veure'm portar una creueta penjada al coll. Mai he volgut amagar-la per a mi és un signe que porto amb gran satisfacció.

Després de constatar diversitat de pràctiques i creences, acabem dient que el que val més de tot "és ser bona persona" malgrat la religió que tinguis.

Ja per acabar només explicar una anècdota que em va passar aquest final de curs. Després d'estar dos cursos amb el mateix grup d'alumnes, una tarda de juny es van presentar totes les mares i algun pare per fer-me un regal de comiat. Jo em vaig emocionar moltíssim en veure que s'havien posat tots d'acord per a fer el regal. Penseu que no sempre és fàcil la convivència entre persones procedents de tants diversos llocs. Doncs hi eren tots. El regal era un conjunt d'arracades, penjoll i braçalet de plata. Tot molt bufó.

Però la sorpresa va ser que del braçalet en penjava una creueta...

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

La meua feina és la de director financer en una empresa pública, i per tant sóc el responsable de la comptabilitat i les finances de la Societat dirigint un equip d'onze persones. Vaig estudiar enginyeria industrial i també vaig fer un Màster en administració i direcció d'empreses. Fa uns 30 anys que exerceixo aquesta professió relacionada amb l'administració d'empreses, dels quals ja més de 15 anys en aquesta empresa i sempre en l'àrea de la comptabilitat i les finances de la societat.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

No sóc massa conscient d'aquesta afirmació, sí que procuro realitzar la meua professió des de l'ètica i des de la meua fe, però no sé si estic col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la "Nova Humanitat" que és un concepte del que no he sentit a parlar, però que intueixo què significa. A l'empresa la gent és reservada i només parla del que pensa i creu amb el seu cercle més íntim i per tant és complicat col·laborar amb Jesucrist des de l'òptica que es desprèn de la pregunta.

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

L'Evangeli està més present en la meua vida privada que en la laboral, la gent no parla de religió, ni del que pensa d'altres temes, i potser és millor perquè a vegades és millor no saber el que pensen perquè t'emportes cada sorpresa... No recordo cap fet significatiu en el que el paper de ser cristià hagi jugat un paper important.

L'Evangeli està més present en la meua vida privada que en la laboral, la gent no parla de religió.

---

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Bé, l'empresa en la que treballo es dedica a fer infraestructures (carreteres, línies de metro) i equipaments de caràcter públic (escoles, centres d'atenció primària, residències, etc..) i que, per tant, millora la qualitat de vida de tothom però en particular de la gent amb menys mitjans. La manera de contribuir és que les obres es facin amb criteris objectius d'invertir en els llocs més necessaris.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Com ja he comentat, a l'empresa la gent va a treballar i poca cosa més, i jo procuro que hi hagi un bon ambient de treball i no pressionant en excés als col·laboradors.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinuessin més al missatge de l'Evangeli?

Les empreses les formen les persones, i per tant són aquestes les que donen vida, i com actuen i es comporten les empreses. Avui dia, les empreses, en general, miren de complir la legalitat, treballar de forma eficient i amb les últimes tecnologies i de guanyar els màxims diners possibles pagant el mínim a la hisenda pública. Algunes miren més de tenir i tractar correctament als seus empleats, però moltes altres estan més preocupades dels seus beneficis que de les persones. I això es degut a que la societat occidental ha deixat de banda les seves creences religioses i es preocupen més de les coses materials.

Les empreses les formen les persones, i per tant són aquestes les que donen vida, i com actuen i es comporten les empreses.

---

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Si per evangelitzar s'entén portar la paraula de Déu a aquells que la desconeixen o la ignoren, jo no veig que des d'aquells lloc es pugui fer aquesta tasca. La tasca evangelitzadora recau, sobretot, en l'Església i les seves organitzacions d'ajuda humanitària, donant exemple de bon comportament, estant al costat de la gent necessitada, adaptant el missatge de Jesús als temps actuals, donant resposta a situacions conflictives que estan sense resoldre (parelles divorciades, el paper de la dona en l'Església actual, les parelles gais, etc.). El paper dels creients ha de ser el de participar i col·laborar amb l'Església, en l'àmbit de les parròquies, implicant-se més en les seves activitats, incrementant el voluntariat i la seva participació econòmica perquè l'Església tingui el mitjans necessaris per a complir amb la seva funció.

El periodista cristià viurà sempre en constant qüestionament, i si se sent cridat pels valors evangèlics, el seu treball del dia a dia segur que donarà fruits.

M. Josep Hernández, periodista

El periodisme es pot fer i escriure des de la llum de l'Evangeli i des de la foscor més destructiva; des de la fredor, la indiferència i l'egoisme o des del compromís i l'empatia, des del personalisme vanitós o des de la humilitat sincera. Mai és neutral del tot, ni hi ha cap periodisme ni periodista pur, però sí que és una professió que pot contribuir a la transformació social, a la justícia i al bé comú. El periodista cristià viurà sempre en constant qüestionament, i si se sent cridat pels valors evangèlics, el seu treball del dia a dia segur que donarà fruits, i podrà ser, sens dubte, «sal de la terra i llum del món», sigui des d'un gran mitjà de comunicació, o bé des d'un diari, ràdio o televisió d'abast més reduït. Cal tenir present que hi ha valors evangèlics que es poden reflectir a l'ofici per part de periodistes creients i no creients, però també valors antievangèlics, que poden ser destructius i fomentar confrontació fets per periodistes creients i des de mitjans suposadament cristians: la cara i la creu, i les grans contradiccions, dins d'una mateixa professió, sovint contaminada d'ansies de poder, de domini i manipulació de les persones. També hi ha periodistes assassins arreu del món per explicar veritats que no interessin al poderosos, periodistes censurats i expulsats perquè no agraden al govern de torn... i periodistes aprofitats, famosos a base de les desgràcies dels altres o de la *idiotització* col·lectiva. Llums i ombres en una professió que, al servei de l'Evangeli, podria ser un dels pilars d'una societat més justa.

De prop

Treballo en un mitjà de comunicació d'una ciutat petita, de menys de 30.000 habitants, un entorn prou gran perquè un mitjà local tingui valor i pes a nivell informatiu, i un entorn prou petit perquè treballis coneixent de prop la gent, les realitats, les problemàtiques, les riqueses i les mancances. La ràdio, la meva vocació, és avui el meu mitjà de vida, i també col·laboro en dues revistes, un mitjà digital, i en premsa i comunicació de tres entitats socials vinculades, una a Càritas, una altra a la lluita per la dona en risc d'exclusió social i una tercera entitat de persones amb discapacitats (col·laborant en el disseny

---

i redacció web, notes de premsa, campanyes de comunicació, xarxes socials...). No sóc un cas aïllat: el periodista amb vocació -sigui o no cristià-, a més de treballar per guanyar-se dignament la vida (si pot), també acostuma a posar els seus coneixements al servei d'alguna causa, i en aquest món en que comunicació és imprescindible, els coneixements en aquest àmbit són molt necessaris per les entitats socials, i sovint els periodistes n'hem de fer insistent pedagogia del fet que és imprescindible que es preguin seriosament la necessitat de comunicar bé. Quan em pregunto per la vivència cristiana en la meva professió, penso sempre que aquells que volem ser seguidors de Jesús ho hem de ser en tots els àmbits de la nostra vida, acceptant que estem en continu aprenentatge, i que la radicalitat de Jesús sovint no està al nostre abast. Però des d'aquesta base, cal apuntar amunt, perquè la nostra feina del dia a dia pot ser transcendental, pot construir i pot contribuir a transformar. No tenim excusa si el mitjà on treballem és de menys abast que els grans mitjans més poderosos: un mitjà local o comarcal, un petit diari digital, poden ser igualment importants al servei del Regne, de la mateixa manera que una persona o una petita entitat social potser no pot canviar el món, però sí millorar el seu entorn més immediat.

Donar veu

Un mitjà de comunicació es podria alimentar només de la informació sorgida dels organismes oficials, dels partits polítics, dels poders econòmics... De fet, això passa. Hi ha el «periodisme de declaracions»: omplir un informatiu amb allò que han dit els polítics «de tal cosa», afegir una notícia de successos o ben llunyana, els esports i el temps (que el temps sempre interessa). Però si el periodisme només es queda en les veus del poder i el simple entreteniment, ja no és periodisme. A què ens convidaria Jesús? A qui donaria veu Ell? Calen les veus de les persones: donar veu a la denúncia, a les situacions injustes, a les dones, als pobres, als ignorats, a la gent gran, als infants, als malalts. També a la cultura, l'educació, a les religions, als immigrants, als sindicats, a les entitats socials, a les parròquies i comunitats de

**A què ens
convidaria Jesús? A
qui donaria veu Ell?
Calen les veus de
les persones: donar
veu a la denúncia, a
les situacions
injustes, a les
dones, als pobres,
als ignorats, a la
gent gran, als
infants, als malalts.**

---

base. Les veus de la gent han de sortir a les notícies, els programes s'han d'interessar en les seves realitats, els reportatges han d'aprofundir en les seves problemàtiques i també en les informacions positives que puguin generar, cosa també molt important. Per experiència pròpia, posar en valor aquests continguts acostuma a ser immensament agraït per la gent, per l'audiència... però incomoda tremendament als qui manen, que voldrien informatius només amb les veus dels polítics i «cultureta social i festiva» –no pas cultura– amb esports i el temps... que no fan pensar. Tot periodista sap que ha de batallar per trobar l'equilibri que faci factible que als mitjans siguin presents totes les veus, i és possible fer-ho. Cal també que en la informació política hi siguin presents les formacions minoritàries, i, d'altra banda, que malgrat ens faci mal de panxa alguna formació o opció política –que, entrevistant-los, pensarem que silenciarien el nostre mitjà o la nostra llengua–, hem de respectar sempre criteris democràtics i donar-los cabuda.

Combatre la indiferència

Aquesta passada Quaresma del 2015, el Papa Francesc ens convidava a «combatre la indiferència», des de la nostra persona, des de la nostra comunitat parroquial, des de l'Església. I des de la nostra persona també s'hi inclou la nostra professió. En el cas del periodisme, crec que és un valor fonamental. Si som indiferents, asèptics... quina realitat explicarem? Podem donar una xifra o podem explicar una realitat. Podem ignorar a aquell qui s'adreça a nosaltres o podem escoltar-lo. Quan ve a la ràdio algú amb «una història» em poden passar dues coses: que demani per mi (algú li ha dit «pregunta per la Maria-Josep» o que els companys em vinguin a buscar: «tu sabràs què hem de fer». No em sap greu. De vegades quan algú ve desesperat a un mitjà a explicar el que li passa, has de posar-hi els cinc sentits: et poden enredar, no saben què fer amb una situació, ignoren els camins per resoldre una circumstància, no sospesen l'efecte d'aparèixer en un mitjà que pot ser contraproductiu per ells, o simplement necessiten que algú els escolti. I quina llum dona l'Evangelí? D'entrada, escoltar. I de vegades no és gens fàcil: no tens temps, estàs preparant

---

no-sé-què, saps que et busques problemes, et busques feina afegida... però quantes experiències en positiu es treuen d'haver escoltat, quant d'aprenentatge per tu i pels oients o lectors! No podem ser indiferents des de la comunicació i la informació. Em vénen al cap records en positiu, en que no vàrem caure en el sensacionalisme però que el fet d'explicar la seva història i tenir veu, i ser escoltats, va donar fruits: aquella dona que havia de ser desnonada (quan encara la PAH naixia i era poc coneguda. Després n'han vingut molts més casos, en què la PAH ja tenia més força negociadora i reivindicativa), aquells pares amb un nen amb una malaltia rara i enormement discapacitant (compartint la seva vivència van ajudar a d'altres pares i mares), aquell projecte social al que ningú parava atenció (semblava una utopia, i es va fer realitat), aquell nen a qui el professor tractava de *ton-ter* i que no el van deixar venir a una visita a la ràdio i em va venir a veure: el vaig convidar a venir a un programa, i venia sovint a escoltar-nos des de l'estudi... (ara és un jove que fa un programa de ràdio i tot!), aquell pagès tractat amb menyspreu que va salvar el seu projecte, aquella entitat cívica que feia tanta por als polítics que s'expliquessin (el seu testimoni, un cop conegut, va generar un ampli debat i va transcendir), aquell rumor maliciós i interessat que calia desmentir, aquella crida a la solidaritat que de seguida va trobar resposta popular... Val la pena donar veu a la gent, i convèncer també que val la pena alçar la veu per una causa justa, quan els testimonis poden ajudar a millorar una realitat. Igual que cal saber dir que no, encara que et costi algun disgust: «Ho sento, el teu projecte no el veig clar i jo no us entrevistaré...» (un pseudo projecte solidari que volia enviar material inútil a l'Àfrica amb l'excusa de finançar-se un viatge). «Ho sento, però abans de dir res hem de verificar la informació. Deixa'm el teu telèfon» (i pengen sense donar-te'l...) O també, «Ho sento, però no crec convenient que expliquis el teu cas per la ràdio, empitjoraràs la teva situació i et posaràs en risc. Millor et poso en contacte amb aquesta entitat social...» –una dona desesperada i maltractada, que algun mal periodista hauria exprimit, a risc que acabés pitjor. Petites pinzellades, petits exemples...

Sensacionalisme i proximitat

El periodisme de proximitat és un terreny sensible. Sabem sempre molt més del que expliquem. I si en un entorn d'una ciutat petita tens la confiança de la gent, acabaràs escoltant moltes històries que mai seran una notícia ni diràs, però que potser a algú li calia explicar-te-les. En aquest terreny sensible, la notícia també es viu a prop, per bé i per mal, i aquí, com a creients, la vivència i l'experiència queda impregnada per la fe. Vaig ser, fa anys, a la secció de societat dels informatius de Catalunya Ràdio. Sé la diferència entre el teu paper en un mitjà de gran abast i el d'un mitjà local. Si t'envien a cobrir una informació tràgica (per exemple, l'esfondrament d'un edifici a tal ciutat) aniràs allà, sense conèixer ningú, faràs la teva feina, i marxaràs, més o menys tocat o afectat del que hagis vist o hagis explicat. Si allò passa a la teva petita ciutat, és una altra història. Aquella persona de la que un dia expliques un drama que hagi passat, te la trobaràs després pel carrer, t'interessaràs per com està, pregaràs per ella i, si pots, l'ajudaràs. Et diran que has de tenir «distància professional», sí, però potser aquell que s'ha tirat al tren per suïcidar-se resulta que el coneixies, o en coneixies la seva família; o el desnonat és de l'edifici del costat; o el que va a Càritas per primera vegada i te'l trobes el dia que hi vas a fer una entrevista als voluntaris, és un pare que anava a l'escola de la teva filla; o hauràs de dir a les notícies la mort d'algú que coneixies i apreciaves, que potser vas tenir al teu programa... Seràs capaç de només explicar una realitat i no interessar-te per la persona? No, allà hi veuràs la persona i la persona et veurà a tu, no al periodista. Aquest encontre ens ha de fer humils. I Jesús demana que en l'altre ens trobem a nosaltres mateixos.

I l'altra qüestió, el sensacionalisme. És increïble com pot arribar a ser de morbosa la gent. Recordo el cas d'un assassinat bastant escabrós, en què gent m'aturava pel carrer i m'intentava treure informació que intuïen que sabia, però que eren detalls que per ètica professional no havíem dit, detalls que haguessin fet les delícies dels informatius de Tele 5... però que, evidentment, vam callar. Precisament va ser Tele 5 els que van esbombar i ampliar algun detall d'aquell assassinat, que va alimen-

tar la rumorologia popular, i que a sobre, van escampar porqueria sobre la víctima. Quina crueltat! El mort era mort, però la família (que per cert, també coneixia), van patir, a sobre, un doble dolor. Hi ha uns límits, un lloc on acaba la informació i comença la *info-escombreries* que no aporta res.

Construir –i comunicar– sobre la roca i no sobre la sorra

Ser cristiana, per a mi, és un camí per seguir a Jesús, un camí d'aprenentatge, de mirar a l'altre, d'escoltar, d'humilitat, de reconèixer els errors comesos i de fer per millorar. La nostra vida ens fa conscients de les nostres limitacions, de cada cop que no fem «com Jesús» i és aquesta consciència del meu dins, dels meus buits personals, la que em feia dubtar de fer aquest article quan me'l van proposar. Però és alhora aquesta consciència la em marca el camí a seguir a la vida i la professió, que m'ajuda a no jutjar a l'altre abans que a mi mateixa, –com va dir Jesús al Sermó de la Muntanya– i a posar en valor que tots podem fer camí constructiu des del nostre testimoni, que tots tenim a fer i a dir. Per això vull posar en valor la professió del periodisme com a eina constructiva del Regne, on les Benaurances poden ser presents, on l'amor a l'altre pot ser un camí de transformació social, on podem ser llum en favor de la justícia i en la denúncia de les desigualtats, on podem ajudar a construir en lloc de fomentar destrucció i enfrontaments. Sense deixar el Sermó de la Muntanya, que abans esmentava, hem d'actuar amb fe –«Demana i rebràs»–; fent i comportant-nos amb els altres tal i com voldríem que ens tractessin a nosaltres; ignorant els «falsos profetes» que vulguin envair-nos l'espai als mitjans de comunicació; intentant fer la voluntat del Pare en lloc d'anar dient com en som de «bons» i de «cristians». També hem de creure en nosaltres mateixos, estar molt atents al nostre entorn i no caure en l'autocensura, per por. Només així contribuirem, des de la comunicació i el periodisme, a construir una societat millor, amb fermesa, «sobre la roca» i no «sobre la sorra».

Ser cristiana, per a mi, és un camí per seguir a Jesús, un camí d'aprenentatge, de mirar a l'altre, d'escoltar, d'humilitat, de reconèixer els errors comesos i de fer per millorar.

Carmen Cristina Masifern, *assessora d'empreses*

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Fa 25 anys que dono classes i assessorament d'empreses a la Universitat i a una empresa de l'Ajuntament de Barcelona.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangeli –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

Sóc conscient que amb una actitud cristiana en la meua feina puc ajudar a estendre el Regne de Deu, i que aquesta és la meua responsabilitat

3. Com viu la joia de l'Evangeli en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Sempre he procurat ser una bona professional i una bona persona a la meua feina, propera, disponible, tractant als alumnes com a persones i amb la dignitat de fills de Déu. Exigent també amb el seu aprenentatge. En parlar dels temes de l'empresa (finalitats, organització, estratègies..) sempre he tingut en compte la doctrina social de l'Església, perquè és en el que crec, he sigut coherent. No he evangelitzat directament, perquè crec (no sé si encertadament) que no és adequat èticament perquè el mestre té una posició d'autoritat, però sí que he portat signes visibles de que sóc cristiana (medalla visible al coll) i he donat testimoni de la meua vida i creences.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica prou atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Crec que amb els meus ensenyaments contribueixo al bé comú i a la justícia social, perquè transmeto la filoso-

En parlar dels temes de l'empresa (finalitats, organització, estratègies..) sempre he tingut en compte la doctrina social de la Església, perquè és en el que crec, he sigut coherent.

fia personalista (E. Mounier) en el món de l'empresa. M'he trobat amb molts alumnes en situacions de crisi econòmica, professional i personals molt greus i he intentat ajudar, consolar i donar esperança amb tot al meu coneixement i el meu cor.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

La veritat és que mai he tingut intrusions en el contingut, forma, avaluació,... de les meves assessories i classes. He pogut dir tot allò que volia sense impediments.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangeli?

Totes les Institucions han d'estar al servei de la persona i no al contrari...malauradament no sempre és així...

7. Creu que una participació activa, intel·ligent i creativa allà on es prenen decisions que poden facilitar o obstaculitzar el bé comú (assemblees de col·legis professionals, sindicats, partits, comitès d'investigació, responsabilitats directives viscudes amb esperit de servei) faria que augmentessin les seves possibilitats evangelitzadores?

Penso que si les persones no canvien de manera de pensar (menys egoista, més cristiana) no es pot fer res... hi ha molts odis, idees equivocades, interessos creats...

Àngel Raluy, *professor universitari*

Quí sóc i on treballo?

Em dic Àngel Raluy i treballo com a professor de llengua i didàctica de la llengua anglesa a la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya. A més, sóc el coordinador de relacions internacionals de la meua facultat, la Facultat d'Educació, Traducció i Ciències Humanes.

Com és la meua feina?

La meua feina té dues vessants i els reptes són dobles. D'una banda, com a professor d'anglès faig classes obligatòries a molts futurs mestres. Una gran part d'aquests estudiants té molta por a fer assignatures de contingut educatiu en anglès: després de 8 o 10 anys de classes de llengua són incapaços d'expressar-se en aquesta llengua i presenten moltes dificultats per llegir i entendre textos de llargada mitjana. Molts d'ells tenen una molt pobre percepció del propi aprenentatge: estan convençuts que mai no parlaran anglès i els sembla una barreira infranquejable el fet de poder aprendre mitjançant l'anglès. Perquè passa això? Les raons són diverses i de vegades personals però, a grans trets, es pot dir que han rebut un ensenyament basat en models gramaticals poc comunicatius que prioritzen la correcció gramatical i la traducció. Aquest tipus de pràctica educativa fa veure l'anglès com a assignatura *memorística* deslligada de la realitat d'una llengua parlada i útil només per aprovar. A més, han tingut poca exposició a la llengua, donat que moltes escoles encara imparteixen les classes en català, i aquest fet tampoc contribueix gaire a que l'anglès esdevingui una eina de comunicació.

Tanmateix, preparo els futurs mestres d'anglès de primària en les assignatures d'especialització. Aquests estudiants tenen més bon nivell de llengua però en molts casos em toca trencar amb els seus esquemes d'aprenentatge. La meua tasca és que descobreixin que l'anglès és una llengua viva i, com a tal, els nens a l'escola l'han de veure i viure. També m'agradaria que fossin una bafarada de vent a l'escola perquè els seus alumnes prenguin consciència que existeixen altres mons al planeta i

que amb l'anglès poden conèixer i estimar altres persones d'altres cultures.

D'altra banda, com a coordinador de relacions internacionals, la meua tasca consisteix a internacionalitzar la facultat, és a dir, engrescar a què els alumnes universitaris surtin a l'estranger a completar els seus estudis o que coneguin altres sistemes educatius fent les pràctiques obligatòries a escoles a l'estranger. En aquest cas, els obstacles vénen de la situació de crisi econòmica que dificulta la mobilitat, però també de la immaduresa de molts estudiants que no acaben de veure els beneficis que una estada a l'estranger els pot reportar. Una altra feina és fomentar la mobilitat dels docents, tot encoratjant-los a participar en congressos i conferències internacionals per tal d'afavorir la creació de xarxes transnacionals. Aquest aspecte topa de vegades amb la manca de recursos econòmics de la universitat, les beques són minses i no sempre arriben a cobrir una part de les despeses, i altres vegades amb l'ensopiment d'un sistema universitari massa burocratitzat que anestesia els docents. Finalment, la meua feina també inclou orientar els estudiants internacionals que passen un semestre o un any acadèmic a la nostra facultat. Es tracta d'assistir-los en la tria d'assignatures segons les disponibilitats de matèries i de fer quadrar horaris, tasca sovint molt complicada.

Quines satisfaccions en tinc?

La veritat és que són moltes i molt fortes. Com a professor, veure com els alumnes milloren el seu anglès, aprenen a regular el seu propi aprenentatge i incrementen la seva pròpia autoestima és molt enriquidor. Potser els millors moments són quan et troben pels passadissos i tenen la generositat de fer un comentari positiu de la teua feina o si més no et saluden amb una certa dosi de *carinyo*. Aquesta alegria em suposa piles noves per afrontar nous alumnes i noves generacions i, com moltes coses a la vida, no es paga amb diners. Amb els futurs mestres d'anglès, en les assignatures d'especialització, em sento orgullós de sentir com volen canviar les coses, com es volen preparar més per ser millors docents, com

---

Et troben pels passadissos i tenen la generositat de fer un comentari positiu de la teua feina o si més no et saluden amb una certa dosi de *carinyo*.

---

senten l'impuls d'ensenyar i educar i el seu entusiasme m'esperona a formar-me més, a ser millor mestre jo també.

Com a coordinador, la satisfacció més gran és veure com els estudiants tornen més madurs, més tolerants i més plens, després d'haver viscut en una altra cultura. Gairebé tots i totes s'acosten a l'oficina i ens donen les gràcies per haver-los convençut de marxar. Tenir la sensació que amb una mica del teu temps has facilitat l'accés a aquest nou "món" és un goig veritable. Amb els estudiants internacionals, les satisfaccions vénen de veure com l'empenta inicial els ha ajudat a aprofitar l'experiència acadèmica i personal. Veure'ls amb estudiants catalans compartint vivències i il·lusions és el millor regal perquè estic segur que d'aquest contacte en sortiran ciutadans més lliures, més tolerants i sobretot més oberts a aprendre.

Com influeix meva fe en el meu treball?

Vocació de servei a la comunitat de joves que han decidit fer del magisteri una forma de vida i que m'obliga sempre a anar més enllà, a "lluitar" per entendre tots els meus alumnes i a engrescar-los a aprendre i a formar-se.

La meva fe em fa plantejar la meva feina com a vocació. Vocació de servei a la comunitat de joves que han decidit fer del magisteri una forma de vida i que m'obliga sempre a anar més enllà, a "lluitar" per entendre tots els meus alumnes i a engrescar-los a aprendre i a formar-se. La creença en Crist m'esperona a superar els moments de defalliment i de desesperança, que també n'hi ha, i a creure per sobre de tot que els joves que vénen a les meves classes poden ser mestres en el sentit més ample de la paraula i que Déu em vol fort per no perdre la il·lusió de transmetre no només coneixements o tècniques sinó valors i actituds. La meva fe també m'obliga a ser humil i a veure'm no com a *far* sinó com a instrument de transformació. Això no vol dir, però, que hagi de defugir la meva responsabilitat d'educar des de l'experiència, ans al contrari, no puc oblidar mai que al davant tinc persones en formació que necessiten, malgrat que molts no en siguin conscients, un model que orienti la seva pràctica docent, la seva vocació d'educació i en última instància la seva vida. Ser mestre és donar-se als altres amb generositat.

Carme, pagesa

Em dic Carme, tinc 58 anys i treballo al camp. Actualment el meu marit i jo gestionem uns horts lúdics ecològics. Al setembre farà dos anys que ens vam decidir a tirar endavant aquesta tasca.

La família del meu marit, des de fa vàries generacions, han sigut pagesos, han conreat camps i viscut en masies. L'última, tancant la successió de pares a fills, va ser la del meu sogre; lloc on va néixer el meu marit i va viure gran part de la seva vida; jo mateixa i el meu fill hi hem conviscut durant molts anys, fins que va ser expropiada per l'ampliació de l'aeroport del Prat, farà ja uns quants anys. Explico aquest preàmbul perquè de tots aquells anys no en queda més que algunes eines exposades en el "Museu del pagès" a Viladecans i un tros d'una hectàrea de terreny que, per ser petit, mai va ser conreada. Cal dir que perquè una finca sigui viable per aprofitar-la agrícolament ha de tenir com a mínim el doble d'això, és a dir, dues hectàrees. El cas és que s'han donat unes circumstàncies de vida que ens ha portat a decidir aprofitar aquest camp i llogar parcel·les de terra a persones que volen gaudir l'experiència de conrear les seves pròpies hortalisses amb el desig de fer-ho amb molta cura pel medi ambient, la terra, l'aigua,...

Sempre m'ha agradat tot el referent al camp i la natura, però d'una manera visual, bucòlica; m'agradaven les flors, el soroll de l'aigua i els arbres... eren espectaculars les postes de sol des de la finestra de la nostra habitació del pis de dalt de la masia; fins i tot, em veia a la memòria un mussol que un bon matí, molt d'hora, al despertar-me, durant uns segons el vaig veure observar-nos des de la finestra. Em va deixar bocabadada, em va agradar molt. Tinc anècdotes i experiències especialment boniques.

El fet és que al passar els anys hem tornat al camp amb el propòsit de fer d'ell el nostre treball. Aquest retorn el vam plantejar com un repte per la nostra edat, però també pel desig de transmetre que es pot treure profit de la terra, estimant-la i sent curosos amb ella: aquest és el nostre principal repte. Esperàvem trobar dificultats però, no obstant, són moltes més les satisfaccions. El tracte

---

amb la gent és diferent al que havíem tingut en altres feines. El desig o fins i tot la il·lusió d'aquella persona que vol llogar un hortet, fa que vingui amb una empatia que propicia un tracte si no d'amistat, sí de molta cordialitat i obertura, sense oblidar el contacte de famílies i fins i tot amics. Per aquestes peculiaritats ens vam decidir a posar-hi unes taules de picnic i una barbacoa gran. És un plaer veure els homes fent de cuiners al voltant d'una mena de pou amb brases, rient, fent amistats i bebent la cervesseta a la vegada que van girant la carn. Això ens fa molt feliços i mirem de procurar les condicions de les nostres instal·lacions perquè aquests fets es propiciïn.

Aquest tipus de negoci és molt recent i encara s'ha de regularitzar degudament. Els ajuntaments dels pobles rurals, i també d'algunes poblacions, fan horts lúdics com un servei social per la gent gran, reinserció de persones o, inclús, per a joves amb dificultats; aprofitant en molts casos petits patis entre veïnats. Les notícies i programes en mitjans de comunicació relacionats sobre temes d'horticultura, la clara tendència per la cuina sana, les eines per cultivar hortalisses, fins i tot en terrasses amb un petit hortet que trobes en qualsevol centre de jardineria, ens fa pensar que durant un temps (esperem que llarg) tot el que envolta aquest tema tingui una perspectiva molt desitjable. Ja no tant com un treball amb futur, com seria el nostre cas, sinó com l'avantatjós que nosaltres veiem en el fet de retrobar-te amb les coses essencials de la vida, retorn al tracte natural en els conreus sense manipulacions perjudicials i allunyar-nos del desig i la creença que l'home tot pot millorar-ho, fent, a la fi, grans destrosses en la natura.

Són aquestes coses essencials que a mi, com a cristiana, batejada de petita, però conversa fa deu anys, em fa tenir present a Déu en tot moment.

Són aquestes coses essencials que a mi, com a cristiana, batejada de petita, però conversa fa deu anys, em fa tenir present a Déu en tot moment. No cal dir que aquest estiu està sent molt, molt, molt calorós; i tot i així, com no veure a Déu quan cada matí et trobes amb els verds de la natura, amb el vol dels ànecs vigilant les seves niuades, la polla d'aigua que travessa el camí a corre-cuita després de picotejar un boníssim tomàquet vermellós i sucós? No vull ser reiterativa, només dir que el nostre camp, estant molt a prop de poblacions, respi-

ra un paratge molt rústic, llindant amb zones protegides que ens permet gaudir de fauna i d'un entorn de donar gràcies i lloances a Déu. Només em queixo d'una cosa, i és que des del camp no veig Montserrat: veiem el sol des de quant surt a fins que es pon, la serra del Garraf i la de Collserola, i entremig la muntanyeta de Sant Ramón de Sant Boi que tapa la nostre més preuada muntanya; què hi farem, li perdonarem al Sant, i no em toca altre que imaginar-la en el seu lloc, magnífica i majestuosa. Altra vegada com no agrair tanta bellesa a Déu.

Jo penso que Déu ens ha donat, en aquest retrobament en el treball i al camp, la possibilitat de retrobar-nos a nosaltres mateixos. Està sent un bany de vida, de neteja personal, per dir-ho d'una altra manera. Déu ha fet que ens retrobem amb nosaltres mateixos com fills estimats seus; influint en la nostra relació com a matrimoni i en família; en el tracte amb la gent, propiciant moltes ocasions per parlar d'ell. M'és tan fàcil com dir em dic Carme i sóc cristiana. La gent que estima la natura sembla ser que té una predisposició especial a la pluralitat i el respecte a les persones. I dono gràcies a Déu perquè ens trobem a gust en la decisió que hem pres de fer aquest tipus d'agricultura, l'ètica que comporta, de vegades en la corda fluixa en altres treballs, com fent equilibris. Per ara ens trobem amb pocs conflictes que qüestionin les nostres creences.

Ara, com he dit abans, és el temps de més treball, de sol a sol i una mica més; als nostres llogaters els agrada anar a les fosques i gaudir de converses que s'allarguen fins a molt entrada la nit, s'hi està tan bé! Per sort l'horari d'estiu no dura molt i quan comença el col·legi tot agafa un altre aire, canvia l'hora i a mi em va molt bé estar lliure les tardes per fer aquelles tasques per la paròquia, o per Déu, que ve a dir-ho tot. Fins i tot als matins puc anar a l'Eucaristia i encara tenir una mitja horeta per prendre el cafè amb les companyes.

No vull acabar el meu relat sense explicar que quan era jove, al voltant dels vint anys, molts diumenges després de dinar el meu sogre m'oferia donar una passejada pels camps conreats; ell ho feia explicant-me amb orgull con s'aconseguia tenir l'aspecte curós d'aquelles carxofes

---

Jo penso que Déu ens ha donat en aquest retrobament en el treball i al camp la possibilitat de retrobar-nos a nosaltres mateixos.

---

tant interminables com envejables. Jo, sense ànim de agraviar-lo o de no mostrar una mica d'interès, accedia a les passejades i a les explicacions més aviat amb poques ganes, excepte després de dinar, que preferia veure la televisió i descansar. Com l'entenc ara! com entenc la seva passió, el seu amor per la terra i també a Déu! És per tot el que soc, m'ha donat i portat a fer aquest treball (amb els seus mal de caps, és clar, tot té la seva lluita), que dono gràcies a Déu per estimar-me i fer-me gaudir del que faig i del que comporta. Gràcies Déu nostre.

Josep Vicenç, *economista*

*“La principal esperança d’una nació descansa en
l’adequada educació de la seva infància”*

ERASME.

Sóc economista i actualment treballo com a professor a l’institut de Sant Feliu de Guíxols des de fa 5 anys. Sóc professor del cicle de formació professional d’Administració i Finances i sóc també el responsable de les pràctiques de formació d’aquests alumnes a les empreses. Soc membre de Justícia i Pau de la delegació de Girona.

Per a mi, la meva feina a l’educació és una projecció de les meves conviccions humanes i cristianes. Els alumnes han de ser el centre de les nostres actuacions, sobretot aquells que tenen més dificultats.

Com a cristians hem de treballar per a tothom i amb tothom, amb creients cristians, creients no cristians, humanistes i no creients que prioritzin en les seves actuacions el servei als altres.

La vida professional l’hem de fer superant les mateixes temptacions que Jesús va tenir al desert:

En primer lloc, la de creure que ho podem fer tot nosaltres sols, que podem convertir les pedres en pans. Per transformar la societat ho hem de fer amb els altres i per als altres.

En segon lloc, també hem d’evitar la temptació que significa només valorar els nostres mèrits, donar-nos importància, només estar pendents de la carrera professional, la fama o d’engruixir el nostre currículum professional... No podem perdre de vista que l’objectiu és l’atenció a les persones.

I en tercer lloc, una de les grans temptacions actuals és pensar que adorant els “nous deus menors” com el dinar, l’oci compulsiu, els moments de felicitats passatgeres serem feliços. Però de fet la felicitat només existeix quan som capaços de donar-nos als altres sense límits d’horaris, dedicació i compromís amb la igualtat d’oportunitats dels nostres alumnes i que el seu dret a l’educació és el nostre deure de formar-los amb professionalitat i compromís.

Com a cristians hem de treballar per a tothom i amb tothom, amb creients cristians, creients no cristians, humanistes i no creients que prioritzin en les seves actuacions el servei als altres.

Hi ha una realitat social molt complexa i amb un percentatge cada vegada més gran d'alumnes amb greus dèficits alimentaris, econòmics, de formació educativa bàsica i amb una desestructuració social o familiar. Per tant, cal dedicar-los més recursos i una atenció especial. Tot, però, sense paternalismes o falsos proteccionismes per tal que tots els alumnes tinguin les mateixes oportunitats inicials i que, amb el seu esforç, aconseguixin els seus objectius de formació personal, professional o universitària que desitgin.

Actualment s'han establert unes estructures educatives que pretenen una certa professionalització i que, en molts casos, han fet minvar la participació en les decisions dels centres i han allunyat els educadors de les seves responsabilitats. Cal recuperar una participació activa i creativa en les decisions educatives allà on es prenen decisions per facilitar el bé comú i l'esperit de servei: associacions de pares, claustrs, consell escolar, equips directius, associacions i col·legis professionals, sindicats, partits polítics...

Finalment, el professional de l'educació ha de tenir una sèrie de capacitats que l'ajudaran a desenvolupar els seus talents com l'amabilitat, l'autenticitat, la caritat, el criteri, el desig d'aprendre dels altres, l'eficàcia, l'exemplaritat, l'entusiasme, la gratuïtat, l'honradesa, la humanitat, la intel·ligència emocional, la justícia, la proactivitat, el respecte, la responsabilitat, saber escoltar, saber rectificar, el sentit de l'humor, la tenacitat, la transcendència, la valentia i la voluntat. I el nostre objectiu últim és que els alumnes descobreixin els seus talents i els desenvolupin per fer front a un món canviant.

1. En què consisteix la seva feina? Quina professió exerceix? On? Quan fa que exerceix aquesta professió?

Fa 53 anys que soc mestressa de casa.

2. S'hi sent enviat/da per Jesucrist? És conscient que exercint la seva professió sota la influència de l'Evangelí –seguint les orientacions del Sermó de la Muntanya– està col·laborant amb Jesucrist en la construcció de la Nova Humanitat?

No m'ho havia plantejat mai. Però si que últimament me n'adono que, fent les coses amb amor (una truita i tot), ja és el que Jesús vol, i crec que puc donar un bon exemple als meus néts.

3. Com viu la joia de l'Evangelí en l'àmbit de la seva vida laboral o professional? Pot explicar alguna experiència reeixida en la qual el fet de ser cristià/na hi hagi jugat un paper important i hagi tingut efectes positius en l'entorn?

Crec que sí que transmeto alegria (m'ho diu tothom) i que està basada en Crist. Sense aquesta alegria la vida seria molt pesada i difícil de continuar. M'ha ajudat molt l'Esperit Sant i hi dono testimoni sempre que puc. Quan cuino sempre canto i això transmet molta alegria al meu voltant. Sóc molt optimista i positiva.

4. En el seu exercici professional, considera que dedica proa atenció als col·lectius més pobres? Com creu que podria contribuir més al bé comú i a la justícia social, inspirat/da per la caritat?

Sóc mercedària, des de fa anys, amb el meu marit.

Trobo molts pobres pel carrer al meu barri. Parlo amb ells i intento ajudar, més esplèndidament en aquests temps de crisi.

Sempre he pensat que el primer és ajudar als que tinc al voltant, ser generós i just amb les persones que treballen a casa meva. En aquest anys de crisi he inten-

Sempre he pensat que el primer és ajudar als que tinc al voltant, ser generós i just amb les persones que treballen a casa meva.

---

tat ajudar sent fidel als meus proveïdors de sempre i no disminuir la compra.

5. Quins costums o quines pràctiques del seu àmbit laboral representen un obstacle per assolir unes finalitats socials i uns fruits evangelitzadors (en la línia dels que indicava el beat Pau VI: transformar els criteris de judici i els valors determinants, els centres d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat que estan en contrast amb la Paraula de Déu)? Què l'ha ajudat a superar aquests obstacles?

Un obstacle molt gran per assolir fruits evangelitzadors és que les amigues de la meua edat han perdut la fe i em costa molt que em segueixin (de vegades es queden a missa perquè van amb mi però després no hi tornen) i acceptin les meves propostes.

6. Què pensa que caldria canviar en les estructures professionals de la seva àrea perquè s'avinguessin més al missatge de l'Evangelí?

Penso que les estructures familiars estan bé, però l'entorn té una influència molt negativa.

Ezequiel Blanco, *pediatre*

La meva professió és la pediatria, un camp molt ample i, en aquest moment, faig pediatria d'atenció primària. Això vol dir que treballo en un centre d'atenció primària de la xarxa pública del Institut Català de la Salut, i tinc assignats uns mil nens. En aquest moment la meva situació laboral és de personal estatutari, és a dir sóc un funcionari públic.

El meu treball consisteix en l'atenció dels nens malalts fent el diagnòstic, tractament i seguiment, i també en el seguiment dels nens sans aconsellant a les famílies, realitzant les activitats preventives previstes (revisions, vacunes, consells d'alimentació, hàbits, etc.) i moltes vegades escoltant els nens i els seus pares, fent tasques de coordinació i treball conjunt amb serveis socials, servei de salut mental i demés. En el treball de cada dia passen per la consulta moltes famílies, cadascuna amb les seves necessitats i característiques. Vaig sentir fa poc una dita que deia que el metge que només sap medicina no sap res i penso que té molta raó. Després de molts anys d'instrucció formal, ve la resta de la vida professional en la que l'aprenentatge no s'acaba i no només de medicina cal aprendre.

Pel que fa a les dificultats i reptes, i les satisfaccions, de la meva feina puc dir que són molts i molt variats. Començaré per les satisfaccions, que en aquest moment de la meva carrera professional, són el principal motor per continuar endavant.

Crec que la major satisfacció que tinc és sentir-me segur i tranquil amb el que faig. Després de molts anys de formació i rotatge, ara puc dir que tinc prou seguretat en el que faig. Ho dic de broma, fer de pediatre és l'únic que sé fer, però en certa manera és ben cert. També hi ha la satisfacció de sentir-me valorat per les famílies que atenc, de gaudir de la seva confiança, de sentir-me responsable d'alguna cosa que és molt important per les famílies, la salut dels seus nens. I al mateix temps sentir-me estimat pels meus pacients, veure'ls créixer amb salut. Quan tens la sort de poder acompanyar la criança dels nens i això és valorat per les famílies, la resta no té tanta importància. Què millor que el somriure d'un nen, o unes paraules d'agraïment per part d'uns pares.

Què millor que el somriure d'un nen, o unes paraules d'agraïment per part d'uns pares.

La proximitat a la malaltia i el patiment, acompanyar en els moments dolorosos de la vida, per mi no són situacions en les que em trobi còmode.

Però evidentment no tot és fàcil ni bonic. En la meva professió hi ha molts factors que no la fan fàcil. El tracte amb tantes persones mai no és fàcil, i també s'ha d'aprendre. La proximitat a la malaltia i el patiment, acompanyar en els moments dolorosos de la vida, per mi no són situacions en les que em trobi còmode. I en aquests moments el pediatre també ha de ser-hi, si se'l demana.

A més, com a qualsevol feina hi ha les problemàtiques laborals. En el nostre cas agreujat per treballar a un àmbit de servei públic que requereix molts recursos en un moment de crisi. Les retallades en la sanitat pública han sigut evidents, i potser els professionals les patim tant o més que els propis usuaris.

Les relacions amb els companys, el treball en equip, també és motiu de dificultats. Des de fa anys no s'acostumen a suplir les vacances ni les baixes, el que implica que quan un falta la resta ha d'assumir la seva feina.

Les relacions amb els responsables, des de fa un temps, tampoc són fàcils. Els gestors fan d'això, de gestors d'uns recursos escassos, inclosos els humans, que també ho són d'escassos. L'empresa pública té una estructura piramidal i poc flexible. Es miren molt les estadístiques i s'omplen la boca amb 'qualitat', però poques vegades són autèntics líders, que van al davant de l'equip i el motiven. És més, moltes vegades ens sentim pressionats i això implica una doble pressió pel professional; per una banda els pacients es veuen cada vegada pitjor atesos, amb manca de temps i recursos, i per una altra els responsables ens demanen fer més amb menys.

Per últim se'm demana com visc tot això en tant que cristià. És una qüestió difícil de respondre, especialment en el meu moment actual.

La meva professió sempre l'he viscuda com una vocació, de sempre me he sentit cridat a fer el que faig. El fet de treballar amb nens ha sigut quelcom que en el seu moment va ser una decisió que vaig prendre després d'haver treballat com a voluntari fent colònies i esplai a la parròquia. El contacte amb ells em va fer adonar que la pediatria seria una bona opció en la meva carrera, i

---

mai no he tingut la sensació d'haver-me equivocat. Són moltes les satisfaccions que m'ha donat treballar amb nens.

El fet de posicionar-me com a cristià no sempre és còmode i, a vegades, em fa tenir sentiments contraposats. A vegades el que em demana ser cristià, i el que puc fer a la feina, són coses difícils de conjugar. Crec que el que més marca la meva fe en la meva tasca diària és el fet d'intentar ser just, de tractar a tothom per igual tot i que cadascú té les seves característiques. Intento ser proper, interessar-me per les persones, per les seves preocupacions, creences, orígens, cultures... Una bona proporció dels meus pacients no comparteixen la meva fe però sí que compartim moltes altres coses.

Em preocupa que la situació actual de la sanitat pública sigui una excusa per no fer el que cal fer, que per alguns hi hagi recursos i no per altres, que qui té més capacitats (no només econòmiques) tingui més opció per gaudir d'aquest recursos. En el dia a dia això fa que jo intenti fer una discriminació positiva a la consulta. I per una altra banda també he volgut que les meves capacitats, o dons, serveixin per alguna cosa més, i això ho he pogut fer a través del voluntariat. Aquesta és una altra vessant de la meva feina, no remunerada però no menys important. En aquest moment dono xerrades de puericultura a un centre materno-infantil de Caritas. Les mares que són ateses, moltes vegades molt joves, valoren molt positivament aquesta tasca.

Per acabar repetiré algunes de les paraules de l'oració col·lecta de l'últim diumenge, el XV del temps ordinari, crec que diuen el que moltes vegades he demanat a Déu des del cor: "...concedeix a quants es professen com a cristians rebutjar el que sigui contrari al nom que porten i complir el que aquest nom significa".

Integrar-se en un equip pedagògic que intenta formar professionals en aquests camps del saber i del fer, sempre toca de prop principis ètics.

Angeles Urretavizcaya, *professora*

Al llarg de 23 anys he compartit amb els meus alumnes com a mínim sis hores de classe al dia, amb tot el que això implica: a vegades cansament, a vegades il·lusió. Els ambients han estat diversos, sempre en el camp de la formació professional sanitària, sòcio-sanitària o de la integració social. Integrar-se en un equip pedagògic que intenta formar professionals en aquests camps del saber i del fer, sempre toca de prop principis ètics. L'objectiu dels professionals que es pretenen formar serà treballar amb persones. Aquest fet implica la necessitat d'ajudar-los a desenvolupar, junt a habilitats estrictament tècniques, altres capacitats com l'escolta activa, l'empatia, la responsabilitat, la capacitat d'acompanyar a la persona que va a morir i als seus familiars. Tot això explica que a les meves classes no solament és possible treballar valors cristians, sinó que forma part del currículum fer-ho.

La forma con un docent es transforma en referent d'un jove em resulta quelcom misteriós i complex. Però he viscut la gran responsabilitat de ser-ho. A vegades em demano el perquè. Crec que comparteixo amb els joves el gust per tractar el problemes difícils des d'una mirada positiva, i això em fa propera. Alguns alumnes tenen pocs referents positius.

La meva activitat professional implica també quelcom que jo nomeno processos. I a l'escola els diuen "els teus nois". Ofereixo important ajuda extraescolar a algunes persones. Són projectes consensuats amb l'escola per recuperar alumnes amb moltes capacitats que van perdre el seu nord en algun punt del camí, i estan totalment confosos. Són persones en situacions molt variades, amb la característica comú que la direcció i jo els creiem recuperables en un curs acadèmic, que és la duració de la majoria dels cicles. Triem un o dos alumnes. L'escola em deixa les aules. Si són menors d'edat fem una proposta als pares. No hi ha compensació econòmica. Només per part del jove, el compromís de donar suport a una altra persona si en algun moment creu que pot donar-lo.

A vegades es tracta de persones a les quals els costa estudiar. No tenen clara la relació esforç-èxit i tampoc

mitjans econòmics per tenir un professor particular. Altres vegades són persones amb problemes familiars que quan es troben al seu ambient no poden deixar de pensar-hi i no reuneixen forces per estudiar. També hi ha alumnes amb problemes de conducta lleus que es solucionen quan comencen a superar els primers controls.

Moltes vegades m'he preguntat per què assumeixo aquesta responsabilitat. La meva escola és un centre d'ensenyament postobligatori. En aquesta etapa és més difícil aconseguir recursos de l'administració. No és fàcil trobar la possibilitat d'una llarga ajuda diària feta per un professor que coneix de primera mà els estudis que fa l'alumne, que parla cada dia amb els seus professors i té amb ell una vinculació afectiva constructiva. Per un altre cantó, sóc una persona a la que li agrada molt estudiar. Sentia la necessitat de compartir el plaer d'aprendre i em preocupen les persones que no poden tancar projectes professionals per problemes relacionats amb la seva manera d'ésser.

M'hauria agradat ser professora de pintura a la facultat de Belles Arts. He pintat molts quadres, però mai res m'ha emocionat tant com la mirada que apareix en un jove que coneix el fracàs escolar quan comença a intuir que culminarà un projecte professional desitjat. És el color de l'esperança i, per a mi, una resposta a la mirada de Jesús. ¿Dificultats per viure cristianament la meva tasca? Fins ara, totes han estat superables. Treballo en el marc de l'escola laica. El cristianisme com opció de pensament religiós a la meva escola gaudeix de poc respecte. Jo no sento la necessitat de compartir un aspecte tan íntim de la meva vida. És impossible arribar a conclusions realistes amb persones desinformades i plenes de prejudicis. Per aquestes raons mai entro en debats de tipus religiós. Altres dificultats provenen del propi equip de treball. Els diferents interessos personals, els diferents tarannàs fan que, a vegades, el dia a dia sigui complicat. Però de mica en mica, a mesura que avança el curs, guanya terreny el respecte i el diàleg i es pot arribar a un ambient de treball constructiu. És una font important de dificultats els valors personals que tenen els nostres alumnes i les seves característiques perso-

---

És impossible arribar a conclusions realistes amb persones desinformades i plenes de prejudicis. Per aquestes raons mai entro en debats de tipus religiós.

---

nals. Em costa obrir el camí de la comunicació sobre l'espiritualitat. Però el tema de l'acompanyament en el procés de mort ho posa sobre la taula.

El dia a dia porta altres valors conflictius com la solidaritat amb els més dèbils o l'honestedat personal. En el primer àmbit, Càritas ens va proposar entrar en un procés que es diu "escola amb cor" i ens han aprofitat a la realitat del quart món. A la nostra escola funciona un cicle d'integració social que té integrat en el seu currículum la cooperació amb alguns projectes de Càritas. Jo he estat durant cinc anys tutora de primer d'integració social i he participat directament en ells. No cal parlar de les dificultats que presenten els alumnes que estan en aquesta mena de recolzament escolar que en diem projectes. Però fins ara, amb empatia i esforç s'han superat. Això em fa mirar amb una certa confiança el futur. Mai em confronto amb un d'aquests alumnes sense preguntar. Durant un any treballa amb serietat amb ells, però també prego per ells. Espero de la pregària el discerniment necessari per recolzar-lo en aspectes no directament tècnics.

Estem al mes de juliol. Es el més que dedico a formació personal i reciclatge. Després vindrà agost, mes de vacances i després el meu 24è curs. Espero del Senyor la gràcia de trobar-me una vegada més amb tots els meus alumnes, especialment amb els que descobriran aquest any el color de l'esperança. L'escola ha canviat de director. No sabem com serà el proper curs. Però estic segura que oferirà possibilitats de compartir el saber de forma generosa i il·lusionada. Crec que trobaré camins que es podran obrir a l'amor generós, independentment de l'estil educatiu en què comencem a treballar.

El fet de ser tímida sempre m'havia convençut de la meua incapacitat per dedicar-me a la docència. Per això, mentre estudiava biologia ho feia posant la mirada en la recerca. Però les circumstàncies, les vivències i, en definitiva, Déu, em van conduir per un altre camí. Vaig tenir l'oportunitat de fer substitucions en una escola de primària abans d'acabar la carrera. L'experiència va ser sorprenent. Tremolava davant dels alumnes, van provar-me tant com van voler i com s'acostuma a fer amb els substituïts,... però increïblement, em va agradar molt. Per què? Perquè es va obrir tot un món davant meu, un món de possibilitats que em permetria fer allò que portava en el cor: ajudar, acompanyar els altres en el camí de la vida, en el camí de descoberta de Jesucrist. I, sí, vaig poder dedicar-me a l'ensenyament, a l'educació.

La meua feina és totalment vocacional. Què vol dir això? Que gaudeixo infinitament amb ella. És cert que hi ha tanta diversitat d'alumnes com de persones i no sempre és fàcil trobar la manera d'arribar a cadascun d'ells amb les seves particularitats. Haig de reconèixer que a vegades les coses no surten com voldria, però aquesta experiència ens apropa a la feblesa inherent als humans, al cristià: és quan ets feble que ets realment fort. I això t'ajuda a ser humil. Per a mi, aquesta professió és una aventura continuada. Les situacions mai són iguals i requereixen de mi una ductilitat i capacitat d'adaptació que m'ajuden a créixer. D'altra banda, davant meu, o al voltant meu, tinc un "material altament sensible": adolescents. És una etapa de la vida apassionant: de descobertes, de definicions, d'afirmacions, d'aprendre a dialogar i a reflexionar. És un privilegi poder formar part d'aquesta part del camí de la vida d'aquests éssers petits i grans alhora.

Potser alguna concreció d'aquest treball, a més de les classes, pot ser el grup de voluntariat amb el que muntem activitats tan creatives com un túnel del terror per l'institut amb una finalitat: recaptar fons per a la recerca de malalties que afligeixen la vida de les persones. O bé preparem contes amb titelles per a entretenir els petitons d'una escola d'educació especial. També ens fem pre-

A vegades les coses no surten com voldria, però aquesta experiència ens apropa a la feblesa inherent als humans, al cristià: és quan ets feble que ets realment fort.

---

sents en la vida dels avis amb el cant i el teatre per Nadal i per sant Jordi. O endeguem campanyes per ajudar el tercer món a través de Mans Unides. L'espai de reflexió arriba amb els cinefòrums. Són moments molt rics que, des d'un ambient molt distès, ells tenen la possibilitat d'expressar-se i compartir el seu sentir profund i així fan camí envers la maduresa.

Una altra concreció interessant ha estat poder oferir una optativa per treballar l'afectivitat i la sexualitat, no des de la imposició, sinó des del raonament i la descoberta. Un camí per aprendre a reconèixer el propi cos i el dels altres com una part indissociable del nostre jo i, per tant, susceptible de deixar empremta en la nostra vida i en la dels altres a través de les nostres accions. Per aprendre a estimar-se sanament i així poder estimar de debò els altres, per aprendre que la comunicació i el diàleg són el centre de tota relació. També ha permès situar les emocions, la capacitat crítica i el procés que seguim per prendre decisions en el seu lloc, perquè totes les nostres resolucions tenen conseqüències en nosaltres i en els altres. En definitiva, mostrar que sexualitat i estima-ció van units i ocupen un lloc central en la història de cadascú.

És clar que la meua professió em planteja força qüestions ètiques. D'una banda, el paper de l'educador davant de la societat. Encara que l'educació fonamental s'ha d'assolir a la família, no podem oblidar el pes que mestres i professors tenim en la vida dels alumnes com a exemples d'estils de vida. Hem d'ajudar a formar persones crítiques i capaces de forjar un món millor.

La relació amb els companys, amb l'equip directiu o amb els responsables polítics d'ensenyament és un altre àmbit que comporta dilemes. Assumir retallades econòmiques en el sou pot ser un problema, especialment per aquells companys que tenen família, però no és menys important l'augment d'hores de feina i l'augment d'alumnes per aula. Tot això, unit als canvis continuats de lleis d'ensenyament i de programacions de matèries, fa que la nostra feina suposi un major esforç i que et tempti abandonar aquell "plus" que posem la gran majoria de docents: colònies, sortides, acompanyaments de treballs de recerca, etc. Però sempre he pensat que les

reivindicacions justes no poden afectar a aquells que han de rebre el millor de nosaltres i canalitzar la recerca de la justícia sense perjudicar els més febles.

Pel que fa a la relació amb l'alumne són innombrables les situacions que suposen un determinat posicionament. D'una banda, la dimensió de la privacitat. Cal ser molt curós i respectuós amb la vida de cada alumne i de cada company. No es pot caure en la crítica de manera superficial i cal ser constructors de ponts, missatgers de pau. El professorat pot caure fàcilment també en l'autoritarisme, fet que trenca el diàleg i la comunicació. Aquesta actitud s'allunya del que ha de suposar el clima de confiança i respecte inherent a l'educació. En aquest cas és molt sa tenir present que no sempre ha de prevaldre la pròpia opinió i que demanar perdó és la via més ràpida per a guanyar autoritat moral, que és el que realment pot ser constructiu.

Respecte a un mateix és un deure ètic preparar bé les classes i no deixar mai de formar-se, així com practicar l'autocrítica que permeti millorar en la pròpia professió. He de reconèixer, però, que per la meua timidesa em costava molt parlar davant de claustre de professors. Un dia, amb una intervenció poc afortunada d'un company que va ferir la sensibilitat d'una part important dels oients, vaig descobrir que, com a cristiana no podia deixar-me vèncer per les meves pors i el què diran i vaig començar a posicionar-me en públic. Això em va valdre crítiques i un cert rebuig per algun sector, però no puc oblidar la recomanació del Senyor: no tingueu por!

Certament, ajudar a fer créixer les persones, és una tasca important de tot sembrador de l'Evangelí. Però hi ha com una espina que tinc clavada dintre meu. El meu desig, el més pregon, aquella motivació última que em va portar a treballar com a professora de secundària de l'Escola Pública, va ser el desig immens de comunicar Jesucrist als joves. És cert que intento estimar tots els alumnes i els companys de feina, és cert que promoc el voluntariat i la solidaritat per ensenyar a que ells mateixos aprenguin a estimar els més pobres, però...no és tot. És cert que gairebé sempre surt a les classes, d'una manera o altra la meua fe i em qüestionen davant de temes com l'origen de la vida o de l'home i els dic que, en

---

Certament, ajudar a fer créixer les persones, és una tasca important de tot sembrador de l'Evangelí.

Haig de reconèixer, que tant els alumnes com els meus companys, siguin creients o no, són veritables testimonis de lliurament i honestat en moltes ocasions i que descobreixo en ells com Déu ens estima i es manifesta a través de tot home i tota dona de bona voluntat.

últim terme hom ha d'optar entre l'atzar o Déu, però... no és tot. Em deleixo per fer descobrir a aquells que m'acompanyen en la meua vida laboral que hi ha un Déu personal que els estima profundament i que ha donat la vida per ells i per mi. Que la veritable felicitat es troba donant-se, malgrat l'ambient que ens envolta no ens ho posi massa fàcil.

Tanmateix haig de reconèixer, que tant els alumnes com els meus companys, siguin creients o no, són veritables testimonis de lliurament i honestat en moltes ocasions i que descobreixo en ells com Déu ens estima i es manifesta a través de tot home i tota dona de bona voluntat. Gràcies a Déu n'hi ha molts més dels que potser ens pensem amb una primera mirada. Gràcies a Déu, em trobo en una feina que em permet estimar i sentir-me estimada. Que em permet seguir anhelant trobar els millors camins per comunicar l'amor de Déu a les persones.

**III. Col·loqui Europeu
de parròquies a Lisieux,
juliol 2015**

El Col·loqui Europeu de Parròquies diu que les comunitats eclesials aporten un valor afegit a l'acció social

---

per Mn. Josep Casellas, bisbat de Girona, professor i director de la revista "El Senyal"

El 28è Col·loqui Europeu de Parròquies (CEP), que ha tingut lloc a Lisieux (Normandia, França) del 5 al 10 de juliol, afirma en el seu document final que «la contribució de les comunitats eclesials aporta un "plus" a l'acció social de les institucions seculares». També diu que «aquest "valor afegit" no se situa en el pla de la professionalitat (que també és indispensable en les institucions confessionals) sinó en el de l'anticipació d'una fraternitat universal i del seu abast simbòlic generador d'esperança». Aquesta contribució simbòlica «i, al capdavall, sacramental, fa present alhora allò que esperem (la reconciliació de la humanitat) i allò que ja s'ha realitzat (per la Pasqua de Crist i pel do del seu Esperit)».

El Col·loqui, que es fa cada dos anys en una població europea diferent, ha aplegat a Lisieux 167 persones de 14 països, entre els quals hi havia una vintena llarga de joves. La delegació catalana estava formada per 22 persones i era la segona més nombrosa, darrere de Bèlgica (33 persones). També hi havia participants de França, Itàlia, Suïssa, Ucraïna, Hongria, Alemanya, Àustria, Romania, Eslovàquia, Malta, Portugal i Holanda.

El lema del Col·loqui era: «Enviats a servir. Aneu a les perifèries!». Els membres de les comunitats eclesials

---

han d'anar cap a les perifèries, diu el document final intitulat «Conclusions i perspectives», «resseguint el moviment de la vinguda de Déu per trobar-se amb la nostra humanitat, en la seva atenció als petits, als baldats, als marginats». Ja a l'Antic Testament –precisa el document– es pot observar «la voluntat d'un Déu just i compassiu que protegeix aquells i aquelles que es troben a les perifèries, especialment la viuda, l'orfe i l'immigrant».

Parròquies per a tots

«La salvació és, certament, portada a les perifèries, però també ve de les perifèries», diu el text. I afegeix: «Els pobres, els baldats de tota mena ens evangelitzen». Cal «promoure una companyonia amb els pobres», però «s'ha de reconèixer que la composició de les nostres parròquies de tipus classe mitjana no ofereix pas la possibilitat d'una veritable companyonia». El document reconeix que «de moment, els pobres s'han d'“accontentar” amb unes comunitats *ad hoc*». Queda plantejat aquest desafiament: «passar d'oferir unes “comunitats *ad hoc*” a unes parròquies per a tots».

El document expressa també aquesta idea: «Les nostres parròquies estan cridades a ser una “Església samaritana”» i, per tant, servidora, diaconal. I «l'acció eucarística és el gresol de la diaconia» perquè té un abast «eclesiològic» i perquè porta a viure la «lògica del do» fins a l'extrem, a semblança de Jesús.

Balanç dels organitzadors

Mn. Josep Taberner, rector de la parròquia de Sant Pere de Figueres, i Gudrun Theuninck, els dos copresidents del CEP, han expressat la seva satisfacció pel desenvolupament del Col·loqui. “Ha estat un dels millors dels darrers vuit”, segons Taberner. Cal destacar-ne –diu– l'augment de participants en relació amb el col·loqui anterior, el «recorregut teresià» que van seguir els participants, i el valor dels dos concerts que s'hi van poder escoltar: el de la cantautora Saraï amb el seu grup i el

---

de la coral *Tontons chanteurs* del Franc Comtat. Theuninck, per la seva banda, destaca el contingut de la conferència de Catherine Vialle, que va fer que «molta gent s'adonés que ja a l'Antic Testament Déu es preocupa de les condicions de vida de les persones, especialment de les viudes, els orfes i els immigrants». També subratlla la intervenció, en una taula rodona, d'una noia no creient que es troba al carrer –en el marc del col·loqui es va fer una capta per ajudar-la– i que pot tirar endavant gràcies a l'ajut d'institucions caritatives. El seu testimoniatge va ser «commovedor», diu Theuninck, pel fet que va parlar de «la dignitat humana que conserva tot ésser humà, sigui quina sigui la seva situació».

Cap a Barcelona 2017

La propera edició del CEP tindrà lloc l'any 2017 a Barcelona, probablement entre els dies 9 i 14 de juliol. El tema serà triat el proper mes d'octubre a partir de les preferències expressades pels participants en el col·loqui que s'acaba de celebrar. A Lisieux, la delegació catalana del CEP va elegir un nou delegat nacional: Mn. Josep M. Rierola, escolapi, que succeeix en el càrrec Mn. Lluís Pou, traspassat mesos enrere. Rierola, juntament amb la laica Maria Gibert, que continua en el càrrec, estaran doncs al capdavant de la delegació catalana. L'any 2016, aquesta delegació organitzarà el mi-nicol·loqui a Reus, probablement els dies 8 i 9 de juliol, per preparar el col·loqui del 2017.

Presentació del col·loqui

---

per Mn. Josep Taberner, co-president del CEP

Amb aquest tema «Enviats a servir. Aneu a les perifèries» toquem al cor mateix del misteri de l'Església, de la seva raó de ser, de la nostra raó de ser. Atenyem també la font de l'espiritualitat que dinamitza l'acció missionera, la raó per a la qual som enviats a viure la nostra condició de cristians al cor de la humanitat, al cor de la seva història. Som cridats a viure la nostra condició de batejats entre els homes, barrejats amb les seves condicions d'existència, i aquestes condicions d'existència són lluny de ser homogènies. És aquí, en aquestes relacions compartides, neguitoses, de vegades pertorbadores, que som enviats per afirmar l'única dignitat de cada persona humana, i per ser testimonis d'això que en diem l'esperança: després del pas (la Pasqua) de Jesús Fill de Déu per la nostra humanitat, cap situació no està bloquejada o tancada sobre ella mateixa. Un horitzó nou s'obre per a tots: horitzó obert per reprendre una relació amb el nostre Déu, Pare de tots els homes, horitzó per reprendre una relació fraternal amb tot home i tota dona, particularment els ferits de la vida, horitzó d'una fraternitat possible entre nosaltres sense fronteres socials (totes les antigues castes s'han d'abolir), polítiques, ètniques, econòmiques, religioses.

Realment, el nostre Col·loqui s'hauria pogut titular: **«Seguint Jesús, enviats a servir, aneu a les perifèries»**. En seguiment de Jesús, ja que és el primer a haver sortit, venint de Déu, i a arribar a les perifèries on ens trobem, i on resisteixen tants dels nostres contemporanis,

---

avui encara. Ja que els missioners que som, enviats als nostres ambients de vida i de treball, als nostres barris i les nostres associacions, en els nostres compromisos diversos incloent-hi els sociopolítics, som en principi els beneficiaris d'aquesta «sortida de Déu cap a nosaltres, per salvar-nos», tornar-nos la salvació... I som llavors deixebles, que ho tenim tot a aprendre i a reaprendre, sense parar, del Mestre, Jesús, el Crist de la nostra fe. És d'Ell que rebem alhora la nostra «carta de missió» i l'Esperit Sant que ell ens dóna, per viure-la...

Jesús va a l'encontre de la gent que té necessitats de tota mena, els troba, i aquesta trobada produeix gairebé sempre alguna cosa: té conseqüències per a Ell (és reconegut o de vegades és rebutjat), i conseqüències per als qui troba (són curats, perdonats, rehabilitats, posats dempeus). Si aquestes sortides tan freqüents de Jesús cap a la gent ens interpel·len a nosaltres, avui, és que no renunciem a ser els seus deixebles, i que, almenys, ens plantegem la pregunta: «Què hem de fer?»

«Ens cal exercir l'autocrítica en l'aspecte social, polític, cultural i eclesial. I exercir la denúncia profètica, sentida com a denúncia de la poca consciència i del poc compromís dels cristians –individualment i comunitàriament– al si del món on nosaltres vivim», ens diuen els Catalans. I els germans de Catalunya s'interroguen lliurement sobre el que, en la nostra vivència eclesial, contradiu la pràctica del servei al germà: «El legalisme, les normes, les exigències que es formulen per exemple per a les primeres comunions. Convindria en principi acollir, donar criteris pastorals en l'accés als sagraments, i ajudar la gent a avançar segons el seu ritme i la seva comprensió, cap a una decisió responsable». (posar fi a les «duanes pastorals» sovint evocades pel papa Francesc!) Assenyalen també «els prejudicis (que són en nosaltres) de cara als sense papers i als immigrants, o davant les persones que viuen soles». I finalment:

«L'autoritarisme i la poca atenció de part de certs bisbes envers els sacerdots malalts, o «desplaçats – a la perifèria» i dels quals ningú no s'ocupa». Es tracta aquí de recordar-nos que l'amor fraternal, viscut entre nosaltres a l'Església, és la primera condició de credibilitat de tot el

---

que pretenem testimoniar cap enfora. Les perifèries existencials hi són, també, entre nosaltres. És un punt que destaca igualment Àustria:

«Però on és el compromís envers els homosexuals, els divorciats o amb els tornats a casar ? El compromís benèfic també sembla esdevenir cada vegada més restringit en l'espai de les parròquies. A Viena, hi ha algunes parròquies on ja no hi ha Càritas parroquial. Tot això ens convida a observar i interrogar les nostres pràctiques personals i comunitàries a les perifèries que envolten immediatament el nostre funcionament intraeclesial: «L'atur, i les seves conseqüències, (per exemple) això ateny també la gent de casa nostra. Aquestes situacions, quan sobrevenen, ¿ ens atenyen veritablement, o en tenim prou de passar pel costat d'aquests ferits (com en l'episodi del bon samarità, Lc 10, 25-36), i continuar vivint les nostres celebracions i les nostres catequesis com si res no hagués passat?»

Implicar més les nostres comunitats parroquials en el servei de la fraternitat. És el que ressalta, amb tonalitats diverses, dels treballs preparatoris que heu fet arribar: Els cristians «no ens podem conformar amb viure més o menys els 10 manaments; estem davant d'una tria permanent : la d'escollir la vida. 'si creus que sóc el Déu que t'ha alliberat, no tindràs'... altre Déu!» (Alemanya).

«La Paraula de Déu actua com una instància crítica, ens exigeix una major fidelitat i una revisió/avaluació del que estem fent. Ens cal, per tant, confrontar la nostra vida a la Paraula de Déu, a risc de seguir aquest eslògan: 'menys religió i més Evangeli', i formar-se a partir de la vida. El compromís com a ciutadans que troben un lloc actiu al si de la societat, es construeix en la perspectiva del Regne de Déu» (Catalunya) L'Església ha de ser un advocat valent, una família de confiança per als malalts, els estrangers, els oprimits, els marginats. Un cristià ha de veure els problemes i les necessitats del seu proïsme i passar a l'acció tant com pugui, i no només delegar aquesta missió als 'col·laboradors de Càritas'. Un cristià no es pot conformar amb mirar de lluny el que passa, sinó que ha portar aquestes preguntes fins a nivell polític.

Tothom és interpel·lat per la paraula de Jesús 'això que heu fet al més petit d'entre els meus, és a mi que ho heu fet' » (Àustria).

Heus aquí. Als nostres diferents països, les Esglésies actuen... Ho veurem en el transcurs d'aquests pocs dies. No vacil·lem a compartir la riquesa i la complementarietat de les nostres experiències. Som aquí també per això. Els ponents que prendran la paraula durant aquest Col·loqui ens ajudaran a avaluar millor el sentit del nostre compromís i de la nostra contínua recerca. Bon Col·loqui a tots nosaltres.

Lisieux obertura

---

per Mn. Bernat Quintard, vicari general del bisbat de Rodez

1. La missió de l'Església, la nostra vocació de cristians, és servir

Amb aquest tema «Enviats a servir. Aneu a les perifèries» toquem al cor mateix del misteri de l'Església, de la seva raó de ser, de la nostra raó de ser. Atenyem també la font de l'espiritualitat que dinamitza l'acció missionera, la raó per a la qual som enviats a viure la nostra condició de cristians al cor de la humanitat, al cor de la seva història. Som cridats a viure la nostra condició de batejats entre els homes, barrejats amb les seves condicions d'existència, i aquestes condicions d'existència són lluny de ser homogènies. És aquí, en aquestes relacions compartides, neguitoses, de vegades pertorbadores, que som enviats per afirmar l'única dignitat de cada persona humana, i per testimoniar d'això que en diem l'esperança: després del pas (la Pasqua) de Jesús Fill de Déu per la nostra humanitat, cap situació no està bloquejada o tancada sobre ella mateixa. Un horitzó nou s'obre per a tots: horitzó obert per reprendre una relació amb el nostre Déu, Pare de tots els homes, horitzó per reprendre una relació fraternal amb tot home i tota dona, particularment els ferits de la vida, horitzó d'una fraternitat possible entre nosaltres sense fronteres socials (totes les antigues castes s'han d'abolir), polítiques, ètniques, econòmiques, religioses.

---

2. Seguint les petjades del Vaticà II

Som al 2015, a 50 anys de la clausura del Concili Eumènec Vaticà II, (el 8 de desembre de 1965). 50 anys després volem assumir la convicció que som cridats a caminar amb Ell i a seguir-lo com a deixebles. 50 anys després, i amb l'alè del Concili, acceptem d'éssers enviats a les perifèries de l'existència humana, arreu on homes i dones esperen que els sigui manifestada una bona notícia per a la seva vida. Perquè se sàpiguen estimats, coneguts i reconeguts, i puguin trobar suports per continuar vivint, o retrobar el gust de viure. Creiem que la **misericòrdia del Pare**, aquesta compassió i aquest amor de Déu del qual som els primers beneficiaris «ha de ser el pilar que sosté la vida de l'Església» (Francesc, *Misericordiae Vultus*, n° 6). Amb el papa Francesc afirmem que «la veritat primera de l'Església és l'amor del Crist. L'Església es fa serventa i medidora d'aquest amor que va fins al perdó i al do de si mateix. En conseqüència, allà on l'Església és present, la misericòrdia del Pare ha de ser manifesta. A les nostres parròquies, les comunitats, les associacions i els moviments, en poques paraules, allà on hi ha cristians, qualsevol hi ha de poder trobar un oasi de misericòrdia». (idem, n°12); un oasi de compassió i d'amor, de respecte, de rehabilitació de la seva dignitat, de solidaritat fraternal, per afermar-se i trobar gust a la vida. Això, el Concili ja ho deia a la Constitució sobre l'Església (*Lumen Gentium*) al n°1, amb aquestes paraules: «(...L'Església sent, d'alguna manera, el sagrament en el Crist, és a dir **el signe i el mitjà de la unió íntima amb Déu i de la unitat de tot el gènere humà**». I d'altra banda és el 8 de desembre de 2015, aquest any, que s'obrirà per a l'Església catòlica l'Any de la Misericòrdia. El Vaticà II és també el concili que ha restablert el diaconat permanent, que ha reorientat l'Església en el sentit del Servei, de la diaconia, sense els quals la compassió i l'amor sense límits del Pare, es quedarien, per a l'Església, a nivell d'un discurs, d'un saber, d'una gnosi. Jesús no ha descrit només el projecte del Pare, l'ha rebut, d'entrada, d'Ell. L'ha encarnat, l'ha assumit, ho ha explicitat tant pels seus actes, les seves obres, com per les seves paraules. L'ha acollit i l'ha servit posant-lo en pràctica. Per a Ell, el Regne de Déu no

---

és una concepció intel·lectual, ni tan sols un coneixement específic d'una religió nova, es tracta d'un projecte a acollir i a posar en practica en la nostra vida, servint-lo, per al bé de la nostra fe i per al bé dels altres.

En el Vaticà II, l'Església ha posat el Crist en l'origen i en el centre de la seva experiència, abans de tota altra preocupació. Fent això ha trobat el sentit dels seus propis orígens i de la seva pròpia missió. Ha descobert que ha estat instituïda per Ell (no per fer-se una organització religiosa poderosa havent de rivalitzar amb altres organitzacions) sinó per seguir, sense ruptura, servint enmig dels homes aquest projecte del Pare que Ell ha inaugurat i que és la bona notícia: Déu obre a tots les portes i la taula del seu Regne. És per això que els Pares Conciliars obren aquest gran text del Vaticà II, la Constitució Pastoral *Gaudium et Spes*, per aquest preàmbul que coneixem tots: *«El goig i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels homes d'aquest temps, sobretot dels pobres i de tota mena d'afligits, són també goig i esperança, tristesa i angoixa dels deixebles de Crist, i no hi ha res de veritablement humà que no ressoni en llur cor(...)* La comunitat dels cristians es reconeix doncs realment i íntimament solidària amb el gènere humà i amb la seva història (G. S. n°1). No es tracta doncs aquí d'una frase rellevant d'una mena d'opció política entre altres. Es tracta de l'Evangeli mateix, viscut pel Crist mateix, i del qual confia la continuïtat a tot el Poble de Déu. I és per això, perquè aquest Evangeli no mori, que ha **instituint** una Església, l'assemblea dels seus deixebles, organitzats per no perdre aquest cap, aquesta orientació de la missió. Rellegim Lumen Gentium al n° 19: *«El Senyor Jesús, després d'haver fet oració al Pare, va cridar els qui va voler i anaren cap a ell; en va designar dotze perquè estiguessin amb ell i per enviar-los a predicar el Regne de Déu (cf. Mc 3,13-19 i Mt 10,1-42), i els va constituir apòstols (cf. Lc 6,13) a manera de col·legi o grup permanent, al davant del qual va posar Pere, triat d'entre ells mateixos (cf. Jn 21, 15-17)»*. Així quan parlem de l'Església com «Institució», una paraula no gaire de moda, que s'oposa de vegades a la de «Poble de Déu», més adaptat a una cultura democràtica, en principi és això que afirmem: l'Església ve del Crist –no per donar

---

un poder religiós a alguns— sinó per continuar predicant el regne, com el Crist, en continuïtat amb Ell, que al final de la seva missió sobre la nostra terra, dóna a la comunitat dels seus deixebles el seu Esperit, l'Esperit que el connectava al seu Pare.

Desitgem que el nostre treball en el transcurs d'aquest Col·loqui de Lisieux es visqui com una veritable resposta, a nivell del CEP, a aquesta veritable conversió que ha constituït per a l'Església catòlica l'experiència mateixa del Concili, experiència viscuda a l'escolta de l'Esperit per discernir els signes dels temps, i al voltant de la Paraula del Senyor, que no és un text, sinó una Presència, un diàleg, una conversa (Paul VI) amb Jesús, Paraula encarnada del Pare. Sapiguem, com el concili ens hi convida, tornar a la font. I ens pot ser bo recordar aquesta paraula de Sant Jeroni: «Ignorar les Escriptures, és ignorar el Crist». O encara: «És el Crist que escoltes quan llegeixes les divines Escriptures», deia Sant Ambròs de Milà.

Realment, el nostre Col·loqui s'hauria pogut titular: «**Se-
guint Jesús, enviats a servir, aneu a les perifèries**». En seguiment de Jesús, ja que és el primer a haver sortit, venint de Déu, i a arribar a les perifèries on ens trobem, i on resisteixen tants dels nostres contemporanis, avui encara. Ja que els missioners que som, enviats als nostres ambients de vida i de treball, als nostres barris i les nostres associacions, en els nostres compromisos diversos incloent-hi els sociopolítics, som en principi els beneficiaris d'aquesta «sortida de Déu cap a nosaltres, per salvar-nos», tornar-nos la salvació... I som llavors deixebles, que ho tenim tot a aprendre i a reaprendre sense parar del Mestre, Jesús, el Crist de la nostra fe. És d'Ell que rebem alhora la nostra «carta de missió» i l'Esperit Sant que ell ens dóna, per viure-la...

3. Els destinataris : totes les persones i grups de les perifèries

---

Són les dones, els homes, els nens, els emigrants, els sense allotjament, els qui busquen un sentit, els exclosos econòmicament, els exclosos del dret a viure a casa seva, «*que estan cansats i postrats i que són com ovelles sense pastor*» (Mt 9,36), a la porta de les nostres societats, de la nostra cultura, de les nostres Esglésies... Les perifèries són nombroses; els nostres germans en humanitat –esperant esdevenir els nostres germans en realitat– són igualment, nombrosos.

Si som enviats vers aquests homes i aquestes dones, no és per nosaltres mateixos, sinó per Ell. La nostra missió la rebem d'Aquell que ahir cridava els seus apòstols i els enviava en missió (Mt 9, 35-38 ; 10, 1-5), i amb les mateixes consignes de viure aquesta missió en principi a casa nostra en benefici de les «ovelles perdudes», abandonades per la resta del ramat. Som batejats en el seu Esperit, que ens engendra a noves capacitats de vida, a noves orientacions de vida, que aprenem d'Ell : les del Regne. No són les nostres, en el sentit que no neixen de nosaltres, o dels nostres sistemes polítics o econòmics ni naturalment, ni espontàniament.

Si som enviats, no és pas per conquerir, ni per dominar, sinó per servir. El Servei, és l'espiritualitat del «missioner» enviat pel Crist : per continuar desplegant a la manera i «amb els sentiments que són en el Crist Jesús» (Ph 2,5) el missatge de Jesús mateix: Déu és el teu Pare i també el meu, he esdevingut i vull continuar sent el teu germà: junts anunciarem d'aquesta manera el futur de la nostra humanitat comuna. Així acollim el regne, així progressem cap al regne, així el posem en pràctica i li permetem començar a fer-se realitat entre nosaltres, i per a nosaltres.

Ho veiem, som convidats a **convertir el rostre de la missió**: convertir el rostre de la missió és una altra cosa que conformar-se amb «relooker» un discurs prefabricat. És convertir-nos nosaltres mateixos, personalment i com a Església, al fet que l'Evangeli conté una veritable

---

dimensió social, cridant a construir enllaços socials nous, en particular amb destinataris privilegiats, els qui són els més pobres entre nosaltres i al nostre voltant. Aquests destinataris privilegiats, o prioritaris, són els que són sempre «els oblidats», els empobrits, per accidents, o estructurals, les «deixalles» dels sistemes que dominen la marxa del nostre món : **els pobres**. A l'Evangeli Gaudium, el papa Francesc ens convida a no tancar els ulls al que la seva presència exigeix de nosaltres: *«Ningú no hauria de dir que es manté lluny dels pobres perquè les seves opcions de vida impliquen prestar més atenció a altres afers. Aquesta és una excusa freqüent en ambients acadèmics, empresarials o professionals, i fins i tot eclesials.(...) ningú no pot sentir-se exceptuat de la preocupació pels pobres i per la justícia social: «La conversió espiritual, la intensitat de l'amor a Déu i al proïsme, el zel per la justícia i la pau, el sentit evangèlic dels pobres i de la pobresa, són requerits a tots». Temo que també aquestes paraules només siguin objecte d'alguns comentaris sense una veritable incidència pràctica. No obstant això, confio en l'obertura i les bones disposicions dels cristians, i us demano que busqueu comunitàriament nous camins per acollir aquesta renovada proposta».* (E.G. n° 201). Certament, no som els únics, nosaltres els cristians, a tenir un discurs religiós per a la humanitat, però som sempre i en principi deixebles, aquests companys de camí, congregats per Jesús, com els deixebles que se'n tornaven a casa després de la mort de Jesús, més aviat desanimats en l'aspecte religiós, i a qui Jesús ha vingut a obrir el cor i la intel·ligència de la fe, per la seva Presència, la seva paraula, i compartint amb ells el pa. Aquesta experiència, la fem a cadascuna de les nostres eucaristies. Més exactament, en el sagrament de l'eucaristia, Jesús ens proposa revivre per a nosaltres, o amb nosaltres, l'experiència d'Emmaüs.

4. L'aportació dels Països, les vostres aportacions

Estimats amics, les vostres aportacions manifesten que és aquesta línia de fons la que viu als nostres cors i la nostra preocupació perquè les nostres Esglésies locals

---

en siguin més fidels testimonis. Les evocaré ara. Serviran per il·lustrar amb les vostres frases el que acabo d'evocar de manera més teòrico-teològica. Aquest sentit d'Església ens és comú: ens ensenya que hem rebut el mateix baptisme, i que aquest baptisme (no només per l'aigua sinó per l'Esperit) ens obre a una experiència comuna, en l'aspecte personal, i en l'aspecte eclesial. Intentaré reagrupar les vostres expressions al voltant d'alguns temes principals, que destaquen de les vostres aportacions, i que trobarem sens dubte, en els grups, els debats, i les diverses conferències o testimoniatges que enriquiran el nostre Col·loqui aquests dies. No pretenc ser exhaustiu

1. Allò que dóna sentit al nostre compromís, a les nostres sortides cap a «les perifèries», a les nostres accions, és la nostra fe en Jesucrist i la convicció de ser enviats per això: i ho citeu sovint: «Aneu, doncs, a tots els pobles...(Mt 28, 19) ; «En veritat us ho dic: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho fèieu a mi.» (Mt 25, 40); «Eixampla la teva tenda, que estenguin els teus envelats. No ho impedeixis.» (Is 54, 2); però també els deixebles en el camí d'Emmaüs (Lc 24, 13-35); i també nombrosos encontres de Jesús «en sortida» (que el situen fora) respecte a les fronteres religioses habituals del seu temps (Zaqueu, la pecadora pública, guaricions en dissabte, guarició de la filla de la cananea..., Lc 19, 1-10 ; Jn 8, 1-11 ; Lc 13, 10-17 et Mc 3, 1-6 ; Mt 15, 21-28 ... Jesús va a l'encontre de la gent que té necessitats de tota mena, els troba, i aquesta trobada produeix gairebé sempre alguna cosa : té conseqüències per a Ell (és reconegut o de vegades és rebutjat), i conseqüències per als qui troba (són curats, perdonats, rehabilitats, posats dempeus). Si aquestes sortides tan freqüents de Jesús cap a la gent ens interpel·len, a nosaltres, avui, és què no renunciem a ser els seus deixebles, i què, almenys, ens plantegem la pregunta: «Què hem de fer?»

2. Fem l'experiència –experiència que Jesús ha fet abans que nosaltres!– d'afermar-nos contra resis-

---

tències, idees preconcebudes, letargies o somnolències en les nostres comunitats: «Malgrat els 50 anys del Comitè Catòlic contra la Fam i per al Desenvolupament i els 25 moviments signataris de la seva carta, el CCFD-Terra solidària, no és ben rebut per un gran nombre de cristians» (França). Sens dubte perquè actuar per al desenvolupament econòmic del tercer món i contra els paradisos fiscals, planteja preguntes d'ordre polític, i ens fa «sortir» de l'espai religiós al qual estem més acostumats. «Hi ha de vegades un risc de tebior, cal estar més convençuts» remarquen els nostres amics Suïssos. Ara bé, «el servei al germà és un servei de tipus social, en la societat», en el moment en què «les nostres parròquies són cada vegada més màquines molt pesades de fer funcionar (...) Ens cal «reflexionar què destino per fer girar la màquina i què destino per anar cap als altres». Els Catalans expressen coses semblants. Suïssa insisteix igualment en el fet que es tracta de mantenir aquesta tensió entre un treball en les nostres comunitats per mantenir-les obertes a tots, acollidores, agrupadores, i «ser al mateix temps ciutadans compromesos, arriscant-se al debat, a l'afrontament, per anar al fons de les coses,» és a dir, no quedar-se a nivell dels bons sentiments. D'altra banda les nostres parròquies no s'alimenten prou «de la tornada de la diaconia, falta espai per escoltar el que es viu en els consells, i compartir el que moltes persones fora de l'Església viuen en aquests àmbits». Finalment, «El lloc de l'Església en la nostra societat és difícil, i ens cal trobar nous camins»...

«Ens cal exercir l'autocrítica en l'aspecte social, polític, cultural i eclesial. I exercir la denúncia profètica, sentida com a denúncia de la poca consciència i del poc compromís dels cristians – individualment i comunitàriament – al si del món on nosaltres vivim », ens diuen els Catalans. I els germans de Catalunya s'interroguen lliurement sobre el que en la nostra vivència eclesial contradiu la pràctica del servei al germà: «El legalisme, les normes, les exigències que es formulen per exemple per a les

---

primeres comunions. Convindria en principi acollir, donar criteris pastorals en l'accés als sagraments, i ajudar la gent a avançar segons el seu ritme i la seva comprensió, cap a una decisió responsable». (posar fi a les «duanes pastorals» sovint evocades pel papa Francesc!) Assenyalen també «els prejudicis (que són en nosaltres) de cara als sense papers i als immigrants, o davant les persones que viuen soles». I finalment: «L'autoritarisme i la poca atenció de part de certs bisbes envers els sacerdots malalts, o «desplaçats a la perifèria» i dels quals ningú no s'ocupa». Es tracta aquí de recordar-nos que l'amor fraternal, viscut entre nosaltres a l'Església, és la primera condició de credibilitat de tot el que pretenem testimoniar cap enfora. Les perifèries existencials hi són, també, entre nosaltres. És un punt que destaca igualment Àustria: «Però on és el compromís envers els homosexuals, els divorciats o amb els tornats a casar ? El compromís benèfic també sembla esdevenir cada vegada més restringit en l'espai de les parròquies. A Viena, hi ha algunes parròquies on ja no hi ha Càritas parroquial. Tot això ens convida a observar i interrogar les nostres pràctiques personals i comunitàries a les perifèries que envolten immediatament el nostre funcionament intraeclesial: «L'atur, i les seves conseqüències, (per exemple) això ateny també la gent de casa nostra. Aquestes situacions, quan sobrevenen, ¿ens atenyen veritablement, o en tenim prou de passar pel costat d'aquests ferits (com en l'episodi del bon samarità, Lc 10, 25-36), i continuar vivint les nostres celebracions i les nostres catequesis com si res no hagués passat?»

3. Implicar més les nostres comunitats parroquials en el servei de la fraternitat. És el que ressalta, amb tonalitats diverses, dels treballs preparatoris que heu fet arribar : Els cristians «no ens podem conformar amb viure més o menys els 10 manaments; estem davant d'una tria permanent: la d'escollir la vida. 'si creus que sóc el Déu que t'ha alliberat, no tindràs'... altre Déu!» (Alemanya).

«Rebem moltes persones que acaben d'arribar, admirem la seva força; les seves ganes de parlar ens tornen a la nostra fe i a una relació humana on tots s'ajuden mútuament» (Suïssa).

«Actuar amb altres associacions, és també una forma de testimoniatge: creiem en l'home. És el sentit de la Doctrina Social de l'Església, que es pugui o no anunciar la seva bandera (religiosa)» (França).

«La Paraula de Déu actua com una instància crítica, ens exigeix una major fidelitat i una revisió/avaluació del que estem fent. Ens cal, per tant, confrontar la nostra vida a la Paraula de Déu, a risc de seguir aquest eslògan: 'menys religió i més Evangelí', i formar-se a partir de la vida. El compromís com a ciutadans que troben un lloc actiu al si de la societat, es construeix en la perspectiva del Regne de Déu »(Catalunya) L'Església ha de ser un advocat valent, una família de confiança per als malalts, els estrangers, els oprimits, els marginats. Un cristià ha de veure els problemes i les necessitats del seu proïsme i passar a l'acció tant com pugui, i no només delegar aquesta missió als 'col·laboradors de Càritas'. Un cristià no es pot conformar amb mirar de lluny el que passa, sinó que ha de portar aquestes preguntes fins a nivell polític. Tothom és interpel·lat per la paraula de Jesús 'això que heu fet al més petit d'entre els meus, és a mi que ho heu fet'» (Àustria).

Heus aquí. Als nostres diferents països, les Esglésies actuen... Ho veurem en el transcurs d'aquests pocs dies. No vacil·lem a compartir la riquesa i la complementarietat de les nostres experiències. Som aquí també per això. Els ponents que prendran la paraula durant aquest Col·loqui ens ajudaran a avaluar millor el sentit del nostre compromís i de la nostra contínua recerca. Bon Col·loqui a tots nosaltres.

Una Església per al món. *Una renovació de l'evangelització a totes les edats de la vida i en la diversitat de situacions humanes*

---

per Mgr. Jean Claude Boulanger, bisbe de Bayeux i Lisieux

Introducció

No naixem cristians, ho esdevenim. No creiem de la mateixa manera quan tenim 7 anys que quan en tenim 80. No evangelitzem coses, sinó persones. Aquestes són algunes evidències que és bo de recordar. Avui, en el nou món que està naixent, és indispensable una renovació de l'evangelització. Però ¿com evangelitzar les joves generacions que s'expressen d'entrada amb els seus mòbils i les seves xarxes socials, com Facebook o Twitter?

¿Com evangelitzar les persones grans que es troben sovint soles en una residència, amb la impressió que han estat abandonades i esperant la mort?

¿Com evangelitzar avui les famílies que presenten uns rostres múltiples i que sovint tenen la impressió que són jutjades per l'Església? Podríem allargar la llista, és clar. Recordem que també és la primera vegada a la història que l'Església a Occident viu la seva missió en una societat de consum i en una cultura secularitzada. És un desafiament que l'Església mai no havia hagut d'afrontar.

L'Evangeli no ha pas envellit i continua essent Bona Notícia per al nostre temps. Però només evangelitzem aquells que estimem, aquells pels quals estem disposats

---

a donar la nostra vida. L'evangelització és una irradiació d'Amor. És l'Esperit d'Amor de Jesucrist que ha donat la seva vida per a la salvació del món que evangelitza. És, efectivament, la missió del Crist Redemptor, com li agradava dir al papa Joan Pau II. Nosaltres només som uns humils servidors i els jardineros de Déu. Ens correspon preparar el terreny dels cors. A ell li toca sembrar les granes del seu Amor, perquè el nostre nou mil·lenni és sempre l'avui de Déu.

Ho diu molt bé la petita Teresa: "Estimar Jesús i fer-lo estimar". El que brillarà és el nostre amor per Jesucrist, el fet d'estimar apassionadament Jesús i d'estimar, amb la mateixa passió, els nostres contemporanis. Però si no anem cap a ells, ells no vindran pas cap a nosaltres. Tal com el Concili ho ha desitjat, mirem d'entrar en diàleg amb els nostres contemporanis i de comprendre millor les seves expectatives.

Uns punts de referència que s'esborren

L'ésser humà és sacsejat en la seva pròpia identitat. No són només les institucions, les que són qüestionades. Es parla de la "fatiga de si mateix" (cf. les persones d'entre 25 i 40 anys), provocada per la pressió de la necessitat de tenir èxit que pesa sobre els individus, per la inestabilitat o pel qüestionament continu.

L'home és pensat des de si mateix i ja no a partir de Déu, com és el cas en les narracions bíbliques. En el cristianisme, Déu és primer i ve a trobar els homes. "Al principi existia el qui és la Paraula". La fe és do de Déu. En el baptisme dels catecúmens, el celebrant diu: "Què demaneu a l'Església?". I tots responen: "La fe". Avui, el que és primer es l'experiència individual, que esdevé la referència. Fins i tot en l'itinerari religiós es concedeix un gran interès a allò que sentim o experimentem. Valorem l'experiència i redescobrim la importància de la iniciació cristiana i de l'itinerari iniciàtic.

La relació amb el temps ha canviat. Ens trobem a l'època del zàping. L'home de la modernitat tendeix a pensar-se en el seu etern present. Ja no es projecta cap al fu-

---

tur... tan ocupat com està a gaudir de l'instant present que tanmateix troba insatisfactori. Li costa situar-se en una història, en una relectura de la vida. Alhora, davant el mal, la violència, el sofriment i la mort, es planteja qüestions relacionades amb el sentit.

Els nostres contemporanis tenen més mitjans per viure que els seus avantpassats, però tenen menys raons per viure. Els és imposada la precarietat com a art de viure. L'individu es troba sovint sol. Els febles es troben en una situació cada vegada més fràgil i marginal, encara que hagi gestos espontanis d'una gran generositat.

Ens trobem a l'era de la societat mediàtica, de fer valer, d'una certa uniformització, amb el risc de clonatge del pensament. (Cf. el telenotícies de les 9 del vespre). Alhora, aquesta societat fa possible una obertura a altres cultures. La gran qüestió és la identitat en el cor de la diferència (cf. el lloc de la pantalla, de tot allò que és visual, amb visa al despertat religiós dels infants). En un món trasbalsat, de vegades desencantat, la paraula dels cristians és esperada, i el seu testimoniatge, també. Una paraula i un testimoniatge que són contestats, de vegades ridiculitzats i alhora escoltats en els períodes dolorosos de la vida o de la història.

I si fossin portadors de l'esperança cristiana... Inconscientment, potser és això el que els nostres contemporanis esperen de nosaltres: una paraula i un testimoniatge portador d'esperança. Com diu J.-C. Guillebaud, "no perdem la fe com perdem les claus. No és que perdem la fe, sinó que s'afebleix la voluntat de creure". Podríem dir que no és que desaparegui l'esperança, sinó que s'apaga a poc a poc la voluntat d'esperar. La fe o l'esperança són com l'amor. No és tant el coneixement d'un ésser allò que condueix a l'amor, sinó més aviat el contrari: l'amor, i només l'amor, condueix al coneixement.

És exactament aquest món el que Jesús ens demana que evangelitzem. Mirem com va evangelitzar ell, i com va anar a trobar els seus contemporanis.

---

1. Servidors de la Fe i de l'Esperança, per raó del seguiment de Jesús

El cristià és el qui va a trobar els seus contemporanis, és l'home del terreny, d'un territori i no només l'home d'una xarxa, d'un lobby catòlic. No és una planta d'apartament sinó una planta a l'aire lliure i fins i tot a ple vent. Es troba amb homes i dones que són creients autèntics i també amb persones que amb prou feines creuen o que són totalment indiferents. Alguns es troben ben integrats en institucions d'Església, altres en viuen al marge o la critiquen i diuen que no els interessa.

Aquesta caritat pastoral arrela en la que té Jesucrist envers l'Església però també envers tots els éssers humans. Sant Joan, en el seu evangeli, ens revela un Jesús atent a les diverses situacions dels seus contemporanis i als diferents desitjos i expectatives. Per Joan, la salvació que Jesús porta no consisteix pas en l'evasió del món, com passa en els corrents gnòstics. Efectivament, quan no es pot canviar el món, senzillament es canvia de món. Ara bé, l'evangeli no conté res d'aquests corrents gnòstics. Ben al contrari, ens convida a trobar o a trobar-nos amb Jesucrist mentre ens apropiem plenament la realitat del món. Les persones amb les quals Jesús es troba a l'evangeli de Joan són persones concretes, però totes amb el desig d'una esperança: desig de vida, de llum i d'amor.

La gràcia i la veritat, diu sant Joan, ens han vingut per Jesucrist. Al capdavant, totes aquestes persones estan ferides en el seu desig de viure. Són els ferits de la vida.

Ara bé, Jesús ve a revelar a uns homes que es troben a la recerca de sentit el que és la vida en plenitud. Una qüestió queda pendent: què és viure sense la joia de viure? Com viure sense unes raons de viure? Com diu Víctor Hugo: "El feix més pesant és existir sense viure". Sant Ireneu dirà que la glòria de Déu és l'home vivent. Ara, la vida ve de Jesucrist. Nosaltres en som testimonis, dirà sant Joan. Cf. 1Jn 1,2: "La vida s'ha manifestat, nosaltres l'hem vist i en donem testimoni". A l'evangeli Joan afegirà: "En ell hi havia la vida i la vida era la llum dels

---

homes. La llum resplendeix en la foscor” (Jn 1,4). I sant Joan escriurà al final del seu evangeli: “Tot això ha estat escrit perquè (...) creient tingueu vida en el seu nom” (Jn 20,31).

Què és viure? Com viure?

Aquesta és la qüestió que tenim plantejada: per la gent amb la qual ens trobem, què és la vida? Hi ha una diversitat de respostes, és clar, però podem observar la vida que porten. Estan agafats en l'engranatge del consum, de la immediatesa, de l'angoixa davant el futur, etc. I per nosaltres? Què és la vida per nosaltres?

Per sant Joan, la vida és de l'ordre del creure, de la confiança particularment en la persona de Jesús. La vida és posar la pròpia confiança en algú, en Jesús de Natzaret, mort i ressuscitat. Ara bé, les persones amb les quals Jesús es trobarà estan inquietes pel que fa al seu desig de viure. Jesús respon al que hi ha de més profund en l'ésser humà: no només els seus mitjans de viure sinó sobretot les seves raons de viure. Nicodem, per exemple, està fart de poder i de saber. Busca una altra manera de viure. La samaritana ha estat enganyada, li ha fallat la seva confiança afectiva. Les germanes de Llätzer ploren un germà que acaba de morir.

Sí, la vida de la gent ens apassiona, però més enllà de les seves condicions de vida, ens commou la seva set de viure. És la caritat pastoral del Bon Pastor: “He vingut perquè les ovelles tinguin vida, i en tinguin a desdir” (Jn 10,10). La gent té fam de pa (Cf. la multiplicació dels pans, Jn 6), però, sobretot, té set de la Paraula de Déu. Però hi ha molts obstacles a l'hora de descobrir aquesta realitat. La vida de Déu s'ha d'acollir, d'entrada, com un do, perquè la fe és primerament consentiment a una presència misteriosa que ens supera i que no podem controlar.

Per què viure? De la vida a la llum

Per sant Joan, la vida és llum i resplendeix en la foscor. En el fons, la vida no es redueix pas a uns mitjans per

---

viure, sinó més aviat a unes raons per viure. “En ell (Crist) hi havia la vida, i la vida era la llum dels homes. La llum resplendeix en la foscor” (Jn 1,4). L'ésser humà és una mica com el girasol. Els cristians són els girasols de Déu per al nostre món. A través de la seva vida manifesten que acullen la llum de Déu. No som la llum, però acol·lim la llum. Els nostres contemporanis busquen la llum en el cor de les tenebres. L'home té set de veritat, de llibertat, de fraternitat. Té set de llum. Aspira a la felicitat d'estimar i de ser estimat. Però està afectat per desitjos contradictoris: angoixa, passions, possessions, etc. Això és la tenebra. Nicodem es mou durant la nit. El cec guarit per Jesús és un cec de naixement. Ara, Jesús dirà: “Jo sóc la llum del món. El qui em segueix no caminarà a les fosques, sinó que tindrà la llum de la vida” (Jn 8,12). El desig de viure que tenen moltes persones amb les quals Jesús es troba, està confrontat a les forces de mort. Cf. Llätzer i el sepulcre. Cf. el paralític al costat de la piscina de Betzata. També podem pensar en Natanael, el jove que busca la llum i que intenta respondre a la crida de Déu escrutant les Escripures. Cridarà: “Rabí, tu ets el Fill de Déu, tu ets el Rei d'Israel” (Jn 1,49).

L'home té set de llum, però sobretot té set d'amor

Aquí tornem a trobar el missatge de santa Teresa: viure l'Amor amb una A majúscula. Perquè el fons de l'ésser humà és relació, és a dir, l'ésser humà és fet per a la comunió. Sant Joan ha fet l'experiència d'un camí llarg que l'ha conduït d'una recerca de la llum a l'experiència de l'amor. Joan és el testimoni per excel·lència de l'Amor de Jesús, el bon Pastor. “Déu ha estimat tant el món, que ha donat el seu Fill únic” (Jn 3,16). La creació és un misteri d'Amor. Les noces de Cannà evocuen l'amor del començament. “Per ell tot ha vingut a l'existència, i res no hi ha vingut sense ell” (Jn 1,3). És ben cert que l'evangeli de Joan, al final, fa referència a l'amor i que l'única pregunta que Jesús fa a Pere abans de demanar-li que sigui el pastor de la seva Església és la de l'amor: “Simó, fill de Joan, m'estimes?” (Jn 21,15). Jesús anomenarà els seus deixebles: els meus amics (Jn 15,15: “A vosaltres us he dit amics perquè us he fet conèixer tot allò que he sentit del meu Pare”). I les darreres paraules de Jesús es

---

dirigeixen cap a aquest amor: “Tinc set” (Jn 19,28). Tinc set –diu– de revelar aquest amor del Pare per a tota la humanitat, però també tinc set de la reciprocitat del vostre amor. La petita Teresa ho va entendre bé. Sens dubte, Déu té més set del nostre amor que de les nostres obres, deia ella.

La humanitat, al capdavant, té set de Déu però l'ignora. Només podrà descobrir aquest amor del Déu Trinitari a través del nostre pobre amor. Té set d'una trobada autèntica amb Déu com els deixebles: “Mestre, on vius?” Alhora, els creients del nostre temps estan desemparats. Estan convidats a caminar cap a la llum. Hi ha un veritable combat de la fe. Com a l'evangeli de Joan, hi ha un combat entre la llum i les tenebres. Arran de la mort de Jesús, la comunitat es troba dividida i dispersa. Jesucrist ressuscitat l'aplegarà. Però, al peu de la creu, roman la petita resta que donarà testimoni de la Resurrecció. Aquesta petita resta traspasarà el buit del Dissabte Sant. la llum no és acollida immediatament. Necessita testimonis, uns testimonis que no sempre són acollits. Ara bé, el deixeble que Jesús estimava “veié” i “cregué”, mentre que Pere va veure i encara no va creure.

Se'ns demana creure sense veure sempre i això és molt difícil. A nosaltres, cristians, se'ns demana ser pobres de cor i estar a la recerca de llum com el cec de naixement. Potser plorem com Marta i Maria davant la tomba de Llätzer tot mirant el passat i tenint la impressió que som els darrers. Som com elles, estem tancats en la nostra recança. “Senyor, si haguessis estat aquí, no s'hauria mort el meu germà”, i també: “Senyor, després de quatre dies, ja deu fer fortor”. Fins i tot Marta, que s'havia mantingut ferma en la fe fins aquell moment, s'enfonsa. No fem de les nostres vides uns cementiris en els quals s'inscriguin contínuament aquestes paraules: “Recances eternes”. En el fons, Jesús creu per les dues germanes com continua a creure en el nostre nom. Aquest temps llarg de mort ens desespera per sempre més. No veiem que vinguin noves generacions a substituir-nos. Hi ha un veritable dissabte que hem d'assumir. Sí, el present no prolonga pas el passat. Hi ha la usura del temps, que és difícil de viure. Nosaltres també som com el paralític, que feia 38 anys que s'esperava, es comprèn que estigués cansat.

---

2. Sentinelles de l'Invisible

Som cristians i en la foscor d'aquest món som pobres de fe. A més, se'ns demana creure en nom d'aquells que ja no gosen creure. Això és ser sentinelles de l'invisible... i, sens dubte i d'entrada, en nom de les nostres comunitats cristianes. Estic marcat per la desesperança d'alguns cristians, i de vegades del més vells, que es culpabilitzen de no haver aconseguit transmetre allò que els fa viure.

Esdevenir homes de fe i de misericòrdia

El camí de la fe sempre és un camí de purificació, particularment del desig. Som uns éssers racionals, de vegades racionalistes. Com Nicodem, hi ha el desig de saber, de conèixer. Encara que la formació teològica sigui important, el creure es troba més enllà del saber. Es tracta de néixer de l'alè de l'Esperit. "Ningú no pot entrar al Regne de Déu si no neix de l'aigua i de l'Esperit", diu Jesús. Estem bombardejats de documents i d'informacions de tota mena, però la fe no és pas el resultat de la suma dels nostres coneixements intel·lectuals. És l'obra de l'Esperit Sant. Els catecúmens en són la prova existencial. És important que es faci l'evangelització de la intel·ligència, que explicitem les nostres raons de creure. Molts contemporanis nostres busquen proves, però cal recordar que la fe i l'esperança arrelen en la pregària. És do de Déu i implica una certa humilitat. La trobada amb Déu en el silenci i la pregària no contradiu pas una formació teològica sobre la Trinitat. Però hem de saber que només l'Esperit Sant és capaç d'atènyer el cor dels homes.

També hi ha el desig d'alimentació per part de les multituds com en el temps de Jesús, un desig de béns. "Lavors Jesús alçà els ulls i, en veure la gran gentada que arribava al lloc on era, digué a Felip: On comprarem pa perquè puguin menjar tots aquests?" (Jn 6,5). Aquesta multitud es troba davant la nostra porta i encara existeix en el món. Són els pobres de tota mena de la nostra societat, aquí i en altres llocs. En aquest punt, també ens sentim deseparats. És una prova, com ho va ser per als deixebles. Malgrat el nostre compromís i el compromís

---

dels cristians, podem dir: Però, què és això per a tanta gent? Quants germans capellans s'han compromès amb els laics en la solidaritat amb els més desvalguts? Potser hi ha un sentiment de fracàs. Costa mobilitzar la gent. Les generacions joves viuen d'una manera diferent aquest tipus de compromís militant. Es troben més aviat en la línia de la resistència més que no pas en la línia de la transformació del món, una mica com l'agricultura biològica en el món agrícola. ¿Quants consiliaris envelleixen amb els seus equips? No se'ns demana pas que renunciem o que dimitim, sinó que gosem oferir la nostra pobresa, els nostres cinc pans i els nostres dos peixos. "Llavors Jesús prengué els pans, digué l'acció de gràcies i els repartí a la gent asseguda, tants com en volgueren" (Jn 6,11). Massa sovint ens prenem per Déu, per Jesús. Ens demana que oferim la nostra pobresa i que donem gràcies amb ell al Pare.

Donar testimoni del fet que tot ésser humà és fill i filla de Déu

Però, aquests fam de béns no sacia pas l'home. La seva veritable dignitat es troba en el fet de ser fill del Pare, arran del seguiment de Jesús. Aquesta fam li revela senzillament que té set d'altres realitats. Així ho expressa Charles de Foucauld, que un dia va escriure a la seva germana el següent: "El nostre cor té set de més amor del que el món li pot donar. El nostre esperit té set de més veritat que la que el món li pot facilitar. tot el nostre ésser té set d'una vida més llarga de la que la terra pot fer-li respirar. La llum en la qual entraré quan em mori comença a resplendir. Em trobo davant de coses eternes, en vetlla per a la veritat". La resposta de Jesús als seus contemporanis és ben bé aquesta. Està bé i és bonic que tinguem els mitjans per viure, però si perdem les nostres raons per viure, morirem de fam i de set. ""Jo sóc el pa de vida", diu Jesús. "Qui ve a mi no passarà fam i qui creu en mi no tindrà mai set" (Jn 6,35).

En el fons, la dignitat que busca l'ésser humà és una mica com la de la samaritana. Molts contemporanis nostres són ferits de la vida, però són sobretot ferits de l'amor. Déu sap si en la nostra missió de batejats o en el nostre

---

ministeri, ens trobem amb aquests ferits de l'amor. De vegades ens fan patir les respostes de l'Església o la interpretació que en fan els mitjans de comunicació social. Alhora, davant el relativisme que hi ha en l'ambient, tenim la impressió que el camí de conversió que proposem és incomprès i sovint rebutjat. N'hi ha prou de pensar en els divorciats tornats a casar que vénen a demanar-nos un nou casament o poder combregar. Vivim una gran distància que crucifica. Volem ser testimonis de la misericòrdia i alhora convidem a seguir un itinerari de veritat. De vegades és impossible i passional. Amor i veritat semblen sovint inconciliables. Moltes persones són com la samaritana, a la recerca del veritable amor, a la recerca del perdó. Ens cal escoltar molt, acollir l'agressivitat, encaixar de vegades paraules violentes sobre la intolerància de l'Església per fer possible caminar. Això implica que les nostres comunitats siguin acolidores d'aquestes persones, que escoltin el sofriment. Massa sovint, el capellà es troba sol, com també s'hi troba, d'altra banda, el bisbe.

Alhora, som testimonis de veritables camins de reconciliació entre les persones o amb l'Església. "En això has dit la veritat!", diu Jesús a la samaritana. Algunes persones fan un camí de veritat amb elles mateixes, a través del fracàs d'un primer matrimoni, per exemple. Alguns fins i tot opten per no tornar-se a casar o per una vida de parella viscuda en la fe i l'amor a l'Església. Altres redescobren la fe, com la samaritana: "On ens cal adorar?", diu ella, i Jesús pot respondre: "els autèntics adoradors adoraran el Pare en Esperit i en veritat" (Jn 4,23). Al seu torn, esdevenen testimonis de la Bona Nova de la salvació en el seu entorn, en la seva família i entre els seus veïns. Fins al punt que Jesús pot dir: "Alceu els ulls i mireu els camps; ja són rossos, a punt de segar!" (Jn 4,35). Constatem que arriben persones que s'integren a les comunitats cristianes, convidades pels qui han seguit un camí de reconciliació amb la fe cristiana. Com els samaritans que s'adreçaven a la samaritana, poden afegir: "Ara ja no creiem pel que tu dius. Nosaltres mateixos l'hem sentit i sabem que aquest és realment el salvador del món" (Jn 4,42).

Una resposta a una recerca de saviesa o la revelació de la salvació?

Un darrer desig que caracteritza la nostra societat és el d'estar bé amb un mateix. Hi ha una recerca de cos perfecte, de joventut, de gestos de tota mena. Hi ha com un somni de ser un "top model". Però davant l'envelliment, la malaltia, el sofriment, l'accident o la ferida, hi ha aquesta recerca de guarició i fins i tot de guarició espiritual, psíquica, al capdavant, de trobar-se en un equilibri perfecte. Les sessions de guarició interior no paren d'omplir-se i fins i tot es troben desbordades de gent. Ara, és bo aturar-se i considerar la trobada de Jesús amb el paralític (Jn 5,1-16).

Com el paralític, moltes persones es troben en l'anonimat més gran. Són un simple número. De vegades, als hospitals, el que compta és el número d'habitació. El paralític de l'evangeli es troba enmig d'una multitud de cecs, coixos i impotents que esperen el moviment de l'aigua. Ningú ja no s'interessa per ell i fins i tot pot ser que la seva resignació o la seva no agressivitat hagin desanimat més d'un candidat que volia ajudar-lo. El seu diagnòstic és clar: "No tinc ningú que em tiri a la piscina" No és ell el qui va cap a Jesús, sinó que és Jesús el qui ve cap a l'home que ja no es pot moure. Sempre és Déu el qui ve cap a nosaltres. Ell va ser el primer d'estimar-nos. En el nostre itinerari cap a les persones que pateixen, quan anem cap a elles, pensem sempre que Déu és el qui va a trobar-los i que, per Déu, ningú no és mai massa lluny.

La pregunta de Jesús no és pas anodina: "Vols curar-te?". No és pas segur que el desig de guarició ja estigui present en aquest home. Potser ha deixat apagar el seu desig de viure. La primera guarició és aquesta: desvetllar el gust de viure en molts dels nostres contemporanis. Aquesta és la malaltia més profunda. Ja no hi ha esperança. El desig s'ha apagat. Quants drames tenim ben a la vora nostre! Aquestes són les tenebres en les quals estan tancats tants homes i dones. Com ajudar-los a retrobar la llum, és a dir senzillament la confiança? El fet d'escoltar-los amablement, la nostra pregària, el nostre propi testimoniatge, el sagrament dels malalts per alguns,

---

el perdó del Senyor... aquests són els camins de guarició interior. Aquí hi ha una veritable missió per a tots aquests ferits de la vida. Els camins són diversos.

Alhora, Jesús diu: "Aixeca't, pren la teva llitera i camina" (Jn 5,8). La guarició d'aquest home passa per la confiança retrobada. "Aixeca't". Ha de decidir aixecar-se, retrobar el seu desig de viure. Jesús no el toca pas, com ha fet de vegades amb altres malalts. Hauria pogut donar-li la mà per ajudar-lo a alçar-se. La guarició que aquest home necessita, d'entrada, és la confiança en si mateix, en els altres i en Déu. Senzillament, la fe. A més, és la paraula de Jesús el que l'ha fet aixecar. "Aquest m'ha dit". Aquest home es troba en la mort, presoner de les forces de mort. El poder de la paraula de Jesús el treu de les tenebres. La seva vida pot esdevenir un camí. És convidat a caminar amb una llitera i no pas a tornar-se'n a casa. Esdevé testimoni caminant amb la seva llitera. Estava malalt, paràlitzat. És guarit i camina. Ha de portar la seva llitera i ja no estar-hi sotmès. Continua essent fràgil però d'ara endavant pot mirar el seu mal de cara. "No pequis és, diu Jesús, que no et passin coses pitjors". D'ara endavant, es troba dret, viu, mentre que abans estava mort, ajagut sobre la seva llitera.

Es tracta per nosaltres de fer un camí de vida de les nostres fragilitats. Deixem que Jesucrist vingui també a trobar-nos perquè ja no tenim força, de vegades, per anar cap a ell. Les nostres paràlisis són múltiples. Hem provat tantes fórmules i tant diverses. Hi ha la gran temptació d'aturar-se i d'ajoure's a la pròpia llitera. De vegades, hem convidat unes persones a emprendre un camí, a prendre responsabilitats, però han patit un rebuig molt gran. "Ningú no m'ajuda", diu l'home. Tots hem passat per aquesta experiència.

Es tracta també de persones amb les quals ens trobem. Ens és difícil donar testimoni si no hem fet una experiència com la del paràlític. "Aquell home anà a comunicar als jueus que era Jesús qui l'havia posat bo" (Jn 5,15). En tot cas, ajustem els nostres passos als de Jesús que surt a trobar-se amb els paràltics del nostre temps. Aquests paràltics pateixen sobretot una crisi de confian-

---

ça. No confien en ningú. El camí de guarició serà de vegades llarg. Jesús es va interessar pel paralític, el va mirar i va dedicar temps a parlar amb ell, a escoltar els seus dubtes, el seu “ja n’estic tip” i fins i tot la seva desesperació. Va saber esperar que alguna cosa es pogués en ell. El va estimar per ell mateix, ell que ja no aconseguia estimar-se. Li va revelar que tenia valor, que era digne d’interès i que era fill de Déu. Sovint és aquest el camí que hem d’agafar amb els ferits de la vida, tots els abonyegats de la nostra societat. De vegades esperen més una mirada de confiança que un gest de solidaritat. Contemplant Jesús i el paralític, aprenem a poc a poc a no desesperar de ningú. La fe en Crist ens restaura i esdevé un camí de vida, encara que haguem de portar la nostra llitera. Ja no és cap obstacle. Esdevé un testimoni de guarició que és plenitud de vida.

El misteri pasqual al cor de la nostra missió de cristians

Per sant Joan, hi ha tres verbs que caracteritzen el creient: és el qui camina seguint Jesús, és el qui veu i, sobretot, és el qui viu, el qui és tret del seu estat de mort com Llätzer. El creient és el qui, com Jesucrist, passa de la mort a la vida, de la tomba a la llum del dia.

El que bloqueja els nostres contemporanis és la mort. És foragitada de la nostra societat. Ara, la pastoral del dol, per exemple, retroba el seu lloc en l’evangelització. És un moment fort en la vida de les famílies. A l’evangeli de Joan, és evocada particularment amb la mort de Llätzer i l’actitud de les dues germanes (Jn 11). Llätzer resta mut. L’essencial, en aquest text, són les dues germanes davant la mort del seu germà. Aquesta és la situació amb què ens trobem en el moment d’un dol. No sabem com reaccionarà la gent propera. Alguns s’enfonsen, com Maria, que no va tenir la força de sortir a trobar-se amb Jesús. Es tanca en la seva tristesa, amb les ploradores del poble. Després, hi ha Marta, amb el seu coratge i la seva fe, que se’n va anar a trobar Jesús i que se’n va a buscar la seva germana i li diu: “El Mestre és aquí i et crida”. Amb el suport de Marta, Maria se’n va a trobar Jesús.

Però hi ha sobretot l’actitud pastoral de Jesús: “Quan Jesús veié que ella plorava, i que ploraven també els ju-

---

eus que l'acompanyaven, es va commoure interiorment i es contorbà. Llavors preguntà: On l'heu posat?. Li diuen: Senyor, vine i ho veuràs. Jesús començà a plorar. Els jueus deien: Mireu com l'estimava ” (Jn 11,33-36).

Vivim de vegades moments de gran compassió davant la mort d'un jove o del drama d'una família. El text de l'evangeli afegeix que, havent arribat davant el sepulcre, Jesús es va emocionar. Davant la mort, el mal i el sofriment, no es fanfarroneja. És el misteri d'una presència que expressa una estimació, una pregària i una fraternitat que testimonia molt més que les paraules, impossibles de trobar en aquestes circumstàncies.

Jesús creu per aquells que no poden creure. Convida Marta a abandonar-se a les mans del Pare tal com ell ho farà en el moment de la seva mort. Posa tota la seva confiança en el Pare. És la seva pregària de lloança, d'abandonament a les mans del Pare. Ell s'abandona a les mans d'un Déu de vida, que només pot fer-nos néixer a la vida. Però no ens pot fer néixer a la vida si no hi ha aquest abandonament últim en una confiança total. Llavors, les forces de Déu poden vèncer les forces de la mort. “Pare, et dono gràcies perquè m'has escoltat. Ja sé que sempre m'escoltes, però ho dic per la gent que m'envolta, perquè creguin que tu m'has enviat. Havent dit això cridà amb tota la força: Llätzer, surt a fora!. I el mort sortí, lligat de peus i mans amb venes d'amortallar, i la cara lligada am un mocador. Jesús els diu: Deslligueu-lo i deixeu-lo caminar” (Jn 11,41-44).

Jesús es troba ben sol davant la mort. Marta, que s'havia mantingut ferma fins aquell moment, es va ensorrar: “Fa quatre dies que és mort –diu Marta–, ja deu fer fortor”. Ha perdut l'esperança que havia tingut. Només Jesús conserva la fe que és la condició per veure la glòria de Déu. Es gira cap al seu Pare i manifesta així la seva unió íntima amb Déu. Només Jesús és capaç de treure'ns de les tenebres i de conduir-nos a la llum, com Llätzer. No som nosaltres els qui criem en aquells moments, sinó que és Crist el qui creu a través nostre, és ell que viu en nosaltres, com diu sant Pau, i és ell qui espera.

El text s'acaba evocant els nombrosos jueus que havien vingut a fer costat a Maria i havien vist el que Jesús feia, i van creure en ell. Sabem per experiència que motes celebracions exequials també són un lloc d'expressió o de descobriment de la fe cristiana. Jesucrist ens precedeix en aquests moments sovint difícils.

Conclusió

“Veni i ho veureu”, havia dit Jesús als dos deixebles que li demanaven on vivia. La nostra trobada amb Jesucrist vivent es produeix al cor de la quotidianitat de la nostra vida. Jesús ens ha cridat a ser els seus companys de camí. Donant la nostra vida, al servei dels nostres germans els homes, en el seguiment de Jesucrist, fem l'experiència de Jesucrist mort i ressuscitat. Gosem dir senzillament i amb el deixeble estimat: “De la seva plenitud, tots nosaltres n'hem rebut gràcia rere gràcia” (Jn 1,16).

“Enviats per servir! Anar a les perifèries!”

Recorregut bíblic

---

per Catherine Vialle, Universitat Catòlica de Lille

Per alimentar la reflexió entorn del tema del col·loqui, us proposo un recorregut bíblic a través de l'Antic i del Nou Testament. El fil conductor que ens guiarà en aquest recorregut és el següent: què fonamenta la missió a les perifèries? Quines són aquestes perifèries? Quin missatge s'hi ha d'aportar?

Tant a l'Antic com al Nou Testament, constatem que hi ha una relació entre la preocupació per la missió, pel servei i per lloc dels més desvalguts.

1. Recorregut per l'Antic Testament

1.1. “Déu va crear l'home a imatge seva” (Gn 1,27)

La missió a les perifèries es fonamenta, des de les primeres pàgines de la Bíblia, ja des del primer capítol del Gènesi, en l'antropologia bíblica, altrament dit, en la idea elevada que la Bíblia es fa de l'ésser humà:

“Déu va crear l'home a imatge seva, el va crear a imatge de Déu, creà l'home i la dona” (Gn 1,27).

Altrament dit, l'humà –en hebreu, l'*adam*– té alguna cosa de Déu, s'assembla a Déu, és com una icona de Déu. I això és vàlid per qualsevol ésser humà: home, dona,

---

infant, persona gran, que es pot valer per ella mateixa o invàlida, i a cap indret de la Bíblia no trobem escrit que alguns siguin més imatge de Déu que altres. Aquesta idea elevada que la Bíblia té de l'ésser humà, des del primer capítol de la Bíblia, té com a conseqüència que tot ésser humà és infinitament respectable, com a imatge de Déu. La gestió de la creació també és encarregada a l'ésser humà, home i dona:

“Déu els beneí dient-los: Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, ompliu la terra i domineu-la; sotmeteu els peixos del mar, els ocells del cel i totes les bestioles que s'arrossegueu per terra” (Gn 1,28).

L'humà és instituït per Déu gerent de la creació, a la seva imatge. Altrament dit, el poder que l'humà ha rebut sobre la creació, l'ha d'exercir tot recordant-se que ha estat creat a imatge de Déu. Ara bé, Déu crea i governa la creació a través de la seva paraula, sense violència i la seva acció sempre es troba al servei de la vida. És així que l'humà està cridat a exercir la seva missió d'intendent de la creació, a través de la paraula, al servei de la vida i recordant que la terra no li pertany, però que l'ha de gestionar.

Aquesta missió ha estat confiada a tots els éssers humans. També en aquest punt, res no justifica que alguns tinguin més dret que altres a la gestió d'aquesta creació. Aquesta primera narració de la creació, pòrtic d'entrada de tota la Bíblia, fonamenta així una concepció de l'ésser humà profundament igualitària: tots són imatges de Déu i cridats a exercir la gestió de la creació, a la manera de Déu.

1.2. Unes lleis que protegeixen els qui es troben a les perifèries: la vídua, l'orfe i l'immigrant.

A l'Antic Testament, un cert nombre de lleis donades per Déu protegeixen els qui es troben a les perifèries, particularment la vídua, l'orfe i l'immigrant. Efectivament, tots tres tenen un punt en comú: que es troben fàcilment aïllats, socialment i afectivament, i sovint, no tenen mitjans per a la subsistència pròpia i, per tant, es troben fàcilment abocats a la precarietat.

En una societat patriarcal, en la qual el que treballa a fora és l'home, la vídua, llevat del cas que sigui una afortunada, es troba ràpidament en una situació de pobresa i de dependència, sobretot si els seus fills encara són petits o si no té fills que se'n puguin fer càrrec. Igualment, l'orfe, sobretot de pare, té un destí semblant. El cas de l'immigrant és una mica diferent. Tanmateix, també es troba en una situació de fragilitat perquè no gaudeix de la protecció del clan. Si es troba amb una dificultat, es veu obligat a recórrer a la caritat pública.

En la llei que el Senyor dona als fills d'Israel a la muntanya del Sinaí, hi trobem escrit:

“No explotis ni oprimeixis l'immigrant, que també vosaltres vau ser immigrants al país d'Egipte. No maltractis cap viuda ni cap orfe: si els maltractes i clamen a mi, jo escoltaré el seu clam i, encès d'indignació, us faré morir a la guerra; llavors quedaran viudes les vostres dones, i orfes els vostres fills” (Ex 22,20-23).

L'atribut de Déu que se subratlla en aquest passatge és la justícia: Déu veu el que passa i no deixa que el crim quedi impune. És clar, la concepció de Déu que tenim avui és diferent, sobretot a la llum del Nou Testament. Sabem que no és pas Déu el qui envia la mort. De tota manera, la concepció d'un Déu just, que intervé a favor del pobre i que convida el creient a fer el mateix, roman. I això no és pas tot, ja que el text de l'Èxode continua, fent una ampliació cap al necessitat i l'endeutat:

“Si prestes diners a algú del meu poble, al pobre que viu amb tu, no facis com els usurers: no li exigeixis interessos. Si et quedes com a penyora el mantell d'algú, torna-l'hi abans no es pongui el sol. És tot el que té per a abrigar-se. Amb què dormiria? Si clamava a mi, jo l'escoltaria, perquè sóc misericordiós” (Ex 22,24-26).

Novament, s'evoca la justícia de Déu, però no únicament, perquè també hi queda reflectida la compassió.

Aquests preceptes no són pas unes lleis aïllades; en trobem de semblants al Levític, al llibre dels Nombres i al Deuteronomi. Destaquem sobretot aquests:

“Quan un immigrant vingui a instal·lar-se al costat vostre, en el vostre país, no l’exploteu. Al contrari, considereu-lo com un nadiu, com un de vosaltres. Estima’l com a tu mateix, que també vosaltres vau ser immigrants en el país d’Egipte. Jo sóc el Senyor, el vostre Déu” (Lv 19,33-34).

Es tracta, doncs, d’estimar l’immigrant com a si mateix. I això es manifesta d’una manera concreta: “considereu-lo com un nadiu”; “no l’exploteu”. I això està lligat a la fe en Déu: “Jo sóc el Senyor, el vostre Déu”. D’altra banda, aquests versets es troben al capítol 19 del Levític, que comenta aquesta injunció: “Sigueu sants, perquè jo, el Senyor, el vostre Déu, sóc sant”. Altrament dit, perquè sóc el vostre Déu, i perquè sóc sant, actuareu d’aquesta manera, a la meva imatge.

I, pel que a les viudes i els orfes:

“Quan siguis al teu camp, si hi oblides una garba, no hi tornis per recollir-la. Que sigui per a l’immigrant, l’orfe i la viuda. Així el Senyor, el teu Déu, et beneirà en tot el que emprenguis. Igualment, quan cullis les olives, no repassis després les branques. Deixa el que hi quedi per a l’immigrant, l’orfe i la viuda. Quan veremis no passis després a esgotimar. Deixa el que hi quedi per a l’immigrant, l’orfe i la viuda. Recorda que eres esclau en el país d’Egipte. Per això et mano que compleixis aquestes prescripcions” (Dt 24,19-22).

No només està permesa l’espigolada, sinó que està reservada als qui no tenen cap camp en propietat. El llibre de Rut mostra que aquest precepte es complia amb més o menys generositat, ja que s’hi descriu Booz, un propietari ric, que demana als seus servidors que abandonin voluntàriament una certa quantitat d’espigues a favor de Rut, una viuda pobre que espigola darrere els segadors.

1.3. El combat dels profetes perquè Déu i l’humà siguin respectats.

Aquesta preocupació pel pobre, per la justícia, es troba al cor de la predicació profètica. Efectivament, els profe-

---

tes són, abans que res, els portaveus de Déu, els ambaixadors de Déu. Parlant en nom de Déu i de la fidelitat a l'aliança, denunciaven sovint la injustícia, l'opressió del pobre pel ric, la hipocresia, les malversacions i la corrupció. Així ho fa el profeta Amós:

“Escolteu això, els qui engolien els pobres fins al punt d'exterminar els desvalguts del país” Vosaltres dieu: ‘¿Quan haurà passat la festa de lluna nova per a poder vendre queviures? ¿Quan haurà passat el repòs del disabte per a poder obrir els graners? Vendrem amb mesures més petites i pesarem les peces de plata amb pesos més grossos, farem trampa amb les balances. Vendrem el rebuig i tot! Amb aquells diners comprarem esclaus o bé adquirirem un pobre per un parell de sandàlies’. Jo, el Senyor, orgull de Jacob, juro que no oblidaré mai això que feu!” (Am 8,4-7).

Ininterrompudament, a temps i a contratemps, els profetes lluiten perquè els drets de Déu i els drets dels éssers humans siguin respectats i proclamen que aquestes dues realitats estan intrínsecament relacionades. El profeta Miquees ho resumeix perfectament:

“Amb quina ofrena, es diuen, em presentaré al Senyor, com adoraré el Déu excels?

¿Em presentaré davant d'ell amb holocaustos, li sacrificaré vedells d'un any? ¿Es complau el Senyor en mil caps de bestiar o en deu mil torrents d'oli? ¿Haig d'ofert el meu primogènit per expiar la meva infidelitat? ¿Caldrà que ofereixi pel meu pecat el fruit de les meves entranyes?” (Mi 6,6-7).

El fidel que apareix en l'oracle està tancat en una relació mercantil amb un Déu a priori hostil, els favors del qual es negocien amb diners. Per guanyar-se el favor d'aquest Déu, li ha d'ofert el millor que té: com més li doni, a Déu, més Déu l'omplirà de beneficis i, si s'escau, li perdonarà els pecats. Aquesta lògica és mortífera: porta el fidel a sacrificar el seu propi fill –que representa alhora el futur i una vida innocent– per obtenir el perdó del propi pecat. El profeta Miquees s'insurgeix

---

contra aquesta concepció de Déu. Més que cap acte de culte, el que plau a Déu és la justícia, el respecte al dret i també la bondat i la fidelitat, totes aquestes coses que fan possible la proximitat amb Déu:

“Ja t’han ensenyat, home (en el sentit d’humà), què és bo, què espera de tu el Senyor; practica la justícia, estima la bondat, comporta’t humilment amb el teu Déu” (Mi 6,8).

Pels profetes, no pot haver-hi una relació com cal amb Déu si no hi ha una relació com cal, justa i bona, amb el proïsme, amb el germà. Encara podem anar més enllà i afirmar que, pels profetes, l’ètica i, per tant, aquí, l’actitud envers el proïsme, és el lloc per excel·lència d’aplicació i de verificació de la fe. Honorar Déu també es fa a través del culte, certament, però igualment, i amb la mateixa importància, amb l’actitud que s’adopta en relació amb el proïsme.

1.4. “Ajudar els pobres allibera de la mort” (Tobit 12,9).

En el mateix sentit, trobem en els textos tardans del judaisme, com Tobit i el Siràcida (Eclesiàstic), la convicció que l’almoïna salva de la mort. Altrament dit, compartir els propis béns amb els més necessitats és una via d’accés a la vida eterna. Així ho formula l’àngel Rafael en el llibre de Tobit:

“Féu el bé i no us sorprendrà cap mal. Val més la pregaria sincera i l’almoïna acompanyada d’honoradesa que no pas la riquesa adquirida injustament. És millor fer almoïna que no pas amuntegar or. Ajudar els pobres allibera de la mort i neteja de tot pecat. Els qui ajuden els pobres s’asseguren una llarga vida. Els pecadors i els injustos són enemics d’ells mateixos” (Tb 12,7b-10). Igualment, en el Siràcida:

“Com l’aigua apaga un foc abrandat, l’almoïna esborra els pecats” (Si 3,30).

Segueix un desenvolupament llarg en el qual Ben Sira, l’autor de Siràcida, exhorta el seu interlocutor a practicar

---

la caritat i la justícia (Si 3,31 – 4,10). Practicar l'almoina, el compartir, fa ser més humà i, per tant, apropa més a Déu.

1.5. La salvació portada a les perifèries triades i no triades.

Qui, doncs, és troba a les perifèries? Ja ho hem vist: des del punt de vista social, econòmic, es tracta sobretot del pobre, pobres entre els pobres, especialment la vídua, l'orfe i l'immigrant. Tanmateix, la perifèria també pot ser considerada des del punt de vista geogràfic, i alguns textos profètics la consideren així.

És del cas del llibre de Jonàs, que explica la conversió de la gran ciutat pagana de Nínive després de la predicació, feta tanmateix de mala gana, pel profeta Jonàs. Ara bé, Nínive és la capital del regne assiri, enemic per excel·lència d'Israel, ja que Assíria va ser responsable de la caiguda del regne d'Israel l'any 722 abans de Crist, una veritable catàstrofe. Naturalment, el llibre de Jonàs no és cap llibre històric, sinó més aviat una paràbola destinada a fer reflexionar els seus oients. Aquí, la punta de la paràbola, el seu punt d'insistència, és precisament la dificultat que té Jonàs d'acceptar que Déu es preocupi de Nínive, que Déu vulgui la salvació de Nínive. Jonàs no vol la conversió de Nínive –per això intenta evitar d'anar a Nínive i acaba al ventre del peix, que l'escup a Nínive. I un cop hi ha arribat i veu que tota la ciutat, el rei, els homes i les bèsties, es converteixen després de la seva predicació i que Déu els atorga a tots el seu perdó, Jonàs no està content. Fins i tot s'enfada: no es tracta de pagans i, el que és més greu, d'enemics? Aquesta paràbola ens fa entendre que no sempre és tan clar que hem d'anar, com Jonàs, cap a les perifèries, sobretot quan allà hi ha unes persones que considerem potser com enemigues, com "paganes" o, almenys, com una gent amb la qual no tenim gaires afinitats. Ahir com avui, la narració de Jonàs ens fa reflexionar sobre les nostres resistències a anar a les perifèries, allà on no necessàriament tenim ganes d'anar.

Tanmateix, uns quants oracles profètics, sobretot en el llibre d'Isaïes, proclamen que la salvació és oberta a les nacions, altrament dit, a tots els pobles:

“Quant a mi, el Senyor, tinc ben presents les obres dels homes i els seus pensaments. Ha arribat el temps de reunir totes les nacions i totes les llengües. Tots vindran i contemplaran la meva glòria. Alçaré enmig d’ells un estendard, i els qui sobrevisquin els enviaré als pobles de Tarsis, Pul, Lud –terres famoses pels seus arquers–, Tubal, Javan i a les illes més llunyanes, que mai no havien sentit parlar de mi ni havien vist la meva glòria. Ells l’anunciaran a tots aquests pobles. Llavors, de totes les nacions em presentaran, com una ofrena, tots els vostres germans que hi vivien. Els portaran dalt de cavalls, en carruatges o en lliteres, muntats en mules o en dromedaris, fins a la meva muntanya santa de Jerusalem. Ho dic jo, el Senyor. Serà la seva ofrena, i jo l’acceptaré com accepto l’ofrena que els israelites porten al meu temple en vasos purificats. I fins i tot d’entre ells jo escolliré sacerdots i levites. Ho dic jo, el Senyor” (Is 66,18-23).

1.6. La perifèria com a signe de salvació.

Si el creient està convidat a tota mena de perifèries, si la salvació també s’ofereix a les perifèries, aquestes perifèries no només s’han de considerar com unes beneficiàries passives. Al contrari, la salvació també ve de les perifèries. Les perifèries són, fins i tot, un dels llocs privilegiats de manifestació de la salvació.

Així, una vidua d’una nació estrangera fa possible la subsistència del profeta Elies durant un període de misèria (1R 17). En el llibre de Judit, Aquior, un ammonita, pertanyent a un poble enemic d’Israel, dóna testimoni de la seva fe en el Déu d’Israel (Jdt 5,5-21).

El dia del Senyor, la vinguda del Regne de Déu és descrita com un dia de joia per al pobre, la vídua i l’orfe. Llavors, les malalties seran guarides:

“Llavors es desclouran els ulls dels cecs, i les orelles dels sords s’obriran. Llavors el coix saltarà com un cérvol, i la llengua del mut cridarà de goig, perquè l’aigua ha brollat en el desert, han nascut torrents de l’estepa. La terra ardent és ara un estany, el país de la set és ple de fonts d’aigua. En el clos on jeien els xacals, ara hi creixen canyes i joncs. Allà obriran una ruta anomenada

---

‘Via Santa’, que cap impiu no trepitjarà. El Senyor mateix els hi guiarà, ni els menys espavilats no s’hi perdran. No s’hi veurà cap lleó ni s’hi atansaran les bèsties ferotges: no n’hi trobaran cap. Serà el camí dels qui el Senyor haurà rescatat. Els seus redimits retornaran, entraran a Sió cridant de goig, coronats d’una joia sense fi. Arribaran la felicitat i l’alegria, fugiran els planys i la tristesa” (Is 35,5-10).

El segon Isaïes (Is 40-56), altrament dit la segona part del llibre d’Isaïes, evoca fins i tot un personatge misteriós, el servent del Senyor, que arribarà a carregar damunt seu les faltes dels seus contemporanis amb vista a la seva salvació:

“Qui pot creure allò que hem sentit? A qui s’ha revelat la potència del braç del Senyor? El servent ha crescut davant d’ell com un rebrot, com una soca que reviu en terra eixuta. No tenia figura ni bellesa que es fes admirar, ni una presència que el fes atractiu. Era menyspreat, rebuig entre els homes, home fet al dolor i acostumat a la malaltia. Semblant a aquells que ens repugna de mirar, el menyspreàvem i el teníem per no res. De fet, ell portava les nostres malalties i havia prè damunt seu els nostres dolors. Nosaltres el teníem per un home castigat que Déu assota i humilia. Però ell era malferit per les nostres faltes, triturat per les nostres culpes: rebia la correcció que ens salva, les seves ferides ens curaven. Tots anàvem com ovelles disperses, cadascú seguia el seu camí; però el Senyor ha carregat damunt d’ell les culpes de tots nosaltres” (Is 53,1-6).

Evocant l’arribada de la llum i, per tant, del Messies, des de Zabuló i Neftalí, tribus del Nord sovint oblidades, el profeta Isaïes fa venir la salvació d’Israel d’indrets llunyans i no de Jerusalem.

2. Recorregut pel Nou Testament

2.1. “El qui és la Paraula s’ha fet home” (Jn 1,14).

El Nou Testament comença amb el naixement de Jesús. Déu s’ha fet home. Fins aquell moment, l’home era a la imatge de Déu, hi havia una semblança entre l’ho-

---

me i Déu. Amb l'Encarnació, Déu es fa home, i així aquesta semblança esdevé manifesta, visible i definitiva. Jesús dirà a Felip: "Qui m'ha vist a mi, ha vist el Pare" (Jn 14,9). Prendre's seriosament l'Encarnació, el fet que Déu s'ha fet home és prendre's seriosament la humanitat, el món i tot el que en forma part, el cos humà i totes les realitats materials. Tot això és digne de Déu, és el lloc de la presència de Déu.

I no només Déu s'ha fet home, sinó que, a més, s'ha fet pobre, especialment amb el seu naixement en una cova i la seva mort a la creu... Al començament i al final de la seva vida, Jesús se situa a la perifèria, com a part integrant d'aquesta perifèria. Com per al servent sofrent d'Isaïes, amb el qual s'identifica, fa venir la salvació per a tots des de la perifèria, la misèria i el sofriment.

Això no significa pas que la misèria i el sofriment s'hagin de buscar com una finalitat en ells mateixos, ja que la Creu és indissociable de la Resurrecció i que, durant la seva vida, Jesús va combatre el sofriment. Però sí que vol dir que la misèria i el sofriment poden ser camins de salvació, i que ho han estat en Jesús.

També en aquest punt, la salvació pot venir de la perifèria, dels qui pateixen, que experimenten la pobresa, l'exclusió, i que també són rostres de Jesucrist sofrent, rostres de Déu.

2.2. L'actitud de Jesús: guarició, acolliment i enviament.

Durant la seva vida terrenal, Jesús es gira d'una manera privilegiada cap a tota mena de perifèries. Així comença la seva vida pública segons l'evangeli de Mateu:

"Jesús recorria tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, anunciant la bona nova del Regne i guarint entre el poble malalties i xacres de tota mena. La seva anomenada es va escampar per tot Síria. Li portaven tots els qui estaven malalts, els afectats per diverses malalties i sofriments: endimoniats, epilèptics i paralítics, i ell els curava" (Mt 4,23-24).

Jesús s'acosta a aquests marginats, entre els marginals que són els leprosos i els guareix. Ressuscita el fill únic d'una vídua, a Naïm (Lc 7,11-17). Aquestes guaricions signifiquen que el Regne de Déu és operatiu: quan Déu passa a l'acció per inaugurar el seu Regne, és d'entrada per guarir els homes i les dones, per posar fi al sofriment. Déu es mostra així com algú que vol la felicitat, la integritat i la salut de tothom.

Jesús es fa proper a les prostitutes i als cobradors d'impostos. D'un d'ells, fins i tot, un tal Mateu, o Leví, en fa un dels seus apòstols i menja a taula amb ell (Mt 9,9-10; Mc 2,13-15; Lc 5,27-29). La "bona gent" de la seva època li ho retreu: "Quan els fariseus ho veieren, digueren als seus deixebles: 'Per què els vostre mestre menja amb els cobradors d'impostos i amb els pecadors?' Jesús ho va sentir i digué: 'El metge, no el necessiten els qui estan bons, sinó els qui estan malalts. Aneu a aprendre què vol dir allò de: 'El que jo vull és amor, i no sacrificis. No he vingut a cridar els justos, sinó els pecadors'" (Mt 9,11-13).

L'evangeli de Lluc insisteix especialment en aquesta dimensió. Així, per respondre a les crítiques dels fariseus i dels escribes que li retreuen el fet que aculli els cobradors d'impostos i els pecadors, Jesús explica tres paràboles (Lc 15,1-32): l'ovella perduda i retrobada; la moneda perduda i retrobada; i el full perdut i retrobat. L'ovella es perd a l'exterior; la moneda, a dins de la casa; i el fill, a l'exterior i a dins de la casa. Totes tres paràboles insisteixen sobre la joia del qui retroba l'ovella o de la que retroba la seva moneda, i també la joia del pare que retroba el seu fill. Només la tercera, la del fill, s'acaba amb la paraula del pare al fill gran, gelós de l'acolliment que el pare dona al petit:

"Fill, tu sempre ets amb mi, i tot el que és meu és teu. Però caldria celebrar-ho i alegrar-se, perquè aquest germà teu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem retrobat" (Lc 15,31-32).

La narració no conté la resposta del fill gran. Sens dubte, perquè aquesta paraula s'adreça, de fet, als oients de Jesús, els escribes i els fariseus, que constitueixen uns fills grans que mostren el seu desacord amb l'acolliment que Jesús dona als pecadors.

¿Entraran, també ells, a la joia del festí?

Lluc narra també la paràbola del ric i de Llätzer (Lc 16,19-31): és ara que es prepara la vida eterna, i l'actitud adoptada envers el més pobre, és determinant.

Jesús convida els seus deixebles a fer-se servidors arran del seu seguiment i, sobretot, a l'episodi del rentament dels peus, abans de viure la seva darrera Pasqua (Jn 13,1- 20).

“Era abans de la festa de Pasqua. Jesús sabia que havia arribat la seva hora, l'hora de passar d'aquest món al Pare. Ell, que havia estimat els seus que eren el món, els estimà fins a l'extrem. Mentre sopaven, quan el diable ja havia posat en el cor de Judes, fill de Simó Iscariot, la resolució de trair-lo, Jesús, sabent que el Pare li ho havia posat tot a les mans i que havia vingut de Déu i a Déu tornava, s'aixecà de taula, es tragué el mantell i se cenyí una tovallola; després va tirar aigua en un gibrell i començà a rentar els peus dels deixebles i a eixugar-los amb la tovallola que duia cenyida (...).

Després de rentar-los els peus, es va posar el mantell i s'assegué a taula altra vegada. Llavors els digué: ‘Enteneu això que us he fet? Vosaltres em dieu: Mestre i Senyor, i feu bé de dir-ho, perquè ho sóc. Si, doncs, jo, que sóc el Mestre i el Senyor, us he rentat els peus, també vosaltres us els heu de rentar els uns als altres. Us he donat exemple, perquè tal com jo us ho he fet, ho feu també vosaltres’” (Jn 13,1-5.12-15). Jesús guareix també el criat del centurió, que és un pagà, i reconeix la fe d'aquest home (Mt 8,5-13), igual que reconeix la fe de la cananea, que és una pagana, i guareix la seva filla (Mt 15,21-28; Mc 7,24-30), o la fe del leprós samarità (Lc 17,11- 19). A l'evangeli de Joan, manté una conversa llarga amb la samaritana i li anuncia que és el Messies. La Bona Notícia i la Salvació no tenen fronteres.

Els evangelis de la infància manifesten la universalitat de la salvació que Jesús ha vingut a portar: a l'evangeli de Mateu, l'arribada dels mags vinguts d'Orient, que

---

eren uns pagans, simbolitza la salvació donada i acollida per les nacions (Mt 2), mentre que a l'evangeli de Lluc, els pastors a la cova signifiquen l'acolliment del Messies per aquelles persones marginals en aquella època que eren els pastors (Lc 2). Quan Jesús mor, al peu de la creu, el qui designa Jesús com a Fill de Déu és un centurió romà (Mt 27,54; Mc 15,39).

2.3. Els Fets dels Apòstols, missió cap a les perifèries.

A l'evangeli de Mateu, el primer enviament dels deixebles a la missió és narrat amb aquestes paraules:

“Els onze deixebles se n'anaren a Galilea, a la muntanya que Jesús els havia indicat. En veure'l, el van adorar; abans, però, havien dubtat. Jesús s'acostà i els va dir: 'He rebut plena autoritat al cel i a la terra. Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat. Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món” (Mt 28,18-20).

D'aquesta manera els deixebles són enviats a continuar l'obra inaugurada per Jesús. Abans de l'Ascensió, Jesús ressuscitat anuncia als deixebles que rebran l'Esperit Sant:

“Vosaltres, quan l'Esperit Sant vindrà damunt vostre, rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem, a tot Judea, a Samaria i fins a l'extrem de la terra” (Ac 1,8).

Els Fets dels Apòstols expliquen així com l'anunci de l'Evangeli, la Bona Notícia, s'escampa sota l'acció de l'Esperit Sant fins a l'extrem de la terra (segons la concepció de l'època):

- Fins a Roma, amb l'apòstol Pau.
- Fins a Etiòpia, amb el baptisme de l'eunuc etiop per Felip (Ac 8,26-40)..

Així, l'Església neix missionera. En donen testimoni els Fets dels Apòstols, els escrits de Pau i les altres cartes. Fins al punt que aquesta és la seva primera raó de ser: anunciar la Bona Notícia de la vinguda del Regne de Déu, seguint els passos de Crist, i a la llum de l'Esperit.

“Servir a la societat”, els referents majors a partir de l’Ensenyament Social de l’Església Catòlica

---

per Dr. Tibor Papp, prevere i professor de Teologia Moral, Hongria

El gran profeta Isaïes escriu en el seu llibre: “Algú em crida des de Seïr: ‘Sentinella, quan acabarà la nit? Digues-me, quan acabarà la nit?’ El sentinella respon: ‘L’alba s’acosta, però encara és de nit. Si voleu fer més preguntes, torneu a venir” (Is 21,11). La imatge del sentinella és molt adequada, segons diversos teòlegs, per descriure el paper de l’Església en les qüestions socials. El sentinella és precisament la persona que es manté a les fronteres per descobrir les petjades de Déu. Enmig de la foscor de la història, el sentinella hi esbrina la presència de Déu i mira si es pot arribar a copsar la seva justícia.

“La joia i l’esperança, la tristesa i l’angoixa dels homes contemporanis, sobretot dels pobres i de tots els qui sofreixen, són també la joia i l’esperança, la tristesa i l’angoixa dels deixebles de Crist, i no hi ha res de veritablement humà que no trobi ressò en el cor d’ells” (GS 1). L’Església, per tant, d’acord amb el Concili Vaticà II, té una responsabilitat seriosa envers la humanitat. I l’Església compleix aquesta responsabilitat a través de la seva doctrina social.

La doctrina social cristiana constitueix, per molta gent, “el secret més ben guardat de la terra”. Ben al contrari del que passa amb “la moral sexual catòlica”, que sempre és objecte de discussions i punt de referència per a

---

molts crítics. Aquesta situació es podria resumir, amb un punt d'humor, amb la frase següent: "En el cas de la doctrina social catòlica, encara és pitjor: la coneixen molt pocs i no la compleix quasi ningú".

Aquesta ponència voldria servir d'ajuda davant aquesta situació, i facilitar la comprensió d'aquest "best kept secret" (secret més ben guardat).

La missió o la tasca de l'Església no és de caràcter mundà o terrenal. No li correspon dissenyar un ordre econòmic especial o un ordre social determinat. El seu únic objectiu és continuar l'obra del Salvador. Quan ens pregunten: ¿Per què l'Església s'ha d'ocupar de les qüestions socials?, la resposta la tenim ben a l'abast, perquè Jesucrist ens va dir: "Feu als altres tot allò que voleu que ells us facin" (Mt 7,12).

Això podria contribuir a crear una societat pacífica i millor. Jesucrist va insistir en aquesta idea, dient: "estimeu-vos els uns als altres tal com jo us he estimat" (Jn 13,34).

I va mostrar el significat d'aquestes paraules rentant els peus dels seus deixebles, ell, que era el seu Mestre: "Us he donat exemple, perquè, tal com jo us ho he fet, ho feu també vosaltres" (Jn 13,15). Al capdavant, Jesucrist va venir no pas a jutjar sinó a donar testimoni, a servir i a salvar de la perdició. En aquest sentit, l'Església ha de ser també *Mater et magistra* (papa Joan XXIII), servidora de la humanitat.

Presentar i difondre la seva doctrina social, forma part de la missió específica que té l'Església de difondre el seu missatge. El seu objectiu principal consisteix a il·luminar les realitats humanes i, quan ho fa, verifica si aquestes realitats humanes es troben en consonància amb les línies mestres de l'Evangeli sobre els homes i si, tant la seva missió terrenal com la seva missió transcendent, estan d'acord o no amb les línies mestres de l'Evangeli. Tot plegat, amb la finalitat d'oferir una orientació per al comportament dels cristians. Per això, aquesta tasca de l'Església no pertany a l'àmbit de la ideologia, sinó al de la teologia, especialment el de la teologia moral (SRS 21).

Potser ho podríem formular d'aquesta manera: l'Església és "la consciència moral" de la societat.

Molts interpreten malament aquesta doctrina. Uns altres –també nombrosos– n'esperen poc o no n'esperen res. Alguns, fins i tot arriben a dir que l'Església hauria d'ocupar-se exclusivament de la seva missió sobrenatural i que no li correspon tractar els problemes d'aquest món. L'Església no és d'aquest món, per tant, no s'hauria de preocupar dels problemes d'aquest món.

D'altres esperen massa de l'Església. Esperen que ofereixi uns plans que solucionin els problemes econòmics i socials. Uns plans ben elaborats, des del punt de vista tècnic. O bé esperen que ofereixi un acord conjunt internacional perquè aquests plans es puguin dur a terme.

La causa d'aquestes idees errònies es troba en el fet que molts, incloent-hi alguns creients que realitzen alguna funció en l'Església, desconeixen o no coneixen prou bé la doctrina social de l'Església.

L'objectiu de la doctrina social de l'Església és la difusió de l'evangeli i la seva introducció en la xarxa complexa de les relacions socials. No es tracta simplement que l'Església vulgui atènyer els creients com a destinataris del missatge de l'Evangelí. El seu desig és que, a través de l'Evangelí, s'arribi a amarar i a fer fructificar la societat.

L'Església desenvolupa, amb la seva doctrina social, el manament rebut de Jesucrist. La bona nova de la salvació i de l'alliberament, l'Evangelí del Regne de Déu, s'aniran adaptant a les situacions modernes. D'aquesta manera l'Església no s'aparta, amb la seva doctrina social, de la seva missió, sinó que hi continua essent fidel.

En el transcurs de molts segles, l'Església s'ha esforçat per transmetre l'Evangelí, la bona nova de Jesucrist als creients, d'una manera cada vegada més clara i més creïble. Malda per fer seva la recomanació que sant Pau adreçava al seu deixeble Timoteu: "Proclama la paraula de Déu, insisteix quan és oportú i quan no ho és, reprèn,

---

interpel·la, exhorta, com un que té molta paciència i sap ensenyar” (2Tm 4,2).

De la crida a portar una vida en plenitud (amb dignitat, justícia i pau) adreçada a tothom, es desprèn, per als cristians, un deure d’amor al pròisme actiu i de diaconia (del grec “diaconia”, servei). Aquest compromís envers els altres, sobretot envers les persones que es troben en una situació de necessitat –de tipus psíquic, social o anímic– s’ha anat realitzant d’una manera molt diversa, en la història de l’Església. Podem distingir tres fases, en aquesta història:

A les primeres comunitats cristianes, el punt fort era l’ajuda que es donava als membres de la comunitat que es trobaven en una situació de necessitat i la superació de la pobresa a l’interior de l’estructura eclesial, és a dir, el suport caritatiu sobretot envers els altres creients.

Quan el cristianisme, sota l’imperi de Constantí, va esdevenir la religió de l’estat, això –juntament amb la història menys gloriosa de la temptació de l’Església d’acaparar poder– va donar lloc a un esforç considerable amb vista a ajudar els pobres i els malalts i a construir instal·lacions adequades per a ells. Es va poder fer, sobretot gràcies als ordes religiosos i als moviments religiosos laics.

Les grans disciplines científiques es van anar elaborant durant els primers segles: la dogmàtica, la teologia fonamental, la litúrgia, etc. Durant un període de temps llarg, aquestes disciplines van satisfer els desitjos dels creients i van ser una gran ajuda en les qüestions controvertides. En una època en què la gent discutia als mercats sobre com es podia imaginar l’encarnació de Déu en la persona de Crist, aquestes ciències van constituir una gran ajuda. Els documents pontificis tractaven sobre la fe i intentaven aclarir-la.

Però els temps canvien. A l’època moderna, els homes tenen una altra mena de preocupacions. Els progressos en la indústria, l’explotació de les classes obreres pobres, el treball infantil i de les dones van ser els fenòmens que

---

van anar agafant una importància més gran. Afegim-hi la Il·lustració i veurem com el gir que va fer l'Església és ben senzill. Els moviments obrers van aparèixer tenyits d'una certa enemistat amb l'Església.

La tercera fase va començar al segle XIX, quan les institucions de l'Estat del benestar van anar assumint com a pròpies algunes tasques que, en altres temps, havien estat garantides per la caritat de l'Església. Van sorgir els primers moviments socials cristians, els quals, beneficiant-se de les noves llibertats democràtiques, van exercir la influència política corresponent.

A finals de segle XIX, davant la urgència de les qüestions socials derivades de la industrialització, es va desenvolupar una doctrina social pròpiament dita, que va posar l'accent en la responsabilitat de l'Església en tots els àmbits de la societat.

Veient les conseqüències de la revolució industrial i de la misèria del proletariat i de la situació social explosiva a molts països europeus, el papa Lleó XIII va redactar l'any 1891 l'encíclica *Rerum Novarum* (RN), que ha estat qualificada de la "mare de totes les encíclics socials". De llavors ençà, han anat sorgint, principalment en els anys commemoratius de l'encíclica i, de vegades, per altres motius, més encíclics socials i documents de l'Església universal, en els quals es tracten diversos temes amb uns determinats accents.

Els quatre principis clàssics de la doctrina social catòlica són: la personalitat, la subsidiarietat, la solidaritat i el bé comú. Aquests darrers anys s'hi ha afegit un cinquè punt: el principi de la sostenibilitat.

1. Personalitat

El principi de personalitat es basa en la convicció que la persona humana és una imatge de Déu i que, per aquest fet, és i ha de ser "el suport, el creador i l'objectiu final" (MM 219) de totes les activitats socials, polítiques i econòmiques.

L'home amb les seves necessitats específiques, els seus anhels, talents i capacitats, "esdevé, conseqüentment, la mesura més alta per a l'activitat individual, tant per a les institucions com per a les lleis". La igualtat, la llibertat, la sociabilitat i la responsabilitat penal són els trets distintius essencials de l'home.

2. Solidaritat

Com a animal social, l'home és un ésser que necessita la cooperació social, i està preparat per a aquesta col·laboració. L'individu necessita la comunitat, de la mateixa manera que –inversament– la societat té necessitat de l'aportació de cada individu. En aquest sentit, solidaritat significa "una obligació recíproca de suport mutu, d'acord amb el lema: un per a tots i tots per a un".

3. Subsidiarietat

El principi de subsidiarietat és un principi descentralitzador i limitador del poder. Significa que l'autoritat o la instància superior no ha d'usurpar allò que l'individu o la instància inferior pot fer. S'ha de limitar a donar suport, allà on l'individu o la unitat més petita no és capaç de produir, per ella mateixa, el rendiment que es necessita. "Això significa que el deure de l'Estat consisteix a donar suport a la família i a les institucions civils (a la comunitat dels subordinats), quan faci falta, però sense 'trencar-les, desmembrar-les ni succionar-les'. És a dir, apropiant-se les seves competències".

4. El bé comú

Amb aquesta expressió, el bé comú, es designa la relació entre l'individu i la comunitat o la societat. L'Estat té el deure de crear el marc amb les condicions necessàries per fer possible la coexistència comuna de l'individu i dels grups en benefici de tothom. Quan l'Estat fa això, contribueix a la conservació, el desenvolupament i la plena realització de la persona humana". (DH 6, MM 65) (...) Pel seu contingut, el concepte "bé comú" fa referència als valors i als objectius que la política –en el sentit de mani-

festacions concretes de la justícia– pot fixar i ha de fixar amb vista al futur.

---

5. Sostenibilitat

El principi de la sostenibilitat s'ha instal·lat amb molta força en la consciència col·lectiva davant les conseqüències negatives del desenvolupament tècnic i econòmic i també davant d'un estil de vida que d'una manera massiva se serveix dels recursos fins a exhaurir-los. Amb aquest concepte es designa el “compromís a favor d'unes condicions de vida i d'un tracte respectuós de la naturalesa amb vista al futur” (Missatge social ecumènic 2003, 289). D'aquesta manera es posa en relació la preocupació per una justícia global i intergeneracional i la preocupació per protegir els principis naturals de la vida i de la naturalesa com a valors únics.

Opció pels pobres

L'opció bíblica “pels pobres” constitueix la perspectiva central o el fil conductor d'una ètica social que es perfilla com a cristiana. Aquesta opció exigeix que el lloc que ocupen els problemes ètics sigui considerat des del punt de vista del “pobre”, o bé dels qui “esdevindran pobres”.

“L'opció pels pobres” va ser redescoberta per les esglésies locals d'Amèrica Llatina. Va ser integrada com a objecte del missatge social per a l'Església universal (*Sollicitudo Rei Socialis*) pel papa Joan Pau II i, actualment, ha arriat a ocupar novament el punt de vista central del papa Francesc, amb la seva expressió “una Església pobre per als pobres” (*Evangelii Gaudium*): és una crida a l'ètica social cristiana i a la teologia en general, a l'Església com a institució i –no pas en darrer lloc– a les cristianes i als cristians de cada lloc perquè canviïn completament de perspectiva i, d'acord amb això, perquè demostrin el seu compromís.

Tasques que queden per fer

El papa Benet XVI afirma, a la seva encíclica *Caritas in veritate*, que Déu ha d'ocupar necessàriament un lloc en

---

la societat, ja que és el qui garanteix el veritable desenvolupament de l'home (CV 29).

Sense l'obertura a Déu, la vida humana i la dignitat de l'home són, senzillament, impossibles. Per tant, tenim el deure de contemplar la realitat amb els ulls de Déu.

- L'home és imatge de Déu –tots els qui han de viure com a homes, tenen la mateixa dignitat, que és inviolable i no pot quedar sota control. Davant totes les diferències, ha de prevaler la igualtat.
- L'home és un ésser social. Quan es troba sol, encasellat, no existeix d'una manera “plena”. Més ben dit, li falta alguna cosa: algú amb qui pugui arribar a esdevenir un ésser humà.
- “La Trinitat és el nostre programa social”. El fonament de la vida comuna dels homes és la comunitat d'amor de les tres persones divines. Si Déu és una comunitat, i si nosaltres hem estat creats a imatge de Déu, l'home també ha de ser un ésser comunitari.
- La naturalesa és una creació. Tot el que tenim és –de fet– gràcia. Les possibilitats de la vida les hem rebut com un regal i hem de convertir aquest regal en una cosa fonamental.
- El fonament bàsic de la injustícia social és el pecat. En la nostra consciència ens trobem davant Déu i sabem perfectament què hem de fer.
- L'home és molt més del que podem dir-ne. La “totalitat” significa que el treball, l'economia, la família o la tècnica no són temes independents els uns dels altres, sinó que, quan es tracta de l'home, han de ser contemplats a l'interior d'una síntesi. Segons Benet XVI, aquest és el “plus” que l'Església ha d'oferir al món (CV 77).
- Els homes són germans, perquè tots són fills del mateix Déu. Una comunitat a escala mundial, d'acord amb la idea de la catolicitat, és possible. Per descomptat, això no implica una uniformitat. La identitat pròpia continua essent molt important.

Però no s'han d'acceptar les fronteres excloents, les fronteres que ens separen els uns dels altres.

- Aquest enfocament també té a veure amb l'Ecumenisme. Si els cristians, arreu del món, són germans, podrien servir de model per a la vida conjunta de tota la humanitat.
- La família ha estat sempre considerada –i encara ho és actualment– com una realitat que val molt la pena que sigui protegida. És dolorós veure de quina manera la família és inclosa, i fins i tot en alguns casos rebutjada, a Europa. La crisi de la família comporta altres crisis, que potser avui dia encara no es perceben. “Que els fidels visquin ben estretament units amb els altres homes contemporanis seus, i que en procurin conèixer a la perfecció les maneres de pensar i de sentir dels quals la cultura és expressió. Que sàpiguen harmonitzar el coneixement que tenen de les noves ciències i doctrines i de les trobades més recents amb la moral cristiana i els ensenyaments de la doctrina cristiana, a fi que la cultura religiosa i l'honestat avancin al mateix pas que el coneixement de les ciències i amb el continu progrés de la tècnica, de manera que siguin capaços de valorar i d'interpretar totes les coses amb un esperit íntegrament cristià” (GS 62). Aquest text bé podria servir de primera pedra o de document fundacional per al compromís social de l'Església.

Amb quins mitjans comptem per fer això?

L'acció ve després de l'ésser. Hem de començar per la formació. L'existència cristiana implica col·laborar amb la gràcia de Déu. Per això, sobretot hem de formar-nos en la nostra fe. ¿Ens prenem seriosament el Pares-nostre? A la segona part d'aquesta pregària, resem en les quatre direccions essencials per al nostre compromís en la societat. El pa és el fruit de la terra i del treball de l'home. El nostre treball és un mitjà per a la vida, ja que ens permet obtenir el sosteniment per viure. El perdó dels pecats és el camí per a la reconciliació entre els grups i les nacions enfrontades, i és necessari per a la pau. La

---

lluita contra tota mena de temptació, com ara l'ambició de poder, l'enveja o la mentida, fa possible que l'home vagi creixent, amb èxit i d'una manera sostenible, en humanitat i el fa ser respectuós amb els drets dels altres. Resumint: el rebuig del mal i de tot allò que és dolent, és un bon fonament per a una societat millor.

Aportació de Càritas Barcelona: Obra Social Sanitària Cor de Maria

---

per Iluminada Merino, treballadora social de Càritas

Qui som?

1- (Orígens)

- L'Obra Social Sanitària Cor de Maria neix a la Parròquia del "Cor de Maria" de Barcelona. En principi només es pretenia respondre a les necessitats d'algunes persones grans de la comunitat. És un projecte que va començar, com passa moltes vegades, sense pensar el que arribaria a ser.
- Algunes voluntàries infermeres de la comunitat comencen amb un grup de senyores grans que havien manifestat la seva soledat i la preocupació per la seva salut: feien gimnàs dos dies la setmana, se'ls prenien la pressió arterial i se'ls controlava la dieta.
- A algunes ancianes se'ls portava la compra a casa i es procurava que tinguessin una bona alimentació. Any 1980-81.
- S'hi anaven afegint voluntàries segons les necessitats.
- El grup va anar creixent i es va detectar la necessitat d'estar reunides, menjar acompanyades, tenir un grup de relació i algú que se'n preocupés. Eren només dones.

Qui som?

2- (L'Obra social)

- El local de la Parròquia "Cor de Maria" aviat es quedà petit davant l'augment de la demanda, i això obligà a llogar un local proper, però que s'havia de reformar. Es va demanar ajuda a l'administració i a d'altres entitats per adequar l'espai, i es va poder començar al cap d'uns mesos. D'aquesta manera es va poder donar resposta a més persones mantenint el mateix servei. Llavors es van aprovar els Estatuts de l'Associació. Novembre 1983. El petit projecte parroquial s'havia convertit en un gran projecte, i amb ganes de seguir creixent.
- Posteriorment, l'any 1987, es tornà a ampliar l'Obra. Això va permetre ampliar els serveis creant els de podologia, fisioteràpia, rehabilitació i menjador.
- A l'abril de 1992, es realitza una nova ampliació en llogar-se un nou local. Es va ampliar el menjador, que passà de 20 a 45 comensals, i es van crear nous serveis: oci, labors, coral, casal gent gran/ gent jove, manicura, etc.
- El setembre de 1998 es lloga un nou local, que permet unir tots els serveis, ampliant-se la sala del menjador i creant una cuina nova i més moderna per poder atendre la demanda d'aquest servei. Es comença a repartir menjar a domicili per a aquelles persones que no poden venir al centre.

Que fem? [Serveis sanitaris]

- Medicina General
- Infermeria
- Podologia
- Acupuntura
- Fisioteràpia
- Gimnàs
- Informació i tractament de l'alcoholisme
- Reflexoteràpia
- Reiki
- Teràpia de la memòria
- Higiene personal

Que fem? [Serveis no sanitaris]

- Menjador
- Repartiment d'aliments
- Repartiment d'aliments infantils
- Tramitació de places a balnearis
- Assessoria Social
- Servei de Manteniment Domiciliari
- Menjar a domicili

Que fem?

[Activitats ludico-formatives i altres]

- Xerrades i conferències
- Festes i excursions
- Coral
- Santa Missa
- Casal de gent jove i cinema
- Piscina
- Manualitats
- Cinema
- L'Obra Social Cor de Maria és un centre obert, on qui ho vulgui pot venir a beneficiar-se d'algun dels serveis que s'ofereixen o simplement a passar l'estona acompanyat, des que s'obre a les nou del matí fins que es tanca a les set de la tarda.
- Hi participen: 100 voluntaris i se'n beneficien més de 300 persones.

Descripció d'algunes activitats:

Medicina General

- Voluntaris: 3 metges de Medicina General
- El servei mèdic atén una mitjana de 5 a 10 visites diàries, arribant a disposar d'un arxiu de més de 417 històries clíniques, on hi consten totes les dades mèdiques i socials de la persona beneficiària.

El servei està cobert per tres metges titulats, que realitzen la seva tasca conjuntament amb el servei d'ATS i amb la resta de serveis sanitaris de l'Obra. L'atenció realitzada és d'assistència primària, amb control i prevenció de les patologies predominants dins el grup de població de la tercera edat, així com medicina preventiva i educació sanitària.

Aquest servei és el primer contacte de la persona gran beneficiària amb l'Obra, i des d'aquí se li dona informació sobre la resta de serveis.

Podologia

- Voluntaris: 3 podòlegs
- És un dels serveis que, juntament amb el servei de medicina general, més demanda té, atès l'alt grau de patologies del peu en les persones grans. Es faciliten plantilles ortopèdiques i pròtesis de silicona (pal·liatives i correctives), que són confeccionades en un petit taller del nostre centre. També es disposa d'un quiròfan podològic per als casos més greus, on es realitzen operacions podològiques.

Fisioteràpia

- Voluntaris: 2 fisioterapeutes i 4 ajudants
- Els metges de l'obra deriven a fisioteràpia els beneficiaris que necessiten tractament rehabilitador, on són atesos pels fisioterapeutes.

Gimnàs

- Voluntaris: 2 persones
- L'obra disposa d'un gimnàs on es realitzen sessions de gimnàstica passiva amb un monitor que s'encarrega de dirigir els exercicis que han de realitzar els avis. Es fan exercicis adaptats a persones de la tercera edat amb l'objectiu de mantenir i millorar el seu estat físic i psíquic.

Informació i tractament de l'alcoholisme

- Voluntaris: 1 persona voluntària i quatre metges
- Al nostre centre es realitza consulta mèdica i terà-

---

pia de grup, a més de donar informació, a persones amb problemes d'alcohol i altres drogues per a la seva posterior rehabilitació. Aquesta activitat es va iniciar al nostre centre amb la col·laboració de l'Associació d'Alcohòlics Rehabilitats de l'Hospital Clínic de Barcelona, quan aquesta associació es va quedar sense local i nosaltres els vam prestar els nostres.

Menjador

- Voluntaris: 24 persones, entre cuiners i personal de preparació i servei de taules.
- Aquest servei s'ofereix a aquelles persones que presenten notables dificultats físiques per poder cuinar a casa seva i va començar a funcionar inicialment l'any 1987 amb 20 persones grans. Actualment atén uns 45 avis cada dia. Gràcies a aquest servei, molta gent gran no es veu en la necessitat d'ingressar en una residència, i pot continuar en el seu entorn habitual. El personal voluntari de la cuina es distribueix per torns diaris, unes 5 o 6 cuineres cada dia.

Repartiment d'aliments

- Voluntaris: 1 persona
- Es reparteixen aliments de primera necessitat, provinents del Banc d'Aliments, a aquelles famílies o persones que no poden adquirir-los en el mercat, atesa la seva precarietat econòmica. Actualment es compta amb un llistat de 300 beneficiaris

Repartiment d'aliments infantils

- Voluntaris: 1 persona
- Aquest servei pretén proporcionar aliments infantils a nadons fins a un any d'edat (llet adaptada, cereals...) per a aquelles famílies amb escassos recursos econòmics. Aquesta tasca es pot dur a terme gràcies a un conveni amb l'empresa Ordesa, de productes infantils. La concessió és per a 100 nens/nenes l'any.

Xerrades i conferències

- S'ofereixen xerrades i conferències sobre temes molt diversos, d'interès per a les persones de la tercera edat. Destacant els següents: vacunació de la grip, higiene personal, alimentació, seguretat vial, enganys, estalvi energètic, etc. L'objectiu és ajudar a què les persones grans i les seves famílies puguin desenvolupar-se millor en el seu entorn habitual.

Coral

- Voluntaris: 1 persona
- Un professor de música dirigeix el grup de persones grans que assisteixen a la coral. Amb aquesta activitat es fomenta el sentit del treball en grup i serveix com a exercici per potenciar la memòria, l'amistat i la cultura, reduint l'aïllament.

Santa Missa

- Voluntaris: 1 prevere
- El segon i quart dimecres de cada mes, a les 12.30 del migdia, es celebra una missa en el mateix gimnàs de l'Obra Social.

Casal de gent jove i cinema

- Voluntaris: 12 persones
- Dos dissabtes al mes es fan jocs, xerrades, cinema, berenars... La finalitat és potenciar l'amistat entre la gent gran i pal·liar el greu aïllament de la gent gran a casa seva.

Tot això ha estat possible gràcies a la dedicació i la solidaritat de voluntaris, professionals o no, que any rere any han cregut en el projecte. Han cregut en la possibilitat de fer quelcom per la gent gran i la gent necessitada que ens envolta. De 2 voluntàries a un centenar. De 8-10 beneficiaries a mes de 300.

TOT ES POSSIBLE SI ÉS NECESARI I ENS HO CREIEM.

Trobades amb persones sense sostre a la nostra parròquia del districte 12 de Viena

---

per Elfriede Flörré, voluntària

.... apropar-se a las personas marginades

- 1) La nostra parròquia està situada en un districte obrer al Sud de Viena amb un alt percentatge d'estrangers.
- 2) Donada la proximitat de l'Estació del Sud, apareixen a la nostra parròquia molts immigrants i persones que van i venen (procedents, per ex. d'Hongria).
- 3) El grup més gran entre els sense sostre de Viena està format per estrangers. Oficialment no tenen drets. No estan capacitats legalment per "exigir els seus drets". És aquest el motiu pel qual aquestes persones s'adrecen a nosaltres per sol·licitar el nostre recolzament financer i també les adreces dels llocs on poden pernотar en cas de necessitat.
- 4) L'ajuda financera la reben mitjançant un val de 5€ per l'adquisició d'aliments. Com a la nostra parròquia comptem amb dues ubicacions per a pernотar, facilitem aquestes adreces.
- 5) La institució de Càritas U63, ofereix la possibilitat de pernотar a homes sense sostre.
- 6) La comunitat vicentina de Sant Esteve gestiona els dormitoris d'emergència ViniRast, on tam-

---

bé poden passar la nit dones i parelles, mitjançant el pagament de 3€ com a contribució per les despeses. Es proporciona un sopar calent i l'esmorzar. A les 8h del matí han d'abandonar les dependències.

- 7) A la majoria dels casos, aquestes persones passen el dia a parcs públics, propers al Danubi o als voltants de les estacions de trens.
- 8) A les estacions més fredes, algunes parròquies del districte obren els seus locals parroquials i els sense sostre poden passar el dia a "sales amb calefacció".
- 9) Molts sense sostre pateixen malalties mentals i, freqüentment no accepten ajuda. D'altres prefereixen romandre al carrer. Viuen de demanar almoïna i habiten en "estrafolàries tendes de campanya". Aquests estan atesos pels "educadors de carrer" de Càritas i d'una altra organització dedicada a ajudar als sense sostre anomenada "Gruff", amb la qual cosa s'aconsegueix que no arribin a situacions extremes de perdre la vida.
- 10) Diàriament un autobús s'adreça a una plaça, situada davant de la nostra església i ofereix als sense sostre un plat de menjar calent.
- 11) En cas de malaltia, les persones que viuen al carrer poden adreçar-se a un "autobús sanitari", en el qual o bé rebran el corresponent tractament o, en dolències més greus, seran conduïdes a un hospital.
- 12) La nostra Càritas parroquial recolza a aquestes persones oferint vals de menjar, targetes de transport i els indica les vies que poden ajudar-los a sortir d'aquesta situació de necessitat.
- 13) Molts d'ells, gràcies a això, troben el camí a Càritas parroquial, que funciona a la nostra parròquia.
- 14) Lany 1983, aquesta comunitat fou fundada pel sacerdot jesuïta, P. Georg Sporschill. En aque-

---

lla època, els caps de setmana, l'eucaristia per als sense sostre, es celebrava cada vegada en una institució diferent.

- 15) Farà aproximadament uns 19 anys es va plantejar al nostre rector Henk Landman si ell podria acollir a la seva parròquia a aquesta comunitat. Donat que la nostra parròquia sempre havia recolzat alguns projectes socials, aquesta proposta fou acceptada sense qüestionar-la.
- 16) Cada diumenge, a partir de les 16h, es van reunint els sense sostre, persones alcohòliques, obrers, empleats, mestres, professors, metges... en aquesta comunitat, amb la finalitat de celebrar l'ofici religiós a les 18h. Gairebé sempre hi assisteixen entre 200 i 250 persones. Tomas Kaupeny, el sacerdot, i Christian Wetscha, el seu ajudant de pastoral, 2 homes carismàtics, organitzen una celebració religiosa d'una forma tant plena de vitalitat, que molts "visitants" ens han fet l'observació que així devien ser les celebracions als orígens del cristianisme.
- 17) La majoria de les persones que actuen com "acòlits", a la comunitat de Càritas, foren en el seu dia o bé persones sense sostre o alcohòliques. A aquestes celebracions assisteixen també un gran nombre de persones grans i malalts.
- 19+20) Al final de la celebració, els assistents es reuneixen a la sala parroquial, per participar conjuntament a un "àgape" organitzat per voluntaris- i per una estona s'obliden de les seves preocupacions. En aquestes trobades vespertines es posa en pràctica, tant els ensenyaments de la Bíblia com el treball social.
- 21) Farà uns 19 anys que participo en aquestes misses vespertines, i cada vegada em fascina la experiència d'aquestes trobades.
- 22) Fa alguns anys em vaig trobar una companya d'escola amb qui havia fet amb les proves de la selectivitat. S'havia convertit en professora de re-

---

ligió, s'enamorà d'un drogaaddicte a qui ella pretenia alliberar de la seva addicció. No obstant, també ella es va convertir en addicta a les drogues, va perdre el seu treball i va viure com una sense sostre després de la mort del seu company. La comunitat de Càritas li va donar noves perspectives, va tornar a centrar-se, i poc a poc recuperà l'alegria de viure.

- 23) El fet de trobar-se “sense sostre”, siguem o no culpables d'això, pot passar-li a qualsevol. L'important és que els qui no són persones sense sostre no despreiïn els altres, sinó que s'apropin a ells –tot i que no facin bona olor- i mantinguin les oïdes atentes a les seves preocupacions.
- 24) Per acabar, una vivència que em va tocar profundament. Un sense sostre vivia a prop de la parròquia. Quan el meu nét Elies fou batejat, va sobrar part del cafè i dels pastissos. Vaig convidar a aquest home a entrar a la sala. Ell no va voler entrar. Per això li vaig portar després de la festa el cafè en un termo, un tros de pastís i algunes flors, de les que havíem col·locat com a decoració a les taules. Després ells va explicar, ple d'alegria, a les persones que passaven pel seu costat, no li havien portat cafè ni pastís, sinó que li havien regalat flors.
- 25) Potser puc arrodonir amb les paraules de Mateu: “estava trist i em vàreu portar l'alegria”.

Fundació “Casa de la Immaculada de Mn. Emilio de Roja”, breu ressenya històrica

---

per Bodocco Vinicio

La Fundació “Casa de la Immaculada Mn. Emilio de Roja” (*Casa dell’Immacolata di don Emilio de Roja*) és una institució educativa, amb seu a Udine, que ofereix assistència als joves amb dificultats familiars, econòmiques i de comportament, i els ajuda a superar els seus problemes de maduració, amb la intenció que trobin un lloc en la societat a través d’una certa tranquil·litat psicoafectiva, de l’adquisició dels certificats d’estudis corresponents i d’una qualificació professional.

El seu fundador és un capellà jove, Mn. Emilio de Roja, que va ser profundament sacsejat per una de les nafres més doloroses que afligeixen la societat: l’esgarriament de menors. Va començar la seva obra el 1945, quan va ser enviat enmig de les ruïnes de l’última guerra com a vicari al poble de San Domenico, a la perifèria nord-oest d’Udine, on vivien, en unes casetes adossades ben poc confortables, persones necessitades a causa de les dues guerres, sense ofici ni benefici, sense recursos ni control moral. Mn. Emilio de Roja comença aquí la seva obra de redempció dels joves, no només moral, sinó també cultural i social, fundant una escola d’arts i oficis, amb l’objectiu de formar aquests nois no només portant-los al camí del bé, sinó també ajudant-los a introduir-se en la societat humana que els havia rebutjat. D’aquesta manera neix el 14 de juny de 1952 la “Casa de la Immaculada”, anomenada així per voluntat del seu fundador, no només en honor a la Mare de Déu, que a Lourdes es va definir

---

així, sinó també per significar que és la llar de la mare que reuneix els seus fills, especialment els més desafortunats.

Més de vint anys després de la seva mort, la noble figura de Mn. Emilio de Roja segueix sent per a tots els friülesos un símbol de generositat, d'altruisme i d'atenció als "últims" de la societat, especialment els menors necessitats d'ajuda i de preparació humana i professional, per afrontar serenament el seu futur. La Fundació "Casa de la Immaculada Mn. Emilio de Roja" continua la seva obra proposant els mateixos valors d'acolliment i roman el testimoni visible d'una solidaritat total amb els qui es troben en una situació de necessitat material i moral. El llegat deixat per Mn. Emilio segueix viu sobretot en els centenars i centenars de joves –que avui ja són adults– que va ser capaç de redimir i de promoure humanament i socialment, la qual cosa li va donar un mèrit civil molt gran. La "Casa de la Immaculada" no és un col·legi ni una institució correccional, sinó un lloc on fins i tot els més infeliços se senten estimats. L'educació dels seus usuaris es basa en la llibertat i la responsabilitat de cadascun. Es treballa amb vista a la promoció de la persona individual, amb les seves qualitats específiques i amb la intenció de curar les ferides que afecten el seu estat d'ànim i preparar-la per al futur.

Des de 1952 fins avui els estils de vida i les necessitats socials consegüents han canviat. Han aparegut gradualment noves emergències, noves formes de malestar i, per tant, han calgut nous mètodes d'intervenció.

Amb adaptacions progressives, la "Casa de la Immaculada" ha estat capaç d'afrontar aquestes novetats. Amb els anys, les intervencions s'han centrat en els aturats de la postguerra, els orfes, els menors inadaptats, els menors i els adults que vivien experiències alternatives a la presó, els alcohòlics en tractament, els extracomunitaris i els menors estrangers no acompanyats, fins al dia d'avui, en què menors i adults vénen al nostre país a causa de situacions d'emergència humanitària que han afectat el nord d'Àfrica.

Convençuts que l'ociositat és culpablement perjudicial com a portadora de tensions difícils de controlar, la casa organitza cursos de formació professional, per tal d'oferir en el futur oportunitats de feina als seus joves usuaris. Es dona també molta importància a l'organització del temps lliure a través de diverses activitats recreatives i culturals, amb la participació tant de joves que ja han acabat la seva experiència educativa a la casa i que viuen a prop, com de les comunitats parroquials de la diòcesi d'Udine i, particularment, la del districte on la casa té la seu.

Dins la Fundació, porta a terme eficaçment les seves activitats el Club d'informació i teràpia contra l'alcohol per als usuaris (i les seves famílies), que, seguits pel departament de Serveis Socials, són confiats a la institució amb l'objectiu d'una recuperació social plena.

En conclusió, l'objectiu general que la institució s'ha proposat és ajudar els seus usuaris a assolir una situació d'autonomia personal i relacional, donant-los les eines perquè puguin reconstruir els lligams familiars i socials positius i trobar una sortida laboral, condició necessària perquè la persona tingui una autonomia econòmica indispensable per a la reinserció autònoma a la societat.

Casa de la Immaculada

Una comunitat d'acollida per a nois estrangers i adults en tractament. Fundada per Mn. Emilio de Roja.

Al començament s'ocupava de persones sense feina, drogoaddictes, estrangers ...

A les seves instal·lacions (uns 46.500 metres quadrats) hi ha:

La COMUNITAT de joves extracomunitaris (70 estrangers, dels quals 60 són menors no acompanyats procedents del Mare Nostrum i de països com l'Afganistan, Bangla Desh, Pakistan, Kosovo, Albània, Egipte, Mali o Somàlia).

La COMUNITAT dels adults en tractament (20 persones).

La COOPERATIVA NAIXENT: s'encarrega d'afrontar qüestions com els desallotjaments, la neteja, les mudances ... És l'eina principal de reinserció laboral per als adults que acull.

El BANC DEL LLIBRE: activitat de voluntariat, lliure intercanvi de llibres, VHS i DVD.

El GIMNÀS: gestionat per una empresa externa, organitza diversos cursos amb màquines i cos lliure.

Edificis:

Oficines centrals, aules, auditori, habitacions, menjador, armari, infermeria. Tallers de soldadura i fusteria. Sala de jocs / sala de televisió. Casa dels adults. Banc del llibre. Gimnàs. Sala polivalent (en construcció).

Activitats principals: Cursos d'italià.

Formació professional amb finançament autonòmic. Preparació per a la llicència de l'escola de Mitjans. Tornejos de futbol, criquet, tennis de taula. Excursions en bicicleta.

Festes:

8 de desembre: celebracions i concerts. Pregària de Taizé.

Juny: reunió. Setmana de música, esports i testimonis.

Gener: publicació del calendari amb les fotos i les activitats de l'any. Juny i desembre: publicació del diari fet pels nois EL MUR.

L'emigració a la Mediterrània

---

per Alexandre Arena

Notes

Per ajudar-nos a entendre com és el poble de Malta s'ha de començar pel concepte de “mentalitat insular”: comunitats aïllades que es perceben com a superiors a la resta del món.

Emigració: Efectes en la societat

Mentalitat insular

Aquesta mentalitat pot ser caracteritzada per una estretor de mires i una hostilitat total en el confrontament amb qualsevol que tingui un origen moral, cultural o ideològic de fora de “l'illa”. Això pot conduir a una comunitat sense obertura social i a desenvolupar una incapacitat per relacionar-se amb altres de diferent raça, condició social o religió.

Definició

L'emigrant és una persona que es desplaça a un altre país per millorar la seva condició social i material o ampliar les seves perspectives per a si mateix o la seva família.

Dades

El 17% de la població mundial de refugiats es troba a la Unió Europea. El 2013, la UE ha tingut 400.000 nous

---

sol·licitants d'asil; Malta ha rebut un total de 2.200 sol·licituds.

Dades

A l'abril de 2015 cinc vaixells que transportaven més de dos mil immigrants es van enfonsar en el mar Mediterrani, amb un total de morts de més de 1.200 persones.

Dades

24 taüts van ser col·locats davant dels dignataris asseguats, molts dels quals estaven visiblement commoguts.

Dades

Trist: Els taüts tenien només un número, perquè no es van poder identificar les víctimes. Hi havia un taüt que atreia l'atenció: era blanc, contenia el cos del més jove dels immigrants trobats.

Dades

La zona de recerca i rescat de Malta (SAR) abasta més de 250.000 quilòmetres quadrats, on les Forces Armades de Malta (AFM) s'encarreguen de coordinar les operacions de recerca i rescat.

Dades

Des de 2002 Malta ha rebut més de 18.625 persones que han arribat en vaixell, la majoria han estat rescatats al mar per l'AFM.

Dades

Un bot pneumàtic amb 106 immigrants a bord a l'espera ser rescatat per l'Estació de socors als emigrants en mar obert (MOAS). El MOAS és una iniciativa humanitària privada que opera des de Malta.

Dades

L'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (UNHCR) estima que al voltant del 30% de les 18.625 persones que han arribat amb vaixell del nord d'Àfrica des de l'any 2002 s'han quedat a Malta.

Dades

Refugiats que treballen i paguen impostos i l'assegurança nacional de Malta:

- 65% - Sí
- 35% - No

Això donarà lloc a futurs ciutadans "emigrants" de la tercera edat sense possibilitats de mantenir-se!

Dades

Una persona que ve a Malta sense visat vàlid és considerada immigrant il·legal i és tancada a la presó. El mateix passa amb les persones rescatades al mar i per a aquells que sol·liciten asil.

Dades

A Malta estan detingudes més de 1.900 persones. Els centres de detenció tenen capacitat per a 1.250 persones. Les persones més febles tenen dret a ser alliberades de seguida, però això pot significar mesos.

Integració

La integració al lloc és un procés legal, econòmic, social i cultural de doble via, dut a terme tant per la comunitat d'acollida com per l'emigrant.

Integració

A més dels complicats retards administratius i legals, la integració també es veu obstaculitzada per altres factors derivats de la "mentalitat insular".

Integració

Malta no té una política o un marc d'integració nacional. Els beneficiaris de la protecció tenen dret a un document de viatge i molts opten per sortir de l'illa per la seva pròpia iniciativa.

Educació

Nivell d'educació:

- Cap 10%
- Primària 45%

-
- Universitat 10%
  - Secundari 25%
  - Terciari 10%

Educació

Les escoles primàries a Malta estan canviant culturalment; una escola primària local compta amb més del 15% dels nens de 24 països tan diversos com el Congo, Tailàndia, el Marroc i fins i tot d'Holanda.

Religió

La religió predominant a Malta és el catolicisme romà. La Constitució de Malta estableix el catolicisme com la religió de l'Estat que també es reflecteix en molts elements de la cultura maltesa.

Religió

Altres religions cristianes inclouen: Protestants, mormons, evangèlics, l'Església Baptista Bíblica, testimonis de Jehovà, greco-catòlica i ortodoxa russa.

Religió

A Malta només hi ha una mesquita, s'estima que per a prop de 3.000 musulmans desglossats de la següent manera:

- 2.250 ciutadans estrangers
- 600 ciutadans naturalitzats
- 150 maltesos nascut aquí

Religió

La comunitat catòlica s'ha d'ocupar de la qüestió de l'accessibilitat i la utilització de l'espai per al culte dels immigrants musulmans?

Religió

Els matrimonis entre ciutadans maltesos i estrangers no cristians són problemàtics. Els pares estrangers encara lluiten tractant de criar els seus fills en un ambient que és aliè a Malta.

Religió

Quan persones àrabs o musulmanes es casen amb ciutadans maltesos no estan “preparats” per a totes les conseqüències legals, religioses i culturals.

Criminalitat

Immigrants que arriben a Malta sense documents o amb documents no vàlids. Aquesta situació es veu com un greu problema de seguretat, especialment per a un país petit i vulnerable perquè la identificació dels immigrants no és possible.

Qui són aquestes persones?

Criminalitat

Els presos estrangers representen el 40% de la població carcerària. Líbia, Nigèria i Somàlia són els països estrangers més representats a la presó.

25% de països de l'Àfrica subsahariana 10% de països del nord d'Àfrica.

Església

El Servei Jesuïta a Refugiats (JRS) és una organització catòlica internacional que ajuda als refugiats, persones obligades a abandonar la seva pàtria i que busquen asil. Juntament amb el Peace Lab i l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats, que estan a l'avantguarda de l'assistència dels immigrants a Malta.

Església

El Servei Jesuïta a Refugiats (JRS) ofereix els següents serveis:

- Educació
- Assistència sanitària
- Protecció dels drets humans
- Sosteniment: Integració / Començar de nou
- Suport pastoral i serveis socials
- Assistència d'Emergència
- Assistència legal

Església

El Peace Lab Joan XXIII no ofereix caritat als immigrants, sinó un ajut concret. El centre ofereix informació i edu-

---

cació i respon a les necessitats pràctiques. L'amistat i la confiança fan la diferència per als immigrants que són marginats en la societat.

Església

Durant molts anys, els refugiats a Malta han estat ajudats de moltes maneres per la Comissió Church per a les Migracions, que és un soci operatiu oficial de l'Alt Comissionat de Nacions Unides per als Refugiats.

Els serveis que ofereix són: protecció, logística, educació, necessitats bàsiques i recreació.

Conclusió

Aquesta presentació no ha intentat oferir una solució a les dificultats que l'afluència d'immigrants imposa a la societat maltesa. La intenció és sensibilitzar de la situació i la realitat a la que les parròquies s'enfronten diàriament a Malta.

Agraïments

Aquesta presentació no hauria estat possible sense l'ajuda de les següents organitzacions:

ADITUS

WWW.ADITUS.ORG.MT

EMIGRANTS' COMMISSION

WWW.MECMALTA.COM

FOUNDATION FOR SHELTER AND SUPPORT TO MIGRANTS

WWW.FSMMALTA.ORG

INTEGRA

WWW.INTEGRAFOUNDATION.ORG

JESUIT REFUGEE SERVICE

WWW.JRSMALTA.ORG

KOPIN

WWW.KOPIN.ORG

MALTA RED CROSS

WWW.REDCROSS.ORG.MT

ORGANISATION FOR FRIENDSHIP IN DIVERSITY

WWW.OFD.ORG.MT

PEACE LAB

WWW.PEACELAB.ORG

PEOPLE FOR CHANGE FOUNDATION

WWW.PFCMALTA.ORG

SOS MALTA

WWW.SOSMALTA.ORG

MIGRANT OFFSHORE AID STATION

WWW.MOAS.EU

ARMED FORCES OF MALTA

WWW.AFM.GOV.MT

Anar a les perifèries.

Conclusions i perspectives

---

per Alphonse Borras, vicari general de la diòcesi de Lieja, professor a la Universitat Catòlica de Lovaina, i a l'Institut Catòlic de París

“Que vostra misericòrdia, Senyor, actui en nosaltres i ens guareixi completament; transformeu-nos per la vostra gràcia i feu-nos tan generosos que puguem complaure-us en tot. Per Jesucrist Senyor nostre.”

*(Pregària després de la comunió,
-Segons versió de la CEF-Diumenge 21 sem.)*

En les meves conclusions del Col·loqui que es va celebrar a Malta el 2013, em referia a la qüestió dels *Lineamenta* pel Sínode de 2012 en relació amb «la capacitat o la incapacitat de l'Església de configurar-se com a una comunitat real, com a una autèntica fraternitat, com un cos, i no com una màquina o una empresa» (n. 2)¹. Aquesta qüestió no ens la traiem del damunt. Està en relació amb el tema d'aquest Col·loqui de 2015 a Lisieux, sota la mirada i amb la intercessió de la petita Teresa. Més enllà de l'anunci de la fe (especialment la catequesi) i la celebració de la salvació (especialment la litúrgia), aquesta qüestió es refereix a la tercera dimensió *constitutiva*

---

1. Cf. A. BORRAS, «Cristians per la construcció d'Europa, el coratge de la fe per la societat actual. 27è Col·loqui europeu de parròquies.»

de tota comunitat eclesial: la diaconia o el «servei» de la humanitat, a la qual Déu promet, per gràcia, la plena realització com a reconciliació entre els éssers humans, amb Ell i, en definitiva, de cadascú amb ell mateix: ras i curt, la realització d'un cel nou i d'una terra nova (cf. Is 66,18-23, 2 P 3,13 i Ap 21,1)².

Al terme d'aquest col·loqui, vull repetir la qüestió persistent que ha marcat la seva preparació i el seu desenvolupament: «*El cor de la parròquia batega de debò en la diaconia?*»³ Aquesta pregunta, la faig no pas per culpabilitzar-nos, sinó per provocar-nos! ¿Traiem de debò totes les conseqüències d'aquesta afirmació que fan els Pares de Vaticà II: «La comunitat dels cristians es considera de debò íntimament lligada amb el llinatge humà i amb la seva història» (GS 1)?

La reflexió duta a terme durant aquest col·loqui ha provocat «canvis» en nosaltres, gràcies a les exposicions, als intercanvis entre nosaltres, a les trobades i descobertes. Ja no som ben bé tal com érem diumenge passat quan vam arribar a Lisieux. Treballant junts el tema del nostre col·loqui, hem pres més consciència, sens dubte, que del que es tracta és de «sortir», de no quedar-nos entre nosaltres, perquè l'objectiu de l'Església no és, de cap manera, ella mateixa. Per això no tinc la intenció de proposar conclusions, sinó algunes «obertures» per fer que el cor de la parròquia bategui de debò en la diaconia.

A semblança de Déu «en sortida»...

En el seu naixement mateix, des dels seus orígens, «l'Església neix missionera, deia Catherine Vialle, (...) fins al punt que aquesta és la seva primera raó de ser: anunciar la Bona Notícia de la vinguda del Regne de Déu, cami-

2. En la dinàmica del projecte d'aliança de Déu, la diaconia és ben bé servei d'humanització –perquè els éssers humans siguin vertaderament a imatge i semblança de Déu (cf. Gn 1,27)– i, en definitiva, de «divinització» ja que Déu ha assumit la nostra condició humana perquè tinguem part en la seva divinitat. El que Déu es proposa *in principio*, ho desitja *in fine*.
3. Cf. A. ARENS, «Diaconie: hartslag van de parochie?», a M. STEEN (dir.), *Parochie... waarheen?*, Amberes, Hallowijn, 2013, p. 138-146..

---

nant sobre les petjades de Crist, i a la llum de l'Esperit»⁴. L'Església és «per al món» i al servei d'aquesta humanitat que Déu estima i crida a viure en comunió amb ell. L'Església és una comunitat-testimoni. Els batejats són testimonis d'aquest projecte de Déu que està actuant en el món. Aquest projecte és universal, és a dir, és per a tots els éssers humans, ja que Déu «vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat» (1 Tm 2,4)⁵.

En aquesta perspectiva, l'Església no existeix únicament per prestar servei, per ser servicial, sinó per servir l'humà, tot el que és humà, des del moment que Déu l'ha visitat per fer-se un dels nostres. I servir, vol dir arribar fins i tot a donar la pròpia vida (cf. Mc 10,45). És aquí on Déu ens espera, ja que ell ens hi ha passat al davant. Som els beneficiaris d'aquesta «sortida» de Déu cap a nosaltres! I d'aquest fet nosaltres hem esdevingut alhora deïxebles, testimonis i missioners. Per servir! No pas per conquerir, per dominar, sinó per estar al servei, en seguiment del Crist i per la força del seu Esperit.

Es tracta d'«anar a». Per tant, de sortir com Déu, per Crist en l'Esperit Sant. Per això som «enviats». I el primer servei que hem de prestar als nostres germans i germanes en humanitat és el d'anunciar-los l'amor de Déu per cadascun d'ells, amb paraules i amb fets. D'entrada això demana com a mínim un respecte infinit per la dignitat de cada ésser humà (cf. Gn 1,27). La comunitat eclesial se n'ha de preocupar concretament si no vol caure en la «mundanitat espiritual» (EG 207). Però en un sentit més ampli, la humanitat ha de «gestionar la creació per la seva paraula (a semblança de la Paraula de Déu en el respecte [distància] i l'ordre [harmonia]), sense violència, i la seva actuació és sempre al servei de la vida»⁶. Aquí

4. Prof. Dr C. VIALLE (Universitat catòlica de Lilla), «"Enviats per servir! Anar a les perifèries!" Recorregut bíblic», *pro manuscripto*, Lisieux, 7 juliol 2015.
5. La gràcia de Déu –la seva sol·licitud, la seva benvolença, el seu amor– *actua invisiblement* en el cor de tots els homes i dones de bona voluntat (GS 22, 5, que cita LG 16): «Efectivament, havent mort Crist per tots (Rm 8,32) i essent en realitat única la vocació darrera de l'home, que és la divina, hem de sostenir que l'Esperit Sant ofereix a tothom la possibilitat de participar, de la forma coneguda per Déu, en aquest misteri pasqual.» (ib.).
6. C. VIALLE, *art. cit.*

---

vénen a tomb els cinc grans principis de la *Doctrina social de l'Església* explicitats pel Prof. Dr Tibor Papp: a més de la dignitat de la persona, hi ha també la solidaritat humana (comunitat i societat), la subsidiarietat (dels cosos intermedis, família i associacions; complementarietat), el bé comú i el desenvolupament durable. El Papa Francesc subratlla que aquests grans principis socials són simples orientacions generals que caldrà concretar (cf. EG 182). Pel que fa a l'opció preferencial *pels* pobres, només se la comprèn de manera adequada quan l'Església es defineix i es disposa a actuar *a partir* dels pobres⁷. Les experiències presentades al Col·loqui al costat de migrants, sense sostre i aïllats, ens han permès de mesurar fins a quin punt «l'Església ha de ser el lloc de la misericòrdia gratuïta, on tothom pugui sentir-se acollit, estimat, perdonat i encoratjat a viure segons la vida bona de l'Evangelí» (EG 114). Aquestes experiències, gairebé sempre modestes, són un encoratjament a l'audàcia evangèlica. «Anar a...» és, per tant, un camí que s'imposa a cadascun i cadascuna de nosaltres –individualment, és cert, però també col·lectivament– *a partir de* les nostres comunitats i *amb* elles. És una tasca que ens correspon fer a tots mitjançant el nostre testimoniatge, el nostre compromís en societat, la nostra educació en família, la nostra comunitat parroquial, etc. i a tots els nivells: es tracta d'anar avançant pas a pas. Des d'ara! Començar ja, sense esperar tenir-ho tot analitzat o tot entès. Perquè en definitiva, són les nostres parròquies les que han de trobar la manera de fer-se properes i ser solidàries amb els aïllats, els sense-sostre i els migrants. Aquests col·lectius són avui una interpel·lació viva sobre la capacitat que té Europa de testimoniar la humanitat que els fills de Déu han de viure per tal que la fraternitat no sigui una paraula buida. Els cristians, sense avergonyir-se de l'Evangelí, han d'assumir un rol, individualment a través de les relacions interpersonals, i col·lectivament a través de les diferents mediacions de la vida associativa i del compromís polític.

---

7. TIBOR PAPP, «“Servir la societat”. Els grans referents a partir de l'ensenyament social de l'Església catòlica», *pro manuscripto*, Lisieux, 8 juliol 2015.

Anar a les perifèries...

«Anar a les perifèries?» Què vol dir aquesta imatge del Papa Francesc que ens fa pensar en els marges? La metàfora de la «perifèria» suggereix l'organització humana en la mesura que es mostra deshumanitzadora i, en particular, suggereix tot el que se'n deriva: misèria, sofriment, abandonó. L'«anar a» convida la comunitat eclesial com a tal a entrar al moviment mateix de la vinguda de Déu a l'encontre de la nostra humanitat en la seva atenció als petits, als aclaparats, als deixats de banda. Des de l'Antic Testament aquest moviment manifesta la voluntat d'un Déu just i compassiu que protegeix els que estan a les perifèries, i en particular la vídua, l'orfe i l'immigrat. Déu intervé en favor dels pobres i convida els seus fidels a fer el mateix (cf. Ex 22,20-23; Lv 20,33-34; Dt 24,19-22). Els profetes maldaran constantment perquè siguin respectats els drets de Déu i els drets dels éssers humans, tots dos intrínsecament superposats (cf. Ex 22,24-26; Am8,4-7; Mi 6,6-8).

Aquest moviment de vinguda de Déu a la nostra història expressa i realitza la seva fidelitat en tant que creador, però també la confiança que té en el ser humà, guarit i salvat per Crist Salvador. Aixecat gràcies a aquesta guarició i aquesta salvació, el ser humà tanmateix ha de continuar «portant la seva llitera», la seva fragilitat (cf. Jn 5,1-18). Els paralítics del nostre temps —ferits per la vida i per l'amor— ¿no seran, potser, aquestes persones afectades pel derrotisme, la desesperació, la manca d'autoestima, la manca de confiança, etc.? Deia mons. Jean-Claude Boulanger que aquestes persones «esperen més una mirada de confiança, que no pas un gest de solidaritat; la seva llitera esdevé aleshores no un obstacle, sinó un testimoniatge de curació»⁸.

Anar a les perifèries, no sempre resulta fàcil: hi ha resistències. Ho veiem en Jonàs que no té ganes d'anar a Nínive, capital del Regne d'Assíria, enemic per excel·lència d'Israel (Jon 1,3 cf. 4,1-2). La balena acaba finalment

---

8. MONS. JEAN-CLAUDE BOULANGER, «Una Església per al món», *pro manuscripto*, Lisieux, 6 juliol 2015.

vomitant-lo a Nínive, i la ciutat es converteix (Jon 2,11; 3,9). Malgrat i més enllà de les nostres resistències – «anar a» on espontàniament no aniríem de cap de les maneres–, estem convidats a entrar en la lògica de Déu que ha vingut *finis* a nosaltres, prenent carn de la nostra carn (cf. 1 Jn 1,14); és la lògica del do, la lògica de la sobreabundància de la gràcia que el misteri pasqual reflecteix i alhora fa realitat. «Ell, essent ric, es va fer pobre per vosaltres, perquè us enriquíssiu amb la seva pobresa» (2 Co 8,9).

Això ens convida a repensar la missió que no consisteix de cap manera a aportar alguna cosa que l'altre no tingui, o a fer passar un missatge, sinó més aviat a reconèixer de quina manera Déu ens precedeix enmig d'aquells que nosaltres trobem i, en aquest sentit, ens convida a viure retrobaments: concretament –confessem-ho– entre dos mons que s'ignoren i es fan por mútuament⁹. És cert que la salvació és oferta a les perifèries, però també ve de les perifèries (cf. per ex. 1 R 17, Jdt 5,5-21, Is 35,5-10; Mt 8,5-13, 9,9-10; Mc 2,13-15, 7,24-30; Lc 4, 16-21, 15,1-32, 17,11-19; etc.). Nosaltres estem convidats a estar *al costat dels pobres*, *amb* els pobres a les perifèries (cf. EG 201), el «rebuig» de les nostres societats, aquí i en altres llocs. La cultura *kleenex*, *del «usar i llençar»*, afecta desgraciadament les persones humanes!

Els pobres –els aclaparats de tota mena– ens evangelitzen. Per tant, ¿no som cridats a descobrir en ells el Crist¹⁰, a prestar la nostra veu a les seves causes, però també a ser els seus amics, a escoltar-los, a comprendre'ls i a acollir la misteriosa saviesa que Déu ens vol comunicar a través d'ells? Els testimoniatges escoltats en aquest col·loqui animen a promoure unes relacions de companyonia amb els pobres.

9. «Évangéliser aux périphéries: oui, mais que veut dire 'périphérie'?», *Lumen Vitae* 70 (2015/1), p. 79-84.

10. Cf. les paraules del Papa Francesc en la seva Butlla d'indició del Jubileu extraordinari *Misericordiae Vultus* [=MV] en data de l'11 d'abril de 2015: «En cadascun d'aquests 'més petits' hi és present Crist mateix. La seva carn es fa novament visible com a cos martiritzat, nafrat, flagel·lat, desnudit, en fuga... perquè nosaltres el reconeguem, el toquem i l'assistim amb atenció» (n. 15b).

Més encara, els pobres tenen una verdadera força reveladora: el fet de trobar-nos amb ells és sempre una prova que ens fa pensar en la nostra pròpia fragilitat i ens ensenya la humilitat, davant les nostres il·lusions d'omnipotència. Ens fa pensar en l'essencial, és a dir que la vida és donada i rebuda d'acord amb la lògica del donant-donant. Els pobres ens ensenyen a posar la nostra confiança en Déu i en l'altre!¹¹ Per això és important que ells sentin l'Església com «casa seva». Concretament, ¿els pobres són «amb nosaltres» a les parròquies? I aquestes ¿són espais de fraternitat «sense fronteres»? Hem de reconèixer que la composició de les nostres parròquies de tipus *middle class*, de classes mitjanes, no ajuda gens perquè hi hagi una verdadera companyonia! Reconeguem que, avui per avui, els pobres s'han de conformar amb comunitats *ad hoc*, com la de Caritasa Viena (*Caritasgemeinde der Pfarrei Namen Jesu*) o a Lilla la *Fraternité diocésaine du Parvis*.

La manca de solidaritat amb els pobres no pot deixar d'afectar la nostra relació amb Déu que, en Crist, s'ha fet pobre amb els pobres (cf. EG 186-216). Quina és doncs la nostra capacitat, personal i comunitària, de fer-nos propers als migrants, als sense sostre, als aïllats? Per la seva mateixa situació aquestes persones ens resulten materialment llunyanes ja que nosaltres vivim a casa nostra, tenim un sostre i la dignitat que un sostre permet, i la majoria ens beneficiem d'una àmplia xarxa de relacions, amb l'afecte, l'amistat, el reconeixement, la confiança, la seguretat, l'autoestima, etc. que aquestes relacions ens proporcionen.

¿El cor de la parròquia bateja realment en la diaconia?
¿Quina capacitat té de configurar-se en fraternitat autèntica? Hi ha en joc la credibilitat evangèlica de les nostres parròquies. El repte és aquest: d'oferir «comunitats *ad hoc*» passar a oferir «parròquies per a tots». La comunió amb els pobres només pot ser en benefici recíproc. La

---

11. Paradoxalment, igual que les nafres de Job, les ferides dels pobres ens ensenyen que nosaltres som cridats a viure: malgrat tot, els pobres intueixen una resurrecció possible. Es poden llegir les reflexions de A. THOMMASSET sj i B. CASSAIGNE, *Quand la foi est sociale: analyse de récits de chrétiens engagés*, Paris, Bayard, 2013.

comunicació de l'Evangeli –com tota comunicació– és un donar i un rebre...

Des d'aquesta perspectiva, el Papa Francesc se situa vertaderament en la recepció del Vaticà II i també de la lògica dialogal, induïda tant per l'esdeveniment conciliar com els documents que ens deixà. El 1964, al llindar del seu pontificat, Pau VI afirmava en la seva encíclica *Ecclesiam suam*: «L'Església es fa conversa» (n° 67, cf. n° 14 «conversa amistosa»). Aquesta perspectiva era programàtica i indicava la manera com pensava també orientar l'esdeveniment conciliar¹². En tenim un exemple en aquesta exhortació dels Pares del Vaticà II: «Els fidels, doncs, han de viure molt units amb els altres homes de llur temps i miraran de percebre perfectament llurs formes de pensar i de sentir expressades per mitjà de la cultura» (GS 62 §6).

El poble de Déu, una Església samaritana

L'Església en el seu conjunt, les nostres Esglésies locals, cadascuna de les nostres comunitats eclesials i en definitiva les nostres parròquies són cridades a ser una «Església samaritana»: (veure + commoure's + acostarse + prendre cura [individualment, col·lectivament i institucionalment, amb cor i professionalitat])¹³. Això s'ha entès: «menys de religió i més Evangeli», demanaven els Catalans al començament d'aquest col·loqui... Sortim, sortim de les nostres sagristies. És ben bé al cor d'aquest món, al nucli d'allò que constitueix «la vida *real* de la *veradera* gent», on s'ha de manifestar la misericòrdia de

12. Aquest programa manté avui tota la seva pertinença, perquè l'Església no pot deixar d'acollir la cultura ambient, condició prèvia per entrar en diàleg amb ella. L'Església no és aquí solament per donar raons per creure o per esperar. Només les podrà «donar» si s'obre a l'alteritat de la cultura i es deixa tocar, afectar, fins i tot alterar per ella. Està cridada a deixar-se acollir «en els llocs de l'altre». El Vaticà II ens convida a aquest diàleg amb el món en què s'experimenta i es verifica el caràcter intrínsecament relacional del poble de Déu al cor de la història (cf. GS 40). En aquesta relació interactiva, l'Església té una incidència sobre el món de la mateixa manera que aquest la té sobre ella. Des d'aquesta perspectiva és enriquidor tornar a llegir avui GS 44 en relació amb l'ajuda que l'Església rep del món: els Pares conciliaris ho diuen després d'haver expressat l'ajuda que l'Església és susceptible d'aportar-li. (cf. GS 41-43).

13. LE PAPE FRANÇOIS, *L'Église que j'espère. Entretien avec le Père Spadaro sj*, Paris, Flammarion-Études, 2013, p. 68-85.

Déu! «Allí on l'Església estigui present, allí ha de ser evident la misericòrdia del Pare» (MV 12), diu el Papa Francesc per al proper any jubilar.

El Papa Francesc utilitza la imatge de l'«hospital de campanya»¹⁴. No podem curar un malalt si no partim del que hi ha de sà en ell¹⁵. Això concerneix *tota* comunitat eclesial i, per via de conseqüència, *tots* els batejats en el seu si, pastors i altres ministres inclosos.

«Mare i Pastora», [l'Església, és a dir, cada comunitat eclesial] engendra i acompanya, atenent les necessitats de les persones, a partir de la seva condició existencial concreta»¹⁶. És l'atenció de tots els batejats i de cada comunitat eclesial. És particularment l'atenció dels ministres de l'Església, que el Papa anomena de forma equivalent «ministres de l'Evangelí»: han de ser per damunt de tot *ministres de misericòrdia*, capaços de donar escalf al cor de persones, capaços de dialogar i de caminar amb elles, de baixar a la seva nit, a la seva fosca, sense perdre's»¹⁷. Francesc s'imagina una Església capaç d'acostar-se a cada ésser humà i caminar a la seva vora (cf. Lc 24,15)¹⁸. Perquè acompanyar, vol dir «sostenir» i el Papa ens anima perquè seguint l'exemple de sant Francesc¹⁹ aprenguem –perquè d'un aprenentatge es tracta– a abraçar aquell que es troba en la necessitat. La contribució de les comunitats eclesials aporta un «plus» a l'acció social de les institucions seculares. Aquest «valor afegit» no se situa en el pla de la professionalitat (que és també indispensable en les institucions confessionals!) sinó en el pla de l'anticipació d'una fraternitat universal i del seu abast simbòlic generador d'esperança.

Quan anuncia el Jubileu de la misericòrdia, el Papa Francesc expressa clarament el seu «gran desig» que el

14. *Ibidem*, pàg. 67-73.

15. *Ibidem*, pàg. 87.

16. *Ibidem*, pàg. 88.

17. *Ibidem*, pàg. 69. «Cal una Església, diu el Papa, que no tingui por d'entrar en la seva nit» (pàg. 98).

18. Això em recorda que, igual que els deixebles d'Emmaús, ell ens ha trobat a nosaltres, sense que l'hàgim buscat. Però en definitiva, això ha estat possible perquè Crist respecta tot ésser humà, sense ser adoctrinador ni dominador. La condició de tot acompanyament és l'infinít respecte de l'altre.

19. *Ibidem*, respectivament p. 81 i 84.

poble de Déu –cada comunitat eclesial, les nostres paròquies– reflexioni sobre les «obres de misericòrdia corporals i espirituals»²⁰. Per a molts de nosaltres aquesta expressió s'ha tornat obsoleta quan es vol expressar el desplegament de la (virtut teològica de la) caritat en la nostra vida eclesial. Es tracta de desvetllar la consciència sovint adormida dels fidels davant el drama de la pobresa. D'aquesta manera podrem penetrar més i millor el cor de l'Evangelí. ¿O és que els pobres no són els destinataris privilegiats de la misericòrdia divina? (cf. Lc 4,18. Les obres de misericòrdia corporals consisteixen a «donar menjar al famolenc, donar beure als assedegats, vestir els nusos, acollir els forasters, assistir els malalts, visitar els presos, enterrar els morts.» (MV n. 15a). Pel que fa a les obres de misericòrdia espirituals, es tracta de donar consell als qui el necessiten, ensenyar els ignorants, corregir els pecadors, consolar els tristos, perdonar les ofenses, suportar amb paciència les persones molestes, pregar Déu pels vius i pels difunts» (ib.).

A propòsit, el Papa cita les paraules de sant Joan de la Creu: «Al capvespre de la vida t'examinaran en l'amor»²¹. I ara reprenc textualment l'examen de consciència que ens proposa el Bisbe de Roma: «Hem donat menjar al famolenc i beure a l'assedegat. Hem acollit el foraster i vestit el nu. Dediquem temps a acompanyar el malalt o el presoner» (cf. Mt 25, 31-45).

«Igualment –continua el Papa– se'ns preguntarà si hem ajudat a superar el dubte, que fa caure en la por i que

20. És oportú citar aquí el *Catecisme de l'Església catòlica* n°2447: «Les obres de misericòrdia són les accions caritatives amb què acudim a ajudar el nostre proïsme en les seves necessitats corporals i espirituals (cf. Is 58, 6-7, He 13, 3). Instruir, aconsellar, consolar, confortar, són obres de misericòrdia espirituals, com perdonar i suportar amb paciència. Les obres de misericòrdia corporals consisteixen principalment a donar menjar al qui té fam, acollir el qui no té aixopluc, vestir el despulat, visitar els malalts i presos i enterrar els morts (cf. Mt 25, 31-46). En un altre context, el del sagrament de la penitència, a propòsit de les indulgències i de les penes temporals del pecat (és a dir, l'afecte malsà per les conseqüències del pecat que ens replega sobre nosaltres mateixos i ens tanca a Déu), el Catecisme recorda que «el cristià (...) ha d'esforçar-se per acceptar com una gràcia aquestes penes temporals del pecat; i, a través de les obres de misericòrdia i de caritat, així com per la pregària i les diferents pràctiques de penitència, ha de treballar per despul·lar-se completament del 'home vell' i revestir-se del 'home nou'» (cf. Ep 4, 24). (n. 1473)

21. SANT JOAN DE LA CREU, *Palabras de luz y de amor*, § 57, citat en MV 15b al final.

---

sovint és font de soledat; si hem estat capaços de vèncer la ignorància en què viuen milions de persones, sobretot els nens privats de l'ajuda necessària per ser rescatats de la pobresa; si hem estat capaços de ser pròxims a qui estava sol i afligit; si perdonem el qui ens ha ofès i rebutgem qualsevol forma de rancúnia o de violència que condueix a la violència; si hem tingut paciència seguint l'exemple de Déu que és tan pacient amb nosaltres; finalment, si encomanem al Senyor en la pregaria els nostres germans i germanes.» (MV 15b).

La fe cristiana com a experiència ens permet de constatar l'amor que Déu ens té, i també d'acollir la seva gràcia i de fer-li confiança. *Credo in Deum*, «jo» crec de manera dinàmica posant la meva confiança en Déu, abandonant-me a la seva misericòrdia, compartint també aquest amor amb els altres, aprenent així a fer de la nostra vida una vida donada, oferta. Només si vivim una trobada «personal» amb el Crist, podem «fer Església» i «anar a...» (cf. EG 264-267)²². Això, ho va subratllar Bernard Quintard ja a l'obertura del nostre col·loqui: el Crist entra en diàleg amb nosaltres per comprometre'ns a viure plenament la nostra humanitat. ¿O és que, en definitiva, no consisteix en això el misteri de la santedat, entesa com a «santificació» gràcies a aquesta relació de Déu amb nosaltres? Ser present *al cor d'aquest món* per fer-lo més humà segons aquesta lògica del do ¿no és «santificar-lo»? fer-lo més bonic, més fraternal, més habitable, més conforme al somni de Déu?

22. Seguint del seu predecessor, el Papa Francesc no es cansa de repetir aquestes paraules de BENET XVI que ens porten al cor de l'Evangeli: «Hom no comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó pel trobament amb un esdeveniment, amb una Persona, que dona un nou horitzó a la vida i, amb això, una orientació decisiva» (EG 8, citant BENET XVI, *Deus caritas est*, n. 1). El Papa hi convida cadascun de nosaltres: «Invito cada cristià, en qualsevol lloc i situació en què es trobi, a renovar ara mateix el seu trobament personal amb Jesucrist o, almenys, a prendre la decisió de deixar-se trobar per ell, d'intentar-ho cada dia sense descans» (EG 3). ¿No és aquí, tal volta, on es troba en definitiva el misteri de la santedat com a «santificació» gràcies a aquesta relació de Déu amb nosaltres? ¿Estar present al cor d'aquest món per fer-lo més humà segons aquesta lògica del do, no és ja «santificar-lo»? fer-lo més bonic, més fraternal, més habitable, més conforme al somni de Déu?

Diaconia i eucaristia: fer-nos allò que rebem!

L'última reflexió es refereix a la relació que hi ha entre diaconia i eucaristia. Com deia recentment un eminent teòleg italià, Pierangelo Sequeri, en les nostres societats basades sobre els resultats i l'eficàcia, l'assemblea eucarística és l'únic lloc on, repetidament, es parla del do de si, i es parla fins i tot de donar la pròpia vida! El «memorial» (actualització) del sacrifici de Crist, acomplert una vegada per totes, té evidentment implicacions ètiques per als que hi participen. Però més enllà d'aquest aspecte «moral» de la missa, voldria subratllar l'abast «eclesiològic» de l'eucaristia: ¿de quina manera contribueix al creixement de l'Església, i molt concretament a l'edificació de les nostres comunitats parroquials?

L'Església *pren cos* per l'anunci de la Paraula i per acollir-la en la fe (Paraula anunciada), pels gestos sacramentals de la gràcia (Paraula celebrada) i per la pràctica evangèlica (Paraula viscuda), de tal manera que els creients participin de la vida divina i prenguin part en la comunió eclesial (cf. SC 41b; LG 23a, 26a; CD 11). Què succeeix en l'acció eucarística? Escoltant la Paraula de Déu i per l'acció de l'Esperit Sant, els batejats presenten al Pare la seva vida per Crist –amb ell i en ell– com a «sacrifici d'acció de gràcies». En l'eucaristia, en efecte, l'assemblea ofereix vertaderament el sacrifici del Fill que la reconcilia amb el Pare; l'assemblea entra en la Pasqua del Crist i, com el seu Mestre i Senyor, els fidels esdevenen «per als altres»²³. Per ell, amb ell i en ell²⁴.

23. L'eucaristia és l'acte en què Déu vincula els éssers humans amb ell oferint-los d'entrar en la Pasqua del seu Fill per morir a ells mateixos i ressuscitar amb ell. La comunió amb Crist que s'ha donat ell mateix «com a rescat per tothom» (cf. 1 Tm 2,6) compromet els batejats en el seu ser «per tothom». Això esdevé la seva manera de ser! «Només estant en comunió amb ell, escrivia Benet XVI en la seva encíclica *Spe salvi, podem* realment arribar a ser per als altres, per a tots» (n° 28, el subratllat és meu).
24. L'Església és de l'ordre del signe al mateix temps que anticipa això que anuncia, una humanitat reconciliada –alhora do i exigència de fraternitat. És la seva funció sacerdotal: és certament *signe* d'aquesta part d'humanitat ja aplegada per l'aliança, però al mateix temps és també *instrument* d'aquesta salvació per als qui no en formen part. Si l'Església està destinada a *reunir* tots els pobles, primer que res els ha de *representar*. Ella intercedeix per una multitud innumerable, pels de l'exterior, pel món. Assumeix, davant Déu, un rol de representació, de posada en relació, i fins i tot de reconciliació: es tracta de reconciliar el món amb Déu. Aquest rol que és el de Crist, és també, al seu nivell, el de l'Església. Cf. el M.-Th. DESOUCHE i J.-Fr. CHIRON, «Une Église en naissance. Mises en perspective et questionnements (2/2)», *Esprit & Vie* 240 (2011), pàg. 21 i 22. La representació entesa

---

L'acció eucarística és el gresol de la diaconia. I això en una triple dimensió. D'entrada, té una dimensió *anamnètica*: fa memòria del Crist –de l'esdeveniment salvador de la seva Pasqua i per la Pentecosta del seu Esperit–, i actualitza el do que Crist ha fet d'ell mateix per la salvació del món. L'acció eucarística associa a aquest memorial tots els éssers humans pels quals Crist ha donat la seva vida. L'Església té aquí un rol de *representació*. Ella és aquesta part d'humanitat que, pel memorial de Crist, entra en aquesta lògica del do, de la sobreabundància del do. En una paraula, entra en la lògica de la gràcia!

L'eucaristia comporta també una dimensió *epiclètica*, i això vol dir que invoca l'Esperit sant sobre el pa i el vi perquè esdevinguin el cos i la sang de Crist, i l'invoca també sobre l'assemblea perquè sigui aplegada en la unitat i esdevingui, per això mateix, signe i llavor del Regne. La comunitat eclesial té un rol *sacerdotal* en continuïtat amb Crist, l'únic sacerdot, l'únic mediador, que posa el món en relació amb Déu. Aquest rol sacerdotal és, per la seva mateixa naturalesa, un rol d'*intercessió*.

L'eucaristia té finalment una dimensió *prolèptica*: ja que és el lloc en què el cos eclesial, alimentat amb el cos eucaríctic, és cridat a anticipar allò que espera mitjançant el seu testimoniatge comunitari i mitjançant el compromís quotidià dels batejats. I ja sabem què és allò que espera: una humanitat reconciliada, l'acompliment de l'Aliança. És un rol *simbòlic* pròpiament dit: dona consistència al cos eclesial de Crist «amb Déu» i «per al món». L'assemblea anuncia i anticipa allò que la humanitat espera! Per tant, la contribució de l'Església no se situa només en el pla de l'eficàcia (indispensable!) del treball social (gràcies a la professionalitat de les seves obres socials). La contribució és simbòlica i en definitiva sacramental: l'Església fa present allò que és esperança (la reconciliació de la humanitat) i alhora ja és també realitat

---

d'aquesta manera és el fonament teològic d'una cultura de la minoria que no vulgui ser sectària, sinó oberta: «Les nostres comunitats hauran de continuar respectant l'estatut de minories humanament i evangèlicament positives: no replegades, ni agressives, o fomentant el ressentiment o la nostàlgia; sinó minories-testimoni, en sentit sacramental» (pàg. 22).

(per la Pasqua de Crist i el do del seu Esperit). Aquesta perspectiva escatològica fonamenta «el compromís en el món com a prolongació ètica de la Bona Nova»²⁵. Això evoca la caritat com a virtut *teologal*, és a dir, primer que res i sobretot com actitud fonamental *de Déu* –la seva donació total que ens fa per Jesucrist i en el seu Esperit— que suscita la nostra llibertat perquè responguem al seu amor que és sempre primer.

Els batejats, quan combreguem amb el cos de Crist i viuen del seu Esperit, són cridats a viure la dinàmica de l'amor de Déu i tot el que aquest amor suscita: l'amor degut al Pare (per Crist en l'Esperit), l'amor degut als germans i germanes («estimaràs el teu pròxim...»), i l'amor degut a si mateix («... com a tu mateix»). D'aquesta manera exerceixen «el ministeri [=servei] d'edificar el cos de Crist» (cf. Ef 4,12), oferint-se ells mateixos «com una víctima viva, santa i agradable a Déu» (Rm 12,1).

Fent dels batejats el cos eclesial del seu Fill, Déu els envia com a testimonis de l'aliança i com a artesans del món nou, inaugurat en la seva Pasqua i la Pentecosta de l'Esperit. L'Església es fa «diaconal», és a dir servidora, lliurada del tot al servei de la humanitat; és així com dona gràcies en l'únic culte donat a Déu, un culte que relliga acció litúrgica i servei del món. Concretament la comunitat eclesial *en aquest lloc* és cridada i... enviada a situar-se allí on l'ésser humà ha de ser reconegut en la seva dignitat de fill de Déu i on la nostra humanitat és cridada a ser més fraternal²⁶.

Creant teixit social, teixint relacions humanes i humanitzadores, fent més solidaria la societat, els cristians tradueixen en el dia a dia concret allò que la Pasqua del Crist va inaugurar, allò que *ja* s'ha aconseguit però *encara no* s'ha realitzat plenament. D'aquesta manera els cris-

---

25. É. GRIEU, *Un lien si fort. Quand l'amour de Dieu se fait diaconie*, Bruxelles – Montréal – Ivry sur Seine, Éd. Lumen Vitae – Éd. Novalis – Éd. de l'Atelier, coll. "Théologies pratiques", 2009, p. 140.

26. COMISSIÓ EPISCOPAL PER LA DIACONIA, *La diaconie dans la vie des paroisses. Guide pratique*, Bruxelles, Licap, 2007, n.31: la missió de l'Església és primer que res la de «restituir a tots els éssers humans aquesta dignitat fonamental de fills de Déu».

---

tians fan obra divina ja que Déu ha lligat la seva sort a la reeixida de la nostra humanitat. Això que nosaltres celebrem en l'eucaristia compromet allò que esperem pel que fa a l'acompliment de la història, a la reeixida de la nostra humanitat, a l'acollida del «Regne que ve». La participació a l'eucaristia ens compromet en la «diaconia de Crist» i fa de nosaltres un poble tot ell sacerdotal.

* * *

«No es neix cristià. Se n'esdevé», recordava en aquest col·loqui mons. Jean-Claude Boulanger, bisbe de Bayeux-Lisieux. Incessantment hem d'*esdevenir* cristians i la singularitat de la nostra situació és que l'Església viu per primera vegada en un món secularitzat i una societat de consum. Són en concret els nostres contemporanis, els qui hem d'estimar i evangelitzar. Seguint els passos de Jesús; nosaltres estem cridats a anar cap als nostres contemporanis, en particular cap a les persones que estan a l'aguait d'una esperança, sobretot quan porten damunt seu les ferides de la vida. Ara bé, Crist ha vingut perquè els éssers humans «tinguin vida, i en tinguin a desdir» (Jn 10,10). Per això, ell ha donat la seva vida «per tothom» (cf. 1 Tm 2,6).

El servei que l'Església fa a la humanitat –la seva diaconia– ¿no és potser viure aquesta lògica del do, fins a l'extrem (cf. Jn 13,1), en l'únic sacrifici que ens reconcilia amb Déu, entre nosaltres, i amb nosaltres mateixos, el sacrifici del Crist: «Amb una sola oblació, ha portat per sempre a la plenitud els qui ara són santificats» (cf. He 10,14)?

Com a cos eclesial de Crist nodrit del seu cos eucarístic, l'Església ha de ser –en paraules i en fets– *com* un sagrament de la unitat del gènere humà i de la salvació (cf. LG 1, 48b; GS 45 §1). L'Església significa –i alhora fa realitat– el projecte d'aliança de Déu amb la nostra humanitat per portar-la a la seva plenitud. Res més que això. Aquesta és la diaconia del poble de Déu. És ben bé aquí on ha de bategar el cor de la parròquia.

IV. Obrador

Presentem dos articles que es complementen de caire pastoral i referents a les parròquies.

Un intenta plantejar unes **propostes pastorals en temps de crisi** i l'altre mira de concretar més una qüestió de la que se'n parla molt des de fa temps i **exposa possibles passos a fer en la responsabilitat compartida a les parròquies i als arxiprestats**.

Inevitablement, algunes qüestions es repeteixen en un i altre article.

En el primer, es comença preguntant-se sobre la possibilitat de fer propostes en temps de crisis, i partint de les necessitats que cada parròquia ha de respondre, exposa de manera senzilla la missió de les parròquies en general, les dimensions i actituds bàsiques de la pastoral. Un cop posats aquests fonaments, intenta fer unes propostes generals i unes de concretes per cada àmbit de la pastoral, per a les parròquies avui, davant de les crisis i canvis que es viuen. Acaba l'article amb dos "atreviments": una proposta de Mapa pastoral per a Catalunya i uns desigs eclesials pel futur.

En el segon, partint d'on som i d'on venim en la coresponsabilitat, i dels passos que moltes parròquies i arxiprestats ja han fet, es proposa un decàleg de possibles passos a fer per avançar en la responsabilitat compartida.

Val la pena llegir-los un darrere l'altra, i amb un to, no tant de descobrir-hi propostes massa noves, sinó per no oblidar un debat en el que tots hi podem participar i dir-hi la nostra a partir de l'experiència pastoral viscuda, com he intentat fer amb tota la humilitat, senzillesa i relativitat.

Propostes pastorals en temps de crisi

---

per Quim Cervera, sociòleg i membre del Seminari de Teologia Pastoral de la FTC

Estem en un temps de crisi

Fa temps que al planeta patim un conjunt de crisis: d'alimentació, energètica, mediambiental. A Occident des del 2008 s'ha desenvolupat una crisi (induïda?) financera, econòmica, immobiliària. Totes aquestes crisis tenen un component polític (que a Catalunya té unes determinades coordenades), d'ètica, i de valors, i religiosa. Tot té conseqüències de caire eclesial i pastoral. Totes aquestes crisis tenen també conseqüències injustes, d'indignitat, sobretot en les capes més baixes de la societat.

Preguntes davant del plantejament de propostes pastorals

Ens podem preguntar, davant d'aquests temps de crisi, ¿podem aventurar propostes pastorals per a tot tipus de població? Amb el pluralisme de persones, famílies, educacions, cultures, capes socials, edats, maneres de veure la vida i de viure-la, itineraris religiosos-eclesials-pastorals diferents, clarament no podem plantejar-nos propostes pastorals universals.

També ens podem preguntar si han de ser per a tot tipus de recurs o institució eclesial. Ens cal acceptar que hi ha d'haver molts tipus de propostes i molts tipus de recursos pastorals. Ens cal acceptar que en principi tota proposta pot ser vàlida i que ha de ser verificada en la pràctica real. Ens cal un discerniment constant en el

---

diàleg respectuós de les diferents propostes. Aquest discerniment i diàleg crec que s'ha de fer a la llum de l'evangeli, a la llum de les necessitats de la gent que tenim al nostre entorn, a la llum del Vaticà II i del Concili Tarraco-nense (com a referents comunitaris intensos), i a la llum de les experiències pastorals que hem conegut, valorat, verificat...

Em centraré en propostes per a les parròquies dels nostres barris, ja que és el que més conec i he experimentat.

Les propostes per a les parròquies també venen fecundades per l'experiència dels moviments d'Acció Catòlica que ens poden ajudar molt a veure com avançar en el regnat de Déu i en l'experiència cristiana.

Les necessitats actuals a les que la parròquia pot respondre i que poden esdevenir reals oportunitats, són de:

1. Identitat
2. Comunicació
3. Comunitat
4. Participació
5. Ser acollits, escoltats, reconeguts , valorats, tractats i acceptats com a persones
6. Espiritualitat
7. Fer festa, celebrar...
8. Formació
9. Atendre a persones en situacions de pobresa, de precarietat i marginació, immigració...

Missió de la parròquia

La parròquia és una **comunitat cristiana** arrelada en **un territori**, en un barri o poble, en un medi, una població que té una història, una economia, una política, una cultura...i per tant té per missió l'evangelització en un territori i d'un territori. Amb la seva població.

La parròquia és per a tothom (A.Borras). Està oberta a tot tipus de persones, de totes les edats, capes socials, ètnies, situacions humanes, familiars, educatives, eco-

nòmiques, ideologies, cultures, ... És una comunitat acollidora.

La parròquia és per a tot (A.Borras). Es una comunitat cristiana que intenta desenvolupar les diferents dimensions de la pastoral.

La parròquia téla dimensió “cara enfora”, és a dir la missió de l’església, que conté:

- Descobrir la presència de Déu i del Crist viu i resuscitat en l’entorn.
- Detectar els valors evangèlics existents en l’entorn.
- Promoure el testimoni, el gest, la paraula i l’acció evangèlics de tots els cristians i cristianes.
- Donar testimoni de Crist com a comunitat en el territori.
- Col·laborar en la construcció del regnat de Déu (de justícia, pau, igualtat, llibertat, amor...) en l’entorn, especialment a favor dels més necessitats.
- Anunciar el Crist i el seu Regne.
- Denunciar el que és contrari als valors del Regne.

La parròquia té també la dimensió “cara endins” és a dir la comunió, que conté:

- Descobrir les qualitats de les persones perquè les posin al servei de la comunitat.
- Cuidar de la comunicació entre les persones i els grups.
- Engendrar petites comunitats, grups que relacionin fe i vida.
- Mediar en els conflictes que apareguin.
- Construir la fraternitat.
- Organitzar-se de forma corresponsable, que transparenti la igualtat evangèlica de tothom.

Recordem les 4 dimensions de la pastoral:

1. Celebració de la fe.
2. Ensenyament de la fe. Evangelització, catequesi i teologia

-
3. Acció social i compartir els bens.
  4. Governança i responsabilitat compartida.

Actituds pastorals bàsiques

En general, podríem afirmar que les actituds pastorals bàsiques, són tres:

1ª Analitzar de forma explicativa i interpretativa la realitat social i eclesial:

- Observant i escoltant.
- Cercant el coneixement de la història, els processos de la gent, del barri, poble, ciutat, parròquia.
- Analitzant causes i efectes.
- Des del punt de vista dels més desfavorits de la societat.

2ª Actuar a la llum de l'evangeli, per la construcció del Regne:

- Anunciar el missatge de l'Evangeli.
  - Assumir el que és evangèlic (de la realitat) i reconèixer-ho com oportunitat per al testimoni d'estil de vida, d'acció i de paraula.
  - Denunciar el que és contrari a l'evangeli (injustícies, opressions, pors, odis, mentides, enveges, egoismes, insolidaritats, violència,...) per "purificar" la realitat.
  - Transcendir el que dóna la realitat de l'entorn, per anar més enllà i transformar-la en favor dels més necessitats, seguint l'obra de Jesucrist.
- Donar raó de la pròpia fe.
  - Transmetre-la des del testimoni personal, des de les relacions interpersonals.
  - Comprometre's responsablement en una acció social transformadora.
- Afavorir la vivència profunda de la fe: l'experiència de la festa, l'estar a gust, la gratuïtat, la capacitat de gaudir, la joia.
- Evitar:
  - els moralismes, simplismes, generalitzacions, estereotips, judicis precipitats, prejudicis, tòpics, activismes, culpabilitzacions, especulacions, idealismes i catastrofismes.

-
- El voluntarisme i el protagonisme.
  - Imposar la nostra voluntat.
  - Ser optimistes però no ingenus (“pessimisme” de la intel·ligència i “optimisme” de la voluntat, esperançats)
  - Actuar amb estil educatiu i pedagògic:
    - Proposar i no imposar.
    - Revisar els objectius, les accions, les actituds.

3ª Construir comunitats obertes, participatives i responsables

- Valorar la comunitat cristiana com a referència:
  - Com espai per compartir.
  - On deixar-se corregir fraternalment.
  - On aprendre a ser germans.
- Adoptar un estil missioner, evangelitzador, obert al barri, poble, ciutat.
- Afavorir l’atenció, l’acompanyament, el servei a la persona humana concreta i als seus problemes (servei d’acollida, escolta i coneixement de l’altre).
- Crear espais de confiança de trobada, de compartir el que es viu.
- Tenir cura de les relacions personals.
- Animar grups i acompanyar-los en la relació fe-vida.
- Celebrar la vida i la fe de forma viva, participativa, atractiva i entenedora.
- Treballar en equip.
- Descobrir i recolzar les qualitats de cada persona, trobant les adequades per al desenvolupament de cada servei (discernir els diferents carismes).
- Fomentar la formació permanent pastoral, teològica, bíblica, social...
- Fomentar la participació com aprenentatge real de responsabilitat compartida en les decisions i organització de la comunitat.
- Programar objectius, mitjans i recursos.
- Acceptar, tolerar i respectar la pluralitat de formes de viure la fe i d’entendre la relació entre la comunitat de fe i la societat civil.
- Crear teixit social.
- Buscar camins de diàleg i cooperació entre les diverses confessions cristianes i les diferent religions.

Proposta general a partir de les necessitats actuals i de la missió de la parròquia

En el procés globalitzador en el que estem en el qual la comunicació és molt important però ens costa comunicar-nos tu a tu, l'evangelització caldrà fer-la més com els primers cristians a través de les relacions interpersonals d'amistat sobretot, també familiars, laborals, veïnals i a través de grups comunitaris i moviments. Aquests, humilment, testimonien l'amor de Déu enmig nostre i no tenen vergonya d'explicar-ho, de dir el sentit que ells donen a la seva vida, però ja sense utilitzar recursos potents, poderosos, que costen alts preus econòmics, o de prestigi.

Davant d'un món global que sovint individualitza, despersonalitza és important oferir propostes comunitàries. Ens cal crear comunitats cristianes arreu. Tot cristià/ana en pot crear. Ens cal valorar com a comunitats cristianes les parròquies (que a més poden ser "llevadores" de nuclis més petits comunitaris), els moviments, els grups, el que poden crear les escoles o altres institucions cristianes. Les comunitats cristianes ens aporten i ajuden a construir la identitat de persones, de germans/es, i de fills/es de Déu.

Ens calen unes parròquies que celebrin autènticament la fe, amb un llenguatge i signes entenedors. Es tractaria de procurar unes celebracions eucarístiques molt participatives, i també les celebracions de la paraula, les pregàries o les celebracions d'altres sagraments... Necessitem unes parròquies que ensenyin més a través de l'experiència de Déu, i no tant a través de discursos. Cal que creïn espais de diàleg, d'autèntica comunicació humana, perquè la gent expressi el que sent i viu de debò. És convenient utilitzar el llenguatge audiovisual i el de les noves tecnologies però viscut. Ens calen unes parròquies que acullin, acompanyin, atenguin en la seva dimensió física, econòmica, psíquica, espiritual, relacional, associativa als més pobres. Ens calen unes parròquies ben organitzades, dirigides i animades en equip, amb responsabilitat compartida amb diferents ministeris.

La bona entesa, la bona comunicació entre els membres de la parròquia, la bona organització, i el ser una veritable comunitat de germans/és, no solament fa més eficient la missió evangelitzadora sinó que aquesta realitat mateixa organitzativa de comunitat ja és en sí testimoni transparent evangelitzador. Una comunitat més participativa, amb responsabilitat compartida, amb treball en equip, amb decisions on hi participa tothom, i més democràtica, no solament és un millor recurs i mitjà, sinó que ja comunica un estil més evangèlic.

Ens calen unes parròquies connectades amb senzillesa, sense pretensions ni lideratges, amb la xarxa associativa d'entitats del poble, barri, ciutat, amb les seves festes, tradicions i cultura i amb les diferents administracions sobretot per servir millor i amb cooperació als necessitats. Hem d'anar caminant vers unes parròquies gens autosuficients que necessiten de les altres parròquies de l'entorn i tot fent xarxa, tenen serveis i activitats pastorals comunes (agrupacions parroquials, arxiprestats). Unes parròquies que es complementen amb les comunitats i grups de base, amb els moviments, les escoles cristianes, i elaboren projectes pastorals en comú i els porten a terme.

Ens calen moviments i grups de frontera, que es relacionin amb normalitat amb el món del treball, de la ciència, del pensament, de la política, de l'economia, de la cultura, de l'art...

Propostes concretes, en temps de crisi, per a cada àmbit de la pastoral en la parròquia

Per sintetitzar les actituds pastorals i concretar-les en accions en cada dimensió de la pastoral podem proposar uns conjunts de qüestions a debatre i aplicar en cada parròquia, segons la situació singular de cadascuna.

1. Propostes per a la celebració de la fe

- Més animació, participació, sentit de festa...
- Preparació prèvia de les eucaristies.
- Celebracions de la Paraula preparades, animades i realitzades per laics/ques.

-
- Ministeris laïcals.
  - Pregàries i lectures de l'evangeli comentades a les cases, entre familiars, amistats, veïns, socis d'entitats...

2. Propostes per a l'ensenyament de la fe. Evangelització, catequesi i teologia

- Formació:

- Per ser bons testimonis de l'evangeli.
- Per donar raó de la fe.
- Per tirar endavant accions en l'entorn. Es tractaria de reunir els cristians/es que estan en entitats del barri per alimentar la seva fe.
- De persones animadores de grups d'estudi d'Evangelí.
- En catequesi, teologia, des de la vida, l'acció,...

- Evangelització:

- Valor del testimoni i de la relació tu a tu.
- Presència i testimoni públic com a comunitat a la ciutat, barri, poble.
- Valor de l'acció transformadora de l'entorn.
- Constituir grups d'Estudi d'Evangelí (o grups de fe i vida) a les parròquies, a les cases amb familiars, amics veïns, amb gent d'entitats del barri...
- Pla de comunicació de la parròquia: cara endins i cara enfora (envers el barri).
- Projecte de relació entre parròquia i barri (entitats, coordinadores, festes, ajuntament...).
- Denúncies d'injustícies.
- Anunci de la Paraula en altres indrets: entitats barri, banc del temps, festes...
- Relació i accions comunes amb els moviments evangelitzadors.
- Relació amb les escoles cristianes del barri: accions comunes celebratives, catequètiques, campanyes socials, de joves...
- Pastoral d'adolescents i joves: grups, moviments...

- Catequesis:

- Acollida i preparació als sagraments feta per laics/ques

-
- Catequesi continuada: com?: misses familiars, catequesis familiars, cinemes-fòrums, bere-nars,...
  - Desenvolupament de la post-catequesi de prime-ra comunió i de tots els processos posteriors a la celebració d'un sagrament.
  - Pensar itineraris de fe plurals per diferents perso-nes en situacions humanes i de fe diferents.
  - Formació de nous catequistes.
  - Catequesi interparroquial: centres catequètics amb professionals i voluntaris ben formats...

3. Propostes per a l'acció social i compartir els bens.

- Atenció als més necessitats:
  - "Donar el peix".
  - "Donar la canya".
  - "Ensenyar a pescar".
  - "Acompanyar i apropar al riu".
  - Atenció adequada als més necessitats: desenvolupant l'autonomia, l'autoestima, auto-allibera-ment, treball grupal i comunitari, escoltar la seva vida, deixar-se evangelitzar per ells/es...
- Pastoral de la salut.
- Denúncia.
- Crear processos d'autoalliberament: grups d'autoaju-da, autoestima, augmentar el nivell d'iniciativa, de dignitat, de transformació personal i social
- Projectes interparroquials integrals: Associacions, Fundacions per atendre als diferents àmbits. Infants, joves, adults, dones, toxicòmans, malalts mentals, gent gran, banc d'aliments...
- Crear associacions, entitats o centres d'atenció a di-ferents tipus de persones necessitades si en el barri o en el poble, no hi són. Realitzar-ho en col·laboració amb altres entitats del barri o del poble.
- Relació i cooperació amb les administracions i amb altres entitats socials, que treballen amb els més necessitats.
- Financiació triple de les accions socials: donatius-quotes, administracions i altres fundacions.
- Sensibilització als barris i a les comunitats cristia-nes sobre les situacions socials.

---

4. Propostes per a l'acolliment

- Equip d'acolliment.
- Formació d'acollidors.
- Projecte d'acolliment.
- Permanències per torns a la parròquia.
- Projecte de despatx interparroquial.

5. Propostes per a centres d'esplai, escoltes, centres culturals catòlics...

En algunes parròquies apareix un problema en la relació amb aquests grups i es repeteixen els "jocs rituals" expressats en les frases: "Fa temps ocupen locals" i "no apareixen per la parròquia" o algunes de semblants. Llavors ens hauríem de preguntar: ¿què és millor treure'ls dels locals (amb les conseqüències que això suposa i que a vegades tampoc s'utilitzen després dels locals) i per tant perdre l'oportunitat de relació amb infants i joves o procurar de relacionar-s'hi segons el que vulguin, cerquin, estiguin disposats...?

Si s'opta per continuar la relació, encara que pot ser conflictiva, caldrà, llavors

- partir de la consciència de ser espais i persones evangelitzables properes.
- Promoure la relació personal.
- Realitzar accions comunes: voluntariat social, denúncies que s'hi estigui d'acord, grups de fe, celebracions...
- Donar-los responsabilitat i protagonisme sobre algunes activitats parroquials.

6. Propostes per a la governança i la responsabilitat compartida.

Les raons per un model de responsabilitat compartida són fonamentalment, les següents:

- Els models totalment corresponsables i els ministeris de les primeres comunitats (Fets dels Apòstols i Cartes de Sant Pau)
- El paper del laïcat en el Concili Vaticà II: el sacerdoci universal fonamentat en el baptisme.
- La proposta de creació de comunitats vives i corresponsables del Concili Tarraconense

-
- L'adaptació a una societat laica, democràtica i plural.
  - El treball en equip realitzat i verificat com eficaç i més digne, en moltes institucions
  - La importància i l'eficàcia de la participació.

De fet, en força parròquies, des de fa temps ja s'està intentant portar a la pràctica aquest model i s'han anat acumulant experiències concretes de responsabilitat compartida i de treball en equip, com són:

- Els Equips coordinadors, directors, animadors.
- Els Consells Pastorals.
- Les Unitats Pastorals o Agrupacions parroquials.
- Ministeris laicals.

En tenim exemples a Sabadell (parròquies de Sant Antoni i Sant Josep), de Sant Josep Oriol; a les parròquies de l'Agrupació parroquial de Bellvitge-Gornal, a l'Agrupació Parroquial del Poble Sec, de Sant Andreu del Palomar, de Sant Pacià, de Crist Rei a la Sagrera, a Vilassard de Mar, a les Parròquies de l'arxiprestat de Nou Barris...; o els ministeris laicals a les diòcesis de Lleida, Tarragona, Sant Feliu, i en altres indrets de Catalunya. Per una responsabilitat compartida cal:

- Una bona comunicació interna entre les comissions i grups.
- Una governança parroquial més democràtica, de més participació, i de prendre les decisions en comú.
- Un treball en equip a tots nivells.
- Una relació amb altres parròquia de l'entorn.
- Una bona comunicació i difusió del que és, del que fa, del que anuncia la parròquia envers el seu entorn immediat: entitats, barri o poble,...
- I sobretot un **Projecte pastoral** que ha d'estudiar, treballar, reflexionar comunitàriament i decidir junta-ment sobre:
  - La situació del barri.
  - La història del parròquia.
  - Els grups i comissions que hi ha a la parròquia.
  - Fer una anàlisi de necessitats de la població. Un discerniment de necessitats que pertoca atendre i que es puguin atendre.
  - Una definició, precisió i formulació d'objectius.

-
- Una programació dels objectius, accions i recursos.
  - Una revisió prevista del projecte.

Mapa Pastoral de Catalunya

Fa uns anys algunes diòcesis es van plantejar realitzar un Mapa Pastoral per tal de racionalitzar el territori, distribuir els serveis i recursos, i persones actives pastoralment, i preveure el futur. De fet poc s'ha realitzat en concret. Caldria, potser, tornar a obrir aquest debat, donat el fet de la disminució d'agents pastorals, i d'encaminar-nos vers una nova etapa, més creativa, i de fet amb una reducció de les nostres comunitats, i un procés de semblança a les comunitats primitives.

En aquest sentit si observem el que s'està fent, des de fa temps, en altres indrets del món com a alguns llocs de Llatinoamèrica, d'Àfrica, i en altres llocs d'Europa, amb preparació, reflexió, concientització a base d'anys i amb voluntat eclesial, pastoral, ens podem atrevir a proposar per Catalunya:

- unes 200 "Unitats Pastorals" o "Noves Parròquies més grans", o "Agrupacions Parroquials".
- amb un equip de 6 o 7 persones en cadascuna d'elles (per tant entre unes 1.200 i 1.400 persones amb direcció pastoral, que poden ser una combinació de laics, laiques, capellans i religiosos, i religioses)

Amb aquests equips, en les 200 Unitats Pastorals es podria animar, coordinar i fer funcionar tota la pastoral a Catalunya. Crec que és bo obrir el debat, que tothom hi digui la seva, que es matisin, es perfeccionin aquestes propostes, i es verifiquin...

Desigs per a un futur proper

Serà interessant de veure com les esglésies, les parròquies, els moviments cristians, les institucions cristianes, responen a aquests canvis i responen a les crisis actuals, aprofitant-les com oportunitats pastorals. Es tracta que:

-
- No es converteixin en un ghetto, en un grup tancat.
  - No es llencin a la simple conquesta d'un món vist de manera pessimista, com si estés condemnat, ni es dilueixin en ell, i perdin la identitat.
  - No es presentin amb espectacularitat, amb solemnitats, amb nostàlgia del passat, prepotents, com a únics portadors de la veritat, sinó tal com han de ser, llevat, sal i llum en favor dels més desafavorits.

Caldrà que les esglésies aportin el seu patrimoni espiritual perquè tothom es conscienciï que:

- Els qui estem al Primer Món som uns privilegiats.
- Les mateixes esglésies estan patint un procés de marginació, i això els pot ajudar a apropar-se als que també estan exclosos per altres raons (manca de diners, de socialització, de treball).

Caldrà fer un mapa de les necessitats pastorals diocesanes per veure quines parròquies segueixen essent-ho com a tals, quines parròquies s'agrupen, quines es refuncionalitzen per dedicar-se a altres àmbits de la pastoral, o es dediquen a altres funcions de caire interreligiós, cultural, museístic, de lleure, i quines són les complementarietats i coordinacions entre les diferents institucions pastorals i els diferents itineraris i propostes pastorals segons les diverses poblacions, etc..

“La responsabilitat compartida”

Possibles passos a fer en la responsabilitat compartida a les parròquies i als arxiprestats

---

per Quim Cervera, sociòleg i membre del Seminari de Teologia Pastoral de la FTC

A. On som i d'on venim

Les parròquies, tot i grans diferències entre elles, en general som unes comunitats senzilles, acollidores, esperançades, que més o menys petites i familiars, i amb tendència a esdevenir totes més petites, ens anem envellint.

El nucli actiu de les parròquies anem repetint com en un joc ritual que: “som sempre els mateixos”, que “ens fem grans”, i “som pocs que tots aquests pocs ho fem tot”. El nombre de persones actives en els grups de fe i vida i en les diferents comissions de les parròquies que intenten tirar endavant les diferents accions pastorals no solament no creix, sinó que té una tendència a disminuir. En alguns casos hem reeixit a incorporar noves persones. Aquest nucli actiu ha avançat molt en la consciència madura de batejat que habitat per l'Esperit de Jesús ressuscitat, se sent Poble de Déu, i que ha de posar al servei de la comunitat els dons i qualitats rebudes.

Les persones que participen de les eucaristies dominicals, de la catequesi, de la preparació dels sagraments o són ateses en l'acció social de les parròquies, els costa prendre compromisos de llarga durada al servei de

---

la comunitat. Alguns es comprometen en accions puntuals però a causa que encara tenen una visió tradicional de la comunitat (el capellà és el que “mana”, i li pertoca realitzar la tasca pastoral i els fidels hem de seguir, obeir i ser mers “espectadors passius” de la litúrgia, o de la catequesi, de l’evangelització l’acció social) i a causa de les diferents problemàtiques i necessitats familiars, laborals, de salut o altres, no es disposen a participar activament de manera continuada en la marxa de la comunitat.

Hi ha alguns sectors de cristians que potencialment podrien anar fent passos per formar part del nucli actiu de les comunitats i renovar-lo. Són aquests:

- Els joves, fills/es o nets/des dels que ara formen part dels nuclis actius de les parròquies.
- Els joves dels moviments d’acció catòlica (MIJAC– Moviment d’Infants i Joves Cristians; JOC-Joventut Obrera Cristiana; MUEC-Moviment d’Universitaris i Estudiants Cristians; MCJ-Moviment Cristià de Joves; JARC-Joves Cristians de Comarques)
- Els membre d’altres moviments com ACO-Acció Catòlica Obrera; GOAC-Germandat Obrera d’ Acció catòlica; MPCB-Moviment de Professionals Catòlics; MCPC-Moviment Cristià de Pobles i Comarques-; MCA-Moviment Cristià d’Adults.
- Els pares i mares de la catequesi de primera comunió o postcomunió.
- Els mestres i professors d’escoles cristianes, tant de les ordres religioses com de parroquials, que formen part dels equips de pastoral de l’escola, i altres mestres que també es defineixen cristians.
- Els estrangers, encara que per les seves necessitats laborals, i els canvis de residència, i potser per ser de cultures diferents i trobar-se amb unes formes de celebrar i de fer comunitat diferents del que ells han viscut en els seus països, posen algunes dificultats pel seu procés d’incorporació i de participació comunitària.
- Persones, familiars i veïns que podem incorporar a través de fer grups de pregària, o d’estudi d’evangeli en les cases amb aquells més propers.

B. Passos que moltes parròquies i arxiprestats ja han fet

Moltes parròquies, per no dir la majoria, després del Concili Vaticà II han tirat endavant un conjunt de formes organitzatives que, amb més o menys aproximació, treballen en equip.

- La constitució de comissions pels diferents serveis pastorals, que van ajudant a moltes persones a fer un aprenentatge pràctic de responsabilitat compartida:
  - Comissió de litúrgia.
  - Comissió de catequesis i preparació dels sagraments.
  - Comissió d'ajuda fraterna, acció social, Càritas amb diferents projectes i grups...
  - Pastoral de la salut: comissió de visita als malalts i animació de grups de gent gran.
  - Equip o comissió d'acolliment i despatx parroquial.
  - Consell d'Economia.
  - Comissions de neteja i manteniment.
  - Comissió de comunicació i difusió.
  - Comissions d'excursions, de lleure, culturals...; centres parroquials...que tiren endavant activitats lúdiques i culturals.
  - Esplais i educació del lleure.
  - Consell pastoral.
- La constitució de grups de fe i vida: grups de pregària, d'estudi d'evangeli, de reflexió, catequesi,... que ajuden a reflexionar a fons sobre el nostre ser cristià integralment, incloent la nostra responsabilitat en la marxa de les comunitats.
- En general s'ha procurat que cada grup tingui una persona responsable (que pot anar canviant i tenir un temps de dedicació regulat).
- En algunes (menys, de moment) parròquies la constitució d'equips coordinadors-animadors de 4 o 5 persones que:

-
- Atenen el dia a dia de la parròquia:
    - Treballen aspectes importants de la comunitat.
    - Vetllen perquè es tiri endavant el Projecte Pastoral i els objectius de cada curs.
    - Vetllen per la qualitat de vida de les tasques pastorals.
    - Veuen i responen a casos urgents i hi troben solucions.
    - Preparen les activitats de la comunitat: excursions, festes, recessos...
    - Revisen.

  - Coordinen :
    - El calendari parroquial.
    - Els espais parroquials.
    - Participen del treball arxiprestal.

  - Animen:
    - Les persones del nucli actiu, els responsables de grups i comissions.
    - Els grups de fe i vida.
    - Les comissions d'acció pastoral.
    - Inviten als responsables, i a les comissions o grups a les seves reunions.
    - Els acompanyen en el que sigui necessari.
    - Treballen amb equip amb el capellà.

  - I en relació amb el Consell Pastoral
    - Proposen un ordre del dia per les seves reunions.
    - Proposen iniciatives a debatre.
    - Executen les decisions del Consell.

  - Invitar a que noves persones participin dels Grups de fe i Vida i de les comissions d'acció pastoral i de les instàncies de responsabilitat

  - El treball Interparroquial i arxiprestal.

El fet que s'hagi anat variant la relació entre laïcat i clergat i trencar amb l'esquema capellà-que mana i fidels-que obeeixen i fan el que els diu el capellà, col·laborant amb ell, ha permès que el laïcat ha anat deixant l'excu-

---

sa que “al capellà és a qui li toca fer-ho”, o “que no ens deixa intervenir”, o “que ell ho mana tot”. El clergat ha anat deixant l’excusa que el laïcat no respon, no es compromet de forma continuada (“sempre són els mateixos” i només troba els seus “amics”). Gràcies a l’experiència que si el capellà s’ha posat malalt, o li han donat una parròquia més, o hi hagut un temps sense capellà pel canvi que s’ha produït, o per voluntat pròpia del capellà, el fet de fer el “buit”, s’ha omplert sempre amb un creixement de la responsabilitat dels laics/ques. A vegades val la pena, i és bo fer el “buit” i això val també pels laics quan fa massa temps que estan en una responsabilitat. El “buit” produeix risc, angoixa, inseguretats, vertigen..., però és necessari perquè sorgeixin sorprenentment potencialitats amagades de persones noves.

C. Possibles passos a fer

Dues qüestions prèvies

- 1^a La missió bàsica del cristià és la seva presència evangèlica (ser evangeli vivent amb el seu estil de vida, la seva acció, la seva paraula anunciadora i denunciadora) en la societat, és a dir en:
  - La família,
  - les amistats
  - els veïns i en el barri
  - els companys i el món del treball
  - la vida associativa i social
  - la política
  - la cultura, el lleure...

- 2^a En les relacions amb els altres, entre el laïcat i el clergat, entre la comunitat parroquial i el barri o el poble, sempre es produeixen pors, inseguretats, reïlls, desconeixements, resistències als canvis de mentalitat, d’estructures..., i cal tenir-ho sempre en compte per fer processos pedagògics, amb calma, però avançant, sense ferir, amb prudència però amb personalitat i constància.

1. Seguir el treball de reflexió sobre les actituds i canvis necessaris per compromisos estables en la *responsabilitat de la marxa de la parròquia, com a persones cristianes adultes.*

2. Procurar i consolidar que en cada comissió i grups parroquials hi hagi una persona responsable.

3. Crear equips coordinadors-animadors on no n'hi hagi.

4. Consolidar els equips coordinadors-animadors ja existents.

5. Desvetllar noves vocacions i serveis a noves persones, a través de:

- L'acollida i l'acompanyament personal.
- Cercant persones de les que potencialment podrien participar-hi: joves, pares i mares de la catequesi, familiars, amics, veïns, mestres i membres dels equips de pastoral de les escoles cristianes, estrangers...
- Preguntar-se què passa i per què passa que ens costa tant atraure'ls, o apropar-s'hi, o anar al seu encontre...
- Elaborar camins pràctics per anar incorporant nova gent.
- Potser pel que fa als joves, cal pensar en dedicar una persona jove (fins i tot potser remunerada) per què es dediqui a aquesta tasca d'aglutinar joves i trobin el seu lloc i facin passos perquè participin de les comunitats.

6. Crear, si no existeix una *Comissió o Equip de Difusió i de Comunicació* a les parròquies (i potser a l'arxiprestat)

- Per escoltar les paraules, els gestos, els suggeriments de tothom (en ells hi ha la paraula de Déu que ens parla).
- Per aportar la nostra paraula, el missatge de l'evangeli als altres, per transmetre la nostra experiència de fe en Jesús ressuscitat, a través de:

-
- Els cartells, i cartelleres
  - la taula d'informacions
  - les informacions a les misses, al despatx...
  - vídeos
  - els correus electrònics
  - les xarxes socials
  - els Fulls parroquials
  - les actes i reflexions de les comissions i grups
  - els estudis d'evangeli
  - diversos mitjans de comunicació
  - participar en mitjans de comunicació del barri.

7. Relacionar-se la comunitat com a tal amb el barri.

A més que cada cristià/na participi de diferents entitats i moviments socials del barri, val la pena que cada comunitat parroquial es plantegi quina ha de ser la seva relació, participació, i posicionaments en el barri o en el poble, com a col·lectivitat que és, i això pot ser de diferents formes:

- Participar d'una coordinadora d'entitats.
- Participar en festes, fires, exposicions..., del barri.
- Escriure manifestos sobre situacions de necessitats, pobresa, injustícia, que cal denunciar i fer públic i difondre.
- Participar en actes, entitats, mitjans de comunicació del barri.
- Organitzar actes amb altres entitats.
- Crear entitats al servei de persones desfavorides.
- ...

8. Elaborar un nou projecte pastoral parroquial, interparroquial (d'agrupacions parroquials) i arxipresbital

Es tracta de partir de les necessitats i convertir-les en factibles objectius i llavors posar-hi els camins, els mètodes, els recursos, el calendari i els subjectes que ho realitzaran, i revisar-ho de tant en tant.

- Potser que s'estigui encara realitzant i llavors verificar com va.
- Potser que fa poc que s'hagi fet i potser cal un temps de "calma" i de consolidació.

-
- Potser cal elaborar-ne un de nou ja que fa temps que es va fer el darrer.

9. Caminar vers les Agrupacions Parroquials i les Unitats Pastorals

- Consolidar les que hi hagin.
- Crear-ne de noves.
- El que és molt necessari és anar unificant diferents accions pastorals i veure quines han de ser de les Agrupacions i quines de tot l'arxiprestat.

10. Preparar el futur

- Ens cal veure i d'alguna manera programar el futur. Pensar com ens veiem i com ens volem veure com a comunitats parroquials i com arxiprestat d'aquí a deu anys...
- Preveure la disminució de persones i per tant la necessitat d'unificar esforços, accions...
- Crear institucions comunes que puguin oferir continuïtat a la nostra tasca: Fundacions per l'acció social, centres catequètics, despatx comú, pastoral de joves...
- Pensar què farem del patrimoni d'edificis que tenim, a què els dedicarem en un futur...
- Pensar quantes parròquies necessitarem en el futur en aquest territori.
- Preparar l'etapa nova que es va obrint en l'església i en els nostres barris i a la societat i preguntar-se ¿com s'haurà d'exercir la missió de la comunitat cristiana? ¿com ho podem fer?

V. Mirada evangèlica

Sobre la classe obrera en la seva vida relacional i quotidiana

---

per Quim Cervera, sociòleg i membre del Seminari de Teologia Pastoral de la FTC

En la Pastoral obrera estem molt acostumats a valorar evangèlicament les capes treballadores en el que tenen de positiu en la seva història de lluita per una disminució de la jornada de treball, per la vida associativa, per un canvi de sistema econòmic, per la cultura; també en les seves actituds de solidaritat, generositat, entrega, paciència, constància..., i en les seves sensibilitats per la justícia, la igualtat i per una vida més digna.

Potser no ens hem fixat tant en la seva vida quotidiana, relacional, familiar que demana una anàlisi no solament social sinó també psicològica que ens permet conèixer no solament els valors sinó també els sofriments, les defallences, els dèficits, els buits, on també s'hi mou l' Esperit d'amor de Déu.

En aquesta mirada intentaré entrar en el món afectiu, en les relacions de parella, les que s'estableixen entre pares, mares i fills, entre veïns, en els aspectes educacionals, costumaris que poden mostrar-nos una cara potser més oculta de la classe obrera.

Gràcies als meus 22 anys de rector a la parròquia de Santa Maria del Gornal, 16 dels quals vaig fer-me veí del barri, i gràcies als contactes amb la gent de Bellvitge i d'altres zones força perifèriques on viuen les capes populars més senzilles, puc donar una visió, ben segur, subjectiva i molt relativa, de tot aquest món obrer proce-

---

dent la majoria del món camperol de les terres d' Andalusia, Extremadura, Galícia i de les Castelles. Per tant possiblement molts dels elements analitzats tenen el seu origen no tant directament en el fet de ser assalariats i de viure en l'àrea metropolitana barcelonina, sinó pel fet d'haver viscut en altres terres hispàniques, per haver tingut una infància rural, per haver passat pels dols i tràngols de la immigració, i per haver-se trobat amb pocs recursos a la terra d'acollida tot i que amb el temps s'hagin anat adaptant i hagin obtingut una vida més digna, estable i confortable. De totes maneres em fixaré més amb les persones i famílies que, o han arribat a la marginació, o hi han estat a punt, o tenen risc d'exclusió social. Aquest tipus de famílies ens indiquen molt sovint on estan els veritables problemes, les tensions, els dolors, els espais buits d'insatisfacció i les causes de moltes situacions psico-socials.

Molts dels ingredients que analitzaré no són exclusius de les capes treballadores. A més, si em decantaré més en les dificultats, en els dèficits, no vol dir que no tinguin els valors abans esmentats i molts d'altres.

Aquesta anàlisi inclou una crítica que vol ser feta des de l'estimació i des de la fidelitat a la realitat, i amb un intent de mirada des de l'evangeli, per poder avançar tots vers la dignitat, la llibertat i la fraternitat i no obviar les qüestions complexes i de difícil resolució. És una crítica feta des d'una altra experiència vital i social, i per tant no amaga una visió en part aliena i en part fruit d'una distància que entreveu certes incomprendions i dificultats subjectives per relacionar-s'hi i adaptar-s'hi. Per més esforços que fem, mai serem dels "seus".

Exposaré de forma ordenada els diferents elements observats:

1. Elements personals

1.1. Dificultats per:

- Mostrar-se necessitat, feble...que comporta un cert "orgull" i amor propi que pot procedir de la necessitat de supervivència.

-
- Reconèixer que un s'ha equivocat.
  - Demanar perdó.
  - Per acceptar-se un mateix, amb les pròpies contradiccions, defecte i qualitats, que a vegades en algunes persones pot comportar o pot esdevenir un sentiment de culpabilitat, de sentir que un “no és res”, d'enfonsament i fins i tot en uns “plantes” com si fossin “les persones més importants del món”.
  - Superar les inseguretats i les dependències de les toxicomanies, d'altres persones, d'objectes, o de la mateixa religió, percebuda com quelcom que et “sotmet” però que un ho necessita.

1.2. *Actituds de:*

- “Llançats” (“echados palante”).
- Una certa “cara dura” per demanar ajudes, que s'exigeixen perquè es creu que es mereixen aquells diners, menjar, afecte, ja que la societat els ha maltractat. Observem com a vegades s'exigeix l'ajut econòmic, material o emocional amb duresa i insistència.
- “Anar de o fer els pobres”, a vegades tot i tenint diners i recursos.
- Incapacitat per canviar conductes habituals que s'han fet “cròniques”.

1.3. *Referents a l'afectivitat*

- Insatisfacció afectiva que pot ser sexual, emocional, de “carícies”, necessitat de sentir-se acceptat, reconegut, valorat, estimat. En les dones es pot trobar més aquest element, en general.
- Zels i enveges relacionats amb ganes d'absorbir o de posseir l'altre o de no deixar o no comprendre que l'altre sigui lliure, que tingui altres relacions. Costa respectar i acceptar el que fa i decideix l'altre.
- Inmaduresa de persones adultes. Sembla com si fossin “adolescents eterns” que esperen sempre l'amor exclusiu del pare-mare de torn que poden ser algunes persones de l'entorn familiar o ami-

---

cal, o un grup, o la parròquia, o una associació, o el mateix Estat i els seus representants. Davant de certes actuacions, dóna la impressió que pensen que tenen el dret i el mèrit de ser els únics escollits i dignes de l'amor de tals pares-mares esperats.

- Variació ràpida de l'estat d'ànim, el que significa que moltes accions i reaccions són fruit directe i exclusiu del món sentimental. Una persona pot ser molt afectuosa i amb poc temps acusar, criticar o a la inversa.
- Necessitat de "ser el centre", de ser atesos i ràpidament, de ser protagonistes en una societat que els ha deixat al marge, sense veu, sense autoritat enlloc, sense capacitat de decisió, sense tenir el mínim de reconeixement digne com a persones...També es nota en actituds de sempre voler més afecte, més diners, més ajudes...
- Demanar molt sovint "mims", que tinguin cura d'ells i que els agreixin el que fan...
- Tenen un sentiment negatiu si no els truquen, si no els avisen per una convocatòria de forma personal, sinó els visiten, o si no es preocupen d'ells quan estan malalts, encara que a vegades no mostrin o no informin de la seva situació. Esperen que l'altre estigui per ells i ho descobreixi.

1.4. Referents a la relació entre el "cor" i el "cap"

- Dificultat per objectivar, per racionalitzar, donar raons i per formular el que els passa.
- Llenguatge molt emotiu, ple d'imatges, de vida concreta, de fets. Facilitat per narrar més que per raonar.
- Predomini de l'inconscient, instintiu, intuïtiu, "primitiu" i dels sentiments per sobre de la raó, de les reaccions "primàries" poc pensades per sobre de la reflexió (més "secundària", més pacient, que es dóna temps per a pensar abans d'actuar).
- En les relacions amb altres i en les accions, posar-hi més el "cor" que el "cap" el que comporta una certa dificultat per posar distància i reflexionar. Sovint aquesta actitud produeix conflictes en les reunions, associacions, relacions humanes, veïnals...
- Alta tendència prioritària a la visceralitat.

2. Elements familiars

- Protecció (“sobreprotecció”?) dels fills i voluntat d’organitzar-los la vida perquè no ho passin tant malament com ells: pagar-los un pis, herències, tenir-los a prop de casa encara que s’emancipin, portar-los o donar-los menjar cuinat encara que ja siguin adults i visquin en casa pròpia, estiguin aparellats...).
- En algunes famílies, es pot arribar, encara que sigui inconscientment a fer “xantatge” als fills, per sentir-los a prop, i finalment per sentir-se útils, tenint cura d’ells, o dels néts.
- Moltes dones estan molt dependents dels homes (marits, companys, o parelles percebudes com a possible...), dels seus horaris, de l’afecte esperat, de ser ateses,...I les dones encara que no arribin a ser maltractades se’n poden sentir per ser gairebé menyspreades, o poc reconegudes en la seva feina, en les seves funcions, i sobretot com a persones.
- Encara pesa molt el masclisme i el sistema patriarcal.
- En moltes famílies (i això es nota més quan l’home es jubila, i quan ja no hi ha els fills a casa, però ja ve de les relacions que s’han anat mantenint i consolidant abans) s’observa que el marit-pare està “agafat” a la televisió i al sofà, o al bar, i/ o al futbol, amb una dona per tant insatisfeta, necessitada de comunicació que l’home no sap oferir. Les dones, en general, s’han relacionat més amb les veïnes, han tingut vida associativa, a la piscina, al Centre Cívic, a la Parròquia o en altres grups, i han avançat més en la seva promoció, obertura, canvi de mentalitat, instrucció i es troben amb uns homes “sonsos”, que només s’han dedicat a treballar a portar diners a casa, i que no han tingut massa vida relacional, amb uns dèficits humans importants, que es transparenten en la vida de jubilat. Moltes parelles entren en crisi i en conflicte per aquesta distància entre l’home i la dona. Hi ha una incomunicació en la parella difícil de resoldre quan no s’ha treballat abans.

-
- També hi ha homes sols, faltats d'afecte, no compresos...

3. Elements relacionals

3.1. Dificultats per:

- Acceptar els altres tal com són...
- Ser tolerants i acceptar els diferents papers, les formes de fer diferents de les persones.
- Respectar la independència dels altres, dels fills, dels amics, companys de feina, d'entitat, veïns...
Molta facilitat per intervenir en la vida dels altres.
- Cercar les causes on tots tenim responsabilitats, o les causes estructurals, socials (a no ser que s'hagi estat associat a un sindicat, partit, o associació i s'hagi après a analitzar més enllà i més a fons). Fàcilment es cerquen culpables quan passa algun fet.
- Per compartir espais amb altres persones.

3.2. Actituds

- Queixes, laments i fins i tot "bronques" quan una altra persona ha ocupat un espai físic o emocional que es considera propi.
- Sovint s'espera que sigui l'altra persona (percebuda com a amiga fidel) la que endevini el que et fa falta, el que un vol, perquè figura que ja et coneixen el suficientment. Això passa tant en les relacions veïnals, amicals, de tu a tu, com en les relacions paterno-materno-filials. Si l'altre no ho endevina i no actua en conseqüència en favor d'un, es produeix la queixa. Això significa que hi ha una certa dificultat en expressar el que un vol, o una alta timidesa o "pudor" per manifestar a l'altre una necessitat.
- Tendir a cridar en les converses, en les salutacions, pel carrer, en els bars, en les reunions de veïns, d'associacions...
- Implantar el propi criteri amb rotunditat.
- La mateixa necessitat d'identitat, de reconeixement, pot portar a tal contundència, i també a la xenofòbia, pensant que les altres ètnies ens "ro-

---

ben” la nostra identitat, les possibilitats de treball, els recursos socials...

- Anar molt directes quan es critica a una persona, i realitzar-ho durament, sense miraments, quasi “matxucant”,...De totes maneres aquestes actituds són força ben acceptades per les persones de la mateixa capa social, ja que tenen actituds properes i no se senten tant ferits com ens podem sentir ferits persones que procedim d’altres capes socials o d’altres circuits socials.
- Per altra banda, la crítica dura pot anar ben acompanyada d’un aprecí sincer, d’una acollida molt humana, de tot cor.
- Projectar les pròpies responsabilitats, problemes, defectes vers altres persones, institucions, o situacions.
- Tendència a murmurar: “dimes” i “diretes”...

4. Elements de socialització

4.1. *Generals*

- Les carències afectives i de socialització que es poden haver tingut en la infància o en l’adolescència són fonamentals. En algunes famílies hi ha una mare molt afectuosa i protectora absorbent dels seus fills, produint una dependència mútua entre mare i fills. Aquest fet combinat amb un pare complidor (treballar i portar els diners a casa) i autoritari, i/o inhibí de les seves tasques educatives com a pare (perquè no tenia temps o perquè no en sabia, o ja ho donava per fet que ho feia la seva esposa), pot resultar en els fills/es una manca de socialització que pot encaminar-los vers la delinqüència o la toxicomania o altres dependències psicològiques. A vegades el pare també és alcohòlic, o ha estat temps a la presó (no ha exercit, per tant) o s’ha mort quan els fills eren infants o joves. És el que els sociòlegs de la família qualifiquen com “l’absència del pare”.
- Dificultat per acceptar els límits. La tasca educativa del “pare” (que la pot fer una dona també) en el sentit psicològic del terme, és vincular els fills

---

a les normes socials, a la societat tal com és, i per tant posar límits per tal que els fills vagin creixent, madurant, acceptin els fracassos, i aprenguin a “dibuixar” la seva vida dins d’un “marc establert donat”, i no a fora del “marc”, fora de les normes, el que els comportaria molts conflictes de relació, i de caire social. Quan troben un límit, o algú que els els posa (“autoritat”), i que de fet cerquen constantment, llavors es queixen, no saben com actuar, i poden extreure d’ells mateixos actituds agressives contra les autoritats. Darrere de tot això hi ha una necessitat d’orientació, d’encaminament, de no perdre’s...

- Les reaccions “primàries” i “primitives” i poc reflexives, poden dependre del món rural infantil, d’un tipus de civilització on predominaven els grups de relació de tu a tu, els vincles més comunitaris (família, veïnatge...) que aquí, en una societat urbana, industrial, ultra-moderna, racionalitzada, liberal i individualista, es troben a faltar, i dominen les relacions i grups que tenen uns objectius determinats i no tenen tant en compte els llaços de comunitat humana.

4.2. Referents a la relació amb l’autoritat

- Dificultats per acceptar tot tipus d’autoritat, resultat de la manca de socialització, i d’algunes carencies en l’educació familiar.
- Esperar que “ajudin”, que “paguin” l’Estat, els Ajuntaments, les Institucions, l’Església, la Parròquia, ja que es té la imatge que aquestes institucions són riques i tenen el deure d’oferir l’ajut (providencialisme envers les “autoritats institucionals”).
- També s’espera d’aquestes “autoritats” que siguin dispensadores d’un afecte, sovint impossible de donar.
- En aquest sentit, a vegades, sembla que esperin dels capellans, religioses i religiosos, actituds i accions de “superhomes” o de “superdones”. Costa acceptar que som persones com les altres, amb les pròpies febleses i necessitats. Això no treu que si les febleses es mostren, llavors sorgeix de nou l’acollida fins i tot exagerada.

4.3. Referents a la tendència materialista

- Afany d'acaparar materials (objectes, diners, luxes...) potser per compensar la vida més necessitada que s'ha tingut en la infància.

5. Elements referents al treball

- Frustració laboral, professional i humana, ja que potser no s'ha tingut un millor sou esperat, ni una millor feina, ni un càrrec més alt en l'empresa, que es troba més entre els homes. Aquesta frustració, acompanyada de la pèrdua del paper tradicional de l'home (a causa de l'avenç de la sensibilitat i del moviment feminista) pot portar a l'home al maltractament i a la violència.
- També influeixen, i molt, les precàries condicions de treball, o els temps llargs d'atur, que poden ser factors desestabilitzadors de la persona, de la parella, de la família, i factors d'ansietat, depressió, desànim i de culpabilització.
- La dependència d'un sou que si és baix i inestable encara és més gran, dóna molta incertesa, por i feblesa a les famílies. Algunes intenten trobar a través del treball autònom una sortida, que pot convertir-se en una situació alguns cops encara més sotmesa.
- Les enveges, murmuracions i "travetes" en els llocs de treball tampoc cal descartar-les, malgrat que també hi hagin episodis de solidaritat real.

6. Elements de religiositat i de fe

- Dificultat per veure a Déu proper que estima. Es veu encara massa sovint, malgrat les insistències dels grups, estudis d'evangeli, homilies, formació, catequesis..., un Déu omnipotent que et cura, que porta les malalties i la mort, i que, igualment et pot treure d'elles.
- La percepció d'un Déu que premia i castiga, que és una "autoritat autoritària" que fins i tot pot donar una certa seguretat, està molt present en les

---

consciències de força gent dels nostres barris obrers i populars.

- Acompanyada d'aquesta visió de Déu, es té una visió d'un Crist sofrent, que ha patit molt, s'ha sacrificat per nosaltres, ha donat la seva sang i per això nosaltres podem suportar els nostres sofriments més petits que els d'Ell.
- Un cert providencialisme.
- Un conjunt de credulitats i supersticions vàries: religiositats alienants, religiositats-droga...que encara persisteixen en algunes famílies. En alguns casos són devocions populars respectables transplantades de les seves terres d'origen, però que podrien amagar l'oblidar la prioritat de la fe en el Crist ressuscitat.
- Per altra banda altres persones creuen en un Déu en qui es pot confiar, que t'ajuda a aguantar la vida...i per tant d'un Crist coherent que ha estat fidel fins al final, en favor dels més necessitats i per això les autoritats del seu temps el van sentenciar a mort.

Molts d'aquests ingredients aquí analitzats pertanyen a totes les classes socials, i alguns estan més relacionats amb l'ètnia d'origen, o també, com hem dit, amb la classe pagesa, però també molts són de la mateixa condició humana comuna a tots i a totes, precària, feble i limitada (qüestions afectives, psicològiques, d'immaduresa...). Altres procedeixen de la mateixa situació social actual de crisi econòmica, financera, immobiliària, energètica, alimentària, ecològica, política i de valors. D'altres estaran més directament lligats a la classe obrera i alguns d'un sector d'aquesta classe obrera, que és el quart món. No és fàcil deslligar i distingir les procedències d'uns elements i altres. Tots estan molt vinculats.

En un altre moment seria bo cercar les causes de totes aquests dificultats i actituds aquí exposades.

Aquesta visió no deixa de ser la percepció d'una persona de les capes mitjanes urbanes, que ha estat un temps llarg fent de capellà en un barri obrer perifèric, per tant una visió molt limitada.

Seguim aprenent de les “virtuts” de la classe obrera i seguim sentint-nos bé al seu costat, ja que rebem molta vida de la seva acollida, encant, valentia i afecte. Així ens deixem “evangelitzar” per ella, ja que molts dels seus valors són els que va viure i exercir el Crist: la denúncia de les injustícies, l’enfrontament amb les autoritats opressores, l’afany de justícia social, la defensa dels més pobres, l’afecte pels infants, malalts i exclosos, el consolar, el desig de llibertat i de pau, el sentir-se tots iguals i germans...

Podríem afirmar que en molts aspectes encara, la classe obrera no s’ha deixat impregnar de la cultura dominant moderna del liberalisme, o no ha agafat les dimensions més materials i vulgars, i manté la dignitat pregona de la seva idiosincràsia, tradició i identitat.

De totes maneres encara hi ha molt per evangelitzar en les actituds, molt per humanitzar i dignificar, per acceptar la pròpia realitat, per desenvolupar les potencialitats positives del seu interior, per autodescobrir-se la font de vida que hi ha dins de cada persona, i de cada família, de cada grup i associació, i dins de tota la classe obrera sencera.

Per acompanyar aquesta mirada amb un text de l’evangeli que ens ajudi a descobrir-hi la presència de l’esperit d’amor del Crist, comentarem l’escena en què Jesús adolescent, fill d’una família senzilla de treballadors de Natzaret, de fusters-constructors, estava conversant amb els mestres de la Llei del Temple de Jerusalem (Lluc 2,41-52).

Cal tenir en compte, com en tots els anomenats “evangelis de la infància”, que el que intenten els evangelistes (Lluc i Mateu) és posar en vida del temps de Jesús previ a la seva acció i predicació, tot el que Ell va ser, va dir i va fer. De fet, com sabem, no estan construint una biografia de Jesús, sinó ens estan exposant de manera molt simbòlica una experiència comunitària del seguiment de Jesús i de la fe en Ell com viu ressuscitat enmig del poble, i dins de cada persona. A través de diferents escenes, l’evangelista procura la identificació del creient amb les actituds de fons del Senyor, alimentar la fe, i ajudar a descobrir com Ell és present en les nostres vides.

-
- Jesús tenia 12 anys. Lluc el posa com un adolescent que comença a descobrir la vida, el seu entorn, la seva missió en la vida..., com molts dels nostres joves dels nostres barris obrers.
  - La família de Jesús segueix les tradicions culturals i religioses del seu poble i pugem a Jerusalem a celebrar la Pasqua, com moltes de les famílies amb la seva religiositat popular i sentit de festa.
  - Jesús es queda a Jerusalem en el Temple. La Llei i el temple eren dos dels puntals bàsics de la religió jueva. Sembla com si Lluc ens vulgui mostrar una certa rebel·lia juvenil de Jesús, de cercar la seva identitat, de voler emancipar-se dels pares, de trobar el seu propi camí, i una necessitat de saber, de conèixer, d'obrir-se...
  - Els pares creuen que està en la caravana. El sentit de comunitat i que els fills no són possessió de la família, possiblement era més alt que en l'actualitat. ¿No hi ha també en les famílies de la classe obrera un sentit comunitari de tenir cura dels fills, els uns dels altres, d'ajudar-se mútuament entre parents, entre veïns...?
  - Perdre un fill és una experiència pels pares molt forta. Retrobar-lo és una gran alegria, com el pare que retroba el seu fill pròdig, com el Pare-Mare, el Déu-Amor ens acull, ens espera, vol que no ens perdem, que siguem feliços i sempre ens perdona.
  - El troben al temple al cap de tres dies. El 3 anuncia ja el temps de sepultura, d'enfonsament en la mort, per superar-la, per renovar la vida, per ressorgir i donar vida i un missatge esperançador i alliberador a tothom.
  - Jesús es socialitza en la cultura, coneixements humans i religiosos del seu temps i del seu poble jueu, escoltant els mestres i fent-los preguntes. Jesús desenvolupa la seva intel·ligència i anirà més enllà i seguirà la tradició dels profetes, connectant intensament amb el desig de Déu, i saltant-se les quantioses normes que oprimeixen el seu poble sobretot als més febles.
  - Jesús inicia aquí un mestratge amb autoritat, amb una autoritat diferent de la dels mestres i escribes.

Ell parla amb autoritat perquè en Ell hi ha coherència entre el que pensa, diu i fa. Jesús és una autoritat que no oprimeix, que allibera, ja que Ell mateix segueix el camí i no imposa a altres carregues impossibles, solament ens diu que estimem com Déu ens estima, que perdonem gratuïtament, ja que els deutes estan tots perdonats per Déu. Si ens sentim perdonats per Déu i per nosaltres mateixos, podrem perdonar i estimar els altres, sense pors i obligacions, sinó amb tota entrega personal. L'autoritat de Jesús ens vincula a la vida i família de Deu, i ens "socialitza" veritablement i davant els dèficits socialitzadors que moltes persones poden tenir, poden trobar en Jesús (acompanyats dels recursos educacionals i psicològics necessaris on també es mostra "la mà estimadora de Déu") el camí per la humanització, per retrobar la pròpia identitat, per sentir-se reconeguts, i per anar-se obrint als altres, en processos també d'estimació vers ells.

- En el diàleg amb els seus pares quan el troben hi podem veure molts diàlegs de les famílies treballadores que hem analitzat, i comprendre les seves ànsies envers els fills, les seves preocupacions i també quan els costa deixar lliures els seus fills, que facin el seu camí, i no sobreprotegir-los.
- Els pares sovint no comprenen el camí dels fills, però com Maria també ho van gravant en el seu cor, com totes les mares, perquè estimen de debò, i van recordant, i van entenent amb el temps.
- Jesús segueix essent obedient, es deixa educar pels seus pares. En una línia ben segur senzilla, però profundament humana que donarà fruit en tota la seva vida pública fins el final.
- Lluc ens diu: "... Jesús, progressava en enteniment, creixia i augmentava en gràcia tant davant de Déu com davant dels homes". Quin millor desig per totes les persones, famílies, grups i associacions de la nostra estimada classe obrera!! I així arribarem tots i totes a la "casa del nostre Pare-Mare"!!

Comunicat davant les noves morts per naufragi a la Mediterrània

---

per ACO, CARITAS, CINTRA-BENALLAR, CON VI VIM, CRISTIANISME I JUSTÍCIA, CRISTIANS PEL SOCIALISME, DELEGACIÓ DE PASTORAL OBRERA DE BARCELONA, DELEGACIÓ DE PASTORAL SOCIAL DE BARCELONA, EKUMENE, FUNDACIÓ ESCOLA CRISTIANA, FUNDACIÓ MIGRA-STUDIUM, GOAC-HOAC, GRUP DE JURISTES RODA VENTURA, JOC, JUSTÍCIA I PAU, INTERCULTURALITAT I CONVIVÈNCIA, MOVIMENT DE PROFESSIONALS CATÒLICS DE BARCELONA, PARRÒQUIA DE SANTA MARIA DEL PI, RELIGIOSES EN BARRIS, UNIÓ DE RELIGIOSOS DE CATALUNYA (URC), BAYT-AL-THAQafa, INICIATIVES SOLIDÀRIES, FUNDACIÓ LA SALUT ALTA I COMUNITATS DE VIDA CRISTIANA A CATALUNYA.

Davant les noves morts per naufragi a la Mediterrània de persones que tractaven d'entrar a Europa, la Plataforma d'Entitats Cristianes amb els Immigrants volem expressar novament el nostre dolor i indignació per aquesta contínua i inacceptable tragèdia.

Creiem que aquesta terrible situació requereix una intervenció internacional immediata, organitzant un sistema d'auxili en les aigües mediterrànies per salvar vides. Els esforços en la lluita contra les màfies són necessaris, però no suficients. Cal, alhora, crear un sistema regular i controlat que permeti l'entrada a Europa per motius humanitaris. En tot cas, si Europa no és capaç de posar fi a les inacceptables morts al mar, les Nacions Unides han d'entrar en acció utilitzant tots els mitjans possibles i evitant la repetició d'aquests fets dramàtics.

Com a entitats cristianes, ens unim a la sentida pregària que el papa Francesc ha fet aquest diumenge a l'Àn-

---

gelus per aquelles persones que “buscaven felicitat” però han acabat trobant la mort, i ens afegim també a la seva petició d’una mobilització de la comunitat internacional. Finalment, volem, un cop més, demanar públicament el que ja hem dit recentment en nombroses ocasions: és necessària i urgent una nova política europea que, en lloc de controls i barreres frontereres i de discursos populistes, alarmistes o insolidaris davant el fet migratori, prioritzi la protecció de la vida i els drets humans de les persones migrants, que garanteixi realment el drets d’asil, que obri vies realistes a la migració laboral, que ajudi a edificar societats acollidores i solidàries i que afavoreixi eficaçment la pau, l’estabilitat política i el desenvolupament humà integral en els països del nostre entorn i d’arreu del món.

Barcelona, 23 d’abril de 2015

VI. Animació bíblica de la pastoral

Animació bíblica de la pastoral

---

per Javier Velasco Arias, biblista, professor a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona

El món de l'animació bíblica de la pastoral va creixent i això és una molt bona notícia. Recollim a continuació alguns exemples d'aquesta realitat, en el nostre entorn, esdevinguts des de l'última publicació.

- S'ha creat recentment un «Secretariat d'Animació Bíblica» a la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, i la primera reunió constituent es va fer al Monestir de Montserrat, el passat 26 de juny. Formen part d'aquest recentment estrenat Secretariat: Javier Velasco-Arias, Pilar Lozano, Josep Ramon Ruiz, Josep Vicenç Moragues, Marisa Melero, Damià Roure, Antoni Pou, Xavier Artigas, Ramon Marín, Olga Nicolau i Sandor Benarik. Els objectius que s'han marcat són:
  - Una eina al servei de tota la pastoral de la diòcesi.
  - Un grup de treball per fer costat, assessorar, ajudar totes les iniciatives i realitats pastorals, que han d'estar arrelades en la Paraula de Déu.
  - Al servei de l'evangelització: «El nostre temps ha de ser cada dia més el d'una nova escolta de la Paraula de Déu i d'una nova evangelització. Redescobrir el lloc central de la Paraula divina en la vida cristiana» (*Verbum Domini*, 122).
  - Per afavorir totes les iniciatives pastorals que apropin la Bíblia al major nombre de persones possibles: grups de *lectio divina*, de lec-

tura compartida de la Bíblia, d'estudi bíblic, de formació d'animadors bíblics, etc. I, lògicament, de formació bíblica de tots i totes els responsables de qualsevol treball pastoral: catequesi, litúrgia, evangelització, pastoral de la salut, pastoral d'immigrants, etc.

- L'obertura a la dimensió ecumènica de la Paraula de Déu: promovent el treball i l'aportació amb les altres confessions cristianes, en la reflexió i pregària conjunta a partir de la Bíblia.

- Del 6 al 10 de juliol s'han celebrat els 42 «Cursos bíblic d'estiu», amb la participació de seixanta-dues persones —procedents dels bisbats de Tarragona, Vic, Barcelona i Tortosa—, en el marc del seminari de Tarragona. Organitzats per l'Associació Bíblica de Catalunya, en col·laboració amb l'Institut de Ciències Religioses Sant Fructuós.
Als matins, de la mà dels professors Joan Ferrer i Joaquim Malé, els assistents han pogut aprofundir en la lectura i l'estudi del llibre dels Salmes. A les tardes, sota el guiatge de Mn. Josep Lluís Arín, els alumnes han pogut endinsar-se en el missatge de les cartes de Pau, concretament les cartes als Tessalonicencs, Corintis i Gàlates.

- L'Escola d'Animació Bíblica de Barcelona, amb motiu del seu 10è aniversari —del que ens en fèiem ressò en el número anterior— ha protagonitzat diverses activitats per celebrar l'esdeveniment: una peregrinació a «La Roma bíblica i dels primers cristians» (30 de maig a l'1 de juny), accentuant els aspectes bíblics de la ciutat eterna; un encontre (27 de juny), amb eucaristia inclosa, amb els tres cofundadors de l'Escola: Justino Martínez, Quique Fernández i Javier Velasco-Arias; etc.

- En el marc del Seminari de Barcelona s'ha celebrat la «Setmana Catequètica 2015» (6 al 10 de juliol), organitzada pels bisbat de Barcelona, Terrassa i Sant Feliu de Llobregat, amb una assistència nombrosa de catequistes de les tres diòcesis. I volem assenyalar

que la Bíblia, la formació bíblica ha tingut una presència important en aquestes sessions, com ha de ser, amb l'oferta de diversos temes bíblics: «Bíblia i Catequesi», per Josep M. Jubany; «Contes de diferents cultures per treballar l'evangeli», per Pau Tarruell i Carmina Mas; i «Formació bíblica del catequista», per Javier Velasco-Arias.

- Els dies 1 al 3 de setembre, a Tarragona, tindrà lloc el «Congrés de les Associacions Bíbliques Ibèriques», amb la presència de l'«Associació Bíblica de Catalunya», la «Asociación Bíblica Española» i l'«Associação Bíblica Portuguesa». El tema del Congrés serà «El projecte missioner de Pau en el context de la primera missió cristiana» i comptarà amb ponències en anglès, portuguès, espanyol i català. També es podrà participar en tres seminaris, on es podran seguir les diverses comunicacions que presentaran membres de les tres associacions sobre: Antic Testament; Nou Testament; i Bíblia, cultura i pastoral.

Tota la informació de l'esdeveniment a la pàgina web de l'ABCat: www.abc.cat/